

เรื่องเล่าจากโรงเรียน
เล่มที่ ๒

จิตวิญญาณ... สรรค์สร้างคน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

เรื่องเล่าจากโรงเรียน
เล่มที่ ๒

จิตวิญญาณ...สรรค์สร้างคน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ครู คือ ผู้สรรค์สร้างคนให้สมบูรณ์ทั้งทางสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม เพื่อให้เกิดความดีงาม ในการดำรงชีวิต ด้วยพลังของคนที่เป็นครูที่เกิดจากจิตวิญญาณความเป็นครู ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติหน้าที่ด้วย “จิตวิญญาณความเป็นครู” จะก่อให้เกิดพลังแห่งความรัก และความศรัทธา เกิดความมุ่งมั่น ยืนหยัดในอุดมการณ์และภาคภูมิใจในวิชาชีพครู ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความเอาใจใส่ และมีความเมตตาต่อศิษย์ เสริมสร้างคนจากกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อเป็นพลังในการพัฒนาไปสู่การสร้างสังคมที่ดีงาม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานหลักในการจัดทำนโยบายด้านการศึกษาดำเนินโครงการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษเพื่อศึกษาคูณลักษณะโรงเรียนลักษณะพิเศษที่มีประสิทธิภาพด้านการจัดการเรียนรู้ ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน และศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยโรงเรียนลักษณะพิเศษตามนิยามของโครงการนี้ หมายถึงโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ ถึงแม้จะประสบปัญหาความยุ่งยากในการบริหารจัดการ ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น โรงเรียนในท้องถิ่นทุรกันดาร ห่างไกลความเจริญ ตั้งอยู่ชายขอบของอำเภอหรือจังหวัด โรงเรียนในพื้นที่ยากจน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และโรงเรียนในเขตพื้นที่สูง โรงเรียนเหล่านี้

ครูและผู้บริหารโรงเรียนต้องปฏิบัติงานในภาวะที่ยากลำบาก แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี โดยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ มีผลคะแนนเฉลี่ยจากผลทดสอบ O-NET ตั้งแต่ร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป ต่อเนื่องย้อนหลัง ๓ ปี (๒๕๕๗-๒๕๕๙) สำนักงานฯ ได้ศึกษาดำเนินงานของโรงเรียนเหล่านี้ในเชิงลึก ในด้านการบริหารจัดการของผู้บริหาร และการจัดการเรียนรู้ของครู รวม ๑๔ โรงเรียน ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ และสำนักงานฯ ได้ให้บุคลากรของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเขียนเรื่องเล่าประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน คือ ผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมถ่ายทอดเรื่องราวและประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ สำนักงานฯ ได้นำเรื่องเล่าของโรงเรียนมาคัดสรรและจัดทำเป็นชุดหนังสือเรื่องเล่าจากโรงเรียนรวม ๕ ชุด ซึ่งประกอบด้วย ๑. บริหารงาน บริหารคนสู่ความสำเร็จ ๒. จิตวิญญาณ...สรรค์สร้างคน ๓. หลากหลายวิธี...สู่การเรียนรู้ที่ดีของเด็ก ๔. ประสบการณ์...เมื่อวันวาน ๕. ครูประทับใจ...ศิษย์ประทับใจ ประสบการณ์เรื่องเล่าจากโรงเรียนเหล่านี้จะมีประโยชน์ และคุณค่าต่อเพื่อนครู ผู้บริหารสถานศึกษา และนักการศึกษาที่จะนำข้อคิดจากประสบการณ์ในหนังสือชุดนี้ สร้างแรงบันดาลใจในการทำงานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติให้ดียิ่งขึ้น

จิตวิญญาณ...สรรค์สร้างคน เป็นหนังสือ ๑ ใน ๕ ชุดที่สำนักงานฯ ได้จัดพิมพ์เผยแพร่ จากการคัดเลือกเรื่องเล่าของครูผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีความน่าสนใจที่จะสร้างพลังสร้างแรงบันดาลใจ และให้ข้อคิด โดยผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษที่จัดการเรียนรู้ท่ามกลาง

ความยุ่งยาก เป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราว ประสบการณ์ และความประทับใจ
เกี่ยวกับจิตวิญญาณความเป็นครู ที่จะสร้างพลเมืองที่ตื่นงมออกสู่
สังคม

สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเรื่องเล่าจากโรงเรียนชุดนี้
จะสร้างแรงบันดาลใจให้เพื่อนครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาที่ได้อ่าน
งานชุดนี้สามารถนำแนวคิดเรื่องจิตวิญญาณความเป็นครูไปใช้เพื่อ
ให้เกิดการคิดต่อ เพื่อเปลี่ยนแปลงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ก่อให้เกิด
ประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ประสบการณ์ที่นำมา
ถ่ายทอดนี้จะได้รับการเผยแพร่ และขยายผลในวงกว้างต่อไป

(นายสุภัทร จำปาทอง)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

คำนำ

จะช่วยอย่างไรให้อ่านออกเขียนได้	๑
ใจเขาใจเรา	๖
จากเมืองใหญ่ สู่ปลายยอดดอย	๑๑
ไอลูนรักจากอ้อมกอด	๑๖
ทำเป็นแบบอย่าง ช่วยสร้างจิตสำนึก	๑๙
ให้โอกาส ให้ชีวิตใหม่	๒๒
อ้อมกอดนี้มีความรัก	๒๖
ปั้นดินให้เป็นดาว	๓๑
ความพยายามที่ไม่มีคำว่า...สาย	๓๔
จุดเริ่มต้น...สู่จุดหมาย	๓๗
ใจแลกใจ	๔๑
น้ำตาเด็กน้อย	๔๔
เด็กน้อยผู้ด้อยโอกาส	๔๖
ด้วยรักและตระหนักรู้	๔๙
ลูกเพชร	๕๕
ความเจียบที่ทุกคนได้อิน	๕๗
ฉันไม่อยากเป็นครู...แต่นักเรียนเรียกฉันว่าคุณครูของหนู	๖๑
ความพร้อมนั้นสำคัญไฉน	๗๐
ความรักของครู	๗๒
บันไดขั้นที่ยาก	๗๔
เรียนสนุกด้วยพรสวรรค์	๗๗
ครูไม่เคยทิ้งอุดมการณ์	๘๐
ด้วยแรงแห่งรัก	๘๓
ต่อต้านสังคม	๘๖

คำตอบในใจ	๙๐
ความรักและความไว้วางใจ รางวัลของคนดี	๙๕
แรงพลั่งใจ สร้างเด็กตัวน้อย	๙๘
ความอดทนและตั้งใจ	๑๐๑
หัวใจน้อย ๆ ของมังกรทอง	๑๐๕
เด็กหญิงผู้กินหมาก	๑๐๗
๒ ปี ที่รอคอย	๑๑๓
มนุษย์ต้นไม้	๑๑๖
เกิดแต่ต้ม	๑๑๙
เราทำได้ในแบบของเรา	๑๒๒
ทุกปัญหาคือ “โอกาส”	๑๒๖
เด็กชาย...ผู้โชคดี	๑๓๐
อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ใครรับผิดชอบ	๑๓๕
จุดยืน	๑๓๘
ครูทำได้ทุกอย่าง	๑๔๒
จากครูภาษาอังกฤษมาสอนคณิตศาสตร์...สู่โอลิมปิกระดับจังหวัด	๑๔๖
จุดเปลี่ยนสู่จิตวิญญาณ	๑๕๑
คำสัญญา กับพ่อ	๑๕๕
ผลพลอยได้	๑๕๙
ถ้าวันนั้น...ไม่มีครู	๑๖๒
ภาษาอังกฤษ...พิชิตหัวใจเด็ก	๑๖๖
สำนึก...รักบ้านเกิด	๑๗๑
นักเรียน...นอกสายตา	๑๗๖
กว่าจะถึงฝั่งฝัน	๑๘๐
สายตาแห่งความหวัง	๑๘๔
เสือในวันนั้น...คือแมวในวันนี้	๑๘๘
น้ำตาในใจครู	๑๙๒

จะช่วยให้อย่างไรให้อ่านออกเขียนได้

นางอรนันท์ สิทธิชัย

โรงเรียนบ้านห้วยท่าง สพป.น่าน เขต ๒

การได้เป็นครูประจำชั้นและเป็นครูผู้สอนสองชั้นเรียนในเวลาเดียวกันเป็นความรู้สึกที่ย่างยากมากพอแล้ว ด้วยเด็กต่างวัยและต่างความสามารถในการเรียนรู้ นักเรียนในห้องเรียนของดิฉันยังมีความแตกต่างกันในด้านอื่น ๆ เช่น กลุ่มหนึ่งมีความอยากจนมากมาจากครอบครัวแตกแยกอีก และในปีนั้นดิฉันก็รับผิดชอบสอนชั้น ป.๕ และชั้น ป.๖ ก็มีนักเรียนคนหนึ่งที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ ครอบครัวก็อบอุ่น มีแม่รักและฟูมฟักดีมาก แม่ขับมอเตอร์ไซด์มาส่งที่โรงเรียนทุกวัน ไม่ต้องเดินเท้ามาเหมือนเด็กคนอื่น ๆ แม่จะมาส่งตอนที่โรงเรียนเข้าแล้วเพราะไม่อยากให้ลูกมาทำงานที่โรงเรียน และตอนเย็นก็มารับก่อนคนอื่น ๆ ชื่อสมมุติเขาว่า “จอม” ก็แล้วกัน จอมอยู่ชั้น ป.๕ หน้าตาน่ารัก แก้มใส เหมือนคุณหนู ยิ้มแย้มเสมอ แต่การแสดงออกของเขาเหมือนเด็กเล็ก ๆ ไม่ซุกซน เวลาเรียนดิฉันสนทนาซักถามเขาตอบได้ดีมาก กล่าวพูด กล่าวตอบ เพื่อน ๆ จะเป็นฝ่ายฟัง

มากกว่าพูด แต่เวลาให้อ่านหรือเขียนเขาทำไม่ได้ เขาจะอ่านคำง่าย ๆ บางคำเท่านั้น ส่วนการเขียนทำไม่ได้เลย คำง่ายก็เขียนผิด ดูอาการของเขาแล้วสาหัสกว่าเพื่อนทุกคน ดิฉันรู้สึกหนักใจมาก จอมไม่ได้อ่าน ไม่สนใจเรียน ร้อย ๆ ทำไมเขาอ่านเขียนไม่ได้ตอนนี้ก็อยู่ชั้น ป.๕ แล้วทำอะไรดี ดิฉันก็จัดที่นั่งให้เขาข้างหน้าใกล้คุณครูที่สุด เวลาสอนก็สนใจเขาเป็นพิเศษ จนบางทีเพื่อนอีกคนที่ครูสนใจเขามาก ดิฉันพูดทำความเข้าใจกับเพื่อน ๆ และก็เอาใจใส่ทุก ๆ คนเหมือนกัน ช่วงแรกพอว่างจากเรียนตามปกติจะ让他ฝึกอ่านและคัดคำ เขาสามารถคัดตามได้ประมาณสองบรรทัดกว่า ตัวหนังสือเล็กมาก อ่านแทบไม่ออก และบรรทัดต่อไปตัวหนังสือมีลักษณะเหมือนครึ่งวงกลม คำว่า หงายสลับกันจนจบข้อความที่ให้คัด ดิฉันเห็นแล้วรู้สึกท้อ แต่ก็ลองอีกทีให้เขาฝึกอ่านข้อความเดิมอีก เขาอ่านไม่ได้ ขอให้เพื่อนช่วยสอนอีก พออ่านได้บางคำ ดิฉันรู้สึกกังวลมาก ปีต่อไปก็จะขึ้นชั้น ป.๖ ถ้ายังอ่านไม่ได้เขียนไม่ได้คงจะอาการหนัก ขณะสอนเมื่อพบคำยาก คำใหม่ก็จะเน้นย้ำ ทั้งฝึกสะกดคำ ผันคำ เพื่อนต่างก็อ่านได้หมด และเขียนมีผิดพลาดบ้าง ส่วนจอมสอนอ่านผ่านไปสามนาทีก็ลืมเสียแล้ว เพื่อน ๆ ก็จะหัวเราะ แต่เขาก็ไม่โกรธนะ เขายิ้ม ดิฉันก็ยังเอาใจใส่สม่ำเสมอ ก็พออ่านได้บ้างบางคำ เขียนคำง่ายได้บ้าง เมื่อพบเขียนผิดก็จะให้แก้ไข ดิฉันก็ยังหนักใจไม่หาย ก็นำเรื่องของจอมไปเล่าให้เพื่อนครูฟัง ครูที่เคยสอนที่ผ่านมาก็พยายามลุ้นกัน ดิฉันนั่งเฉยไม่ได้แล้ว เย็นวันหนึ่งหลังเลิกเรียนก็ได้ไปเยี่ยมบ้านจอม พบจอมนั่งดูทีวีโดยข้างหน้าของเขามีน้ำหวานหนึ่งขวด ขนมกรุบกรอบ ๒ - ๓ ถุง และข้าวไข่เจียวหนึ่งจาน ถามจอมว่า “ทำอะไรครับ” “ดูทีวีครับ” ดูเขามีความสุขมาก ดูทีวีและกินอาหารไปด้วย เขาไม่ต้องทำงานอะไรเลย แม้เขาทำให้ทุกอย่าง ถามถึงแม่ เขาบอกอยู่หลังบ้าน ดิฉันเดินไปหาแล้วแม่ของจอม

ก็หันมาพอดี จึงได้ทักทายกัน แม่ของจอมเลี้ยงหมูหลายตัวและกำลังเตรียมอาหารให้หมู รอสักพักจึงคุยกับแม่ของจอม แม่บอกว่าจอมเขาเป็นเด็กดีมาก กลับจากโรงเรียนไม่ไปเที่ยวไหน ดูที่วียู่ที่บ้านแม่ก็เตรียมอาหารไว้รอเมื่อกลับจากโรงเรียนก็ได้กินเลย ดูแม่ของเขาจะซมลูกมากกว่าไม่ดื้อ ไม่ไปเที่ยวที่ไหน แม่ไม่ให้งานอะไรเลย ดิฉันก็ได้พูดถึงปัญหาการอ่านไม่ได้ เขียนไม่เป็นให้แม่เขาฟัง ขอความร่วมมือจากแม่ช่วยอีกแรง ช่วยสอนอ่านและเขียนที่บ้าน แม่ก็ให้ความร่วมมือและดิฉันก็ขอรับรองเขาว่า ต่อไปควรให้ลูกเดินมาเรียนกับเพื่อน ๆ ให้มาเรียนแต่เช้าหน่อยจะได้ฝึกทำงานกับเพื่อน ๆ ตอนแรกแม่อีกยังแสดงความเป็นห่วง ดิฉันก็บอกว่าถ้าแม่ไม่อยู่ล่ะจะอย่างไร และถ้าจอมชอบกินไข่เจียวแม่ก็สอนจอมทำสิ แม่ก็รับปาก วันรุ่งขึ้นจอมเดินมาโรงเรียนแต่มีแม่เดินกำกับมาด้วย ดิฉันก็ทักทายและบอกว่าวันต่อไปคุณแม่ไม่ต้องมาส่ง ให้จอมมากับเพื่อน ๆ เขาจะได้เข้มแข็ง ในตอนเย็นดิฉันก็จะฝากงานให้จอมนำมาให้แม่ พอตอนเย็นอีกวันแม่ของจอมก็มารับจอมที่โรงเรียน และบอกกับครูว่า “สอนอ่านแล้ว ให้อ่านเองก็ไม่จำ เขียนก็ได้นิดเดียว” ดิฉันก็ให้กำลังใจว่าให้สอนทุกวัน เดี่ยวจอมก็จะทำได้ ขณะเรียนครูก็สังเกตพัฒนาการของจอม เริ่มอ่านเขียนได้บ้างโดยครูช่วยสะกดคำ แต่ผลก็ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ จึงเล่าเรื่องไปเยี่ยมบ้านให้เพื่อนครูฟัง เพื่อนครูผู้ชายคนหนึ่งซึ่งตอนนั้นเขาเกษียณราชการไปแล้วได้แนะนำว่า จอมชอบดูทีวี จะช่วยทำทีวีเป็นสื่อให้ช่วงปิดภาคเรียนให้เขาไปฝึกอ่านเขียนที่บ้าน ให้แม่เขาช่วยสอน ดิฉันรู้สึกใจชื้นขึ้นที่มีคนอาสาจะช่วย วันต่อมาเพื่อนครูก็นำกล่องน้ำมันพืชที่ไม่ใช้แล้ว มาเจาะเป็นรูหน้าจอทีวีและข้างในทำเป็นแกนพันด้วยกระดาษชาร์ตที่ตัดต่อกันเป็นเส้นยาว แกนนั้นสอดตรงกลางกล่องและมีส่วนแกนโผล่มาข้างกล่องสองข้าง ซ้ายขวาสามารถจับหมุนได้

กระตาดชาห์ที่พันแกนจะเขียนตัวอักษร และสระเพื่อฝึกผสมคำ บางช่วงก็จะเขียนเป็นคำ เพื่อนครูคนนั้นเคยสอนจอมมาก่อน ก็ทราบปัญหาด้วย ท่านได้ช่วยทำสื่อจนเสร็จ ใกล้เคียงภาคเรียนดิฉัน ได้นำสื่อชิ้นนี้ไปที่บ้านจอม พบกับจอมและแม่ ขอร้องให้แม่สอนจอม อ่านและเขียน แม่ก็รับด้วยดี และแนะนำว่าจอมต้องฝึกอ่าน และเขียน ก่อนดูทีวีทุกวัน โดยสร้างข้อตกลงว่าถ้ายังไม่ฝึกอ่านเขียนก็ยังไม่ให้ดูทีวี หลังจากนั้นก็นำการใช้สื่อให้แม่และจอมดู จอมยิ้มขณะหมุนแกน ถามว่าชอบไหม จอมตอบว่าชอบ ดิฉันก็คุยกับจอมว่าถ้ายังอ่านไม่ได้ เขียนไม่ได้ ครูจะให้จอมอยู่ชั้น ป.๕ เหมือนเดิม ไม่ได้ขึ้นชั้น ป.๖ หลังจากนั้นก็ถามเขาทุกวันว่าได้ฝึกไหม และถามแม่เขาด้วย ย้ำกับแม่ว่าขอให้ฝึกทุกวัน ช่วงนี้ดิฉันยังไม่คาดหวังอะไรนัก ก็ยังคิดว่า ชั้นชั้น ป.๖ ก็จะมีอีกที ช่วงปิดภาคเรียนดิฉันก็จะแวะเวียน มาหาจอมที่บ้าน ให้เขาอ่านให้ฟัง เขาอ่านได้เกือบทุกคำ เหลืออยู่ บางคำ แม่ของจอมบอกว่า ช่วงหลังชอบมาหมุนอ่านเอง และก็บอก อย่างดีใจว่า “ครูคะ จอมทတ်ไขเกินเองได้แล้ว” ดิฉันก็ชมเชยให้กำลังใจ และบอกว่าวันต่อไปจะหาหนังสือสนุก ๆ มาให้อ่านนะ เขายิ้ม เมื่อเวลาผ่านไปก็ไม่ลืมหยิบหนังสือจากห้องสมุดโรงเรียนมาฝากให้ จอมอ่าน เขาอ่านได้มากขึ้น แต่ยังเขียนผิดพลาดเยอะ

วันเปิดเรียนวันแรกจอมได้เลื่อนชั้นขึ้น ป.๖ ชั่วโมงภาษาไทย ดิฉันให้จอมอ่านข้อความตอนหนึ่ง给朋友ฟังเป็นคนแรก จอมอ่านได้ จะติดบ้างก็เล็กน้อย ดิฉันดีใจร้อง “โฮโย จอมอ่านได้แล้ว” เพื่อน ๆ ประมอชมเชย ดูจอมก็ภูมิใจนะ เขายิ้ม ก็คงจะเหลือเรื่องการเขียน ที่ต้องพยายามกันไป จอมชอบวิทยาศาสตร์ตอนนี้เขาอ่านหนังสือ ได้ดีขึ้น เขาสนใจและชอบที่จะหาหนังสือเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์มาอ่าน

ในเวลาต่อมาจอมเริ่มอ่านได้คล่องขึ้น แต่การเขียนของเขายังอยู่ในระดับพอใช้ แต่ดิฉันก็พอใจ ที่อย่างน้อยเขาก็พัฒนาขึ้นมาได้ หลังจบชั้น ป.๖ แล้วเขาได้เรียนต่อชั้นมัธยมประจำอำเภอ ดิฉันได้ติดตามข่าวของจอมจากแม่ของเขา ขณะนี้เขาจบชั้น ม.๓ และได้ขอบรรพชาแล้วไปเรียนต่อระดับชั้น ม.๔ ในรูปสามเณรที่วัดแห่งหนึ่งในตัวจังหวัด ดิฉันต้องขอขอบคุณเพื่อนๆ ผู้ปกครองที่ช่วยเหลือในการพัฒนาเด็กคนหนึ่ง ให้เขาอ่านออกเขียนได้ และสามารถที่จะช่วยตนเองและสามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ชอบและต้องการได้ ถ้าวันนั้นไม่ได้คิดจะช่วย ป่านนี้จอมคงไม่ได้เรียนต่อ เขาคงเป็นคุณหนูและเป็นภาระของแม่ที่ต้องดูแลไปอีกนาน

ไอเขาไอเรา

นางธัญญา ทะนะวัน

โรงเรียนบ้านห้วยท่าง สพป.น่าน เขต ๒

จากชีวิตครูบดอยต้องผันชีวิตมาเป็นครูในเมืองใหญ่ วันหนึ่งได้รับข่าวดีจากสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๒ เรื่องการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครู คิดเองเลยว่า “ทั้งชีวิตไม่เคยเข้ากรุง ต้องเข้ากรุงก็คราวนี้แล้วรี เอาสิน่าที่ไหนก็เมืองไทย” โรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่พิเศษ นักเรียนประมาณ ๒,๗๐๐ คน นักเรียนโรงเรียนนี้ต้องเก่งแน่ คุณครูท่านหนึ่งบอกไว้วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๓ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ มาจากหลาย ๆ จังหวัด เพราะมาจากหลายบัญชีที่ทาง สพป.สมุทรปราการ เขต ๒ ขอใช้บัญชีในครั้งนี และเราก็ได้เจอเพื่อนที่ไปอยู่โรงเรียนเดียวกัน ๖ คน ท่านรองผู้อำนวยการโรงเรียนไปรอรับที่สำนักงานเขตพื้นที่ พอไปถึงโรงเรียนรายงานตัวกับท่านผู้อำนวยการโรงเรียน ท่านให้รองผู้อำนวยการที่ไปรับมาพาไปรับประทานอาหารกลางวัน มิตรภาพที่ดิงามเริ่มขึ้น และกลับไปโรงเรียนอีกครั้ง ครั่งนี้ไปพบกับหัวหน้าหมวดวิชา

แต่ละวิชา หัวหน้าหมวดก็บอกให้ช่วยงานไปก่อนเพราะอยู่ในช่วงปิดภาคเรียน แต่กว่าจะได้กลับบ้านต้องรอนกว่ารับเด็กนักเรียนใหม่เสร็จก่อนถึงจะกลับบ้านได้

เปิดเทอมภาคเรียนที่ ๑/๒๕๕๓ ภาระงานที่ได้รับมอบหมายคือ สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และเป็นครูที่ปรึกษาในระดับชั้น ม.๔/๑ ซึ่งห้องนี้เป็นห้องที่รวมสมาชิกที่เก๋ ๆ ที่ไม่สามารถเรียนภาษา และเรียนไปในสายวิทยาศาสตร์ได้ เด็ก ๆ ในห้องนี้มีทั้งรักสวยรักงาม เล่นกีฬาเก่ง โตดเรียนสุดยอด ตรงกับสโลแกนของห้องที่ว่า “เรียนไม่มา กีฬาไม่ขาด” ในห้องเรียนครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นต้องดูแลเป็นพิเศษ วันที่แนะนำตัวเองว่าเป็นครูที่ปรึกษาของพวกเขาหัวน้ใจอยู่ว่าจะทำอะไรให้เด็กพวกนี้เชื่อฟัง แต่ก็มึฟที่ที่เป็นครูที่ปรึกษาคู่กันแนะนำเป็นอย่างดีเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการในการทำให้เข้าใจเด็ก และเด็กให้ความเคารพ ตอนเช้าเข้าแถวต้องไปดูแลเด็กและเช็คว่ามีเด็กมาไม่ทันเข้าแถวก็คน หลังจากเข้าแถวเสร็จกิจกรรมแรกของครูที่ปรึกษาพบปะกับเด็กนักเรียนในห้องเรียน เรียกว่ากิจกรรมโฮมรูม ครูกับนักเรียนทำความรู้จักกัน “ให้ตายเถอะครูคนเดียวต้องจำนักเรียนในห้องนี้ ๔๖ คน เอาสิน่าเราต้องทำให้ได้” นักเรียนหญิงส่วนใหญ่แต่งตัวสวย พกสิ่งของที่จะนำมาซึ่งความสวยงามมาด้วยในแต่ละวัน ถึงเวลาเรียนเราก็เดินตามเด็กนักเรียนไปดูว่าเด็กจะรีบไปเรียนมากน้อยแค่ไหน ใหม่ ๆ เด็กดูรำคาญครูของพวกเขามาก นานเข้าเด็กก็ชินกับการมีครูที่ปรึกษาเดินไปส่งเฉพาะวันที่ครูว่างในช่วงแรกของการสอน เด็กที่เข้าห้องเรียนช้าก็กลายเป็นคนเข้าเรียนได้ทันเพื่อน จะมีบ้างบางคนสงสัยและแอบถามครูว่า “ครูขาครูไม่เบื่อหรือคะ” ครูก็จะตอบอยู่เสมอว่า “ทำไงได้ก็อยากให้เข้า

เรียนให้ทัน” เสร็จภารกิจตามส่งลูก ๆ ในความดูแลเข้าห้องเรียน กลับมาถึงห้องพักครูทันเวลาในการตรวจการบ้านของเด็กนักเรียนชั้น ม.๑ ที่รับหน้าที่สอน เป็นครูที่นี้มีเวลาให้ตรวจการบ้านเพียงน้อยนิด ตรวจทั้งห้องไม่เสร็จแน่เพราะเด็กห้องหนึ่งมีตั้ง ๕๒ คน การตรวจ การบ้านต้องใช้เวลาส่วนใหญ่หลังเลิกเรียน นักเรียนที่นี้ระดับชั้นหนึ่ง มีถึง ๑๒ ห้อง เพราะการที่เดินไปส่งเข้าห้องเรียนในตอนเช้า พอพักกลางวันเด็ก ๆ ไม่ยอมไปไหนจะมาหาครูที่ปรึกษา และอาสา ช่วยจัดห้องพักครูช่วยตรวจการบ้านของน้อง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าตรวจถูก นักเรียนก็จะให้ครูตรวจการบ้านและหาคำตอบที่ถูกให้ก่อน มีบ้าง บางครั้งที่พักเที่ยงห่อข้าวมากินที่ห้องพักครู และอาสาช่วยครูล้างจาน เวลาที่ครูทานข้าวเสร็จ เด็กบางคนไม่รู้จะไปไหนก็นั่งเล่นอยู่ห้องนี้ จนถึงเวลาเรียนจึงจะไปเรียน มีบางวันที่เด็ก ๆ ทั้งหลายจะโดดเรียน โดยการเล่นกีฬาอยู่ที่ลานซึ่งที่นี้เรียกกันว่า “ลานทศพรราช” ซึ่งมีไว้ ทำกิจกรรมหลายอย่างด้วยกัน เริ่มต้นตั้งแต่เช้าแถวตอนเช้า เรียนวิชา พลศึกษา เรียนลูกเสือ - เนตรนารี ทำกิจกรรมที่ต้องนำนักเรียนมา รวมตัวกัน แม้กระทั่งวิชาที่หาห้องเรียนไม่ได้ก็จะพานักเรียนไปเรียน ที่นั่น ในบางวันที่คุณทั้งหลายจะโดดเรียน คุณก็ไม่หวั่นว่าครูจะเห็น คุณทั้งหลายจะเล่นกีฬาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตะกร้อ และฟุตบอล ในห้องนี้มีครูที่ปรึกษาอยู่สองคน นักเรียนจะกลัวที่สุดคือ คุณครู อีกท่านหนึ่งที่ท่านสอนในสถานศึกษาแห่งนั้นมานานแล้ว เราเพิ่งมาใหม่ จะให้เด็กเกรงใจก็ต้องอีกนาน “อดทน” บอกกับตัวเอง นักเรียนถ้า เห็นคุณครูท่านนั้นก็จะพากันวิ่งหนีกันทั้งหมด ซึ่งตรงกันข้ามกับเห็นเรา จะวิ่งเข้าไปใส่แถมชวนเราเล่นด้วย “อ้าว เล่นก็เล่นสิคะ” เล่นไปด้วยก็ สอนไปด้วย ในเมื่อครูสามารถลงมาเล่นกับนักเรียนได้ ในที่สุด

นักเรียนก็ต้องยอมทำตามคำขอร้องของครู แต่ก็คงจะมีบ้างที่ไม่ทำตามคำขอร้องของครูอย่างเรา ไม่น่าเชื่อว่าตัวเราจะมีมานะในการเดินตามคำว่าเด็กนักเรียนโดดเรียนหรือไม่ เพราะสถานที่ที่พวกคุณ ๆ ไปก็จะเป็นที่เดิม ๆ ทั้งนั้น จนเด็กไม่รู้จะไปซ่อนที่ไหน ครูตามได้ทุกที่ เพราะครูมีตารางเรียนนักเรียนชั้น ม.๔/๑ อยู่ในมือ จึงไม่มีโอกาสที่จะโกหกได้ว่าไม่มีเรียน ทำเช่นนี้ทุกวัน จนบางวันแม่ไม่มีครูตาม เด็กก็จะมาหาครูถึงห้องพักครู ไม่น่าเชื่ออีกว่าในช่วงเวลาแค่ไม่กี่เดือนเราสามารถปรับตัวเข้ากับเด็กนักเรียนห้องนี้ได้ วันไหนครูไม่ได้ไปโรงเรียนว่าง ๆ ก็จะมีเสียงโทรศัพท์ดังขึ้น พอรับสายจะมีเสียงถามขึ้น “ครูหาเป็นอะไรคะไม่มาโรงเรียน” แค่นี้ก็ดีใจแล้วสำหรับสิ่งที่เราทำให้เขาและสิ่งที่ได้รับกลับมาที่ซึ่งใจขนาดนี้ หลังเลิกเรียนแล้วมีเสียงเคาะห้องพักพอเปิดประตูออกไปแทบไม่เชื่อว่าเด็กนักเรียนชั้น ม.๔/๑ พวกนั้นมาหาถึงหอพัก คนเป็นครูก็ดีใจจนแทบจะร้องไห้ เพราะประโยคแรกที่นักเรียนถามว่า “ครูเป็นอะไร มากไหม” นักเรียนชายบางคนก็บอกว่า “เหงาแยไม่มีใครเดินไปส่งผมไปเรียน” แค่ว่าพูดของเด็กนักเรียนทำให้เห็นได้ว่า การกระทำของเราที่ทำลงไปนั้น ทำให้เห็นผลลัพธ์กลับมาได้อย่างชัดเจนและรวดเร็ว เด็กนักเรียนยินดีและพอใจ ที่เราคอยดูแลเอาใจใส่พวกเขา เดินตามไปเช็คดูว่าเด็กนักเรียนจะโดดเรียนไหม ปฏิบัติอย่างนี้มาเป็นเวลา ๑ ปี จนเด็กบอกว่า “คุณครูไว้ใจพวกเราเถอะพวกเราสัญญาว่าจะไม่โดดเรียนอีกแล้ว” และเป็นเวลา ๓ ปีที่ดูแลเด็กนักเรียนห้องนี้จนจบชั้น ม.๖ จากที่เป็นเด็กกลุ่มที่ไม่ตั้งใจเรียนพากันหนีเรียนแอบไปเที่ยวในช่วงกลางวันแล้วไม่เข้ามาเรียนอีกเลย ในวันที่เด็กนักเรียนห้องนี้จบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนแห่งนี้ไปนั้น

เป็นวันที่คนเป็นครูภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะตัวแทนนักเรียนบอกว่าเพราะอะไร ที่มีส่วนทำให้พวกเขาจบออกไปแบบไม่ติดอะไรเลย ครูคนนี้ก็ภูมิใจที่มีส่วนในการทำให้สำเร็จการศึกษาในระดับนี้ไป เพราะเราสร้างความเข้าใจกับเด็กโดยใช้เทคนิคการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ถึงมีทุกวันนี้ที่เด็กก็สามารถเข้าใจครูและครูเองก็เข้าใจว่าเด็กต้องการอะไร

จากเมืองใหญ่ สู่ปลายยอดดอย

นางธมลพร บัวศรี

โรงเรียนบ้านห้วยท่าง สพป.น่าน เขต ๒

อยู่ในเมืองกรุงได้ ๓ ปีกว่า จนเด็กนักเรียนสำเร็จการศึกษาไป ๑ รุ่น ความทรงจำที่ดีทำให้คนเป็นครูอย่างดิฉันจดจำไว้ตลอดมา การที่ได้ย้ายมาสอนที่จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นพื้นที่บ้านเกิดของตัวเอง จากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มาเจอเด็กดอยตัวเล็ก ๆ ในฐานะที่เราเป็นครูภาษาไทย จึงได้รับมอบหมายงานการสอน คือ เป็นครูสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เพราะในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ มีคุณครูที่สอนอยู่ประจำอยู่แล้ว เด็กที่นี่ส่วนมากใช้ภาษาชนเผ่าของเขา โดยเฉพาะตั้งแต่เด็ก โตมาหน่อยพ่อกับแม่ก็ทิ้งให้อยู่กับตาและยาย ภาษาที่ใช้พูดคุยกันนั้นเป็นภาษาประจำชนเผ่า คือ ภาษาท้องถิ่นของเขาเอง การมาเป็นครูที่นี่เป็นแบบทดสอบตัวเองที่ยากมาก โรงเรียนนี้แม้หนทางจะสามารถขับรถไปและกลับได้ แต่ก็แสนลำบากมาก สำหรับการเดินทาง ยิ่งขับรถยนต์ก็ยิ่งลำบาก เพราะสงสารรถเหลือเกิน ถนนหนทางขรุขระมาก บางครั้งคิดว่าหลบหลุมนี้ได้แล้วแต่ก็เจอ

อีกหลุมหนึ่ง พอพ้นเส้นทางนี้ออกมาได้แล้วสุดแสนจะดีใจ ชีวิตนี้
ต้องไปอยู่บ้านพักครู ด้วยเหตุผลที่ว่ามันเป็นถนนที่แสนจะลำบาก
เหลือเกิน เอรารถยนต์ไปจอดไว้ที่โรงเรียน เช้าวันจันทร์ขับขึ้นไป
เย็นวันศุกร์ก็ขับกลับบ้านทำอย่างนี้ตลอดปี นักเรียนที่นี่หากว่า
ใครสนใจเรียนก็จะเป็นอะไรที่ดีเยี่ยมมาก ได้รับหน้าที่สอนในระดับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ก็คงจะดี เพราะเราเน้นเรื่องการอ่านของเด็ก
ให้อ่านได้และเขียนได้ก็พอ เพราะเด็กน้อยพูดง่ายว้างง่ายพูดอะไรก็ฟัง
ความที่เราพูด ทำตามในสิ่งที่เราสอน แม้จะพูดกันนานน้อยกว่าจะ
เข้าใจในเรื่องที่เราพูด เด็กที่อ่านไม่ได้เขียนตัวหนังสือไม่สวยเราก็สามารถ
ทำให้เด็กอ่านได้และเขียนได้ แต่ที่แน่ ๆ ตัวหนังสือของเด็กนักเรียน
สวยและเป็นระเบียบมากขึ้นจากเดิม เพราะเอาเด็กที่ไม่พร้อมเข้าชั้น
และต้องเรียนให้ได้ อ่านให้เป็น ๔ ปีที่เราสอนอยู่ที่นั่นทำให้เราภูมิใจว่า
เราสามารถทำให้เด็กนักเรียนหญิงคนหนึ่งอ่านได้และเขียนเป็น
ในปีที่ ๓ ของการได้เป็นครูอยู่ที่นั่น เราได้รับวิชาสอนเพิ่มมาอีก
๑ วิชา เพราะคุณครูที่สอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาไปบรรจุ
เป็นข้าราชการครูในโรงเรียนแห่งใหม่ ท่านผู้อำนวยการได้ให้เราสอน
ในระดับชั้นนั้นแทน และสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ควบคู่กัน
ไปด้วย นักเรียนชั้นมัธยมเพียงแค่นี้ เราก็สามารถเดาได้ถึงความ
ไม่สนใจเรียนของนักเรียน ชั่วโมงแรกที่เข้าสอนเด็กนักเรียนคนหนึ่ง
บอกว่า “ทำไมเอาครูที่สอนชั้นประถมศึกษามาสอนพวกเรา”
เราก็เงียบ คิดแต่ว่าคอยดูก็แล้วกัน ฉันจะทำให้พวกเธอเห็น เราต้อง
เอาคะแนนเข้ามาเป็นข้อต่อรองกับพวกนี้เท่านั้น เข้าสอนในระดับ
ชั้น ม.๓ ชั่วโมงแรก โต๊ะทำไมว่างจัง นักเรียนหญิงก็รายงานมาว่า
“คุณครูหาพวกผู้ชายเขาโดดเรียนกันค่ะ” เมื่อก็เขาก็ยังเรียนอยู่เต็มห้อง

อ้าว! เอาแต่วันแรกเลยหรืนี่ แล้วต้องตั้งรับอย่างไรละ ในที่สุดก็คิดได้ว่า ในเมื่อไม่เรียนก็เสียขาด ไม่พร้อมก็ไม่ต้องสอบ ใครเรียนคนนั้นได้เท่านั้น หลังจากใช้มาตรการนี้ก็ทำให้เห็นว่า เด็กที่ไม่ได้สนใจในเรื่องของคะแนนและผลการเรียนเลย พวกนี้มาเรียนเพื่อขอให้ผ่านไปวัน ๆ ให้จบโดยที่ไม่สนใจว่าหลักฐานการจบการศึกษาของพวกเขาจะได้หรือไม่ ปีนี้ดิฉันรับช่วงดูแลในช่วงปลายปี แล้วก็ผ่านไป ๑ ปีการศึกษา

ปีการศึกษาต่อมาต้องรับผิดชอบดูแลอย่างเต็มที่ มีนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง ในปีที่ผ่านมาทำให้รู้แล้วว่านักเรียนที่เป็นอย่างไร นักเรียนแต่ละคนช่างแตกต่างกัน มีส่วนน้อยที่ตั้งใจเรียนสนใจใฝ่เรียนรู้ ดิฉันคิดเสมอว่าสิ่งที่จะทำให้เด็กแต่ละคนใฝ่เรียนรู้นั้นแสนยาก ปีนี้ได้รับมอบหมายเป็นครูประจำชั้น ม.๓ ซึ่งเป็นพี่ใหญ่ของโรงเรียนเสียด้วย เริ่มจากการมีข้อตกลงกันก่อนว่าควรปฏิบัติตัวเช่นไรในการอยู่ร่วมกัน และให้นักเรียนทุกคนสัญญาว่าจะเข้าเรียนไม่โดดเรียนในช่วงแรกนี้ใครจะขาดจะลา มีภารกิจที่สำคัญที่ไม่สามารถมาเรียนได้ ขอให้แจ้งให้ครูทราบ ใครมีปัญหาอะไรไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนให้ถามครูที่สอนในแต่ละรายวิชา ต่างคนก็ตกลงรับคำเป็นอย่างดีว่าจะไม่โดดเรียน มีปัญหาอะไรเกี่ยวกับการเรียนจะถามและปรึกษา ผ่านไปแค่ ๑ สัปดาห์ปรากฏว่าสิ่งที่รับปากนั้นได้เสื่อมเลือนจากความจำของนักเรียนไปหมด ตัวเองก็ต้องคิดหาวิธีการใหม่ที่จะทำให้เด็กใฝ่เรียนใฝ่รู้ คิดจะใช้แนวทางเหมือนกับการใช้กับนักเรียนชั้น ม.ปลาย ที่โรงเรียนเดิมน่าจะเป็นไปได้ใช้เวลาคิดที่จะทำให้ให้นักเรียนเหล่านี้เข้าเรียนนานมาก สุดท้ายก็เอาแนวเดิม ใช้จิตวิทยาวัยรุ่น คือ การให้เข้าใจวัยรุ่นว่าต้องการอะไร

หมั่นไปพูดคุยกับเด็กนักเรียน เพราะส่วนใหญ่ใช้ชีวิตอยู่ที่โรงเรียนมากกว่าอยู่แล้ว หลังเลิกเรียนก็เดินแวะไปหาไปพูดคุยกับพวกเขาชวนทำกิจกรรมในทางที่สร้างสรรค์ เช่น ในช่วงมอดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ จะชวนให้เด็กทำกิจกรรมหารายได้พิเศษเพื่อหาเงินเข้าห้องเรียน เพราะ ชั้น ม.๓ ต้องมีเงินในการซื้อของที่ระลึกให้กับทางโรงเรียน หลังจากจบการศึกษา และเงินที่ต้องแบ่งเบาภาระเงินผู้ปกครองในเรื่องของการถ่ายรูป นักเรียนชอบกิจกรรมหารายได้พิเศษที่ครูให้ทำมาก คือ การทำขนมขายในโรงเรียนใน ๑ สัปดาห์จะให้เด็กทำ ๓ วัน คือ ตอนเย็นวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ใกล้เคียงวันแม่แห่งชาติ ครูก็จะหาซื้อกระดาดย่นสีขาวมาให้เด็กนักเรียนทำดอกมะลิขาย อาจจะทำเป็นดอกเล็ก ๆ หรือทำเป็นช่อสัก ๓ ดอก หรือ ๕ ดอก คิดราคาก็แล้วแต่ขนาดของดอกไม้ ในแต่ละสัปดาห์ ขนมก็จะเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ เพราะกลัวว่าลูกค้าจะเบื่อ แต่เมื่อจำหน่ายแล้วได้กำไรน้อยมากหรือบางครั้งก็ไม่ได้เลย เพราะว่าเด็กนักเรียนขายจะทำไปกินไปเป็นส่วนใหญ่ จากกิจกรรมนี้สังเกตนักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน และรู้จักการแบ่งหน้าที่กัน ตั้งแต่หาซื้ออุปกรณ์และวัสดุที่จะนำมาทำ ตลอดจนแบ่งหน้าที่ในการผสมแป้ง การบรรจุหีบห่อ ครั้งแรกครูเป็นคนทำให้ดู หลังจากนั้นนักเรียนต้องฝึกทำเอง นักเรียนได้เรียนรู้ว่าจะทำอย่างไรให้ขนมอร่อย วันไหนที่มีการทำขนมเด็กก็จะมาตามครู เพราะบางวันก็จะทำที่บ้านพักครู จากการให้เด็กทำกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ดังกล่าวทำให้เห็นว่าวันไหนมีการทำขนม นักเรียนจะให้ความสนใจในการมาทำเป็นอย่างดี บางสัปดาห์ช่วงกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ก็ให้เด็กปลูกผักสวนครัวและต้องดูแลเอาใจใส่ ถ้าของใคร

ได้ผลผลิตดีและเพิ่มพูนรายได้ให้กับห้องเรียนได้ ก็จะได้รับรางวัลเป็นพิเศษ ทำให้นักเรียนให้ความสนใจกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้มากขึ้น และส่งผลสืบเนื่องไปถึงวิชาภาษาไทย ที่ได้รับมอบหมายให้สอน นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อครู ไม่หนีเรียน อาจจะเป็นเพราะครูให้ความสนใจสนทนาค้นเคาะกับนักเรียนที่สอน เข้าใจในความเป็นวัยรุ่นของเขา และสอนให้นักเรียนเห็นถึงความลำบากในการเข้ามาทำหน้าที่ครูในโรงเรียนแห่งนี้ เพราะกว่าจะเดินทางมาสอนได้ต้องผ่านความลำบากมีถนนหนทางที่ขรุขระมาก แต่ครูมีความเต็มใจที่จะมาสอน โดยความหวังของครูขอเพียงนักเรียนตั้งใจเรียนแล้วทุกอย่างจะสำเร็จตามมา

ไออุ่นรักจากอ้อมกอด

นางศิริวรรณ สุป็น

โรงเรียนบ้านห้วยท่าง สพป.น่าน เขต ๒

ดิฉันเป็นครูจ้างสอนพิเศษโดยได้รับมอบหมายให้สอนประจำชั้นอนุบาล ๑ และชั้นอนุบาล ๒ ดิฉันก็ยอมรับและพร้อมที่จะสอนถึงแม้ไม่ได้จบเอกปฐมวัย โดยรู้สึกว่าจะมีความท้าทายมาก ๆ ทุกคนคงทราบถึงความวุ่นวายของเด็กที่กำลังจะเข้าชั้นอนุบาล โดยเฉพาะชั้นอนุบาล ๑ เพราะว่าอายุของเขายังน้อย ตัวก็ยังเล็กนิดเดียวในการสอนเด็กเล็กจึงต้องมีความอดทนสูงมาก มีจิตใจอ่อนโยน มีความรัก ความเมตตา และคอยดูแลช่วยเหลือเด็กอย่างใกล้ชิดอยู่ตลอดเวลา ช่วงแรกของการเปิดภาคเรียน เด็กยังใหม่ เขายังปรับสภาพไม่ได้ มีเด็กหลายคนเมื่อผู้ปกครองมาส่ง ถึงโรงเรียนก็จะร้องไห้แง ดิฉันต้องเข้าไปแยกจากผู้ปกครองโดยกอดและปลอบทีละคน และพาเข้ามาในห้อง ชวนเล่นของเล่นกับเพื่อน สักพักก็ดีขึ้น แต่ก็มีเด็กอีกสองคนยังทำตัวติดกับผู้ปกครองร้องไห้แงไม่ยอมมาเล่นหรือทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ กอดผู้ปกครองไว้นาน และอีกคนหนึ่งก็ร้องไห้

งอแงมากจะไปอยู่กับพี่ชาย แล้ววิ่งไปอยู่กับพี่ชายจนได้ ซึ่งพี่ชายของเขาเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

ดิฉันจึงคิดว่า จะทำอย่างไร จะมีวิธีใดบ้าง ที่ทำให้เด็กไม่ร้องไห้งอแงไม่ทำตัวติดกับผู้ปกครองและพี่ชายของตัวเอง ดิฉันจึงเดินไปหาเด็กผู้ชายที่กำลังร้องไห้งอแงที่ไม่ยอมแยกจากผู้ปกครอง แล้วดิฉันใช้คำพูดปลอบเด็กไม่ให้ร้องไห้ เป็นเวลานานพอสมควร จนเด็กใจอ่อนยอมมาทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ แต่ยังไม่ยอมอยู่ด้วย ขณะที่เด็กเล่นเพลิน ก็ส่งสัญญาณให้ผู้ปกครองกลับบ้านไปโดยไม่ให้เด็กรู้ตัว พอเด็กนึกขึ้นได้ว่าผู้ปกครองตัวเองกลับบ้านไปแล้ว เขาจะร้องไห้เสียงดังมากจนเพื่อน ๆ ในห้องต้องเอามือมาปิดหู ดิฉันจึงเข้าไปโอบกอดแล้วใช้มือหนึ่งลูบหัวเด็ก เหมือนกับว่าแม่กำลังปลอบลูกอยู่ แล้วก็พูดพร้อม ๆ ลูบหัวเด็กไปด้วยว่า “อย่าร้องนะครับ คนเก่งของครู คุณแม่จะไปทำงานหาเงินส่งให้หนูเรียนนะครับ แล้วตอนเย็นคุณแม่ก็จะรับหนูกลับบ้านนะครับ อย่าร้องนะครับคนเก่ง” แล้วดิฉันก็หอมแก้มเด็ก และก็โอบกอดเด็กอีกครั้ง สักพักพอเขาหยุดร้องแล้วก็ยิ้มให้กับดิฉัน ดิฉันจึงถามว่า “หนูพร้อมที่จะไปเล่นกับเพื่อน ๆ หรือยังครับ” เด็กพยักหน้าพร้อมพูดว่า “ครับ” ดิฉันก็หอมแก้มอีกทีแล้วก็ปล่อยเด็กไปเล่นกับเพื่อน ๆ สังเกตเด็กทำกิจกรรมเพลินอยู่ ก็ถึงคิวจะไปตามเด็กอีกคนหนึ่งซึ่งเป็นเด็กผู้หญิงที่ร้องไห้งอแงวิ่งไปอยู่กับพี่ชายคนนั้น ขณะที่ดิฉันกำลังจะออกไปตามคุณครูประจำชั้น ป.๒ ของพี่ชายก็เดินมาส่งพอดี แต่เด็กก็ร้องไห้ไม่หยุด คุณครูประจำชั้นของพี่ชายก็พูดปลอบมาจนมาถึงหน้าห้องอนุบาล แล้วดิฉันก็รับเอาเด็กแล้วก็ใช้วิธีเดิมกับเด็กคนแรกโดยโอบกอดเด็กไว้และพูดปลอบประโลม ซึ่งก็ได้ผลจริง ๆ สักพักเด็กหยุดร้องไห้แล้วก็ยอมไปเล่นและทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ

ช่วงสัปดาห์ที่สองเด็กเริ่มปรับตัวได้ ส่วนมากจะไม่อแง แต่ก็จะมีเหลือสองคนซึ่งเป็นคนเดิมที่ครูต้องปลอบทุกวัน สังเกตว่าพูดปลอบอย่างเดียวไม่ยอมหยุดร้องไห้แง แต่พอดิ้นกอดและหอมแก้มเท่านั้นแหละเงียบและยิ้มให้เลย และหลังจากนั้นดิ้นก็พอรู้แล้วว่าต้องรีบกอดก่อน เมื่อผู้ปกครองมาส่งดิ้นรีบเดินไปรับกอดเขาไว้ก่อน และพูดชักชวนให้มาทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ตอนนี้เขาอแงน้อยลง เมื่อครูเข้าไปกอดเขาก็จะเดินเข้ามาในห้องกับครูไม่น่าเชื่อเลยไออุ่นของอ้อมกอดของดิ้นสามารถมอบความรักและความอบอุ่นให้กับเด็กและช่วยให้เด็กไม่เครียด พอใจจะเล่นจะเรียนกับเพื่อน ๆ ได้อย่างสนุกสนาน ตอนนี้ดิ้นรู้สึกสบายใจขึ้น ที่สามารถควบคุมเด็กได้ ดิ้นใช้อ้อมกอดให้ไออุ่นเมื่อเห็นเด็กไม่ยอมทำกิจกรรม และตอนที่เขาแสดงความก้าวร้าวกับเพื่อน ตลอดจนให้อ้อมกอดเป็นรางวัลเมื่อเด็กทำกิจกรรมได้ดี ดิ้นคิดว่าอ้อมกอดนี้วิเศษจริง ๆ ไม่ต้องจ่ายเงินซื้อ ไม่ต้องยุ่งยาก เพียงสองมือยื่นไปโอบกอดก็สามารถช่วยให้เด็กมีความพร้อมที่จะเล่น จะเรียน เข้าสังคมกับเพื่อนได้ และที่สำคัญเด็ก ๆ เรียนรู้ที่จะอยู่กับเพื่อน ๆ ได้อย่างมีความสุข

ทำเป็นแบบอย่าง ช่วยสร้างจิตสำนึก

นางอรนันท์ สิทธิชัย

โรงเรียนบ้านห้วยท่าง สพป.น่าน เขต ๒

โรงเรียนของเราเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่ถึง ๕๐ คน แต่บริเวณโรงเรียนกว้างขวางมาก และเต็มไปด้วยต้นไม้ใหญ่น้อย ทั้งที่ขึ้นเองและที่เราช่วยกันปลูก ทำให้ร่มรื่นดี แต่พอถึงช่วงฤดูหนาว อย่างเข้าฤดูร้อนต้นไม้ก็ผลัดใบ สดัดใบร่วงหล่นมาก นักเรียนมีจำนวนน้อยกวาดเท่าไรก็ไม่หมด นักเรียนก็เบื่อหน่าย ไม่อยากช่วยงาน ทำให้พื้นที่ดูรกมาก ครูแวกก็บอกนักเรียนให้ช่วยกันทำแต่ก็ไม่เป็นผล นักเรียนก็ทำบ้างเล็กน้อย ผู้อำนวยการก็อยากให้โรงเรียนสะอาด เรียบร้อย จึงได้ออกมาพูดหน้าเสาธงทุกวัน แต่ผลก็ยังไม่ต่างจากเดิม วันหนึ่งดิฉันก็ตั้งใจมาโรงเรียนแต่เช้า จริง ๆ แล้วก็พยายามมาแต่เช้าทุกวัน แต่วันนี้มาช้ากว่าวันอื่น ๆ พอมาถึงโรงเรียนก็ไม่ทันผู้อำนวยการ เพราะท่านมาถึงก่อนแล้ว แปลกใจที่เห็นท่านกวาดใบไม้บริเวณถนนในโรงเรียนด้วยตนเองและมีนักเรียนช่วยอยู่สามคน ช่วยบ้างหยุดบ้าง ปกติทุกวันเมื่อดิฉันมาถึงโรงเรียน สิ่งที่ต้องทำ คือ ตรวจการทํางาน

ของนักเรียนบริเวณห้องเรียน ห้องสมุด และห้องคอมพิวเตอร์ แล้ว
รีบตรวจการบ้านของนักเรียนให้เสร็จก่อนที่จะมีกิจกรรมหน้าเสาธง
สังเกตทุกเช้าท่านผู้อำนวยการก็จะกวาดขยะทุกวัน ดิฉันรู้สึกร้อนใจ
บอกไม่ถูก วันที่เป็นครูเวรก็ถือโอกาสพูดกับนักเรียนหน้าเสาธงว่า
“นักเรียนคะ นักเรียนเห็นผู้อำนวยการกวาดถนนไหม นักเรียนสงสัย
ท่าน ผอ. ไหม วันพรุ่งนี้เราไปช่วยท่านกวาดกันนะ” พอวันรุ่งขึ้นดิฉัน
ก็เตือนเด็กให้ไปช่วยงานผู้อำนวยการ มีเด็กไปช่วยท่านกวาดเพิ่มขึ้น
เช้าวันต่อมาดิฉันก็ได้พูดคุยชมเชยนักเรียนที่หน้าเสาธง ที่มีน้ำใจช่วย
ผู้อำนวยการ สังเกตได้ว่าวันต่อมามีนักเรียนช่วยทำงานเพิ่มขึ้น
หลังกิจกรรมหน้าเสาธงเมื่อดิฉันมีโอกาสดำพูด (จริง ๆ แล้วดิฉันพูด
เกือบทุกวัน เพราะโรงเรียนมีบุคลากรจำกัด) ก็จะถามนักเรียนเสมอว่า
“วันนี้มีใครไปช่วยผู้อำนวยการบ้าง” เด็ก ๆ ที่ไปช่วยก็จะยกมือขึ้น
แต่ดิฉันก็รู้สึกร้อนใจอยู่ดี คิดว่า ท่าน ผอ. ก็ไปกวาดถนน นักเรียน
ก็กวาด ดิฉันคิดว่าเราก็คงจะไปช่วยบ้าง วันต่อมาก็ปรับการทำงาน
ของตนเองแล้วใช้เวลาที่เหลือรีบไปช่วยผู้อำนวยการและเด็กกวาดบ้าง
ก็รู้สึกเหนื่อยนะ แต่ก็คิดว่าสบายใจกว่าที่ต้องเห็น ผอ. และเด็ก ๆ
ทำงาน หลังจากนั้นก็ปฏิบัติมาเรื่อย ๆ สังเกตเห็นว่าเพื่อนครูคนอื่น ๆ
ก็พยายามเร่งงานตนเองแล้วก็ลงมาช่วยกันทำความสะอาดบริเวณ
โรงเรียนให้เสร็จทันก่อนทำกิจกรรมหน้าเสาธง ตั้งแต่นั้นมาทั้ง ผอ.
ครู และเด็กก็มาช่วยกันอย่างพร้อมหน้าทุก ๆ วัน ถึงแม้บางคนอาจ
จะบ่นบ้างด้วยภาระงานเยอะ แต่ก็เต็มใจมาช่วย เพราะอยากให้งาน
เสร็จก่อนมีกิจกรรมหน้าเสาธง และโรงเรียนก็สะอาดร่มรื่นด้วย

ตั้งแต่นั้นมาการทำงานของเด็กลุงจะเป็นอัตโนมัติขึ้น พอมาถึงโรงเรียนก็บกระเป๋าก็จะหาอุปกรณ์ไปทำความสะอาดตามที่ตนเองรับผิดชอบ บางวันครูบางท่านมีภารกิจที่ต้องทำเร่งด่วน นักเรียนก็จะช่วยกันทำ ส่วนผู้อำนวยการท่านก็จะทำทุกวัน ถึงแม้ว่าวันนั้นจะต้องไปประชุมหรือทำกิจกรรมที่อื่น ท่านก็เข้ามาโรงเรียนก่อนและมาแต่เช้าเพื่อให้ทันทำงานและไปประชุม สังเกตว่าท่านจะปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอทุกวัน ท่านเป็นคนขยันมาก ทำงานทุกด้านโดยไม่รังเกียจ เป็นได้ทั้งภารโรง ตัดหญ้า ซ่อมแซมสิ่งที่เสียหาย วันไหนครูต้องไปอบรมหรือลา ท่านก็จะทำหน้าที่สอนแทน สอนไม่ธรรมดาด้วย ท่านตั้งใจสอนจริง ดิฉันคิดว่าการที่ผู้นำลูกขึ้นมาทำอะไรที่เป็นแบบอย่างที่ดี ดูเหมือนว่าจะมีอิทธิพลต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาและนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง จากการกระทำดังกล่าวช่วยสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมได้ไม่น้อย ทั้งครูและนักเรียนก็พยายามปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์และช่วยกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน ก็คงจะเป็นจริงดังคำกล่าวที่ว่า “แบบอย่างที่ดี มีค่ากว่าคำสอน” เพราะได้ช่วยให้อีกหลาย ๆ คนปรับตนเองและมีจิตสำนึกในทางบวกเพิ่มขึ้น

ให้โอกาส ให้ชีวิตใหม่

นางลำไย หานิพัฒน์
โรงเรียนชุมชนศิลาเพชร สพป.น่าน เขต ๒

ขณะเดินนิเทศห้องเรียนอยู่ในอาคาร มุมตึกตรงข้ามอาคาร
ห้องพักครู ครูผู้ชายท่านหนึ่งเดินกระหืดกระหอบมารายงานว่า
“ผอ. ครับ มีผู้ปกครองนำนักเรียนย้ายมาเข้าเรียน และกำลังรออยู่
ที่ห้อง ผอ. ครับ” จึงได้หยุดการนิเทศไว้ก่อน และเดินกลับมายังห้อง
พักครู

เปิดประตูเข้าไป เห็นชายหญิงคู่หนึ่งและลูกสาววัยน่าจะ
เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ใบหน้า
ผู้เป็นพ่อและแม่ยังบ่งบอกความวิตกกังวล ส่องสายตาวีววน เด็กหญิง
นั่งพับเพียบ สงบ หน้าตาคมเข้ม มองหลบสายตา จึงได้อนุญาตให้นั่ง
บนโซฟารับแขก แล้วการสนทนาซักถามก็เกิดขึ้น ทำให้ทราบว่า
เด็กหญิงที่นั่งอยู่เบื้องหน้าเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เหลือเวลาอีก
๓ เดือนก็จะสอบปลายภาคและเรียนจบ แต่เนื่องจากเด็กมีพฤติกรรม
ก้าวร้าว ชกต่อยกับเพื่อนรุ่นพี่มัธยมจากโรงเรียนเดิม ซึ่งเป็นโรงเรียน

ขยายโอกาสทางการศึกษา เด็กมีพฤติกรรมสับสนหวั่น และหนีเรียน เป็นปัญหาเรื้อรังและเอื้อมระอาของครูในโรงเรียน พ่อหย่าร้างกับแม่ ทั้งเด็กให้อยู่กับย่าตั้งแต่เล็ก ๆ พ่อไปทำงานที่ต่างจังหวัดและแต่งงานใหม่ โรงเรียนเคยเชิญย่าพบหลายครั้ง สุดท้ายให้เข้าพบ ผอ. โรงเรียน และให้ย้ายหลานไปโรงเรียนอื่น ย่าจึงแจ้งให้พ่อกลับมารับเด็กเพื่อย้ายไปโรงเรียนใหม่ จึงเป็นที่มาของเหตุการณ์วันนี้

ฉันตัดสินใจโทรศัพท์ไปหา ผอ. โรงเรียนเดิมของเด็ก “พี่ครับ โรงเรียนผมหมดปัญญาที่จะพัฒนาเด็กคนนี้แล้ว พี่ช่วยรับย้ายไปเถอะ และจะให้ครูส่งหลักฐานตามไป” “พี่ว่าน่าจะให้โอกาสเด็กนะ เพราะเหลือเวลาอีก ๓ เดือนก็จะสิ้นปีการศึกษา” ฉันพยายามเกลี้ยกล่อมให้โรงเรียนเดิมรับเด็กคืนกลับไป “ไม่ได้ครับ ยังไงโรงเรียนพี่ก็รับเด็กไว้ก็แล้วกัน” อีกฝ่ายตัดปัญหาด้วยการวางสายทันที วิธีการแก้ปัญหาของฉันคือ เชิญครูประจำชั้น ป.๖ ครูวิชาการ และครูฝ่ายปกครอง นักเรียนมาปรึกษาหารือ เนื่องจากใกล้สอบ O-NET แล้วทุกคนลงความเห็นที่ไม่ควรรับ เพราะเกรงจะเป็นปัญหากระทบต่อผล O-NET เพราะเป็นภาคเรียนที่ ๒ ใกล้จะสอบแล้ว จึงได้พยายามอธิบายให้พ่อแม่เด็กเข้าใจ สายตาที่วิงวอนของพ่อแม่ ทำให้ฉันรู้สึกตื๊บตันคิดถึงหัวอกพ่อแม่ขึ้นมา เรามีลูกเรียนอยู่มัธยม หากลูกเรามีปัญหาอย่างนี้ย้ายไปที่ไหนก็ถูกปฏิเสธ จะรู้สึกอย่างไร อนาคตลูกจะเป็นอย่างไร ทำให้ลำคอตื๊บตันถอนหายใจครั้งแล้วครั้งเล่า แล้วจึงตัดสินใจรับย้าย โดยมีข้อแม้ว่าจะให้โอกาสเด็ก หากมีปัญหาก็โทรหาผู้ปกครอง พ่อแม่ยิ้ม เด็กยิ้ม เหมือนได้พบทางสว่าง จึงให้ครูประจำชั้นจัดหาอุปกรณ์การเรียน จัดหาหนังสือเรียนให้ ผู้ปกครองยินดีจะให้ความร่วมมือ จัดซื้ออุปกรณ์การเรียนใหม่ จึงกำหนดให้เด็กมาเรียนในวันต่อไป

วันรุ่งขึ้น “ผอ.คะ เด็กหญิงหนึ่งไม่เอากระเป๋าเรียนมา เอากระเป๋าผ้าสะพายเล็ก ๆ ของวัยรุ่นมาเท่านั้น” ครูประจำชั้นมารายงานแต่เช้า เอาละ พึ่งวันแรกก็สร้างปัญหาแล้ว จึงเรียกตัวเด็กมาพบ

“หนูไม่มีกระเป๋า ไม่มีสมุด ไม่มีหนังสือคะ” เด็กหญิงหนึ่งตอบด้วยท่าทีเฉยเมย จึงให้ครูจัดที่นั่งให้เรียนร่วมกับเพื่อนไปก่อน แนะนำเด็กหญิงหนึ่งให้เพื่อน ๆ รู้จักและให้ช่วยเหลือกัน

“ผอ.คะ เด็กหญิงหนึ่งไม่ยอมเรียน ขวนเพื่อนเล่น เด็กหญิงหนึ่งชวนเพื่อนผู้ชายไปเล่นเกม เด็กหญิงหนึ่งมีเรื่องทะเลาะกับพี่มัธยมอีกโรงเรียนในตอนเย็น เด็กหญิงหนึ่งสูบบุหรี่ นำบุหรี่มาโรงเรียน ฯลฯ” ทุกวันเด็กนักเรียนในห้องต้องมีเรื่องมาแจ้ง

ทางโรงเรียนได้โทรหาและเชิญพ่อแม่มาพบ แจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นและร่วมกันหาวิธีแก้ไข ให้โอกาสครั้งแล้วครั้งเล่า ให้ครูพาเด็กหญิงหนึ่งมาพบ ผอ. พยายามพูดคุย ๆ ตีสนิท เรารู้ว่าเด็กคงขาดความอบอุ่น แบ่งปันสิ่งของให้ (เสื้อผ้าวัยรุ่นของลูก) อุปกรณ์การเรียน (สีก่อง) โอบกอดบ้างขณะไปทัศนศึกษาให้ถ่ายรูปคู่กับ ผอ. แล้วเอ่ยว่า ลูกสาวมาถ่ายรูปกับ ผอ. นะ

การเรียนการสอนดำเนินไปโดยเด็กหญิงหนึ่งมาบ้าง ขาดบ้าง หายไป ๒ - ๓ วัน โผล่มาเรียน ขำแฉ่งจากชาวบ้านที่พบว่าพาแฟนผู้ชายไปกอดกันที่น้ำตกในหมู่บ้าน รู้สึกอึดอัด จะรอดไหมเนี่ย ไกล่สอบ O-NET แล้ว ครูจัดค่ายติว O-NET เด็กหญิงหนึ่งก็มาร่วม แต่ไม่ให้ความร่วมมือทำข้อสอบโดยไม่คิด ทำให้ครูต่างสายหน้าไปตาม ๆ กัน

“ผอ. ส่งเด็กกลับคืนไปเถอะ ขึ้นให้อยู่ โรงเรียนเราต้องเสียชื่อแน่ ๆ” ครูฝ่ายปกครองรายงาน “เอาเถอะ ลองให้อีกครั้งนะ เชิญพ่อแม่เข้ามา ถ้าครั้งนี้แก้ไม่ได้ก็ต้องทำอย่างใดอย่างหนึ่งล่ะ” เมื่อเชิญพ่อกับแม่มาพบ แม่ใหม่ไม่มา “ครู และผอ. จะฆ่าจะแกงก็ทำเถอะ มันไม่เชื่อฟังพ่อแม่ละ เมื่อมันไม่ยอมเรียน มันอยากเอาหัว ก็ให้มันออกไปไม่ต้องเรียนละ”

บ๊ะ! ครูก็ไม่รับ พ่อแม่ก็ไม่รับ ถ้าปล่อยออกไป หล่อนจะเป็นอย่างไร หนีตามผู้ชาย กินเหล้า สูบบุหรี่ ติดยาเสพติด ค้ายา ถูกจับติดคุก หรือไม่ก็ตั้งท้องกลับมา ... ฯลฯ จะทำอย่างไรดีนี้ ... จึงเชิญครูทุกคนมาประชุม ค่อย ๆ พูดตะล่อมให้คิดถึงอกเขาอกเรา ลูกเขา ลูกเรา ถ้าเป็นลูกของเราจะทำอย่างไร ช่วยกันคิด บรรยาภาศ เจียบสงบลง มติออกมาว่า ถ้าสอบ O-NET เด็กมาก็ให้สอบ ถ้าขาดสอบเลยก็ตี จะไม่เป็นปัญหา จะประคับประคอง ให้จบชั้น ป.๖ ต้องช่วยกันทุกฝ่าย เมื่อสอบ O-NET เด็กหญิงหนึ่งก็มา ครูทุกคนอกระทิก อยากเห็นคะแนน ของเด็กหญิงหนึ่งว่าจะเป็นอย่างไร จะจุดเพื่อนหรือไม่ ...

วันปัจฉิมนิเทศ เด็กหญิงหนึ่งใส่ชุดรับขวัญบัตร คาดสายสะพาย ถ้วยรูปหมู่กับเพื่อน ๆ ร่วมร้องเพลงบนเวที รับขวัญบัตรเข้าแถวตามลำดับจากมือท่าน สจ. ประธานพิธี ดิฉันยิ้ม ... ถอนหายใจ รู้สึกโล่งอย่างบอกไม่ถูก “ขอให้โชคดีนะลูก เธอได้ชีวิตใหม่แล้วล่ะ”

อ้อมกอดนี้มีความรัก

นางสาวละอองดาว ทิฆามวงศ์
โรงเรียนชุมชนศิลาเพชร สพ.น่าน เขต ๒

ในวันก่อนเปิดเรียนทางโรงเรียนได้จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองประจำปี เพื่อให้ครูพบปะกับผู้ปกครองก่อนเริ่มการเรียนการสอนนักเรียนในปีการศึกษาต่อไป หลังจากผู้ปกครองพบปะกับผู้อำนวยการและคณะครูฝ่ายต่าง ๆ เสร็จแล้ว ดิฉันในฐานะครูประจำชั้นอนุบาล ๒ จึงขอพบปะผู้ปกครองก่อนที่จะแยกย้ายกันกลับบ้าน

ครู : สวัสดีค่ะผู้ปกครองน้อง ๆ อนุบาล ๒ ที่เคารพทุกท่าน

ผู้ปกครอง : สวัสดีค่ะครู

ครู : ก่อนอื่นนะคะ ขอแนะนำตัวเองก่อน หลาย ๆ ท่านคงจะรู้จักกันมาบ้างแล้ว แต่มีบางท่านที่เพิ่งย้ายลูกมาเรียนที่นี่ ดิฉันชื่อครูสกาเวเดือนค่ะ เรียกสั้น ๆ ว่าครูแป้งก็ได้ค่ะ วันนี้รู้สึกยินดีมากที่ได้มาพบปะกับผู้ปกครองของน้อง ๆ อนุบาล ๒ เรื่องแรกที่จะขอเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเตรียมอุปกรณ์สำหรับเด็ก ๆ เช่น เครื่องนอน ถู แปรงฟัน ชุดฟันเมือง ชุดพลศึกษา (และครูก็ได้อธิบายสิ่งต่าง ๆ

ที่ผู้ปกครองต้องเตรียมให้ฟัง) ฯลฯ ผู้ปกครองท่านอื่นมีอะไรสงสัยจะสอบถามอีกไหมคะ

ผู้ปกครองน้องเก่ง : สวัสดิ์ค่ะ ดิฉันเป็นแม่ของน้องเก่ง ดิฉันเพิ่งย้ายลูกชายมาจากโรงเรียนอื่นค่ะ เรื่องที่อยากจะขอฝากคุณครู คือว่าลูกชายของดิฉันเขาสนใจมาก ๆ ค่ะ มักจะทำร้ายเพื่อน ๆ ด้วยการขว้างปาสิ่งของของ ดิฉันขอฝากให้ครูดูแลเป็นพิเศษได้ไหมคะ

ผู้ปกครองน้องแป้ง : แบบนี้ก็แย่สิคะ หลานดิฉันจะโดนน้องเก่งทำร้ายไหมนี่

ผู้ปกครองน้องจ๊อบแจ : นันสิคะ ได้ข่าวว่าที่ย้ายมานี้ก็เพราะไปทำร้ายเพื่อนใช้ไหมหนู

ผู้ปกครองน้องเก่ง : ดิฉันถึงต้องขอฝากคุณครูเป็นพิเศษในะคะ ไม่มีใครอยากให้ลูกมีปัญหาหรอก ดิฉันก็จะหมั่นมาดูแลลูกค่ะ

ครู : ผู้ปกครองทุกท่านคะ เรื่องนี้ดิฉันขออนุญาตดูแลรับผิดชอบน้องเองค่ะ เพราะน้องยังเด็กอาจจะมีพฤติกรรมที่ผิดแปลกไปบ้าง เด็กทุกคนมีความแตกต่างกันค่ะ คือ ชนกว่าน้องเก่งดิฉันก็เจอมาแล้วค่ะ

ผู้ปกครองน้องเก่ง : ดิฉันอนุญาตให้คุณครูลงโทษน้องได้นะคะ หากน้องเผลอ ไปทำร้ายเพื่อน ๆ หรือคนอื่นค่ะ

ครู : เรื่องนี้ดิฉันจะเป็นคนพิจารณาเองค่ะ ว่าเด็กมีความผิดที่ร้ายแรงหรือเปล่า และเด็กคนอื่น ๆ ก็เหมือนกันค่ะ หากทำผิดก็ต้องถูกลงโทษ แต่การลงโทษไม่ได้หมายถึงการตีอย่างเดียว เราจะลงโทษให้เขาหลาบจำ และไม่ทำผิดซ้ำ ๆ อีก แต่ในเด็กอนุบาลส่วนใหญ่เด็กไม่มีปัญหาค่ะ ขอให้ผู้ปกครองทุกคนให้ความไว้วางใจว่าจะสามารถดูแลบุตรหลานของทุก ๆ ท่านเป็นอย่างดีค่ะ หากมีปัญหา

เกิดขึ้นดิฉันจะขออนุญาตเชิญผู้ปกครองมาช่วยกันแก้ปัญหาเป็นครั้ง ๆ ไป ผู้ปกครองท่านไหนอยากสอบถามหรือมีสิ่งไหนอยากจะทำบอกครู ขอเรียนเชิญเลยค่ะ

หลังจากครูพบปะกับผู้ปกครองแล้ว จึงแยกย้ายกันกลับ แต่ผู้ปกครองของน้องเก่งยังอยู่รอพบครู

ผู้ปกครองน้องเก่ง : ครูคะสิ่งที่ดิฉันพูดไปตะกี้เป็นความจริงนะคะ น้องอารมณ์รุนแรงมากค่ะ เวลาโมโหจะทำร้ายทุกคนเลยคะ ดิฉันเป็นกังวลว่าแกจะทำร้ายเพื่อนร่วมห้องคะ

ครู : ขอประทานโทษนะคะ คุณแม่คะ ลองเล่าพฤติกรรมของเด็กขณะที่อยู่บ้านให้ครูฟังได้ไหมคะ การเลี้ยงดูเด็กคุณแม่ทำโทษเด็กอย่างไรคะ เวลาเด็กเกิดอารมณ์โกรธที่รุนแรง

ผู้ปกครองน้องเก่ง : แม่ก็ลงโทษด้วยการตีตลอดนะคะ แต่ก็ยังไม่หยุดพฤติกรรมเหล่านั้นลงได้คะ

ครู : เอาแบบนี้ก็ละกันนะคะ ช่วงนี้ให้คุณแม่ใช้เหตุผลในการคุยกับเด็ก และครูขอเบอร์โทรคุณแม่ไว้ด้วย เผื่อมีเรื่องต้องช่วยกันแก้ไขพฤติกรรมน้อง แต่คุณแม่ไม่ต้องเป็นห่วงนะคะ เพราะครูจะช่วยดูแลอย่างเต็มที่และดีที่สุดคะ

เปิดเรียนวันแรกน้องเก่งก็แสดงฤทธิ์ให้ครูและเพื่อน ๆ ได้ชมกันเลย น้องเก่งจะไม่ยอมใคร พูดจาก้าวร้าว และขว้างปาสิ่งของใส่มือเพื่อน ไม่พอใจหนักเข้าน้องเก่งหัวกระเปาะออกไปนอกรั้วโรงเรียนเลยทีเดียวนะ ดิฉันต้องวิ่งตามน้องเก่ง ๓ - ๔ รอบในวันเปิดเรียนวันแรก พอเดินมาได้หน่อยมีพี่ ๆ ล้อน้องเก่งก็แสดงพฤติกรรมเดิมอีก เก็บก้อนหินปาใส่รุ่นพี่ จนครูต้องคอยพูดเกลี้ยกล่อมให้น้องลดพฤติกรรมลง น้องเก่งตัวอ้วนมากคะ ครูอุ้มก็ไม่ไหว น้ำหนักเกือบ ๔๐ กิโลกรัม

อีกอย่างแกช่วยเหลือตัวเองยังไม่คล่อง ในเรื่องการถอดเสื้อผ้า ตอนเข้าห้องน้ำ การสวมใส่รองเท้า จะมีพฤติกรรมที่ซ้ำกว่าเพื่อนในวัยปกติ และอีกเรื่อง คือ ชอบสีชมพู ใช้กระเป๋าสีชมพู มีอุปกรณ์ ของเด็กผู้หญิง เช่น ตุ๊กตาสีชมพูติดกระเป๋าไปด้วยทุกวัน ในช่วงอาทิตย์แรก ๆ ครูรู้สึกเหนื่อยมาก ๆ ที่ต้องคอยดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ โดยเฉพาะเวลาลากกระเป๋าหนักกลับบ้าน เพราะครูต้องทิ้งเพื่อนอีก ๑๘ คนไว้ในห้องแล้ววิ่งไปตามน้อง ครูจึงใช้เทคนิคในการพูดคุย การเล่านิทานคุณธรรมเรื่องกอด ให้เด็ก ๆ ฟัง ในเรื่องบอกเกี่ยวกับเด็กที่ต้องการกำลังใจ เมื่อครูเล่านิทานมาถึงตอนที่ว่าหากหนูปั่นจักรยานล้มและหนูลืมให้ พ่อก็จะกอดหนูไว้ น้องแกก็พูดขึ้นว่า “ครูครับ ผมไม่มีพ่อให้กอดครับ” ครูก็ถามขึ้นว่า “เอ พ่อของน้องไปไหนคะ พ่อไปทำงานที่ไกล ๆ รีบเล่า” “ไม่ใช่ครับ พ่อของผมหนีแม่ไปแล้วครับ” ครูเงียบแล้วคิดทันทันทีว่าน้องคงมีปัญหาส่วนหนึ่งจากการไม่มีพ่อคอยดูแล จึงคิดว่าตัวเองมีปมด้อย ครูก็เลยบอกกับน้องแกว่า “ไม่เห็นเป็นไรเลยครับ น้องแกมีคุณแม่ที่รักน้องแก มีคุณตา คุณยาย คุณลุงที่รัก และยังมีคุณครู เพื่อน ๆ ที่รักน้องแก ใช่ไหมคะเพื่อน ๆ ” “ใช่ครับ/ค่ะ” “เห็นไหมคะ ว่าทุกคนรักน้องหมดเลย ถ้าวันไหนที่น้องแกหกล้มคุณครูและเพื่อน ๆ จะกอดน้องแกเอง ดีไหมคะ” น้องแกยิ้ม “ดีครับ” “เพราะฉะนั้นตั้งแต่นี้เป็นต้นไป ถ้าเด็ก ๆ คนไหนที่เป็นเด็กดี ไม่เกเร ไม่รังแกเพื่อน ครูจะกอดน้องคนนั้นนะคะ” “ดีค่ะ/ครับคุณครู” และหลังจากที่ครูเล่านิทานเรื่องกอด ให้เด็ก ๆ ฟังทุกวันเด็ก ๆ ก็ได้ใช้การกอดในการให้กำลังใจเพื่อน ทุก ๆ เช้าก่อนเรียน ครูจะให้เด็ก ๆ นั่งเป็นรูปตัวยูแล้วให้คนที่ ๑ กอดคนที่ ๒ ที่ ๓ วนมาจนถึงครูทุกวัน โดยทุกวันจะกล่าวคำว่า ฉันรักเธอนะ เราเป็นเพื่อนกันนะ พอมาถึงครู ครูก็จะบอกว่า “ครูรักหนูนะ วันนี้ครูขอให้น

เป็นเด็กดีทั้งวันนะคะ” ครูปฏิบัติแบบนี้กับเด็กทุก ๆ วัน และทางบ้านของน้องเก่งคุณครูก็ได้คอยปรึกษากับคุณแม่เป็นประจำ โดยครูให้แม่เปลี่ยนพฤติกรรมลงโทษเด็กด้วยการดุ การตี ให้คุยด้วยเหตุผล และให้ความรักกับเด็กด้วยการกอดเด็กทุก ๆ วัน หลังจากจบการศึกษาชั้นอนุบาล ๒ คุณแม่น้องเก่งมากล่าวขอบคุณครูที่สามารถปรับพฤติกรรมของลูกตนเองให้เป็นเด็กอารมณ์ปรกติเหมือนกับเพื่อนคนอื่น ๆ ลดพฤติกรรมก้าวร้าวลง ไม่ขว้างปาสิ่งของใส่ผู้อื่น อารมณ์เย็นลง มีพฤติกรรมที่ดีขึ้นรู้จักแบ่งปัน เพื่อน ๆ เห็นความสำคัญของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ทำให้เพื่อน ๆ รักน้องเก่ง กอดน้องเก่งทุกวัน และจากพฤติกรรมดังกล่าว เป็นผลต่อเนื่องมาสู่ชั้นประถมศึกษา เด็กมีสมาธิในการเรียนมากขึ้น เรียนรู้ได้ดีขึ้น ถึงแม้ว่าเด็กจะมีพัฒนาการช้ากว่าปรกติแต่เขามีความพยายาม โดยได้รับกำลังใจจากผู้ปกครอง ครูและเพื่อน ๆ มีพัฒนาการด้านการคิด การพูดที่ดีกว่า การอ่าน การเขียน แต่ก็สามารถทำให้เขาอยู่ร่วมกับเพื่อนได้อย่างมีความสุข สำหรับการดำเนินการในเรื่องนี้ ข้าพเจ้าได้ใช้ระยะเวลาในการศึกษาเป็นเวลา ๑ เทอม โดยต้องใส่ใจใน ตัวเด็กเท่าเทียมกันทุกคน การให้กำลังใจโดยการกอดทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัยและมีกำลังใจในการเรียนรู้รักเด็กทุกคนเหมือนลูกเหมือนหลานของเรา จะทำให้เด็กไวใจครูและสามารถพัฒนาเด็กได้เป็นอย่างดี

บันไดให้เป็นดาว

นางจงจินต์ เชื้อเมืองพาน
โรงเรียนชุมชนศิลาเพชร สพป.น่าน เขต ๒

“ครูครับจำศิษย์คนนี้ได้ไหม ศิษย์คนที่ทำให้ครูกลุ้มใจ เมื่อตอนผมเรียน ป.๖ การบ้านไม่ทำ สอนไม่จำ ซ้ำยังสออบตก ทำตัวเป็นเด็กหัวโจก เรียนชั้น ป.๖ ตกซ้ำหลายปี” ภายใต้อาณัติเสียงบ่งชี้เสียงเพลงนี้ดังแว่วมาจากที่ไหนสักแห่งหนึ่ง ทำให้คิดถึงเรื่องราว...

“คุณครูครับ ผู้อำนวยการเชิญคุณครูไปพบที่ห้องผู้อำนวยการเดี๋ยวนี้ครับ” เสียงหนึ่งดังมาจากประตูหน้าห้อง วางงานแล้วเตรียมเดินเข้าห้องเย็น ขณะที่เดินไปก็คิดไปว่า วันนี้เป็นวันอะไรออกจากบ้านไม่ได้ดูฤกษ์ดูยามใช่ไหม “ขออนุญาตเข้าห้องค่ะท่านผู้อำนวยการ” ภาพที่เห็นผู้ปกครองและเด็กนั่งอยู่ในห้องรอคุณครู เพื่อรอฟังเหตุผลว่าทำไมคุณครูเอาเด็กซ้ำชั้น “คุณครูทำอย่างนั้นมันจะเป็นปมด้อยของเด็กนะ เพราะกลับไปที่บ้านเด็กอ่านหนังสือให้ผู้ปกครองฟังทุกวัน เด็กอ่านหนังสือได้คล่องมากเสียงดังฟังชัด ไม่มีผิด ผู้ปกครองดูแลทำการบ้านทุกวัน” ดิฉันจึงหาหลักฐานการบ้านที่ให้ทำ ทำส่งทุกวัน

แต่ทำไมไม่ถูก มีแต่รอยปากกาสีแดงที่คุณครูแก้ไขทุกวัน คณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ ฯลฯ คุณครูเตรียมหนังสือภาษาไทย มา ๑ เล่ม “ไหนลองอ่านให้ฟังสิคะ ๑ ย่อหน้าก็พอ” (เพราะอยู่ในห้องเรียนอ่าน สะกดทุกคำ แต่ทำไมกลับไปที่บ้านอ่านคล่อง ตามที่ผู้ปกครองกล่าวไว้) เด็กอ่าน “ตอ – อุ – ตี, มอ – อี – มา” คุณครู ผู้ปกครอง ผู้อำนวยการ นั่งฟังแล้วหาสาเหตุว่า ทำไมอยู่ที่บ้านถึงอ่านได้ นี่ยังไม่เขียนนะคะ ปรากฏว่าเด็กอ่านจนจบย่อหน้า ผู้ปกครองบอก “เห็นไหมคุณครูเด็ก อ่านได้อ่านจนจบ” คุณครูมองหน้าผู้อำนวยการเพื่อหาคำตอบ ปรากฏว่าเนื้อหาในหนังสือกับเนื้อเรื่องที่นักเรียนอ่านไม่ตรงกัน เอาละสิ เหตุผลคือ เด็กอ่านตามจินตนาการของตนเอง และที่ผู้ปกครอง ได้ยินอย่างนั้นเพราะผู้ปกครองอ่านหนังสือไม่ออก คุณครูก็ต้องชี้แจง และทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง และคุณครูได้อ่านเนื้อเรื่องที่แท้จริง ให้ผู้ปกครองฟัง ไม่ตรงกันเลยคะ ผู้ปกครองยอมจำนนด้วยหลักฐาน พร้อมทั้งยอมรับตามข้อเท็จจริง “อ้อ! ผู้อำนวยการครับ (ยังไม่ยอมจบ) ถ้าเอาลูกผมเข้าชั้น แล้วยังอยู่ชั้นเดิมกับครูคนเดิม ลูกผมจะเหมือนเดิม ใหมครับ” งานเข้าอีกละสิ “ไม่เป็นไรคะคุณครูรับรอง คุณครูจะพัฒนา ตนเองไปพร้อมกับพัฒนานักเรียนเองคะ” ดิฉันกล่าว

คุณครูและนักเรียนร่วมกันระดมความคิด จัดทำแบบฝึก การอ่านคำที่ประสมด้วยสระไม่มีตัวสะกด จากรูปภาพ ฝึกซ้ำ ๆ จนนักเรียนอ่านและจำได้ หลังจากนั้นให้เขียนคำจากคำที่นักเรียนอ่าน แล้วจึงให้ทำแบบฝึกการเติมพยัญชนะที่หายไป เมื่อนักเรียนฝึกอ่าน และเขียนจนคล่องแล้วจึงเริ่มฝึกการอ่านแบบแจกลูกสะกดคำ จากคำง่าย ๆ ที่มีในบทเรียน นักเรียนจับคู่กับเพื่อนที่อ่านคล่อง เพื่อให้เพื่อนช่วยเพื่อนอ่านคำที่กำหนดให้ แล้วนักเรียนอ่านให้ครูฟัง

วันละ ๕ คำ แล้วจึงให้เขียนตามคำบอกทุกวัน วันละ ๓ - ๕ คำ ให้ทำสมุดบันทึกคำศัพท์เล่มเล็ก ๆ อ่านให้ครูฟัง ผูกแต่งประโยค อย่างง่าย ๆ จากคำที่นักเรียนอ่าน เขียนและสอนซ่อมเสริม หลังเลิกเรียนทุกวัน

๑ ปีผ่านไป ผู้ปกครองท่านเดิมมาอีกแล้วค่ะ “คุณครูครับ ผมขอขอบคุณคุณครูเป็นอย่างมากที่คุณครูเป็นผู้ให้ที่ไม่เคย คิดสิ่งตอบแทน คุณครูปั้นดินให้เป็นดาวได้ ตอนนี้ลูกของผมสามารถ อ่านหนังสือได้แล้ว ถึงแม้จะไม่เท่าคนอื่น แต่ก็เรียนและทำงาน ร่วมกับคนอื่นได้ครับ ถ้าไม่ได้คุณครูในวันนั้น คงไม่มีลูกผมในวันนี้” ดิฉันตื่นตัน ปลาบปลื้ม จุกในอก จนพูดไม่ออก เรือจ้างอย่างเรา ส่งลูกศิษย์ขึ้นฝั่งร่นแล้วร่นเล่า แล้วก็จะคอยเฝ้าดูความสำเร็จของ พวกเขาตลอดไปจากเด็กน้อยในวันนั้น บัดนี้โตเป็นผู้ใหญ่ เข้าสู่ ร่มกาสาวพัตร์ สงบ ร่มเย็น เจ้าจงดำเนินชีวิตต่อไปแล้วคุณครูจะคอย เฝ้าดูความสำเร็จดังที่เจ้าวาดฝันเอาไว้

“ครูครับจำศิษย์คนนี้ได้ไหม กลับมาพร้อมพานดอกไม้ ไหว้ครูผู้เคยปราณี กราบขออภัยที่ผมเคยทำตัวไม่ดีลูกศิษย์ของครู คนนี้ได้ดีเพราะรอยไม้เรียว”

ความพยายามที่ไม่มีคำว่า....สาย

นางสาววิตรี กองสอน

โรงเรียนชุมชนศิลาเพชร สพป.น่าน เขต ๒

เมื่อดิฉันต้องมารับหน้าที่ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เป็นงานที่สร้างความหนักใจให้เป็นอย่างมาก (ดิฉันนึกบ่นในใจว่า... จะไหวไหมนี่เรา) เพราะเป็นระดับชั้นที่สูงที่สุดในโรงเรียน และเด็กส่วนใหญ่ในวัยนี้จะเป็นวัยที่ช่างเข้าสู่วัยรุ่น พฤติกรรมและลักษณะอารมณ์จะเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง ทุกเช้าหลังจากทำกิจกรรมหน้าเสาธง ดิฉันในฐานะครูประจำชั้น จะต้องเข้าไปโฮมรูมเด็ก ๆ ในห้องเพื่อซักถามปัญหาเรื่องราวและแจ้งข่าวสาร ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ในระหว่างนี้ดิฉันก็ได้สังเกตและศึกษาพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคลไปด้วย

เมื่อผ่านมาช่วงระยะเวลาหนึ่ง ดิฉันเริ่มสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงของเด็กชายแฟน เขาเริ่มไม่ค่อยสนใจเรียน ไม่ส่งงานครู ชอบอยู่คนเดียวและอารมณ์ก้าวร้าว หงุดหงิดง่าย ชอบพูดเสียงดัง

และเวลาโมโหก็จะใช้ความรุนแรงกับเพื่อน ดิฉันจึงได้เข้าไปช่วยเหลือ โดยเริ่มไปสอบถามพฤติกรรมและประวัติทางครอบครัวของเด็กชายคนนี้จากเพื่อนในห้องที่อยู่บ้านใกล้ ๆ และจากครูท่านอื่น ๆ ในโรงเรียนที่เป็นคนในพื้นที่ ก็ได้ทราบว่า ช่วงนี้เด็กชายแพนมีปัญหาทางครอบครัว พ่อแม่แยกทางกัน และแม่ก็ไปมีผู้ชายคนใหม่ ไม่มีเวลาดูแลลูก ปล่อยให้ลูกอยู่กับยาย และยายก็จะตามใจหลาน หลังเลิกเรียนทุกวันเด็กชายคนนี้จะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่ร้านเกมส์ หรือไม่ก็ไปเที่ยวกับเพื่อนรุ่นพี่ เพราะเวลาที่เด็กอยู่ที่บ้านไม่มีใครสนใจดูแล เมื่อดิฉันได้ฟังเรื่องราวก็เริ่มสงสารและต้องหาวิธีช่วยเด็กชายแพนก่อนที่จะสายเกินกว่าการแก้ไข จึงใช้ให้เพื่อนในห้องไปเรียกเด็กชายแพนมาบอกว่าครูให้มาช่วยทำงานที่ห้องพักครู และครูก็อธิบายงานที่ให้อย่างละเอียดและระหว่างทำงานไปครูก็สอบถามเรื่องราวส่วนตัวของเด็กไปด้วย บรรยากาศจะต้องเป็นการพูดคุยกันเหมือนปกติธรรมดา เมื่อได้ฟังเรื่องราวของเด็ก ดิฉันก็เล่าเรื่องของเด็กที่มีปัญหาล้าย ๆ กัน และให้ข้อคิดเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องสำหรับเด็กเมื่อครอบครัวเราเกิดปัญหา พร้อมขอแนะนำเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในทางที่ถูกต้องเพื่อไม่กระทบการเรียนของเขา เด็กชายแพนก็สนใจรับฟังเป็นอย่างดี ครูก็บอกให้ไปเรียนตามปกติ และในทุกวันครูจะให้ความสนใจซักถามและพูดคุยกับเขาเป็นประจำ จากนั้นครูก็เริ่มเห็นความเปลี่ยนแปลง เด็กชายคนนี้เริ่มสนใจเรียน ตั้งใจเรียน ส่งงานครู จนทำให้เขาสามารถสอบได้คะแนนเป็นอันดับต้น ๆ ของชั้นเรียน และที่สำคัญที่สุดผลสอบ O-NET ของเขาอยู่ในกลุ่มสูงกว่าระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ในช่วงโฮมรูมเช้าวันท้าย ๆ ภาคเรียนที่ ๒ ดิฉันก็เข้าไปพูดคุยกับเด็กในชั้นเหมือนปกติ แต่ในวันนั้นดิฉันได้กล่าวให้คำชมเชยกับเด็กชายคนนี้ที่สามารถกลับมาตั้งใจเรียน ช่วยเหลืองานครู และตั้งใจทำข้อสอบจนทำให้คะแนนสูงขึ้นเกือบทุกวิชาให้เพื่อนในชั้นฟังว่า “ไม่มีอะไรที่มนุษย์อย่างเราจะทำไม่ได้ และไม่มีคำว่าสายเกินไปสำหรับคนที่ต้องการจะปรับตัวเพื่อเริ่มต้นใหม่ ครูขอให้นักเรียนคนอื่นดูเพื่อนคนนี้เป็นตัวอย่าง และนำไปเป็นแบบอย่าง” ทุกวันนี้เด็กชายคนนี้ไปเรียนต่อระดับชั้นมัธยม แต่เขาก็กังแหวเวียนเข้ามาเยี่ยมเยียนทักทายครูอยู่เสมอ นี่คือความภูมิใจที่ครูยังจำได้จนถึงทุกวันนี้

จุดเริ่มต้น...สู่จุดหมาย

นางสาวสุวิพชา ชัตติจิตร
โรงเรียนชุมชนศิลาเพชร สพป.น่าน เขต ๒

เทียนเล่มหนึ่งถูกจุดขึ้นเพื่อให้แสงสว่าง แม้จะถูกลมพัดแรง แค่วันก็ต้องดับไหม้ไหม้แรงลมเพื่อไม่ให้สิ้นแสงไฟ เปรียบเหมือนกับชีวิตของครูคนหนึ่ง ที่ถูกท้าทายด้วยอุปสรรคต่าง ๆ ที่คอยขัดขวาง อยู่ตลอดเวลา จนเกือบท้อแท้หมดกำลังใจ แม้จะล้มลุกคลุกคลาน สักกี่ครั้ง จะยากเย็นสักเพียงไร ขอเพียงยังมีหวังมีกำลังใจ ก็จะต้องสู้ กับอุปสรรคต่าง ๆ ให้ผ่านพ้นไปได้

ณ โรงเรียนที่ห่างไกลความเจริญที่หลาย ๆ คนมักเรียกว่า “โรงเรียนชนแดน” ซึ่งมีนักเรียน ๘๕ คน และมีครูทั้งหมด ๕ คน ซึ่งครูต้องรับผิดชอบสอนครบชั้น นักเรียนในโรงเรียนมีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ไม่สู้ดีนัก เนื่องจากฐานะทางบ้านยากจนประกอบกับ พื้นฐานของครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์แบบ ต้องอาศัยอยู่กับยายตา มีครอบครัวหนึ่งมี ๔ พี่น้อง ทั้งหมดมีแม่คนเดียวกับคนละพ่อ เด็ก ๆ อาศัยอยู่กับยาย เด็ก ๆ เรียนหนังสือเก่งแต่ขาดโอกาส

ขาดความต่อเนื่องในการได้รับความรู้จากการเรียนหนังสือเนื่องจากมีฐานะยากจน ถ้าวันไหนมีคนมาจ้างให้ไปทำงานยายก็จะให้ไปรับจ้าง วันไหนไม่มีใครจ้างก็จะได้มาเรียนหนังสือ

เมื่อดิฉันก้าวเข้าไปอยู่ ณ ที่นั้น ณ จุดนั้น เป็นครูที่สอนเด็ก ๆ ความรู้สึกแรกที่ได้รู้ประวัติครอบครัวของเด็ก ๆ แล้ว คือ “ฉันต้องช่วย” ช่วยให้เด็กได้เรียนหนังสือ ช่วยให้พวกเขาได้มีอนาคต ส่งเขาให้ถึงฝั่ง ช่วยให้เขาสามารถช่วยเหลือตนเองและครอบครัวให้ได้ แต่ปัญหาไม่ได้เกิดที่นักเรียนปัญหาเกิดจาก “ยาย” ความจนมันน่ากลัว ความจนมันทำให้ผู้คนต้องชวนขวยหา “เมื่อท้องมันหิว” ก็ต้องช่วยกันหา เด็ก ๆ ไม่มาเรียนหนังสือ ห้างสรรพสินค้าผ่านไป ดิฉันจึงปรึกษาคณะผู้บริหารถึงแนวทางการแก้ปัญหา ตลอดจนเชิญผู้นำชุมชน กรรมการสถานศึกษาเพื่อหารือกัน และเข้าไปพบปะกับครอบครัวนี้ “แต่...ยายแก่แล้ว หลาน ๆ อีก ๔ ถ้าไม่ช่วยกันหา จะเอาที่ไหนกิน” เมื่อคุยกับยายเป็นที่เข้าใจแล้ว เด็กก็มาเรียนหนังสือตามปกติ

“ครูครับ...แจ่ม ก้อย จิตต์ พิมพ์ ไปรับจ้างร้านปาลูกโป่งที่งานวัดครับ” ดิฉันเข้าปรึกษาคณะผู้บริหารอีกครั้ง ชวนเพื่อนครูไปคุยกับคุณยาย “ให้มันเรียนทำไม...โตไปมันก็มีฝีมือ”(ภาษาชาวบ้าน) เสียงนี้ที่ดิฉันได้ยิน จากปากคุณยาย รู้สึกปวดร้าว เจ็บจี๊ดไปถึงข้างในหัวใจ ดิฉันก็สุดจะกลั้นความรู้สึกนี้ จึงพูดออกไปว่า “เพราะคุณยายคิดแบบนี้ไง ยายมีลูกรับจ้างทำไรไถสวน มีหลานก็รับจ้างทำไรไถสวน รุ่นต่อรุ่นไม่รู้จบสิ้น และงานไม่ได้มีทุกวัน ถ้าวันไหนไม่มีงานเอาเงินที่ไหนมาซื้อกิน แต่ถ้าเด็กได้เรียนหนังสือ มีความรู้ที่นี้เป็นแหล่งอุตสาหกรรม เด็กพวกนี้ก็มีงานทำมีเงินเดือน เขาสามารถ

เลี้ยงยายได้ค่ะ อีกอย่างโตไปเขาก็ไปมีครอบครัว ก็จริงค่ะ แต่ยายคิดว่าเขาจะหนีไปจากชีวิตยาย เขาจะไม่เลี้ยงดูยายเลยหรือ บ้านเขาอยู่นะคะ ยายเขาอยู่ที่นี่ ยายเลี้ยงดูเขามาตั้งแต่เล็ก ๆ เขาจะทำแบบนี้ได้ยังไง เขาจะเนรคุณยายเชียวหรือ ยายลองคิดดูดี ๆ นะคะ” ความเจ็บเกิดขึ้น... “ยายฟังนะคะ เรื่องค่าใช้จ่ายที่โรงเรียน ค่ารถและอาหารเข้า ยายไม่ต้องห่วงค่ะ เดียวครูดูแลให้เอง แต่...ยายต้องให้หลาน ๆ ไปเรียนหนังสือทุกวันค่ะ”

ดิฉันและเพื่อนครูระดมเงินซื้อหมูไว้ทำข้าวต้มให้นักเรียนที่ไม่ได้กินข้าวเช้า จนมีผู้ใหญ่ใจดีเห็นจึงสนับสนุนงบประมาณให้เด็ก ๆ ได้กินอาหารเช้าเมื่ออิ่มท้อง สมองก็ปลอดโปร่ง

หลังจากนั้นเป็นต้นมา เด็ก ๆ ก็ได้มาเรียนหนังสือทุกวัน จะมีบางวันที่แจ่มต้องหยุดเรียน เพื่อพายายไปโรงพยาบาล อาหารเข้ากินที่โรงเรียน ค่ารถใช้ทุนการศึกษาและเงินครู (ในบางครั้ง) และแม่ครัวห่อกับข้าวไว้ให้ไปกินในมื้อเย็นที่บ้าน แจ่มได้เป็นตัวแทนแข่งขันปั่นดินน้ำมัน ก้อยได้เป็นตัวแทนแข่งขันคณิตคิดเร็ว จิตต์และพิมพ์ได้เป็นตัวแทนแข่งขันเล่านิทานคุณธรรม ในการแข่งขันทักษะวิชาการระดับเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อสิ้นปีการศึกษา ดิฉันได้นำปัญหาไปปรึกษาครูโรงเรียนมัธยมใกล้เคียง ซึ่งแจ่มก็ได้เรียนต่อโดยได้รับทุนการศึกษาเพื่อจ่ายค่ารถ

๔ ปีผ่านไป “คุณครูคะ...สวัสดีค่ะ...(เสียงเล็ก ๆ ของแจ่มที่ครูคุ้นหู ดังขึ้น) ตอนนี้หนูได้งานทำแล้วนะคะ หนูไปอยู่กับป้า ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วยค่ะ เงินจากการทำงานหนูได้แบ่งส่งให้ยายด้วยค่ะ” ความปลาบปลื้มใจเกิดขึ้นแบบไม่ทันตั้งตัว เด็กคนหนึ่ง

ที่เกือบไม่ได้เรียนหนังสือ มองไม่เห็นอนาคตตัวเอง ตอนนี้ได้เรียนและทำงานแล้ว ส่วนน้อง ๆ ก็ได้เรียนหนังสือ และช่วยยายทำงานรับจ้าง ในวันหยุด “ฉันทิใจ ฉันทำสำเร็จ” ถ้าวันนั้นดิฉันมองข้ามปัญหานี้ไป ปลืษานที่ตั้งไว้ก่อนจะบรรจเป็นครู คงไม่ประสบผลสำเร็จเป็นแน่

ปัญหาทุกอย่างมีทางแก้ อยู่ที่ตัวเราว่าจะเลือกมองข้ามหรือนำมาแก้ไข เหมือนกับเชือกเมื่อผูกปมได้ ก็ต้องแกะได้ ถึงแม้แนวทางและวิธีการอาจจะยุ่งยาก เมื่อแก้ไม่ได้ไม่ถูกจุดปมก็ยิ่งแน่นพันกันวนวาย แต่ถ้าเราแก้ให้ตรงจุดเรื่องยากก็จะกลายเป็นเรื่องง่าย

ใจแลกใจ

นางจรรุวรรณ ริพล
โรงเรียนชุมชนศิลาเพชร สพป.น่าน เขต ๒

“ครู” หรือ “ครุ” แปลว่า “หนัก” เพิ่งรู้ซึ่งถึงความหมายเมื่อได้เป็นครู ประสบการณ์ครั้งแรกเมื่อเรียนจบใหม่หมาด ๆ แล้วต้องสอนเด็กมัธยม ซึ่งอายุไม่แตกต่างกัน ลองภูมิ แวเล่น ๆ เป็นโรงเรียนสาขาเพื่อรองรับนักเรียนที่ไม่สามารถไปเข้าเรียนในโรงเรียนประจำอำเภอได้ มีทุกอย่างทั้งดีและไม่ดี เก่งและไม่ต้องการเรียน แต่คำว่า ครู ไม่สามารถเลือกได้ว่าจะสอนเฉพาะคนเก่ง จะทำอย่างไรให้เขาอยากเรียนและมีความสุขกับการเรียน ครูจึงเป็นทั้งเพื่อน พี่ที่คอยให้คำปรึกษาและคอยแนะนำ พยายามทำให้เห็นว่าการศึกษามีคุณค่ากับชีวิต

“ครูครับ ครูคิดอย่างไรที่ยอมมาเป็นครูที่ปรึกษาห้องนี้ครับ ไม่มีใครอยากมาเป็นครูที่ปรึกษาห้องนี้นะครับ พวกผมมีปัญหาเยอะครับ”

“ไม่ได้คิดอะไรครับ คำสั่งให้มาเป็นก็มาครับ ทำไม่ถึงบอกว่าไม่มีใครอยากเป็น”

“ก็เห็นเปลี่ยนครูที่ปรึกษาห้องผมบ่อยจังครับ”

“งั้นถ้าอยากให้ครูอยู่ด้วยนาน ๆ ก็ต้องเป็นเด็กดีนะ มาทำข้อตกลงที่เราจะอยู่ด้วยกันได้ ครูจะขอเอาใจ แลกใจ ครูให้เธอหมดใจ จะขอรอดูว่าเธอจะให้ใจครูได้หมดหรือไม่”

ครูเริ่มจากการรับฟังเรื่องราวของนักเรียนแต่ละคน จากเพื่อนนักเรียน ครูผู้สอนคนอื่น ๆ เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมก็เรียกมาคุยเป็นการส่วนตัว เพื่อรับฟังว่าใช่หรือไม่ที่ทำ เรื่องเกิดจากสิ่งใด เพื่อสรุปหาสาเหตุ คุยกันเพื่อปรับปรุงและปรับเปลี่ยนให้ไปในทิศทางที่ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้ ถ้าได้รับแจ้งว่ามีพฤติกรรมไม่เข้าเรียน ก็จะรีบไปพบกับนักเรียนที่บ้าน เพื่อช่วยเหลือว่าเกิดจากสาเหตุใด ถ้านักเรียนผิดจริงก็ต้องตักเตือน แต่ถ้าไม่เป็นความจริงครูต้องเป็นผู้แก้ไขหรือพูดให้คนอื่น ๆ เข้าใจ จากจุดนี้เราคือครอบครัวเดียวกัน คุยกันได้ ไม่ปิดบัง มีปัญหามานำมาปรึกษาหาทางออก ตามถึงบ้าน ทั้งอ้อนวอน ขอร้องให้มาเรียนให้จบ ตามทุกที่ที่มีคนรายงานมาว่าเจอนักเรียนอยู่ที่ไหน มาวันหนึ่งใกล้ถึงงานวันปัจฉิม ผู้ปกครองคนหนึ่งมาปรึกษาเรื่องลูกชายไม่ยอมเรียนต่อ ขอให้ครูช่วยคุยให้ลูกยอมไปเรียนต่อด้วย อยากให้ลูกเรียนสูง ๆ จะได้มีหน้าที่การงานทำ จะได้ไม่ลำบาก ปัญหานี้ลูกชายได้มาพูดคุยกับครูไว้แล้วว่า ผมไม่ อยากให้พ่อแม่ลำบาก จะขอทำงานก่อน และจะสมัครเข้าเป็นทหารเกณฑ์ แล้วผมจะพยายามสอบนายสิบให้ได้ครับ นี่คือการคิดของลูกชาย เมื่อผู้ปกครองได้ฟังดังนั้นจึงยอมเข้าใจ เจอกันอีกทีเมื่อถึงงานบวช แม่บอกว่าตอนนี้ลูกชายติดนายสิบแล้ว ขอขอบคุณครูที่รับฟังเขาในวันนั้น ดีใจที่เขายอมเล่าความตั้งใจให้ครูฟัง ไม่เช่นนั้น คงทำร้ายจิตใจเขา โดยการบังคับให้ไปเรียนในสิ่งที่เขาไม่ชอบ

เมื่อเรียนจบ จากคำว่า “ครู” กลายเป็นคำว่า “อาจารย์แม่” พวกผมขอเรียกอาจารย์แม่ เพราะถ้าครูไม่ดูคำว่ากล่าวและไม่ยอมรับฟังพวกผม ไม่ติดตามและดูแลพวกผมในวันนั้น คงไม่มีพวกผมในวันนี้ ขอขอบคุณครูที่ครูยอมเหนื่อยทั้ง ๆ ที่พวกผมจะสร้างปัญหาให้ครูมากมายก็ตาม แต่ครูก็ยังคงให้ความรักความห่วงใยกับพวกผมตลอดมา “ครู” ก็ชอบใจที่ยอมรับฟังถึงแม้ว่าเราจะไม่แตกต่างกัน ชอบใจนักเรียนที่ทำให้ครูรู้ว่า คำว่า “ครู” ไม่ใช่ให้แค่วิชาความรู้ แต่เป็นครูเป็นได้ทั้งพ่อแม่ พี่ และเพื่อน ขอขอบคุณที่ให้ประสบการณ์ที่จะทำให้ครูต่อสู้กับปัญหาที่จะเข้ามาอีกมากมาย ขอขอบคุณที่ยอมมอบใจให้กัน

ปัญหาทุกปัญหามีทางออก ขอเพียงถอยออกมาก้าวหนึ่งจากปัญหานั้น หาใครสักคนที่ไวใจ แล้วรับฟังคำแนะนำ และเปิดใจทำตาม ทางออกก็อยู่ไม่ไกล

น้ำตาเด็กน้อย

นางสุปราณี สุนทรรัตน
โรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันชีเหล็กหัวฝายพัฒนา
สพป.เชียงราย เขต ๒

เด็กปฐมวัยออกจากบ้านมาสู่รั้วโรงเรียนเป็นบ้านหลังที่สอง สำหรับเด็กจะมีปัญหาทางด้านอารมณ์ จิตใจ ในการปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ และคุณครู เด็กบางคนก็จะร้องไห้ ๒ - ๓ วัน บางคนก็ประมาณ ๑ สัปดาห์ เพราะเด็กมาจากสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน และเด็กบางคนก็เป็นลูกคนเดียว ถูกเลี้ยงมาแบบตามใจ เด็กบางคนพ่อแม่ไปทำงานต่างจังหวัด ต้องอาศัยอยู่กับคุณตา คุณยาย คุณปู่ คุณย่า และเด็กบางคนพ่อแม่หย่าร้างกัน อาศัยอยู่กับพ่อหรือบางคนก็อาศัยอยู่กับแม่ ต่อมาไม่นานพ่อหรือแม่ก็แต่งงานใหม่ บางครอบครัวมีทั้ง ลูกฉัน ลูกเธอ ลูกเรา จึงส่งผลทำให้ภาวะด้านอารมณ์จิตใจของเด็กไม่ปกติเกิดความกลัว ว่าเหว่ เหงา ไม่มีเพื่อน ร้องไห้ รำพึงรำพัน บอกได้คำเดียวว่า “อื้อ อื้อ คิดถึงแม่”

ข้าพเจ้าเริ่มสอนระดับปฐมวัยตั้งแต่ ปี ๒๕๔๕ เป็นต้นมา รวมระยะเวลา ๑๐ กว่าปี เด็กปฐมวัยจะมีภาวะด้านอารมณ์จิตใจ

แบบนี้ทุกรุ่น ตัวครูเองก็ต้องใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายมาใช้กับเด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมเหล่านี้ เช่น ขวนเล่นของเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ ร้อยลูกปัดเป็นสร้อยคอ สร้อยแขน กระโดดเชือก พาเดินออกไปนอกห้องเรียนชมนกชมไม้ ไปเล่นสนามเด็กเล่น เล่นกิจกรรมกลางสนาม บันดินน้ำมันเป็นรูปต่าง ๆ ตามที่เด็กอยากทำ (ตามใจฉัน) เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้เด็กไว้วางใจครู เพื่อให้เด็กอยากมาโรงเรียนและมาโรงเรียนมีความสุขเมื่อได้เล่นและได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ

เด็กปฐมวัยบางคนที่เขาแต่ร้องไห้ ตัวครูก็ไม่อยากจะเอาใจเด็กมากนัก แต่จะชวนเพื่อน ๆ ที่ไม่แฉ่ง มาทำกิจกรรมโน่นบ้าง นี่บ้าง เพื่อให้เขาเห็น ร้องไห้บ่อย ๆ ร้องให้ติดต่อกันหลาย ๆ วัน นานเข้าไม่มีใครสนใจ ก็จะเลิกไปเอง และจะเริ่มปรับตัวเข้ามามีเล่นกับเพื่อน ๆ ข้าพเจ้าก็จะบอกให้เพื่อน ๆ พยายามชวนเขาเข้ามามีกิจกรรมด้วยกัน และช่วยกันทำแบบไม่ต้องแย่งกัน

สุดท้ายน้ำตาเด็กน้อยก็เหือดแห้งหายไปพร้อมกับบรรยากาศที่มีแต่ความสุขและความร่าเริงแจ่มใสทางด้านอารมณ์ จิตใจ เพราะว่าครูจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายให้กับเด็ก ๆ เล่นและทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ อย่างมีความสุข และมีความอยากที่จะมาโรงเรียนทุกวัน

เด็กก็คือเด็ก ครูก็เปรียบเสมือนพ่อแม่ของพวกเขา ครูต้องมีจิตวิญญาณของความเป็นครู โดยสวมวิญญาณความเป็นพ่อแม่ของพวกเขา พยายามช่วยให้เขาสามารถปรับตัวเองให้ได้ก่อน และต่อจากนั้นเขาก็ต้องปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมเพื่อน ๆ ได้ เมื่อเราพยายามเข้าใจเขา และใช้เวลาสำหรับเขาได้ปรับตัวเอง เพื่อที่จะได้เรียนรู้มิติของสังคมโรงเรียนต่อไป

เด็กน้อยผู้ด้วยโอกาส

นายสุพรรณ สัตย์จริง
โรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันชีเหล็กหัวฝายพัฒนา
สพป.เชียงราย เขต ๒

ทุกเช้าที่ข้าพเจ้าทำงานอยู่ที่โรงเรียน ความสุขเกิดขึ้นทันทีเมื่อเห็นเด็กน้อยวิ่งเข้ามา “สวัสดีครับ/ค่ะ คุณครู” “สวัสดีครับลูก” ข้าพเจ้าก็ตอบกลับไป เป็นปีที่ ๒ แล้วที่ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายให้ดูแลเด็กเล็ก ระดับอนุบาล ๓ ปีนี้มีนักเรียนที่ต้องดูแลจำนวน ๑๖ คน ซึ่งแต่ละคนก็มีความแตกต่างกันไป พฤติกรรม และความชอบไม่เหมือนกัน

มีเด็กอยู่หนึ่งคนที่ข้าพเจ้าต้องดูแลเขาเป็นพิเศษ และอดเป็นห่วงเขาไม่ได้ช่วงที่เขาอยู่ที่บ้าน เหตุผลเพราะ เขาอายุแค่ ๕ ปี ซึ่งมีอายุเท่ากับลูกชายของข้าพเจ้า แต่เขากับลูกชายของข้าพเจ้ามีความต่างกันโดยสิ้นเชิงในเรื่องการช่วยเหลือตนเอง การเอาตัวรอด เพราะเด็กคนนี้มีปัญหาทางครอบครัว พ่อ แม่ แยกกันอยู่ เขาอาศัยอยู่กับย่า ปั่นจักรยานมาโรงเรียนและกลับบ้านคนเดียวเป็นประจำ

ช่วงที่อยู่โรงเรียนเขาก็จะถูกเพื่อนล้อและแกล้งอยู่ตลอด บางทีเขาก็จะร้องไห้แบบไม่มีเหตุผล เพื่อน ๆ หลายคนบอกว่าเขาเป็นเด็กเกรเด็กคือ เป็นขโมย ไม่อยากเล่นด้วย แต่จริง ๆ แล้วเขาเองต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของตัวเอง ไม่เหมือนเพื่อน ๆ ที่มีผู้ปกครองคอยมารับมาส่ง และซื้อขนมไว้ให้กินตลอดเวลา เขาต้องปั่นจักรยานมาโรงเรียนเอง เพราะบ้านอยู่ไม่ไกลจากโรงเรียนมากนัก หลายต่อหลายครั้งที่เขาได้ขโมยขนมของเพื่อนกิน เพราะเขาไม่มีเงิน ไม่มีขนมพกมาจากบ้านเหมือนเพื่อน ๆ ข้าพเจ้าก็พยายามดักเตือนเขาและเล่านิทานเรื่องสอนลูกให้เป็นโจรให้ฟัง พร้อมบอกเพื่อน ๆ ว่า หากมีอะไรก็แบ่งปันกันกินบ้าง เพราะเราเป็นเพื่อนกัน เราต้องรักกันทุกคน เราจะไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก หลังจากนั้นมาเขาก็ดีขึ้น เพื่อน ๆ ก็เริ่มเข้าหาเขาและชวนเขาเล่นด้วย

ข้าพเจ้ามานั่งทบทวนถึงชีวิตและพฤติกรรมของเด็กคนนี้แล้ว ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นกังวลว่าเด็กตัวแค่นี้สามารถออกจากบ้านไปเที่ยวตามลำพังได้ถือว่าไม่ธรรมดาเสียแล้ว ถึงแม้เขาจะเป็นเด็กที่ค่อนข้างมีปัญหา แต่เขาก็เป็นคนน่ารัก ความน่ารักของเขามีหลายอย่าง โดยเฉพาะมารยาทในการทำความเคารพดีมาก ๆ เจอข้าพเจ้าหรือคุณครูเดินผ่านไปมาก็รีบทักและยกมือไหว้กล่าวสวัสดิ การพูดจาสุภาพเรียบร้อย เพียงแค่เขาไม่มีโอกาสเท่ากับเด็กคนอื่น ๆ เท่านั้น แต่หากเราช่วยอบรมสั่งสอนเขา เขาก็คงเป็นคนดีได้ เพื่อโตมาจะได้เป็นภาระของสังคม ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงทำตัวเป็นทั้งครูทั้งพ่อให้กับเขา พยายามใกล้ชิดเขาและให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ พร้อม ๆ กับพยายามให้เพื่อน ๆ ยอมรับเขาด้วย

เด็กอนุบาลก็เปรียบเสมือนผ้าขาวที่บริสุทธิ์ เราต้องคอยบอก คอยสอน คอยชี้แนะ คอยดูแล และมอบแต่สิ่งที่ดีงามให้ พยายามเติมเต็มในสิ่งที่เขาขาดเท่าที่เราในฐานะครูจะทำได้ เพื่อโตขึ้นมาเขาจะได้รู้คุณค่าของตนเอง ของสังคม และไม่ทำตัวให้เป็นภาระของใคร ไม่ไปทำให้ใครเดือดร้อน สามารถยืนหยัดในการดำเนินชีวิตด้วยตนเอง เพียงเท่านั้นข้าพเจ้าก็ภูมิใจแล้ว

ด้วยรักและตระหนักรู้

นางปิ่นบาน ไชยลังกา
โรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันชีเหล็กหัวฝายพัฒนา
สพป.เชียงราย เขต ๒

การทำสิ่งใดก็ตาม ถ้าหากสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เรารัก เรามักทำได้ดี และเมื่อมีอุปสรรคและปัญหา เราก็มักจะพยายามอย่างสุดกำลัง เพื่อให้ถึงปลายทางดังที่หวัง... ฉนั้น...คือ... ครูชั้น ป.๑...เกินครึ่งของ ชีวิตการเป็น “ครู”

การเป็นครูชั้น ป.๑ ที่คุณครูหลายต่อหลายท่านกลัวที่จะ ได้เป็น...แต่ในความคิดของฉนั้นการสอนเด็ก ชั้น ป.๑ เป็นอะไรที่ น่าภูมิใจสุด ๆ เพราะถ้าเปรียบการสอนเด็ก เหมือนกับการวาดภาพ บนผืนผ้าใบสีขาว ครูชั้น ป.๑ คือ ศิลปินรับจ้างคนแรกที่ทำหน้าที่ วาดลายเส้นลงบนผืนผ้าใบเหล่านั้น ผ้าผืนไหนสีหม่น มอซอ ก็ชัก ก็พอก พอได้บรรจงลงเส้นไปได้บ้างแล้วก็ส่งต่อให้ศิลปินแขนงอื่น ๆ รับหน้าที่แต่งแต้มสีสันและลงรายละเอียดอื่น ๆ ให้ผืนผ้าใบเหล่านั้น สวยงามและมีคุณค่า และถ้าหากจะเปรียบการสอนเด็กเหมือน การสร้างบ้าน ครูผู้สอนชั้น ป.๑ ก็เป็นเสมือนผู้รับเหมาทำเสาและ

คานของบ้าน เสาและคานต้องแข็งแรง ต้องได้แนวกัน และต้องมีมาตรฐาน เพื่อที่จะรับน้ำหนักของตัวบ้านได้ ดังนั้น ฉันจึงรู้สึกภูมิใจ เสียเหลือเกินที่ได้เป็นครู ป.๑ ภูมิใจจริง ๆ

จนเมื่อปีการศึกษา ๒๕๖๐ เป็นปีที่สิ้นสุดการเป็นครูชั้น ป.๑ อีกทั้งเป็นปีที่ได้ประสบพบและเจอสารพันปัญหา ไม่อยากจะบอกเลยว่าท้อ ไม่อยากจะทำอะไร เพราะทำไปก็มีแต่ปัญหา คิดอยากจะอยู่เฉย ๆ แต่พอเห็นหน้าเด็ก ๆ ที่ใส ชื่อ บริสุทธิ์ วิญญานครู ก็เข้าสิงร่าง

สารพันปัญหาที่ฉันว่าขอเล่าคร่าว ๆ เพราะถ้าเล่าแบบละเอียดลึก...สิบน้าคงไม่พอ เริ่มจากเด็กชั้น ป.๑ ปีนี้ ส่วนใหญ่เขียนตัวหนังสือไม่เป็นตัว เขียนหัวกลับ จับดินสอไม่เป็น ทำให้น้ำหนักเส้นเบามาก มองแทบไม่เห็น เส้นขยุกขยิก เฉ້ายัย เอียงขวางกว่าจะได้ ๑ บรรทัด บางคนใช้เวลาทั้งวัน เด็กบางคนจับดินสอจะแน่น กดจนตัวหนังสือดำปัดป้อ ไม่พอตัวโตเท่าหม้ออีกต่างหาก เขียนไปได้หน่อยก็ไม่อยากเขียนเพราะปวดมือ ที่เป็นแบบนี้สาเหตุมาจากในขณะที่เด็กกลุ่มนี้เรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๒ ในภาคเรียนที่ ๒ ปี ๒๕๕๙ คุณครูของพวกเขาย้าย (ถือโอกาสช่วงนั้นเกลี้ยอัตรา) กับคุณครูอีกท่านหนึ่ง (ถือโอกาสเหมือนกัน) ทำให้ครูสอนไม่ครบชั้นเด็กชั้นอนุบาลปีที่ ๒ เลยต้องไปรวมกับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ ๑ เด็กไม่ได้รับการฝึกฝนเพื่อเตรียมความพร้อมสักเท่าไร ประกอบกับเด็กชั้น ป.๑ ที่ขึ้นมาจากชั้นอนุบาลปีที่ ๒ อายุครบตามเกณฑ์แค่ ๒ คน นอกนั้นยังไม่ถึง ทำให้วุฒิภาวะไม่พร้อมไปด้วย ผลออกแฉ่หนึ่งนาก็เล่นแล้ว จับปูใส่กระดังตี ๆ นี่เอง การเขียนพยัญชนะก็มีปัญหาแล้ว แต่ยังไม่พอยังมีปัญหาการอ่านพยัญชนะอีก...

“โอ้ยยย...นี่ฉันจะตายไหมนี่” สองอาทิตย์แรกที่เตรียมความพร้อม อาการโรคกำเริบ เพราะความเครียดขึ้นสมอง ฉันมีโรคประจำตัว คือ AVM แต่ฉันก็ยังเป็นฉันที่ไม่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ ฉันใช้เวลา ๒ เดือน ในการสอนเส้นพื้นฐาน ทั้ง ๑๓ เส้น การจับดินสอ การเขียนวันที่ และการอ่านพยัญชนะแบบเด็กชั้น ป.๑ ที่ต้องอ่าน กอ เป็น กอ ขอ เป็น ขอ เพื่อที่จะอ่านประสมคำได้ถูกต้อง ตกลงว่า ๒ เดือนแรกฉันใช้เวลาไปกับการเขียนเส้นพื้นฐาน การอ่านพยัญชนะ พร้อมกับการอ่านแจกลูกประสมคำกับสระที่เป็นเสียงยาว แล้วฉันก็บรรลุเป้าหมาย เด็กเขียนเป็นตัวสวยงามขึ้น ทำงานเรียบร้อยขึ้น อ่านแจกลูกประสมคำได้คล่องและถูกต้องมากขึ้น ถึงจะไม่ทุกคนก็ตาม

จากการที่ฉันเสียเวลาไปกับปัญหาการเขียนการอ่านพยัญชนะเด็กทำได้แค่นี้ก็ดีที่สุดแล้ว ฉันเริ่มกังวลกับการประเมินการอ่านออกเขียนได้ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ (RT) อย่างที่รู้ ๆ กันว่า คำที่เอามาทดสอบเด็กมันเกินเนื้อหาที่เราสอนเด็ก โดยเฉพาะการสอบในครั้งที่ ๒ และ ๓ ฉันเริ่มคิดว่า ถ้าฉันสอนตามหนังสือช่วยไม่ได้แน่ ๆ และไม่ทันด้วย ไหนจะวิชาคณิตศาสตร์อีกละ ทุกปีมีแบบฝึกให้เด็ก แต่ปีนี้ไม่ได้รับจัดสรร ปีนี้การสั่งซื้อหนังสือมีปัญหาได้ไม่ครบ ห้องฉันได้แค่หนังสือภาษาพาที กับหนังสือคณิตศาสตร์เท่านั้น ฉันละกลุ่มจริง ๆ งบห้องก็ได้น้อย สุดท้ายหนีไม่พ้น กระดานชอล์ก และกระดานชอล์ก

คิด คิด และคิด ฉันเริ่มมองนอกกรอบ ทำไงจะยิ่งนกที่เดียวได้ ๒ ตัว ฉันนึกถึงแบบฝึกเล่มหนึ่ง ที่ฝึกให้เด็กคิดวิเคราะห์จากโจทย์ที่กำหนดให้ มีภาพแล้วให้นักเรียนเขียนว่ามีอะไรบ้าง แต่เป็นแบบฝึกคณิตศาสตร์นะ ฉันเคยเห็นเมื่อสองสามปีก่อน แต่ไม่เคย

นำมาใช้เพราะเห็นว่ามันยาก ฉันเริ่มรื้อและค้นหา แล้วฉันก็เจอ มันชื่อว่า “แบบฝึกทักษะการบูรณาการการอ่าน การคิดเลขสู่ การแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑” เป็น แบบฝึกทักษะที่จะทำให้เด็ก ๆ ของฉันได้เรียนรู้คำใหม่ ๆ ยาก ๆ มีทักษะ ในการอ่านคำ การเขียนคำ การแต่งประโยค ได้ฝึกอ่าน จับใจความ ดีความ แปลความ แฉกได้ในเรื่องการวิเคราะห์แก้โจทย์ปัญหาทาง คณิตศาสตร์อีกด้วย

งานนี้ฉันรู้ว่าฉันต้องเหนื่อยแน่ ๆ “แล้วจะเอาจากไหนหว่า..” คิดอีกแล้วฉัน ฉันเริ่มคิดวางแผนว่า ฉันจะใช้แบบฝึกทักษะนี้ ในภาคเรียนที่ ๒ โดยเอาไปถ่ายเอกสารแล้วให้ผู้ปกครองจ่าย แต่ก่อนอื่นฉันต้องสอนเรื่องการผันวรรณยุกต์ การอ่านแจกลูกสะกดคำ และเขียนคำที่มีตัวสะกด คำที่เป็นคำควบกล้ำ คำที่เป็น อักษรนำ อย่างน้อยก็ให้เด็กอ่านสะกดคำเป็น หรือพอมีทักษะเป็นอย่างน้อย เหตุผลอีกอย่างคือ เพื่อให้ผู้ปกครองเห็นพัฒนาการของลูกตนเองแล้ว จะได้ยอมจ่ายเงินค่าแบบฝึกเพราะอยากเห็นลูกของตัวเองเก่งขึ้นไปอีก ซึ่งก็ได้ผล ผู้ปกครองเห็นด้วยและยินดีจ่ายเงิน ๒๗๖ บาทต่อคน

เปิดภาคเรียนที่ ๒ ฉันใช้แบบฝึกนี้เป็นหลัก ใหม่ ๆ ทั้งเครียด ทั้งเหนื่อย เพราะต้องคอยอธิบายเด็กเป็นรายบุคคลในขณะที่ให้เด็ก ทำแบบฝึกหลังการสอนทั้งชั้น จนอยากจะล้มเลิก แต่ปีนี้ความคิดหนึ่ง ที่ทำให้ฉันยอมเหนื่อย คือ เด็ก ๆ บริสุทธ์ ถ้าฉันปล่อยเขาให้ขึ้นไป ชั้น ป.๒ ทั้งที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ทำงานก็ไม่ได้ ฉันทำไม่ได้ และ อีกอย่างครูชั้น ป.๒ ต้องต่อว่าฉันแน่ ๆ

ตลอดมาฉันมักจะชอบพูดกับเด็ก ๆ เวลาที่เขาไม่สนใจเรียน หรือดื้อมาก ๆ ว่า หัวสมองของหนูเหมือนตุ่มไบหนึ่ง ความรู้ที่ครูสอน

ก็เหมือนน้ำ ถ้าหนูยอมเปิดฝาทุ่มออกและยอมให้ครูเปิดน้ำใส่ทีละนิด ๆ ทุกวัน ๆ ถ้าหนูก็เก็บสะสมน้ำไว้ และทำตัวเป็นตุ่มที่ไม่มีรูรั่ว วันข้างหน้าหนูก็จะมีน้ำกินน้ำใช้ พร้อมกับवादภาพให้ดู เชื้อโหมเด็ก ๆ นั่งฟังฉัน นิ่ง สายตามองมาที่ฉัน ...เพราะฉะนั้น ฉันเชื่อว่า เด็กต้องรับได้ และฉันจะไม่เหนียวแปล่า

ส่วนที่มีการอธิบายเป็นราย ๆ ไป คือ วิธีการเขียนประโยค สัญลักษณ์ วิธีทำโจทย์ ส่วนการเขียน การอ่าน ฉันจะใช้วิธีเขียนคำที่ยากบนกระดานแล้วฝึกอ่าน คัดและเขียน แล้วเอาคำนั้นไปหัดแต่งประโยค บางทีก็ให้เล่นเกมแข่งขันกัน การเสริมแรงที่ดีที่สุด คือ ขนมนและคะแนน ผลการประเมิน RT ชั้น ป.๑ ปีนี้ออกมาได้คะแนนเฉลี่ย ๗๐.๑๖ คะแนนระดับเขต ๖๑.๕๗ คะแนน ระดับจังหวัด ๖๒.๓๘ ได้อันดับที่ ๑๒๔ ของจังหวัด จากโรงเรียนทั้งหมด ๕๕๔ โรง ได้คะแนนที่ดีที่สุดสำหรับฉันแล้วเพราะฉันรู้ว่าฐานของเด็กกลุ่มนี้เริ่มจากที่ตรงไหน ถึงแม้ว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับของใคร ๆ

เทอมแรกของการศึกษา ๒๕๖๑ ผ่านไปประมาณ ๑ เดือน “ครูคะเด็กชั้น ป.๒ รุ่นนี้เป็นไงบ้าง โอเคไหมคะ” ฉันถามคุณครูชั้น ป.๒ ในวันหนึ่ง “ดีอยู่” สั้น ๆ ง่าย ๆ ได้ใจความตามสไตล์ของคุณครูชั้น ป.๒ ที่เป็นครูผู้ชาย คำตอบของคุณครูชั้น ป.๒ ทำให้รู้สึกโล่งใจ และดีใจพอดู

อยู่มาวันหนึ่ง...ยิ่งทำให้ฉันเกิดความภูมิใจขึ้นมาอีกครั้ง และฉันภูมิใจมากที่สุด...มีคุณครูผู้ทรงคุณค่านำมาคุยให้ฉันฟัง ท่านบอกว่า “ไม่น่าเชื่อว่า นักเรียนชั้น ป.๒ ปีนี้ จะคิดวิเคราะห์ และเชื่อมโยงข้อมูลได้ ซึ่งครูได้สอนเรื่องภูมิศาสตร์ท้องถิ่นของเราบูรณาการกับประวัติของชุมชน โดยใช้เส้นเวลาเป็นตัวเดินเรื่อง ซึ่งได้เริ่ม

ตั้งแต่เรื่องราวในอดีต สู่ปัจจุบัน และโยงไปสู่อนาคตของชุมชน
เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงได้ถามถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละ
ช่วงเวลาให้นักเรียนลองแยกแยะ และเชื่อมโยงสถานการณ์เหล่านั้น
เข้าหากัน ปรากฏว่านักเรียนเกือบทุกคน สามารถวิเคราะห์ และ
เชื่อมโยงสถานการณ์เหล่านั้นได้เป็นอย่างดี พร้อมวาดภาพเปรียบเทียบ
ให้เห็น ความแตกต่างของแต่ละช่วงเวลาอย่างชัดเจน

คงไม่ต้องบอกหรอกนะว่า...หัวใจรู้สึกดีขนาดไหน

ลูกเพชร

นายสราวุธ ยาวีราช
โรงเรียนบ้านป่าจั่น สพป.เชียงราย เขต ๒

ผมได้รับหน้าที่เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และได้สอนเกือบทุกสาระวิชา แต่ด้วยตนเองจบวิชาเอกพลศึกษามา คิดอยู่เหมือนกันว่าเราจะสามารถสอนวิชาที่ตนเองไม่ถนัดได้หรือไม่ “เพชร” เด็กนักเรียนชายคนหนึ่งที่ตั้งใจ ตั้งชน อยู่ไม่นิ่ง และมีนิสัยชอบแกล้งเพื่อน เขาเป็นเด็กที่เรียนไม่ค่อยเก่ง อ่านและเขียนพอใช้ได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผมเกิดความคิดที่อยากจะพัฒนาเด็กคนนี้ให้ดีขึ้นกว่าเดิมให้ได้

เพชรเป็นเด็กที่มีฐานะค่อนข้างยากจน พ่อและแม่แยกทางกันอยู่ ทุกวันนี้เพชรอาศัยอยู่กับพ่อเพียงสองคน และพ่อก็ต้องเป็นคนทำงานหาเงิน จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่ลูกเท่าที่ควร ส่งผลให้เพชร เป็นเด็กที่ขาดความอบอุ่น ซึ่งจะสังเกตได้จากพฤติกรรมของเขาส่งออกมา คือ เมื่อเพชรเห็นเพื่อนนำของเล่นหรือหนังสือเล่มใหม่มาที่โรงเรียน ก็จะแอบนำของของเพื่อนไปซ่อนบ้าง ไปทิ้งบ้าง จึงทำให้เพื่อนไม่ยอมเข้ามาเล่นด้วย

เหรียญยังมีสองด้าน คนเราก็เช่นกัน มีทั้งด้านที่ดีและด้านที่ไม่ดีอยู่ร่วมกัน เพชรมีจุดเด่นในเรื่องของการเอาตัวรอด ไม่ว่าจะเป็นการจับปลา หาผัก หาหน่อไม้ และมีความสามารถในด้านการวาดรูป สิ่งที่เพชรไม่ค่อยชอบ คือ การเรียนหนังสือ ขณะที่ครูสอนเขาก็จะชอบลูกจากแก้อี้แล้วเดินไปเดินมาในห้องเรียน ผมในฐานะที่เป็นครูประจำชั้น ก็เลยคิดหาวิธีการที่จะทำให้เพชรนั้นมีความนิ่งและนั่งอยู่กับที่ของตัวเองเวลาที่ครูสอนอยู่ในห้องเรียน ผมได้แอบสังเกตพฤติกรรมของเขาระยะหนึ่ง พบว่าเพชรชื่นชอบหนังสือการ์ตูนเป็นชีวิตจิตใจ เพราะในตอนที่ผมกำลังสอน เพชรมักจะแอบนำหนังสือการ์ตูนขึ้นมาดู เขามีความนิ่ง ไม่มีการลุกจากที่นั่งไปสร้างความวุ่นวายหรือก่อวุ่นเพื่อนเลย

ผมเกิดแนวคิดที่จะทำให้เพชรอ่านและเขียนได้ โดยใช้วิธีการอ่านการ์ตูนให้ฟังวันละ ๑ ถึง ๒ หน้า ในช่วงพักกลางวันหรือก่อนกลับบ้าน ผมจึงทดลองใช้วิธีดังกล่าวแล้ว ผลปรากฏว่า เพชรสามารถอ่านได้ดีขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากจุดเด่นของหนังสือการ์ตูนคือภาพและข้อความที่ดึงดูดใจผู้อ่าน ผมจึงนำวิธีนี้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการอ่านและการเขียนของเพชร โดยให้เพชรวาดรูปการ์ตูนและเขียนข้อความประกอบ ทำให้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเขาได้จากเด็กที่อยู่ไม่นิ่ง ชอบเดินไปเดินมาในห้องเรียน วันนี้เพชรเปลี่ยนเป็นเด็กที่ตั้งใจเรียนได้ดีเลยทีเดียว

ผมตั้งใจไว้ว่าจะทำให้เพชรเมื่อนี้เป็นเพชรที่มีแสงจรัสเจิดจ้า และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้แบบไม่มีใครมาดูถูกให้ได้ และผมก็หวังอยู่ว่า “เพชร” ที่ใคร ๆ มองว่าด้อยค่า สักวันเขาจะเป็น “เพชร” ที่ถูกเจียรไนให้เป็นเพชรเม็ดงามเม็ดหนึ่งในสังคม “ลูกเพชร”

ความเอิบยบที่ทุกคนได้ยิน

นางสาวโรชา แก้วะศรี
โรงเรียนบ้านป่าจั่น สพป.เชียงราย เขต ๒

หนึ่งหอมผ่านผ่าน กาลเวลาดำเนินไปอย่างรวดเร็ว กับชีวิตการเป็นครูที่เริ่มต้นขึ้น ณ โรงเรียนแห่งนี้ นับเป็นช่วงเวลาของการปรับตัวสำหรับครูบรรจุใหม่อย่างดิฉัน จากที่เป็นนิสิตฝึกสอนเคยสอนแต่วิชาที่ตนเองถนัด (คณิตศาสตร์) ให้กับเด็กมัธยม มาวันนี้ต้องเป็นครูประจำชั้นซึ่งสอนเกือบจะทุกวิชาให้กับเด็กประถม ความแตกต่างที่เกิดขึ้นมันเห็นภาพชัดเจนโดยที่ไม่ต้องมีคำบรรยายใด ๆ

เมื่อปีการศึกษา ๒๕๖๐ มาถึง ครูและนักเรียนได้มาพบกันอีกครั้ง ต้องขอกล่าวินิตต้อนรับลูกศิษย์รุ่นใหม่มั้ง ๓๐ คน สู່ห้องเรียนชั้น ป.๔ และด้วยจำนวนนักเรียนที่มีมาก ห้องเรียนก็จะคับอู่ขึ้นระดับหนึ่ง ส่วนดิฉันไม่ได้เลื่อนชั้นตามเด็ก ๆ ไปนะคะ ยังคงทำหน้าที่ครูประจำชั้น ป.๔ เหมือนภาคเรียนที่ผ่านมา จะพิเศษก็ตรงที่ได้ลงไปสอนเด็ก ๆ ชั้น ป.๓ ด้วย แน่นอนเลยคือการไปสอนคณิตศาสตร์

เรียกได้ว่าโดนใจครูผู้สอนเป็นอย่างมาก ส่วนอีกวิชาคือภาษาอังกฤษ เป็นอะไรที่พยายามถอยห่างมาตลอด ยิ่งวิ่งหนีกลับยิ่งต้องเจอ แต่สิ่งที่ดิฉันจะทำได้ในตอนนี้ก็คงจะหนีไม่พ้นการทำใจยอมรับ บอกกับตัวเองว่าต้องสอนให้ได้ ถึงแม้ว่าเทคนิควิธีการสอนของเราอาจจะไม่เทียบเท่าครูภาษาอังกฤษ แต่ก็พยายามทำหน้าที่ตรงนี้ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ในแบบฉบับของเราเอง (ให้กำลังใจตัวเองเบา ๆ)

วันที่ได้พบกับเด็ก ๆ ชั้น ป.๓ ครั้งแรกในช่วงเปิดเทอมใหม่ สิ่งที่เราเห็น คือ รอยยิ้มและหน้าตาที่สดชื่นแจ่มใส นักเรียนบางคนก็จะคุ้นหน้าคุ้นตากันดีอยู่แล้ว เทอมนี้นักเรียนใหม่เพิ่มเข้ามาอีกคน เป็นเด็กผู้หญิงหน้าตาน่ารัก แต่งกายสุภาพเรียบร้อย ดิฉันรู้สึกสาวท่านผู้อำนวยการโรงเรียนแห่งหนึ่ง เจอกันครั้งแรกดิฉันก็ถามชื่อไป แต่เด็กน้อยไม่พูด ไม่ค่อยกล้าสบตา ได้แต่อมยิ้มเล็กน้อย ส่วนเสียงที่ตอบกลับมานั้นเป็นเสียงของเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนที่บอกชื่อของนักเรียนใหม่ให้ดิฉันทราบ ดิฉันพยายามถามคำถามไปเพื่อให้เขาตอบ แต่คำตอบที่ได้รับกลับมามีเพียงความเงียบเท่านั้น เจอกันอีกครั้งกับชั่วโมงภาษาอังกฤษ ดิฉันก็เข้ามาสอนตามปกติ แต่สิ่งที่ไม่ปกติ คือ เมื่อดิฉันถามอะไรเกี่ยวกับภาษาอังกฤษไป เขาสามารถตอบได้ แม้จะเป็นเพียงเสียงพูดเบา ๆ ก็ตาม ซึ่งตรงกันข้ามกับเพื่อน ๆ ในห้องที่เงียบไปเลย

สัญญาณนี้ทำให้เรารู้ได้เลยว่าเขาชอบเรียนภาษาอังกฤษ เวลาที่ดิฉันให้เด็ก ๆ ทำแบบฝึกหัดภาษาอังกฤษ เขามักจะเป็นคนแรกที่ทำเสร็จก่อนเสมอ และครั้งใดที่ทดสอบเพื่อวัดความรู้เรื่องที่เรียนไป เขาก็ทำคะแนนได้เต็มเกือบทุกครั้ง ไม่แปลกใจเลยที่เพื่อน ๆ ให้การยอมรับเป็นเสียงเดียวกันว่าเขาเป็นคนที่เก่งภาษาอังกฤษมากที่สุด

ในห้อง ดังนั้น เขาจึงถูกเลือกให้เป็นผู้ช่วยในการสอนภาษาอังกฤษให้กับเพื่อน ๆ เวลาผ่านไประยะหนึ่ง เขาเริ่มพูดคุยและสร้างความคุ้นเคยกับเพื่อนมากขึ้น รวมถึงติดันด้วยเช่นกัน บางวันเขาก็จะมีเรื่องมาเล่าให้ติดันฟัง หรือมีข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เรียนก็จะมาถาม มีอยู่ครั้งหนึ่งเขาได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งขันทักษะทางวิชาการของนักเรียนระดับอำเภอ ในการแข่งขันอัจฉริยภาพทางคณิตศาสตร์ (ป.๑ - ป.๓) เขาได้รับรางวัลเหรียญทองอันดับ ๒ เป็นตัวแทนของอำเภอไปแข่งขันต่อในระดับเขตพื้นที่ที่ต้องบอกว่าไม่ได้เก่ง แต่ภาษาอังกฤษนะ เก่งแทบจะทุกวิชาเลยก็ว่าได้

หลายครั้งเขาได้รับคัดเลือกให้เป็นหัวหน้าห้อง ที่จะต้องทำหน้าที่ในการบอกให้เพื่อน ๆ ทุกคนยินตรง และทำความเข้าใจ “ทั้งหมดตรง” เสียงจากหัวหน้านั้นช่างเบาเกินกว่าที่สมาชิกทุกคนจะได้ยินกันอย่างทั่วถึง บางคนยิน บางคนนั่ง บางคนกล่าวสวัสดีไม่พร้อมเพรียงกันเลย ในเมื่อเสียงหนึ่งใช้ไม่ได้ผล จึงทำให้เสียงสองดังขึ้นโดยอัตโนมัติ ถ้าไม่ใช่รองหัวหน้าที่คนที่นั่งข้าง ๆ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนค่ะงานนี้ และในครั้งใดที่ติดันให้เขาออกไปนำเสนองานหน้าชั้นเรียน เขาก็จะพูดด้วยน้ำเสียงที่เบา ถ้าถามว่าเบาแค่ไหน ก็ต้องตอบเลยว่าเบาจนเพื่อนทุกคนต้องลุกจากเก้าอี้ของตนเองมาฟังใกล้ ๆ กันเลยทีเดียว

มาถึงวันนี้เด็กน้อยได้เลื่อนชั้นมาอยู่ชั้น ป.๔ แล้ว โตเป็นสาวน้อยมาอีกระดับหนึ่ง และยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของเขา คือพูดเสียงเบา บุคคลใดที่ไม่สนิทหรือไม่คุ้นเคยเขาจะไม่ค่อยพูดคุยด้วย แต่หากใครได้เป็นผู้โชคดีที่เขาพูดคุยด้วยแล้ว อาจเป็นตัวเขาด้วยซ้ำ

ไปที่ชวนคุยจนเพลินเลยก็ได้ ในมุมมองของดิฉัน มองว่าเด็กคนนี้มี
ความเก่งและมีความสามารถหลาย ๆ ด้านอยู่ในตัวอีกมาก เพียงแต่
เขาไม่ค่อยกล้าแสดงมันออกมาได้อย่างเต็มที่ ยังขาดความมั่นใจใน
ตัวเอง แต่สิ่งเหล่านี้สามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกฝนบ่อย ๆ อยู่ในห้องเรียน
ดิฉันก็จะพยายามให้เขาตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น ฝึกการ
นำเสนอ คงจะเป็นวิธีที่ทำให้เขามีความมั่นใจและกล้าแสดงออก
ได้มากขึ้น แม้ว่าอาจต้องใช้ระยะเวลาสักหน่อยก็ตาม แต่ดิฉันก็
แอบหวังอยู่ลึก ๆ ในใจว่าจากเด็กน้อยผู้มากับความเงิบในวันนั้น
เขาจะกลายเป็นความเงิบที่ทุกคนได้ยินอย่างชัดเจนได้ในสักวัน

ฉันไม่อยากเป็นครู...แต่นักเรียน เรียกฉันว่าคุณครูของหนู

นางกรรณิการ์ จรัสอารีกุล

โรงเรียนบ้านต้นปล้องแดนเมือง สพป.เชียงราย เขต ๔

ความฝันของฉันเมื่อครั้งยังเด็ก คือ อยากทำงานธนาคาร แต่งตัวสวย ๆ อยู่ในห้องแอร์เย็น ๆ เพราะฉันชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ จึงคิดว่าการทำงานที่เกี่ยวกับตัวเลขจะเหมาะสมกับตัวเองมากที่สุด แล้วฉันก็สอบเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยได้คณะบริหารธุรกิจเอกการบัญชี อย่างที่ตั้งใจไว้ว่ามันจะเป็นหนทางที่ทำให้ฉันทำความฝันของตัวเองให้สำเร็จได้ แต่แล้ววันหนึ่งพ่อผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวก็มาลาจากโลกนี้ไป ฉันจึงเหลือแม่อยู่เพียงคนเดียวที่จะหาเลี้ยงและส่งเสียให้ฉันเรียน ฉันไม่อยากให้แม่ลำบาก จึงตัดสินใจสอบชิงทุนโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับปริญญาตรี (หลักสูตร ๕ ปี) ผลสอบออกมาคือฉันสอบได้ และได้ทุนเรียนฟรีตลอดหลักสูตร ๕ ปี ฉันเลือกเรียนวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยชื่อดังของภาคเหนือที่นี้เองที่หล่อหลอมความเป็นครูให้ฉันทั้ง ๆ ที่ฉันไม่ได้อยากเป็นครูตั้งแต่แรก

นักศึกษาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัยรุ่นเดียวกันกับฉันเรามีกันแค่ ๑๗ คน มีอาจารย์ที่ปรึกษา ที่พวกเราเรียกกันว่าอาจารย์แม่ และอาจารย์พ่อ คอยดูแลทั้งการเรียนและการใช้ชีวิตของเราเป็นลูกหลานหรือคนในครอบครัวของท่าน ฉันซึมซับความเป็นครูจากอาจารย์ทั้งสองท่าน ทั้งเทคนิควิธีสอน บุคลิกภาพ จรรยาบรรณ และจิตวิญญาณความเป็นครู ฉันเรียนจบด้วยรางวัลการันตีตัวเองคือเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง หลังจากเรียนจบ ก็ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามภูมิลำเนาของตนเองทันที

โลกแห่งความเป็นจริง กับการเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยช่างแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงจากนักศึกษาเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง สู่การเป็นครูคอยอย่างเต็มตัว ฉันเข้ารับราชการครูตำแหน่งครูผู้ช่วยที่โรงเรียนขยายโอกาสแห่งหนึ่งตั้งอยู่บนดอยสูง หากยืนอยู่หน้าโรงเรียนจะมองเห็นดอยภูชี้ฟ้าอยู่ลิบ ๆ นักเรียนทั้งหมดเป็นนักเรียน ชนเผ่า ได้แก่ เผ่าอาข่า มูเซอ จีน ไทยใหญ่ ไทยลื้อ และคนเมือง วันแรกที่ฉันเดินทางไปรายงานตัวที่โรงเรียนฉันน้ำตาซึมในโชคชะตาอันโหดร้ายของตัวเอง ทางไปโรงเรียนมีแต่หุบเขาและเหวลึก ทางเข้าโรงเรียนเป็นแค่ถนนดินแดงฝุ่นฟุ้งกระจาย โรงเรียนไม่มีบ้านพักครู อาศัยนอนกันตามห้องพักครู ห้องน้ำสำหรับอาบน้ำ มีเพียงห้องเดียวคือใต้ถุนอาคารเรียน ห้องเรียนอนุบาลอันเป็นศูนย์บัญชาการของฉันนั้นอยู่ในสภาพที่สกปรก รกรุงรัง ไม่เหมาะสมกับการเป็นห้องเรียนสำหรับเด็กเล็กเลย เด็กนักเรียนสวมเสื้อผ้าสกปรกเนื้อตัวมอมแมมและ มีกลิ่นเหม็นหลายคนไม่ได้แปรงฟันเวลามาโรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สวมชุดนักเรียนและรองเท้านักเรียน ทั้ง ๆ ที่ทุกคนก็มีชุดนักเรียนที่ซื้อจาก

งบประมาณโครงการเรียนฟรี ๑๕ ปี บางคนมาโรงเรียนโดยไม่สวมรองเท้าด้วยซ้ำไป

วันแรกของการทำงานที่โรงเรียนแห่งนี้จึงเป็นเรื่องการจัดการความสะอาดทั้งห้องเรียน และตัว นักเรียนเอง ฉันลงมือทำความสะอาดห้องเรียนโดยไม่ได้ร้องขอความช่วยเหลือจากใคร แต่ก็ได้นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาทั้งชายและหญิงเดินเข้ามาหาแล้วพูดว่า “ครูครับ/ครูขา ให้พวกหนูช่วยไหมคะ งานครูจะได้เสร็จเร็วขึ้น” นักเรียนชนเผ่าแม้จะพูดภาษาไทยออกเสียงไม่ค่อยชัด แต่ฉันซาบซึ้งในน้ำใจของพวกเขาอย่างยิ่ง พวกเขาช่วยฉันทำความสะอาดห้องเรียนทั้งปิดกวาดใบแมงมุม กวาดถูห้อง และจัดตู้หนังสือ ชั้นวางของให้เป็นระเบียบภายในเวลาเพียงครึ่งวันห้องเรียนก็สะอาดน่าอยู่ นักเรียนชั้นมาทันที ฉันคิดในใจว่าในความโศคร้าย ที่ได้ทำงานในพื้นที่แสนยากลำบาก ก็ยังมีความโชคดีที่นักเรียนมีน้ำใจ จิตใจดีงาม

วันแรกของการเรียนการสอนนักเรียนชั้นอนุบาล ฉันได้เป็นครูประจำชั้นอนุบาล ๑ มีนักเรียนทั้งหมด ๒๙ คน ต่างคนต่างพูดภาษาประจำเผ่าที่แตกต่างกันไป แต่นักเรียนบางส่วนผ่านการเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาแล้วจึงสามารถฟังภาษาไทยได้เข้าใจ มีอีกเพียงส่วนน้อยที่อพยพมาจากประเทศลาว และประเทศพม่า ไม่มีหลักฐานการเรียน ไม่มีหลักฐานการเกิด ไม่มีแม้กระทั่งชื่อ และนามสกุล จึงมีเด็กหลายคนที่ฉันเป็นคนตั้งชื่อและนามสกุลให้ โดยตั้งตามชื่อของนางเอกละครยอดนิยมในสมัยนั้น แม้ว่าเด็กจะพูดภาษาไทยไม่ได้ แต่งกายสกปรก เนื้อตัวมอมแมม ฉันไม่สนใจว่าเด็กจะพูดภาษาอะไร สิ่งที่ทำฉันทำได้คือพูดภาษาไทยกับ

เด็กทุกคน ออกเสียงชัดเจนเป็นตัวอย่างที่ต้อง และที่สำคัญฉันไม่เคยรังเกียจ หรือล้อเลียนนักเรียนที่พูดภาษาไทยไม่ชัด ฉันเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล และให้เกียรตินักเรียนในฐานะที่เป็นมนุษย์คนหนึ่งบนโลกใบนี้ ฉันจึงเริ่มต้นด้วยการสอนเรื่อง ร่างกายของเรา โดยเฉพาะเรื่องความสะอาดของร่างกาย ฉันสอนให้อาบน้ำ สระผมและการทำร่างกายให้สะอาด สอนการแปรงฟันให้ถูกวิธีทุกวัน หลังจากเข้าแถวเคารพธงชาติ นักเรียนทุกคนจะต้องแปรงฟันก่อนเข้าห้องเรียน ก่อนเข้านอนเวลากลางวัน นักเรียนทุกคนจะต้องอาบน้ำ ฉันอาบน้ำให้นักเรียนทุกคน สอนวิธีการอาบน้ำที่ถูกต้อง ทั้งสบู่และแชมพูใช้บประมาณของตัวเอง หลังจากนั้นประมาณหนึ่งเดือน นักเรียนทุกคนก็เริ่มตัวหอม มีร่างกายที่สะอาด เล็บตัดสั้นทั้งเล็บมือและเล็บเท้า เหลือเพียงสิ่งเดียวที่ยังไม่ได้ตั้งใจฉันคือการแต่งกายด้วยชุดนักเรียน ฉันใช้วิธีการอบรมผู้ปกครองนักเรียน และขอความร่วมมือผู้ปกครองแต่งกายให้นักเรียนมาโรงเรียนด้วยชุดนักเรียน และต้องสวมถุงเท้าและรองเท้านักเรียนเท่านั้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่ก็มีอีกส่วนหนึ่งที่ไม่มีเงินซื้อถุงเท้า และรองเท้าให้ลูก เพราะเงินที่ได้จากโครงการเรียนฟรีนั้นเพียงพอแค่ซื้อชุดนักเรียนได้เพียงชุดเดียวเท่านั้น ฉันจึงใช้วิธีการทำสัญญายืมเงินส่วนตัวของฉันเอง โดยออกเงินซื้อให้ก่อน และเมื่อถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าวโพดผู้ปกครองมีรายได้ ก็นำเงินมาคืนให้ฉัน เวลาผ่านไปได้สักสองเดือน ฉันเริ่มมีความสุขมากขึ้น เพราะนักเรียนตัวน้อย ๆ ของฉันนั้นแต่งกายด้วยชุดนักเรียนทุกคน แต่ละคนเนื้อตัวสะอาด เสื้อผ้าสะอาด ไม่มอมแมมเหมือนที่ผ่านมา ดังนั้นเราก็สามารถที่จะกอดกันได้ทุก ๆ เข้า เมื่อมาถึงโรงเรียนเด็ก ๆ จะเข้ามาหาฉันให้ฉันกอดก่อนที่

จะไปช่วยพี่ทำเวรทำความสะอาดโรงเรียน เด็ก ๆ ชอบบอกฉัน พวกเขาบอกว่าชอบบอกคุณครู คุณครูใจดี คุณครูตัวหอม เมื่อเด็กรักครู เด็กก็รักเรียน เมื่อเด็กรักเรียน ครูจะสอนอะไรก็เป็นเรื่องง่าย

ฉันสอนเด็กอนุบาล ๑ ด้วยการพาทำกิจกรรมมากกว่าการทำแบบฝึกหัด คัด อ่าน เขียน เหมือนโรงเรียนทั่วไป เพราะตอนที่ฉันเป็นนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ฉันฝึกสอนในโรงเรียนเอกชนชื่อดัง ของจังหวัดเชียงใหม่เป็นเวลา ๑ ปีเต็ม โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนที่เด่นเรื่องการสอนโดยการใช้โครงการ ภาษาอังกฤษเรียกว่า Project Approach ฉันจึงได้นำวิธีการนี้มาสอนนักเรียนบนดอยของฉันบ้าง เช่น การเรียนเรื่องบ้านของฉัน ฉันก็จะพาเด็กเดินไปหมู่บ้านไปเยี่ยมบ้านของนักเรียนแต่ละคน ไปดูว่าที่บ้านของเด็กแต่ละคนมีลักษณะเป็นอย่างไร บ้านมีส่วนประกอบอะไรบ้าง แล้วกลับมาที่ห้องเรียนเราก็มาช่วยกันประดิษฐ์ บ้านจากเศษวัสดุที่มีอยู่ในโรงเรียน เช่น กล่องนม กิ่งไม้ กระดาษ เป็นต้น เด็ก ๆ ก็ได้มีชิ้นงานมีการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ฝึกพูดภาษาไทยให้ชัด จากเรื่องบ้านก็โยงไปถึงเรื่องครอบครัวของฉัน สมาชิกในครอบครัวของเพื่อน ๆ แต่ละคนในห้องมีใครบ้าง และชื่อเรียกสมาชิกในครอบครัวของแต่ละคนผ่านมีชื่อเรียกว่าอย่างไร เด็ก ๆ ก็จะไปสอบถามผู้ปกครองแล้วนำมาเสนอหน้าชั้นเรียน เป็นต้น เรียนเรื่องอาหารดีมีประโยชน์ ฉันก็จะพานักเรียนไปเรียนรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำอาหารที่ห้องครัวของโรงเรียน ไปดูแม่ครัวทำอาหารกลางวัน เรียนเรื่องการทำอาหารให้สุกด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้ง ต้ม ผัด แกง ทอด แล้วสุดท้ายฉันก็พานักเรียนเรียนรู้เรื่องการทำอาหาร เช่น ทำไข่เจียว ทำไข่ตุ๋น และทำขนม เช่น สังขยาไข่ เรียนเรื่องมารยาทในการ

รับประทานอาหาร ฉันสอนให้นักเรียนใช้ช้อนส้อมในการรับประทานอาหาร สอนล้างถ้วย จาน ชาม ช้อน ส้อมและแก้วน้ำให้สะอาด สอนการเก็บกวาดโต๊ะอาหารเมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้ว ฉันพานักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน โดยเน้นเรื่องความสะอาด เป็นหัวใจสำคัญ จนนักเรียนทุกคนมีพฤติกรรมคงที่และสามารถปฏิบัติได้จนเป็นนิสัยเป็นสิ่งที่ฉันชื่นใจที่สุด

การเดินทางไปเยี่ยมบ้านนักเรียนแต่ละชนเผ่าฉันต้องอาศัยนักเรียนเป็นผู้นำทาง บางบ้านตั้งอยู่บนพื้นที่สูงชัน ฉันเองก็เดินขึ้นไปไม่ได้ เด็ก ๆ จะปีนขึ้นไปก่อนแล้วช่วยกันดึงตัวฉันขึ้นตามไป จนบางทีก็ลื่นล้มกันทั้งครูและนักเรียน สร้างเสียงหัวเราะสนุกสนานเฮฮาให้กับเด็ก ๆ ได้มิใช่น้อย การเดินทางไปเยี่ยมบ้านของนักเรียนแต่ละคนฉันจะสอนเรื่องมารยาทไทย คือถ้าไปพบผู้ปกครองของเพื่อนให้ทุกคนไหว้สวัสดี ฉันสอนการไหว้ที่ถูกต้องตามหลักมารยาทไทย เด็ก ๆ ทุกคนไหว้สวยทั้งชายและหญิง ใคร ๆ ที่มาเยี่ยมชมโรงเรียนต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าเด็กอนุบาลโรงเรียนนี้ไหว้สวย ฉันก็ยิ้มรับและคิดในใจว่าก็ตอนที่ฉันเป็นนักเรียนฉันเคยประกวดมารยาทไทยชนะเลิศมาก่อน ฉันก็ต้องสอนนักเรียนให้ทำตามได้สิ

ผู้ปกครองนักเรียนชื่นชอบวิธีการสอนและการดูแลเด็กนักเรียนที่ฉันทำมาทั้งหมด บางคนเข้ามาบอกที่ห้องเรียนเลยว่าตั้งแต่เคยเห็นมา มีครูคนเดียวเท่านั้นที่รักและดูแลเด็กได้ดีจริง ๆ มีอามาคนหนึ่งที่หลานไม่ชอบมาโรงเรียน หลานร้องไห้ทุกครั้งที่มาเอาชีหลังมาโรงเรียน ร้องไห้ตั้งแต่บ้านจนมาถึงโรงเรียนยังไม่ยอมหยุด แต่พอมาเจอฉัน ฉันรีบอุ้มหลานลงมาแล้วให้อาาตี่น้อยมาชีหลังฉันแทน

ฉันทำแบบนี้ได้แค่สองวัน ให้เขาได้รู้ว่าการมาโรงเรียนไม่ใช่เรื่องน่ากลัว และครูก็ไม่ใช่ครูที่ใจร้าย หลังจากนั้นไม่นานอาตั้นน้อยก็ไม่เคยร้องให้อีกเลย อาม่ามาจับมือฉัน บอกว่าดีใจที่ครูช่วยทำให้หลานชอบมาโรงเรียน ครูทุกคนในโรงเรียนบอกว่าถ้ามีเด็กร้องไห้ มีแต่ฉันคนเดียวเท่านั้นที่ทำให้พวกเขาหยุดร้องได้

ฉันสอนที่โรงเรียนแห่งนี้เป็นเวลาสามปีกว่า ๆ ก็ถึงเวลาต้องเขียนย้ายกลับบ้าน เพราะฉันมีภารกิจที่สำคัญเพิ่มขึ้นมา นั่นคือการเป็นแม่ของลูกน้อยที่เพิ่งคลอดได้สามเดือน ช่วงเวลาที่ฉันตั้งท้อง เด็กนักเรียนรุ่นแรกที่ฉันเคยสอน ซึ่งตอนนี้เขาอยู่ชั้น ป.๓ แล้ว ทุกวันหลังจากที่ฉันมาถึงโรงเรียนแล้วลงจากรถ พวกเขาจะมาช่วยถือของ “ครูขา ให้นำช่วยค่ะ คุณครูจะได้เดินสบาย ๆ” ซึ่งฉันก็สบายจริง ๆ พวกเขาช่วยฉันถือของ ช่วยทำความสะอาดห้องเรียน ช่วยจัดของเล่นให้เป็นระเบียบ พวกเขา来帮助ฉันทุกวันหลังเลิกเรียน แต่แล้ววันจากลา ก็มาถึงฉันก็น้ำตาซึม เด็กนักเรียนหลายคนเข้ามาหาที่ห้องเรียน บางคนมีตุ๊กตามาให้ บางคนมีดอกไม้มาให้ เด็กนักเรียนชั้นมัธยมพูดว่า “ครูขาครูไม่ย้ายได้ไหมคะ อยากให้ครูอยู่ที่นี้นาน ๆ ไม่อยากให้ครูไป อยากให้น้องของหนูได้เรียนกับครูบ้าง ครูใจดี” ฉันก็บอกให้พวกเขาเข้าใจเพียงว่า ครูยังรักที่นี่ และรักนักเรียนเหมือนเดิม แต่ที่ครูต้องไปคือครูไปเลี้ยงลูก นักเรียนก็ตั้งใจเรียน เรียนหนังสือเก่ง ๆ บ้านคุณครูอยู่ไม่ไกลจากที่นี่เท่าไร แล้วครูจะกลับมาเยี่ยม ฉันก็กลั้นน้ำตาไว้ไม่อยู่ น้ำตานองหน้ากันทั้งครูและนักเรียน

ฉันได้รับคำสั่งให้ย้ายมาประจำอยู่ที่โรงเรียนใกล้บ้าน มีนักเรียนชั้นอนุบาล ๑ และ ๒ รวมกัน เพียง ๘ คนเท่านั้น จากที่เคยสอนนักเรียนชั้นเดียว ๒๙ คน มาสอนแค่ชั้นและมียุติบัตรเพียง ๘ คน จึงไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ฉันก็ใช้วิธีการสอนแบบที่เคยทำมาคือพานักเรียนทำกิจกรรม มีผลงานและชิ้นงานกลับไปฝากผู้ปกครองที่บ้านอยู่เป็นประจำ ฉันสอนภาษาอังกฤษโดยใช้เพลงและการ์ตูนมาช่วยสอน นักเรียนสามารถพูดภาษาอังกฤษประโยคง่าย ๆ ในชีวิตประจำวันได้ ผู้ปกครองก็ชื่นชอบและยอมรับในวิธีการสอนของฉัน

วันเวลาผ่านไปหลายปี ฉันได้มีโอกาสดูการแข่งขันทักษะด้านภาษาอังกฤษระดับเขตพื้นที่ มีเด็กกลุ่มหนึ่งในวัยหนุ่มสาวเดินเข้ามาหาฉัน ยกมือไหว้ เข้ามาทักทาย แล้วถามฉันว่า “ครูจำหนูได้ไหมคะ ที่ครูเคยสอนหนูตอนอยู่ชั้นอนุบาล ๑ ครูเคยอาบน้ำให้หนู หนูมาแข่งพูดภาษาอังกฤษ ตอนนี้อยู่ชั้น ม.๑ แล้วค่ะ” เด็กผู้ชายอีกคนหนึ่งบอกว่า “ผมอยู่ชั้น ม.๓ แล้วครับ ครูไม่เคยสอนผม แต่ผมจำครูได้ครับ” ฉันมองหน้าเด็ก ๆ พวกนั้นแล้วบอกว่า “ครูดีใจมากที่ได้เจอพวกเรานี้ อีกครั้ง ขอให้ตั้งใจเรียนและเป็นเด็กดี จะทำให้เราพบโอกาสที่ดี” ในชีวิตคนเป็นครู อยู่ที่ไหนก็ต้องสอน ถ้าครูไม่สอน ก็เหมือนนกที่มีปีกแล้วไม่ยอมบิน

จากคนที่ไม่เคยคิดจะเป็นครู แต่ฉันสามารถเป็นคุณครูที่เด็กรักได้เพราะฉันได้รับการหล่อหลอมมาจากสถาบันการศึกษาที่มีครูอาจารย์ที่เอาใจใส่และเป็นแบบอย่างของครูที่ดีให้กับฉัน ตอนฉันเป็นนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพระยะเวลา ๑ ปี ฉันก็ได้ครูพี่เลี้ยงที่ดีเป็นแบบอย่างเรื่องการเอาใจใส่เด็กนักเรียน

เรื่องความรับผิดชอบและความเสียสละ ตอนฉันเป็นเด็กนักเรียน คุณครูทุกท่านที่เคยสอนฉันมาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ฉันนำครูทุกคนมาเป็นแบบอย่าง การปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างเอาใจใส่ และทำที่สุดคือแม่ของฉัน แม่อยากให้ฉันเป็นครู ทุกครั้งที่ฉันเหนื่อยและท้อแท้ แม่จะเป็นคนคอยปลุกดันให้ฉันสู้ต่อไป จนทุกวันนี้ฉันกล้าพูดด้วยความภาคภูมิใจ ว่าฉันภูมิใจที่ได้เป็นครูอย่างแท้จริง ฉันภูมิใจที่เป็นครูที่เด็กรัก เพราะฉันเชื่อว่า “เมื่อเด็ก รักครู เขาจะรักเรียน เมื่อเด็ก รักเรียน การสอนจึงไม่ใช่เรื่องยาก”

ความพร้อมนี้สำคัญไฉน

นางจันทร์ฉาย เทพวงศ์
โรงเรียนบ้านต้นปล้องแดนเมือง สพป.เชียงราย เขต ๔

เรื่องเกิดเมื่อสามสิบกว่าปีก่อน ฉันเป็นครูสอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ในห้องมีนักเรียนทั้งหมด ๓๖ คน ในบรรดานักเรียนทั้งหมด มีเด็กชายตัวเล็ก ๆ ผิวซีด ๆ คนหนึ่ง ไม่สนใจการเรียน ชอบเล่นตลอดเวลา ทำให้อ่านหนังสือไม่ได้ เขียนหนังสือไม่เป็น ไม่สวย โย้เย่ จับดินสอไม่แน่น และร้องไห้ทุกวันที่มาโรงเรียน ในเวลาเรียนฉันต้องเรียกให้มานั่งใกล้ ๆ แล้วให้งานง่าย ๆ วาดรูประบายสีบ้าง ปั้นดินน้ำมันบ้าง ตัดกระดาษบ้างเหมือนเตรียมความพร้อม คล้ายกับขั้นอนุบาล ในขณะที่เพื่อน ๆ ทำงาน ทำแบบฝึกหัดตามปกติ ได้ไปพบผู้ปกครองปรึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กเป็นระยะ เหตุการณ์เป็นอย่างนี้ตลอดปี จนถึงการวัดผลเมื่อสิ้นปีการศึกษา เด็กคนนี้มีพัฒนาการมากขึ้น แต่ไม่ผ่านจุดประสงค์พอที่จะไปเรียนในชั้นต่อไป ฉันตัดสินใจเชิญผู้ปกครองมาพบ ชี้แจงให้ฟังอีกครั้งถึงพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก ว่าเด็กมีพัฒนาการ

แต่ไม่พร้อมที่จะเรียนในชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๒ จะให้เด็กเข้าชั้น ซึ่งเด็กจะมีความพร้อมมากขึ้นในปีต่อไป ผู้ปกครองก็เข้าใจ

ปีการศึกษาต่อมา เด็กคนนี้มาเรียนในชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๑ อีกครั้ง วันแรกฉันท้าใจได้แม่น เมื่อมีการเลือกหัวหน้าห้อง ทุกคนยกมือ ให้เด็กคนนี้ที่เรียกตัวเองว่าพี่อย่างไม้อาย ในปีนี้ มีการเปลี่ยนแปลง อย่างมากมายสำหรับเด็กคนนี้ เขาเป็นพี่ที่ตั้งใจเรียน ดูแลน้อง ๆ ในห้อง สมกับเป็นหัวหน้า โดยเฉพาะด้านการเรียน เขาตั้งใจมาก ทำให้อ่านหนังสือเก่ง เขียนตัวหนังสือสวยงาม เป็นผู้ช่วยครูในการสอน น้อง ๆ ที่เรียนช้า และในที่สุด เขาสอบได้ที่ ๑ ของห้อง ทุกชั้นทุกปี จนเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งเป็นชั้นสูงสุดของโรงเรียน หลังจากนั้น ก็ไม่ได้พบเขาอีกเลย เพราะครอบครัวของเขาย้ายไปทำงานต่างจังหวัด

เมื่อเดือนก่อนฉันนำแมวที่บ้านไปทำหมันที่คลินิกสัตว์ในตัวอำเภอ พอเข้าไปพบสัตวแพทย์ ฉันก้ม ๆ ที่เขายกมือไหว้พร้อมกับพูดว่า “สวัสดีครับคุณครู จำผมได้ไหมครับ” ฉันยอมรับว่าจำไม่ได้ ด้วยเวลาผ่านไปนานมากและเด็กก็เปลี่ยนไป จนกระทั่งเขาบอกว่า “ผมเป็นเด็กที่ครูเอามานั่งข้างโต๊ะและให้ผมเข้าชั้น ป.๑” ฉันถึงนึกได้ เพราะในชีวิตการเป็นครูของฉันเคยให้เด็กเข้าชั้นเพียงครั้งเดียว เขาบอกว่า “ระลึกถึงครูอยู่เสมอ วันนั้นถ้าครูไม่เอาใจใส่ ดูแลผมอย่างดี ผมคงไม่มีวันนี้” เขาเพิ่งย้ายมาที่นี่ยังไม่มีโอกาสกลับไปเยี่ยมบ้านเดิม

เหตุการณ์ที่พบในวันนี้ทำให้ฉันรู้สึกภูมิใจ และดีใจที่ได้ดูแลเด็กคนนั้นอย่างเต็มที่ จนทำให้เขาประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งก็เปรียบเสมือนเป็นรางวัลสำหรับครูนั่นเอง

ความรักของครู

นางสาวกัลยา พุกฤษา
โรงเรียนวัดเหนือ สพป.ราชบุรี เขต ๒

วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑ เป็นวันแสดงความยินดีกับความสำเร็จของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งในวันนั้นมีการทำบุญของโรงเรียน คณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียนได้ร่วมกันทำบุญใส่บาตรถวายภัตตาหารเช้าแด่พระสงฆ์ เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมในช่วงเช้าทางโรงเรียนก็มีการจัดกิจกรรมอำลานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีการแสดงของนักเรียนชั้นอนุบาล ๓ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และมีพิธีขอมาจากนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในฐานะที่ดิฉันเป็นครูใหม่เพิ่งเคยสัมผัสบรรยากาศการอำลาลูกศิษย์เป็นครั้งแรก ดิฉันสัมผัสได้ถึงความรัก ความห่วงใย ความหวังดีของครูทุก ๆ ท่านที่มีต่อลูกศิษย์ทุกคน แม้จนวันสุดท้ายที่ครู ต้องส่งลูก ๆ ทั้ง ๗ คน เพื่อไปศึกษาหาความรู้ต่อในระดับชั้นต่อไป งานในวันนั้นจริง ๆ แล้วท่านผู้อำนวยการเล่าให้ผู้ปกครองนักเรียนฟังว่า “ได้ปรึกษากับครูหลาย ๆ คนว่า จะซื้อของขวัญหรือซื้ออะไรให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่กำลังจะไปศึกษาต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นถัด

เพื่อให้เขาได้เก็บไว้เป็นความทรงจำกับโรงเรียนและครู” ได้มีครูเสนอว่า “พอ.คะ ถ้าชื่อของขวัญมันก็ไม่มีประโยชน์อะไรมากมาย บางทีก็เก็บไว้ในตู้ เอาอย่างนี้ไหมคะ เด็ก ๆ ทั้ง ๗ คน ต้องไปมอบตัวที่โรงเรียนใหม่ซึ่งมันก็ต้องมีค่าใช้จ่ายพอสมควรแล้วผู้ปกครองบางคนก็ไม่มีเงินพอ เราให้เงินนักเรียนเพื่อนำไปใช้มอบตัวดีไหมคะ” ดิฉันได้ฟังคำบอกเล่าจากท่านผู้อำนวยการ ดิฉันซาบซึ้งในความรักของครูจริง ๆ เงินที่ผู้ปกครองได้นำมาทำบุญให้โรงเรียนในวันนั้น คณะครูก็นำมารวบรวมแล้วแบ่งให้นักเรียนทั้ง ๗ คน คนละประมาณ ๑,๐๐๐ กว่าบาท ซึ่งมากพอที่นักเรียนจะนำไปเป็นค่ารายงานตัว เพื่อศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ต่อไป

เรื่องที่ดิฉันเล่ามานั้น บางท่านอาจคิดว่ามันเป็นเรื่องธรรมดาของครูที่พยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ลูกศิษย์ของตนเองไปถึงฝั่งฝัน แต่สำหรับดิฉันซึ่ง ณ เวลานั้นมีอายุราชการแค่ ๑๐ เดือน แล้วได้พบเจอเหตุการณ์ ที่เป็นตัวอย่างที่ดีในชีวิต ดิฉันรู้สึกปลาบปลื้มใจในภาพที่พบเห็น ผู้คนที่อยู่ในงานวันนั้นที่ได้ฟังเรื่องราวจากท่านผู้อำนวยการ แม้กระทั่งครูด้วยกันเองก็พากันน้ำตาไหลเพราะซาบซึ้งถึงความรักของครู และดีใจที่นักเรียนทุกคน มีเงินพอที่จะไปรายงานตัวเพื่อศึกษาต่อในระดับต่อไป

สำหรับพวกเขาทั้ง ๗ คนนั้น คือต้นกล้าที่มีคุณค่าที่ถูกเพาะเลี้ยงมาด้วยปุ๋ยอย่างดี รดน้ำพรวนดิน อย่างสม่ำเสมอ จนวันนี้เขากำลังจะเติบโตจากต้นกล้าไปเป็นต้นไม้ที่มีคุณค่า ให้ร่มเงาแก่ผู้คน ซึ่งก็ไม่แปลกที่เจ้าของต้นกล้านั้นจะทุ่มแรงกายแรงใจเพื่อดูแลต้นกล้าทั้ง ๗ ต้นนี้ด้วยความรัก ความเมตตา ความห่วงใยเสมอมาจนวันที่พวกเราต้องส่งต้นกล้าเหล่านี้ไปสู่โลกกว้าง พวกเราก็คงมีแต่ความห่วงใยและความรักให้ต้นกล้าทุกต้นเสมอ

บันไดขั้นที่ยาก

นางสาวขวัญดาว พูลสำราญ
โรงเรียนวัดใหม่พิบูลย์ผล สพป.สุพรรณบุรี เขต ๒

ก้าวแรกสู่ชีวิตของความเป็นครู...ฉันเพิ่งได้บรรจุเข้ารับราชการเป็นครู เรียนจบปริญญาตรีไม่กี่เดือนก็สอบบรรจุได้ ประสบการณ์ในการทำงานยังไม่ถึงปีถือว่ายังน้อยมาก เมื่อเทียบกับครูที่ร่วมอาชีพเดียวกัน ได้มาบรรจุโรงเรียนระดับประถมศึกษา เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ก่อนหน้าที่จะมาทำงานก็เตรียมใจไว้ในระดับหนึ่งว่ามาอยู่โรงเรียนระดับประถมศึกษาต้องสอนทุกวิชาแน่นอน คงไม่ได้สอนตรงตามสาขาวิชาที่เรียนจบมาแน่ ฉันเรียนจบสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป และก็เป็นอย่างนั้นจริง ๆ ตอนสมัยเรียนเป็นนักศึกษาฝึกสอน ได้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สอนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน รับผิดชอบแค่หน้าที่สอนประจำวิชาของตัวเอง แต่ตอนนี้เราต้องรับผิดชอบสอนทุกวิชา ซึ่งมีความแตกต่างกันมากทั้งในเนื้อหาตามหลักสูตร ช่วงวัยของเด็กเล็กกับเด็กโต รวมไปถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วยและก็แตกต่างกันมากจริง ๆ พอได้มาสอนประถมและเป็นครูประจำชั้นด้วย สอนทุกวิชา เวลาหนึ่งวันอยู่กับเด็ก

ตลอดเวลา ช่วงอาทิตยแรก ๆ เริ่มรู้สึกว่ไม่มีเวลาส่วนตัวที่จะทำงานอื่น ๆ เลย แต่พอเริ่มปรับตัวได้ การทำงานก็เข้าที่มากขึ้น ในแต่ละวันเราเป็นครูที่ต้องสอนเด็ก ความสนใจในการเรียน ความรับผิดชอบยังมีไม่มากพอ ตั้งคำถามต่าง ๆ นานามาถามเด็ก ในทางกลับกันครูก็เหมือนเด็กนักเรียนคนหนึ่งที่ได้รับโจทย์ปัญหาหรือคำถาม เมื่อต้องเจอกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดการเรียนรู้ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เด็กแสดงออก เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบว่าปัญหาเหล่านั้น เกิดขึ้นเพราะอะไร จะมีแนวทางแก้ไขอย่างไร มันเป็นความท้าทายที่ว่า จะทำอะไรให้เด็กนักเรียนทั้งห้องมีผลการเรียนที่ดี ปลุกฝังให้โตไปอย่างเป็นคนที่มีคุณภาพ ไม่ใช่แค่อ่านออกเขียนได้เท่านั้น สอนอย่างไรที่จะทำให้นักเรียนสนใจ อยากที่จะเรียนรู้ และอยากจะทำกิจกรรมต่าง ๆ “ไม่มีวันไหนที่เหมือนเดิมเลยซักวัน” “ตื่นเต้นมาก ๆ กับการคิดกลยุทธ์ใหม่ ๆ ทำให้นักเรียนสนใจการสอนเสมอ” “ทุกวันต้องลุ้นตลอดว่านักเรียนจะส่งการบ้านครบหรือเปล่า” “จะเข้าใจเรื่องนี้ไหมนะ” “ข้อนี้ยากไปหรือเปล่า จะทำกันได้ไหม” มีอีกมากมายหลายคำถามที่ทำให้ตัวครูเอง ต้องคิด แต่ชอบเวลาที่นักเรียนเกิดอาการ “ปึ้ง” หรือเข้าใจเนื้อหาที่สอน เป็นเหมือนความตื่นเต้นที่ตัวครูเองก็ต้องคอยลุ้นเช่นกัน

NT แรกในชีวิตของทั้งครูและนักเรียน แน่นนอนอยู่แล้วว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ทุกคนต้องสอบ NT หรือ การวัดความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test : NT) การเป็นครูประจำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ก็ต้องคิดแล้วว่า จะต้องเตรียมตัวอย่างไรให้นักเรียนพร้อมสำหรับการสอบ เมื่อลองเอาข้อสอบปีก่อน ๆ มาให้นักเรียนได้ลองทำพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่วิเคราะห์โจทย์ปัญหาไม่ได้

อ่านโจทย์แล้วไม่สามารถแก้โจทย์ปัญหาไม่ได้ ไม่รู้ว่าจะต้อง
ทำอย่างไรกับสิ่งที่โจทย์ให้มา การเตรียมตัวก่อนสอบนั้นนอกจากทำ
แบบทดสอบแล้ว เรายังต้องอธิบายโจทย์แต่ละข้อเป็นการอภิปราย
ร่วมกัน เหมือนจะไปได้ดี นักเรียนมีผลการสอบทำแบบทดสอบก่อนที่
จะไปสอบสนามจริงที่ดี แต่พอสอบสนามจริงผลที่ได้กลับไม่เป็นอย่าง
ที่คิดเอาไว้ มันเป็นความท้าทายที่ทำให้ตัวเราในฐานะคนเป็นครูต้อง
พัฒนาต่อไป เป็นประสบการณ์อีกอย่างหนึ่งที่น่าจดจำ

ครู คือ ผู้สร้างคน คำว่า “ครู” เมื่อเป็นแล้ว ก็ต้องเป็น
ตลอดชีวิต เราเลือกที่จะมีอาชีพครู หรือจะเป็นครูมีอาชีพ หลายคน
อาจจะคิดว่าอาชีพครูสบาย วัน ๆ ได้แต่สอนหนังสือ ทำให้พวกเขา
รู้สึกดีที่ทำให้นักเรียนเข้าใจได้ และยังได้เรียนรู้อะไรใหม่ ๆ จาก
นักเรียนเสมอ ๆ คนเป็นครูไม่ได้สอนแค่จบไปวัน ๆ ต้องรับผิดชอบใน
ตัวเด็ก นอกจากความรู้ที่จะถ่ายทอดให้แก่เด็ก ๆ แล้วอยากจะปลูกฝัง
และดูแลให้เด็ก ๆ ได้เติบโตอย่างสมวัย อยู่ในเส้นทางที่เหมาะสม
โดยเอาประสบการณ์ของตัวเองมาบอกเล่าและสอนให้เขาได้เห็น
ให้นักเรียนเดินเส้นทางที่ถูกที่ควร รู้เท่าทันตนเองและเท่าทัน
สังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปได้

เรียนสนุกด้วยพรสวรรค์

นายสำออง เกิดโสภา
โรงเรียนวัดใหม่พิบูลย์ผล สพป.สุพรรณบุรี เขต ๒

“เด็กคนนี้นั้นไม่เอาถ่าน ก้าวร้าว แกรมไม่สนในเรียนด้วย
น้องไม่ต้องไปสนใจมันก็ได้” คำพูดจากครูท่านหนึ่ง ขณะฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครูอยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสแห่งหนึ่ง เมื่อครั้งที่
ผมได้ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ก็ได้พบว่าโลกความเป็นจริง
กับสิ่งที่ผมได้ร่ำเรียนมามันไม่ค่อยจะสอดคล้องกันสักเท่าไร นักเรียน
พร้อมจะเรียนรู้ไปกับครูจริงหรือ นั่นคือคำถามที่เกิดขึ้นในใจของผม
ในโรงเรียนขยายโอกาสแห่งหนึ่ง ผมพบว่านักเรียนเหล่านั้นไม่ทราบ
ด้วยซ้ำว่าตนเองจะเรียนไปเพื่ออะไร เพราะสุดท้ายเมื่อจบชั้น ม.๓
ก็เป็นได้แค่หนุ่มสาวโรงงานหรือรับจ้างทั่วไป ช่วยพ่อแม่หารายได้
จุนเจือครอบครัวเพราะลำพังผู้ปกครองก็ไม่ได้มีรายได้มากพอที่จะ
ส่งเสียให้เรียนจบชั้นสูง ๆ หรือทุ่มเงินสนับสนุนให้ลูกหลานตนเอง
ทำตามความฝัน ทุกอย่างจบลงตรงคำว่า “เงิน”

กลับมาที่คำพูดของคุณครูท่านนั้น ในใจผมอยากจะตอบกลับ
ไปแรง ๆ แต่ก็ได้แค่ตอบออกมาสั้น ๆ ว่า “ครับ” พร้อมรอยยิ้มแห้ง ๆ
คำพูดที่ได้ยินจากปากของคุณครูท่านนั้นกลับทำให้ผมสนใจในตัวเด็ก
คนนี้เป็นพิเศษ ไม่ใช่ที่ผมอยากจะเอาชนะคำพูดของคุณครูท่านนั้น
แต่เพราะผมอยากรู้ว่าสิ่งที่ผมรู้สึกและสัมผัสได้จากตัวเด็ก
คนนั้นมันถูกต้องหรือไม่ พฤติกรรมของเด็กคนนั้นที่ผมสังเกตเห็น
ในขณะที่เข้าสอนก็คือ เด็กคนนี้จะเคาะโต๊ะอยู่บ่อย ๆ ไม่สิ ตลอดเวลาเลย
ก็ได้ เรื่องนี้ผมก็เห็นมากับตา ในระหว่างที่เข้าสอนวิชาภาษาไทย
พอถูกดุเข้า ก็หยุดพฤติกรรมไป ไม่นานก็เคาะใหม่พอถูกดุก็หยุด
แล้วก็เคาะใหม่ หรือไม่ก็แห่เพื่อนคนนั้นที่คนนี้ที่

แต่ที่สัมผัสได้ คือเด็กคนนี้ไม่ใช่เด็กโง่อย่างที่ใครเขาวางกัน
ถึงแม้จะมีพฤติกรรมที่สร้างความรำคาญให้คนรอบข้าง แต่เวลา
ตอบคำถามนักเรียนคนนี้นักจะตอบได้ดีซะด้วย ผมนำเรื่องนี้ไปปรึกษา
ครูพี่เลี้ยง ว่าครูจะมีวิธีการกับความป่วนของเจ้าเด็กคนนี้อย่างไร
ครูพี่เลี้ยงก็เลยแนะนำว่าสงสัยเด็กคนนี้น่าจะชอบตีกลอง ลองหา
โอกาสให้เขาได้ลองตีกลองดูเผื่อเขาจะมีพรสวรรค์ วันนั้นใกล้จะถึง
งานวันภาษาไทยพอดี ผมได้รับหน้าที่ให้ฝึกซ้อมนักเรียนแสดง
เพลงพื้นบ้าน ผมได้ชักชวนให้นักเรียนคนนี้มาตีกลองในการแสดง
ปรากฏว่าเขาทำตามคำชวน สิ่งที่น่าประหลาดใจก็คือใช้เวลาไม่ถึง
๑๐ นาทีเด็กคนนี้ก็สามรถจับจังหวะและตีกลองได้ ซึ่งผมที่ฝึกให้เขา
กว่าจะตีเป็นก็ฝึกอยู่หลายสัปดาห์ หลังจากงานวันภาษาไทย ภาพของ
เด็กคนนี้ก็ค่อย ๆ เปลี่ยนไปจากเด็กหลังห้องตัวป่วนก็กลายเป็น
เด็กนักเรียนปกติ แถมยังเป็นแกนนำตั้งวงดุริยางค์เวลาเช้าแถว
เคารพธงชาติ อีกด้วย เขาดูมีความสุขในการมาโรงเรียนมากขึ้น

พฤติกรรมความก้าวร้าว การเรียกร้องความสนใจลดน้อยลง อาจจะ
เป็นเพราะเขาได้รับการยอมรับและมีที่ยืนในสังคมโรงเรียน เขาจึง
ไม่ต้องเรียกร้องให้คนอื่นมาสนใจอีก

ผ่านมา ๒ ปี ตอนนี้ทราบว่านักเรียนคนนี้เป็นประธาน
สภานักเรียน เป็นที่รักและชื่นชมของคุณครู เพื่อน ๆ และน้อง ๆ
ในโรงเรียนแห่งนั้น เรื่องนี้ทำให้ผมนึกคิดว่า ถ้าคนเป็นครูรู้จักนักเรียน
ของตัวเองมากพอย่อมจะส่งต่อความฝันหรือทำให้เด็กได้ใช้พรสวรรค์
ที่มีสร้างความภาคภูมิใจให้กับตัวเขาได้ ครูเองก็ไม่ต้องเก่งไปทุกอย่าง
หรือทำเป็นทุกอย่าง เพียงแต่ครูต้องรู้ช่องทางที่จะเป็นแสงสว่างให้
นักเรียนก้าวเดินต่อไป เพื่อพบกับสิ่งที่เป่าหมายในชีวิต เท่านั้น
ทำให้เขามาโรงเรียนได้อย่างมีความสุข เรียนสนุกด้วยพรสวรรค์ที่
เขามีเพียงเท่านั้นก็ดีพอแล้ว

ครูไม่เคยทิ้งอุดมการณ์

นายสำเนา ชูประพันธ์
โรงเรียนวัดใหม่พิบูลย์ผล สพป.สุพรรณบุรี เขต ๒

“ครูครับ...ครูมาสอนผมทำไม” ปีการศึกษา ๒๕๕๗ นักเรียนชายคนหนึ่งเป็นสามเณรเลื่อนจากชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ มาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ สามเณรเป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านครอบครัว คือ พ่อมีอาชีพรับจ้างขับรถไถ ซึ่งมีรายได้ไม่แน่นอน บางวันไม่มีคนจ้างก็ไม่ได้เงิน ซ้ำร้ายกว่านั้น พ่อของนักเรียนคนนี้ยังเสพยาบ้าอีกด้วย แม่ก็มีอาชีพรับจ้างทั่วไป สามเณรมีพี่น้อง ๒ คน น้องเป็นเด็กผู้หญิง เคยเข้าเรียนที่โรงเรียนของเรา แต่ก็มีปัญหาบางอย่างเกิดขึ้น แม่จึงทำเรื่องย้ายลูกสาวไปสมัครเรียนที่โรงเรียนใกล้เคียง โดยให้สามเณรยังคงเรียนต่อที่โรงเรียนแห่งนี้

แม้สามเณรจะเลื่อนชั้นขึ้นมาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แล้ว แต่ก็ยังประสบปัญหาอ่านหนังสือไม่คล่อง ยังอ่านผิด ๆ ถูก ๆ แต่เมื่อได้เลื่อนชั้นขึ้นมาแล้วก็ป็นหน้าที่ของครูประจำชั้นที่จะต้องฝึกให้

สามเณรอ่านออกเขียนได้ คิดเลขให้เป็น เพื่อเตรียมตัวไปสอบ O – NET ทุก ๆ วันตอนเช้าก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติ ครูจะเรียกสามเณรมาฝึกอ่านหนังสือกับครู ซึ่งสามเณรก็มีท่าที่ไม่ค่อยพอใจสักเท่าใด ตอนพักเที่ยงสามเณรก็ต้องมาทบทวนทำโจทย์คณิตศาสตร์ คิดเลขเร็วเป็นกิจวัตรประจำวัน เด็กก็คือเด็ก สามเณรที่เห็นเพื่อน ๆ ได้วิ่งเล่นสนุกสนานกันก็อยากที่จะออกไปเล่นไปคุยกับเพื่อน แม้จะไม่สามารถออกไปวิ่งเล่นได้เพราะต้องสักรวม แต่ก็คงดีกว่าการมานั่งอ่านหนังสือ ทำโจทย์คณิตศาสตร์ตัวต่อตัวกับคุณครูแบบนี้ ในขณะที่สามเณรแสดงความเบื่อหน่ายออกมาผ่านทางสีหน้าท่าทางอย่างเห็นได้ชัด ครูเองก็รู้สึกไม่ต่างกันด้วยอายุที่มากขึ้นสุขภาพที่เคยแข็งแรงก็กลับทรุดโทรมลงทุกปี บางครั้งครูก็อยากใช้เวลาตอนพักกลางวัน พักผ่อนให้หายเมื่อยล้าเพื่อที่จะมีแรงพร้อมสำหรับการจัดการเรียนการสอนในตอนบ่ายต่อไป

“ครูครับ ครูนั่งสอนผมทำไม ทำไมครูไม่ปล่อยผมออกไปเล่นกับเพื่อน ๆ ยังไงครูก็ได้เงินเดือนเท่าเดิมอยู่ดี”

ในขณะนั้นผมซึ่งกำลังง่วงเพราะความอ่อนเพลียก็หายง่วงเป็นปลิดทิ้ง เพราะคำพูดของสามเณร ผมไม่เคยสนใจว่าสอนแล้วต้องได้เงิน เพราะเงินเดือนที่ผมได้รับอยู่ก็เพียงพอสำหรับผมแล้ว แต่ที่ผมสอนก็เพราะอุดมการณ์ความเป็นครู คำว่าครูที่เขาเรียกผมทำให้ผมไม่สามารถทนเห็นลูกศิษย์ของผมซึ่งผมรักไม่ต่างจากลูกอ่านหนังสือไม่ออกหรือถูกใครล้อว่าเป็นไอ้โง่ ผมจึงต้องทำสุดความสามารถเพื่อนักเรียนของผม

“ครูครับปล่อยผมไปเล่นกับเพื่อน ๆ เอะครับ”

ผมในฐานะครูต้องอธิบายให้นักเรียนฟังว่า “ถ้าครูปล่อยสามเณรไป สามเณรก็จะอ่านหนังสือไม่ออก คิดเลขไม่เป็น พอเรียนจบสามเณรจะไปทำงานอะไร เลี้ยงดูพ่อแม่และน้อง ถ้าอ่านหนังสือไม่ออก คิดเลขไม่เป็น จะแน่ใจได้อย่างไรว่าจะไม่ถูกเขาโกงเอา ที่นี้เณรอยากอ่านหนังสือออกหรือยัง”

“อยากครับ”

“ถ้าสามเณรอยากอ่านหนังสือออก คิดเลขเป็น สามเณรก็ต้องพยายาม เข้าใจไหม”

“ครับ”

สามเณรอ่านหนังสือคล่องและคิดเลขได้ในที่สุด สามเณรเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ด้วยฐานะทางบ้านไม่สู้จะดีนัก สามเณรจึงสึกออกมารับจ้างขับรถเกี่ยวข้าว เป็นกรรมกรผู้ใช้แรงงานหารายได้อย่างสุจริต จนเจ้าครอบครัวต่อไป

ด้วยแรงแห่งรัก

นางสุรภา พักเรือนดี
โรงเรียนวัดใหม่พิบูลย์ผล สพป.สุพรรณบุรี เขต ๒

ชีวิตฉันเกิดมาในครอบครัวที่ไม่ได้ร่ำรวยมากนัก พ่อกับแม่เป็นชาวนา ครอบครัวฉันโชคดีตรงที่พ่อแม่มีที่นาเป็นของตนเอง ไม่ต้องไปเช่าที่ทำนาแบบในปัจจุบัน ฉันมีพี่น้องหลายคน พ่ออยากให้ลูกทุกคนได้ทำงานที่ดี จะได้ไม่ต้องลำบาก ไม่ต้องเหนื่อยเหมือนพ่อ พ่อจึงพยายามส่งเสียให้ลูก ๆ ทุกคนได้เรียน แต่ลูกทุกคนต่างก็มีความฝันเป็นของตนเอง ฉันเองก็มีความฝันเช่นกัน ฝันว่าอยากมีอนาคตที่ดี มีเงิน มีทอง หวังว่าเมื่อเรียนจบแล้วอยากจะทำงานบริษัท มีเงินเดือนมาก ๆ แต่แล้วความฝันนั้นก็ต้องสลายไป

“พ่ออยากให้ลูกเป็นครู” ตอนแรกฉันก็ไม่อยากเป็นครู แต่เมื่อทราบถึงอดีตของพ่อแล้วก็ทำให้ฉันเปลี่ยนใจ

“เมื่อก่อนพ่อก็เป็นครูแต่ว่าปู่ไม่ยอม เพราะว่า เป็นครูมีเงินเดือนน้อย พ่อจึงต้องลาออก”

พี่สาวและพี่ชายของฉันไม่มีใครอยากเป็นครู ฉันจึงต้องแบกรับความฝันของพ่อเอาไว้ ทั้งที่ใจฉันเองก็ไม่ได้ต้องการเลยสักนิด

วันแรกที่ได้บรรจุเข้ารับราชการ ได้แต่งเครื่องแบบสีกากี
พอดีใจมาก แวตตาของพ่อที่มองมาที่ฉันบอกให้รู้ว่าพ่อฉันปลาบปลื้ม
ยินดี มีความสุข ภาคภูมิใจที่ลูกคนนี้ได้รับราชการครู ได้ชื่อว่าเป็น
ผู้สร้างคน เป็นแม่พิมพ์ของชาติ วันนั้นฉันไม่รู้สึกรักภูมิใจในคำว่าครู
แต่ฉันภูมิใจใจในฐานะลูกคนหนึ่งที่ทำให้พ่อมีความสุข ความกังวล
สารพัดคาโหมเข้ามาในใจฉัน ยามเมื่อฉันเข้าทำหน้าที่ครูในรั้วโรงเรียน
ฉันจะทำหน้าที่ได้ดีแค่ไหน จะสอนนักเรียนได้หรือไม่ แต่เมื่อฉันได้
สัมผัสกับความไร้เดียงสาของนักเรียนแล้ว ฉันพบว่า ฉันมีความสุข
และมีพลังที่จะสู้ต่อไป แวตตาของเด็ก ๆ เต็มไปด้วยความรักคุณครู
ของเขา ทำให้ฉันประทับใจมาก ฉันทำงานด้วยความตั้งใจ จนกระทั่ง
พบเด็กนักเรียนคนหนึ่งเขาชื่อว่า “โจ๊ก” โจ๊กเป็นเด็กรูปร่างดี ตาโต
ใบหูใหญ่ แต่ดวงตาที่กลมโตนั้น กลับแฝงไปด้วยความเศร้าหมอง
การแต่งกายที่ค่อนข้างสกปรก ขาดเรียนบ่อย อ่านหนังสือไม่คล่อง
คิดเลขไม่ได้ จากการสอบถามเพื่อนครูด้วยกัน จึงพอจะทราบว่า
พ่อแม่ของโจ๊กแยกทางกัน แม่มีสามีใหม่และมีลูกอีก ๑ คน บางครั้ง
โจ๊กก็อยู่กับแม่ บางทีก็อยู่กับยาย จากการสอบถามแม่ของโจ๊กทำให้
ทราบว่า โจ๊กมีปัญหาเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับครอบครัวใหม่ของแม่เป็น
อย่างมาก แม่ต้องทำงานหลายอย่างและโจ๊กก็มีนิสัยซุกซน จึงถูกดุ
ถูกตีอยู่บ่อย โจ๊กย้ายไปอยู่กับยาย ยายก็ไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่
สักเท่าไร เพราะยายเองก็มีหลานต้องดูแลหลายคน และยายยังต้อง
ทำงานหาเงินเลี้ยงครอบครัวด้วย เมื่อทราบสาเหตุแล้วทำให้ฉันรู้ว่า
การที่โจ๊กดูเศร้า เรียนไม่ดี ไม่ร่าเริงนั้น เป็นเพราะขาดความอบอุ่น
จากครอบครัว

ฉันพยายามเติมเต็มส่วนที่ขาดอยู่ให้กับเขา ให้ความรักความ
อบอุ่น บางครั้งก็ให้เพื่อนช่วยสอนและคอยดูแลเอาใจใส่เขา พยายาม

ใกล้ขีด พุดคุย เวลาให้ทำงานหรืออ่านหนังสือจะพยายามเรียกมานั่งทำที่โต๊ะครูและคอยสังเกตพฤติกรรม พยายามชี้แนะสิ่งที่ถูกต้องจากการที่เขาคิดเลขและอ่านหนังสือไม่ค่อยได้ เขาพยายามอ่านและคิดมากขึ้น จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ฉันรู้สึกว่าเขามีความสุขในการเรียนมากขึ้น เข้ากลุ่ม กับเพื่อนได้ แต่งกายสะอาดขึ้น ร่าเริง คุยก่อกัน เวลามีขนมมากินที่โรงเรียน ก็จะถามครูว่ากินไหม รู้จักการแบ่งปัน ไม่เห็นแก่ตัว มีความกระตือรือร้นที่จะอ่านหนังสือและทำเลข จนทำให้ผลการเรียนดีขึ้น วันเวลาผ่านไปนานหลายปี แต่ความภาคภูมิใจนี้ก็ยังตราตรึงอยู่ในใจฉัน ฉันรู้สึกได้ว่าตัวเองได้มอบความรักให้กับลูกศิษย์คนนี้นั้นจนทำให้เขามีชีวิตที่ดีขึ้น ฉันอาจเป็นครูยุคเก่าที่ไม่ได้เก่งเทคโนโลยีหรือพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงแต่ฉันมีสิ่งที่ยึดมั่น ตั้งมั่นอยู่ในใจเสมอมา นั่นก็คือ “นักเรียน” เปรียบเสมือนลูกของเรา ถ้าเรามอบความรัก ความเอาใจใส่ให้เขามากพอสิ่งที่ได้กลับมาคือความภาคภูมิใจอย่างที่สุดเมื่อเห็นนักเรียนของเราได้ดี

...เครื่องมือในการสอนเด็กของฉัน คือ หัวใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความรัก...

ต่อต้านสังคม

นางสาวรุจิรา ภูสีน้ำ

โรงเรียนบ้านโพนไพล สพ.น.นครราชสีมา เขต ๕

เนื่องจากดิฉันได้รับบรรจุเป็นข้าราชการครูครั้งแรกที่โรงเรียนระดับประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ได้รับมอบหมายให้เป็นครูประจำชั้นอนุบาล ๑ และอนุบาล ๒ ดิฉันรู้สึกหนักใจเป็นอย่างมากที่ได้รับผิดชอบนักเรียนอนุบาล ซึ่งไม่ตรงกับวิชาเอกที่ได้เรียนจบมา แต่เมื่อได้สัมผัสกับนักเรียน ก็พยายามที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมถึงรักในชีวิตการสอนนักเรียน ซึ่งธรรมชาติของครูจะไม่ต่างจากอาชีพอื่น ๆ ที่จะพบกับความสุขความหวัง และความผิดหวัง

วันหนึ่งมีนักเรียนย้ายเข้ามาใหม่ เป็นนักเรียนชาย ย้ายมาเข้าเรียนชั้นอนุบาล ๒ เป็นเด็กพูดจาฉะฉานหน้าตาน่ารัก พูดคุยได้เรื่องได้ราว แต่วันแรกที่เข้ามาโรงเรียนเราสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่เข้าใหม่ จึงได้พบว่ามีความผิดปกติต่อต้านสังคม ไม่สามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ ได้ ไม่ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ เช่น ถ้าให้คัดลายมือหรือวาดภาพ กับเพื่อน ๆ จะได้กระดาษเปล่า ๆ กลับมา ซึ่งนักเรียน

ที่ย้ายเข้ามาใหม่จะมีปัญหาเรื่องการสื่อสารกับเพื่อน ๆ และเอาแต่ใจตนเอง อารมณ์แปรปรวนจนถึงขั้นรุนแรง วันหนึ่งนักเรียนกำลังทำกิจกรรมในห้องเรียน ซึ่งธรรมชาติของเด็กเวลามาอยู่รวมกันหลายคน มักจะพูดคุยก่อกันเสียงดัง ทำให้นักเรียนที่ย้ายเข้ามาใหม่ไม่พอใจ โยนกระเป๋าสู่เพื่อน ๆ ร่วมชั้น แล้วตะโกนเสียงดังว่า “จะกลับบ้านเดี๋ยวนี้” แล้วเดินไปทั่วโรงเรียน คุณครูเรียกก็ไม่สนใจ จนสร้างความโกลาหลให้ทั้งโรงเรียน แต่ถ้าหากเรียกมาทำงานตัวต่อตัวกับคุณครู ก็ได้ผลงานที่พอใช้ได้และเป็นไปในทางที่ดี

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ดิฉันกังวลกับปัญหานี้ จึงได้สอบถามกับผู้ปกครองและคนใกล้ชิดของนักเรียน ซึ่งได้คำตอบว่า เด็กที่ย้ายเข้ามาใหม่ไม่ค่อยไปโรงเรียนในขณะที่อยู่โรงเรียนเดิม ส่วนมากจะอยู่กับย่าที่บ้าน ส่วนพ่อแม่ไปทำงานต่างจังหวัด จึงได้รับการดูแลเอาใจใส่จากย่าเพียงคนเดียว ซึ่งเมื่อเด็กไม่ยอมไปโรงเรียน ย่าไม่สามารถขัดใจได้ เด็กจึงไม่ค่อยไปโรงเรียน จากการสอบถามพบว่าเด็กจะใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับย่า ไม่ค่อยไปเล่นกับเพื่อน ในละแวกบ้านเดียวกันหรือเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน ใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ และเกม ทำให้ดิฉันเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่ย้ายเข้ามาใหม่ว่าเกิดจาก ปัญหาอะไร และควรจะทำอย่างไรกับปัญหานี้ จึงนำปัญหาที่เกิดขึ้นไปปรึกษากับคุณครูและผู้บริหารโรงเรียน เพื่อช่วยกันแก้ปัญหา และได้รับคำแนะนำในการแก้ปัญหาหลาย ๆ วิธี โดยดิฉันได้เลือกใช้วิธีให้เด็กเรียนรู้อารมณ์ผู้อื่น โดยให้นักเรียนที่ย้ายเข้ามาใหม่นั่งสังเกตสีหน้า ท่าทาง คำพูด ว่าคนอื่นกำลังมีความรู้สึกเช่นไร แล้วมารายงานครู และฝึกให้นักเรียนเข้าใหม่อยู่กับเพื่อน ๆ โดยดิฉันจะคอยเฝ้าสังเกต

พฤติกรรมเด็กอยู่ห่าง ๆ ควบคุมแนะนำในการใช้ภาษาพูด เมื่อมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ดิฉันจะเข้าไปควบคุมและให้หยุดทำพฤติกรรมนั้นทันที พร้อมทั้งฝึกการสื่อสาร โดยให้เด็กตั้งใจฟังผู้อื่นพูด พูดคุยในสิ่งที่คนอื่นสนใจด้วย ซึ่งหากมีความเห็นไม่ตรงกัน ก็ต้องฝึกวิธีพูดพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม ไม่ใช้อารมณ์ และให้เรียนรู้ทักษะที่ช่วยส่งเสริมการเข้าสังคม ได้แก่ การมีน้ำใจ แบ่งปัน ช่วยเหลือเพื่อน มีความเห็นอกเห็นใจ หากทำผิดต้องรู้จักยอมรับผิด และกล้าที่จะขอโทษในสิ่งที่ตนเองทำความผิด ซึ่งเมื่อเขาทำได้ ดิฉันก็จะพูดชมเชยทุกครั้ง เมื่อใช้วิธีที่ได้รับการฝึกฝนดังกล่าวอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ นักเรียนก็ค่อย ๆ เรียนรู้ในการเข้าสังคมมากขึ้น สามารถพูดคุยกับเพื่อนบ้าง อารมณ์รุนแรงลดน้อยลง จนนักเรียนไม่พูดคำว่า “จะกลับบ้านเดี๋ยวนี้” และอยากที่จะอยู่โรงเรียนมากขึ้น ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นลดน้อยลงตามลำดับ จนนักเรียนได้เลื่อนขึ้นชั้น ป.๑ ดิฉันก็ได้ย้ายตามขึ้นมาสอนชั้น ป.๑ เช่นกัน (เนื่องจากโรงเรียนได้ครูที่จบเอกปฐมวัยบรรจุมาใหม่) ทำให้ดิฉันได้ศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนักเรียนสามารถพัฒนาและปรับตัวในการเข้าสังคมได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ตามระยะเวลาที่ได้อยู่กับเพื่อน ๆ และการเรียนของนักเรียนก็ถือว่าอยู่ในระดับดี สอบได้ลำดับต้น ๆ ของชั้นเรียน พอจบชั้น ป.๑ ก็ได้เลื่อนขึ้นไปอยู่ชั้น ป.๒ ดิฉันได้เฝ้าติดตามพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ห่าง ๆ และส่งต่อข้อมูลให้คุณครูประจำชั้น ป.๒ สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งปัจจุบันเรียนอยู่ชั้น ป.๕ จากเรื่องราวต่าง ๆ ที่ดิฉันได้พบเจอ จึงได้คำตอบว่า **สิ่งที่จะช่วย**ให้เด็กสามารถเข้ากับคนอื่นได้ดี คือ **การมีทักษะทางสังคมที่ดี** ทักษะทางสังคมไม่ได้มีมาตั้งแต่เกิด แต่ต้องอาศัยการสังเกต เลียนแบบ

และฝึกฝน ถึงแม้ว่าเด็กแต่ละคนจะมีพื้นฐานนิสัยแตกต่างกัน จะเห็นได้ว่า เด็กบางคนช่างพูดช่างคุย บางคนขี้อาย ไม่กล้าแสดงออก บางคนมีโลกส่วนตัวสูง แต่ทักษะทางสังคมเป็นสิ่งที่ฝึกฝนได้ และต้องฝึกตั้งแต่ยังเล็ก ๆ ถึงแม้ว่าในวัยอนุบาลเด็กอาจจะไม่ต้องใช้ทักษะทางสังคมมากนัก เพียงแค่มองตากันก็สามารถเล่นด้วยกันได้ แต่เมื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษา ทักษะทางสังคมมีความจำเป็นมากขึ้นในการใช้ชีวิตประจำวันทั้งที่โรงเรียน การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ การช่วยเหลือกัน ด้านการเรียน การมีน้ำใจต่อผู้อื่น ล้วนแต่เป็นสิ่งที่คนเราขาดไม่ได้ และต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมและยุคสมัยอยู่ตลอดเวลา

คำตอบในใจ

นางสุนีนารถ พันธุ์สำโรง
โรงเรียนบ้านโพนไพล สพป.นครราชสีมา เขต ๕

ย้อนหลังไปเมื่อ ๒๐ ปีที่แล้ว ดิฉันต้องจากบ้านเกิดมา และได้มาอยู่ภาคอีสานเป็นครั้งแรก เพราะสอบบรรจุครูได้ ด้วยสำเนียงภาษา ด้วยวัฒนธรรมที่แตกต่าง ตอนแรกก็มีปัญหาบ้างในการปรับตัว แต่นั่นมันคือเรื่องเล็กน้อย เพราะในตอนนั้นดิฉันคิดว่าการสอบบรรจุเป็นครูได้ มีงานทำ มีเงินเดือนใช้ พ่อแม่ภูมิใจ แค่นี้ก็สุดยอดแล้ว

ดิฉันเลือกลงบรรจุในโรงเรียนที่เปิดการสอนในระดับอนุบาลปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งเป็นโรงเรียนปัจจุบันที่ดิฉันสอนอยู่ หลายคนตั้งข้อสงสัยว่า ๒๐ ปีแล้วนะ ทำไมดิฉันไม่ย้ายกลับบ้านเกิด และนั่นคือคำถามที่ดิฉันถูกถามบ่อย ๆ และคำตอบมันอยู่ในใจดิฉันเสมอมา

ตลอดระยะเวลา ๒๐ ปีที่ดิฉันเป็นครู ณ โรงเรียนแห่งนี้ ได้สัมผัสประสบการณ์ และซึมซับความรักจากที่นี่ ดิฉันเฝ้ามองผลผลิต รุ่นแล้วรุ่นเล่าที่ดิฉันได้อบรมสั่งสอนมา มีนักเรียนหลายรูปแบบ หลายประเภทเข้ามาทำให้ดิฉัน ยิ้ม หัวเราะ ร้องไห้ และปวดหัว ในบางครั้ง ทำให้ดิฉันซึ่งเป็นครูต้องหาวิธีแก้ปัญหา และพัฒนาให้เขาเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขตามที่สังคมต้องการ และเรื่องที่ดิฉันจะเล่าต่อไปนี้ ก็เป็นอีกกรณีหนึ่งในหลาย ๆ กรณี เป็นเรื่องราวของเด็กชายตัวเล็ก ๆ แต่จิตใจเขาไม่เล็กตามตัวเขาเลย เด็กชายคนนี้มีพี่น้องสามคน เขาเป็นลูกคนกลาง พ่อของเด็กชายคนนี้เสียชีวิตไปตอนเขาเรียนอยู่ชั้น ป.๑ ภาระของลูกทั้งสามคน จึงตกไปอยู่ที่แม่ แต่ถึงไม่มีพ่อ... แม่ของเขาก็เป็นคนดี และพยายามสอนให้ลูกทั้งสามคนเป็นคนดีเสมอ แต่ดูเหมือนเด็กชายคนนี้จะแตกต่างจากพี่น้องเหลือเกิน พี่ชายของเขาสมัยเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้ก็เป็นเด็กดี เรียนเก่ง และเป็นตัวแทนของโรงเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมต่าง ๆ หลายอย่าง น้องสาวก็เป็นเด็กเรียบร้อย น่ารัก พุดจาไพเราะ เรียนหนังสือเก่ง และก็เป็นตัวแทนของโรงเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมต่าง ๆ มากมายเช่นเดียวกัน จะว่าไปเด็กชายคนนี้ระดับสติปัญญาก็ไม่ด้อยไปกว่าพี่ชายและน้องสาว ถ้าเขาตั้งใจเรียนเขาก็จะเป็นคนเก่งเลยทีเดียว เพราะจากการสังเกตเขาจะเป็นเด็กที่เรียนรู้ได้เร็ว เพียงแต่ขาดความสนใจในการเรียนเท่านั้นเอง ความสามารถทางด้านกีฬาที่โดดเด่นแทบทุกประเภท แต่ข้อที่แตกต่างจากพี่น้องมาก ๆ คือในเรื่องพฤติกรรมและนิสัยใจคอของเขา

ในช่วงแรก ๆ ที่เข้าเรียนตอนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ ๑ – ชั้น ป.๓ เขาก็ดูเป็นเด็กชน ๆ เหมือนเด็กทั่วไป แต่คำพูดคำจาเหมือนผู้ใหญ่ ไม่ค่อยกลัวใคร แต่ด้วยความที่เป็นเด็กมาก ๆ คุณครูก็คอยอบรมสั่งสอน ซึ่งเขาก็เชื่อฟังอยู่พอสมควร แต่เมื่อเริ่มเรียนอยู่ชั้น ป.๔ พฤติกรรมของเขาเริ่มหนักขึ้น เขาเริ่มเป็นเด็กที่เกเรมากขึ้นเรื่อย ๆ เริ่มกลับบ้านคำ ๆ ชอบแกล้ง ชอบข่มขู่เพื่อนและรุ่นน้อง และชอบต่อล้อต่อเถียงกับคุณครู เขามีพฤติกรรมชอบคบหากับกลุ่มวัยรุ่นในหมู่บ้าน เริ่มสูบบุหรี่และดื่มเหล้า แม่ไปตามกลับบ้านก็ไม่ยอมกลับมา เชื่อฟังแม่ คุณครูว่ากล่าวตักเตือนก็ไม่พอใจ มีท่าทีฮึดฮัด กระพืดกระพืด ชักสีหน้าไม่พอใจ บางครั้งถึงขนาดกำหมัดทำทีเหมือนจะต่อยครู คุณครูหลาย ๆ ท่าน พยายามหาวิธีต่าง ๆ ทั้งไม้อ่อนและไม้แข็ง รวมทั้งพูดคุยปรึกษากับแม่ว่าจะทำอย่างไร ซึ่งทุกคนพยายามทุกวิถีทาง สุดท้ายก็ได้รับคำตอบจากแม่ว่า “ฉันบอกลูกไม่ได้เลย เขาไม่เชื่อ ให้คุณครูจัดการได้เลย” ซึ่งพฤติกรรมของเขาก็เป็นอย่างนี้อยู่เป็นประจำ

แต่ในความดื้อและความเกรของเขาดิฉันว่าเขาก็มีด้านดี ๆ ให้เห็นเช่นกัน โดยส่วนตัวแล้วดิฉันคิดว่าเด็กคนนี้เป็นคนรักพี่รักน้อง รักแม่ และรักโรงเรียนอยู่มากทีเดียว ด้วยความที่เขาชอบเล่นกีฬา และโรงเรียนก็ส่งเสริมเขาอย่างเต็มที่ เพื่อให้เขาได้เห็นคุณค่าตัวเอง และได้แสดงศักยภาพของตนเองออกมา ทุกครั้งที่มีการแข่งขัน เขาจะหุ่เมเท อยากจะเอาชนะ อยากจะเป็นที่ ๑ เมื่อพี่ชายลงแข่งขัน เขาก็จะยืนตะโกนเชียร์จนสุดเสียงอยู่ข้างสนาม เมื่อน้องสาวไปแข่งขันศักยภาพทางด้านวิชาการแล้วได้รับรางวัลกลับมา เขาก็คุยไปทั่วว่าน้องสาวเขาเก่ง นั่นก็บ่งบอกว่าเขาเป็นคนรักพี่รักน้องมาก

หลายครั้งที่ดิฉันเคยเรียกเขาไปคุยเป็นการส่วนตัว และถามเขาว่า “หนูคิดว่า แม่หนูรักหนูไหม” ซึ่งเขาพยักหน้า ดิฉันบอกเขาว่า “แม่หนูรักหนูมากนะ รักลูกสามคนเท่า ๆ กันด้วย” ดิฉันถามเขาว่า “หนูเป็นลูกคนกลางใช่ไหม หนูอาจคิดว่าแม่ไม่รัก หนูได้ของเล่น เสื้อผ้าที่ใช้แล้วจากพี่คนโต และมีความรู้สึกที่แม่รักน้องและตามใจน้อง แต่มันไม่จริงเลย ครูว่าแม่หนูรักหนูมาก และอยากให้หนูเป็นเด็กดี เพราะคุณครูเห็นว่าแม่ทำให้หนูทุกอย่าง ตอนไปแข่งขันกีฬาแม่ก็ตามไปเชียร์ หนูต้องการอะไรแม่ก็ทำให้ อยากให้หนูคิดเสมอว่าแม่รักหนูมาก และคุณครูทุกคนก็รักหนูเช่นเดียวกัน” ในตอนนั้นเขามีท่าทีรับฟัง แต่พฤติกรรมเขาก็ยังไม่เปลี่ยน ยิ่งตอนอยู่ ป.๖ เขาเริ่มติดโทรศัพท์มากขึ้น นอนดึก และมีพฤติกรรมเลียนแบบวัยรุ่นมากขึ้น จนแม่และคุณครูหลายท่านเริ่มหยุดว่ากล่าวตักเตือนกับพฤติกรรมของเขา เพียงแค่ประคับประคองให้เขาเรียนให้จบ และไม่ไปมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกับใครที่รุนแรงก็พอ เพราะไม่สามารถว่ากล่าวและตักเตือนเขาได้

แต่ในวันสุดท้ายของการเรียนในชั้น ป.๖ ของเขา วันนั้นเป็นวันที่โรงเรียนจัดงานปัจฉิมนิเทศให้กับนักเรียนชั้น ป.๖ ที่จบการศึกษาทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมอำลา ท่านผอ. และคุณครูได้ให้อวาทกับนักเรียนที่จบการศึกษา มีกิจกรรมนั่งอำลาพี่ และคุณครูได้จัดทำวิดีโอรวมภาพเก่า ๆ และกิจกรรมของนักเรียนชั้น ป.๖ ตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนในโรงเรียนแห่งนี้ ดิฉันเห็นเขานั่งร้องไห้ตลอดเวลา ทั้ง ๆ ที่ตลอดระยะเวลาแปดปี ที่เขาเข้ามาเรียนในโรงเรียนแห่งนี้แทบจะไม่เคยเห็นน้ำตาเขาเลย และในวันสุดท้ายของงาน ดิฉันถามนักเรียนชั้น ป.๖ ทุกคนว่า “มีใครอยากจะพูดแสดงความรู้สึกอะไรในใจ

ก่อนที่จะจบ และไม่ได้ใช้ชีวิตการเป็นนักเรียนในโรงเรียนแห่งนี้ใหม่” เด็ก ๆ ทุกคนเงียบ ไม่มีใครกล้าออกมาพูดแสดงความรู้สึกของตน เป็นธรรมดาของเด็กที่อยู่ในชนบท แต่แล้ว เด็กชายตัวเล็กคนนี้ก็กลับเดินออกมาด้วยท่าทางที่ห้าวหาญ ในขณะที่นั้นดิฉันรู้สึกแปลกใจ มีใช้น้อยเพราะโดยปกติแล้ว เขาจะไม่ค่อยชอบพูดไมโครโฟน และมีคนฟังอยู่เยอะ ๆ เขาจับไมโครโฟนไว้นแน่น พร้อมกับหยาดน้ำตาที่ไหลเป็นทางอาบสองแก้มสองเขา ในวันนั้น เขาพูดว่า “ผม...อยากจะบอกว่า ผมดีใจและภูมิใจที่ได้มาเรียนในโรงเรียนแห่งนี้ และผม...อยากจะบอกคุณครูว่า ถึงแม้...ผมจะทำตัวไม่ดีและทำให้คุณครูเสียใจ แต่ผม...อยากจะบอกคุณครูว่า...ผมโคตรรักคุณครูเลยครับ...เพราะคุณครูทุกคนคือแม่แบบของผม...เป็นตัวอย่างของผม ผม...ขอโทษ...คุณครูทุกคนครับ” คำพูดที่กระท่อนกระแท่นปนเสียงสะอื้นมันเต็มไปด้วยความรู้สึกและความจริงใจ น้ำตาของดิฉันและคุณครูทุกคนมันไหลโดยไม่รู้ตัวกับคำพูดของเด็กชายตัวเล็กคนนั้น เพราะนั่นเป็นสิ่งที่บ่งบอกว่า ทุกคำพูด ทุกการกระทำที่คุณครูอบรมสั่งสอนเขามันได้เข้าไปฝังอยู่ในส่วนลึกของจิตใจและอยู่ภายใต้สามัญสำนึกส่วนที่ดีของเขาแล้ว และเขาก็เป็นอีกคนหนึ่งที่เป็นสิ่งเตือนใจของดิฉันว่า เด็กคือ เด็กเถื่อนนั้น จิตใจของเขาก็ไม่ได้เลวร้ายเสมอไป และเด็กชายตัวเล็กคนนี้ก็อีกหนึ่งคำตอบที่อยู่ในใจดิฉันว่าทำไมไม่เขียนย้ายกลับบ้านเกิด เพราะคำตอบของดิฉันคือ ดิฉันรักเด็กที่นี่ รักผู้คนที่นี่ และรักโรงเรียนแห่งนี้

ความรักและความไวใจ รางวัลของคนดี

นางวิดา บัวหอม

โรงเรียนบ้านโพนไพล สพป.นครราชสีมา เขต ๕

ดิฉันเป็นครูพี่เลี้ยงได้รับมอบหมายให้ช่วยดูแลนักเรียน
ชั้นอนุบาล ๒ และดูแลเด็กพิเศษเรียนรวมของโรงเรียนในทุก ๆ เข้า
ของการเปิดเรียนช่วงแรก ๆ ก็จะมีแต่ความวุ่นวายของเด็ก ๆ ที่เพิ่ง
เข้ามาในโรงเรียนเป็นครั้งแรก บางคนก็สนุกสนานที่ได้เจอเพื่อน ๆ
บางคนก็ร้องไห้แงตามผู้ปกครอง ด้วยความรักของพ่อและแม่ที่มี
ต่อลูกก็จะแอบดูลูกอยู่ห่าง ๆ ดิฉันเข้าใจถึงความรักของพ่อและแม่ที่ต้อง
เป็นห่วงลูก ๆ ของเขาเป็นธรรมดา ช่วงอาทิตย์แรกของการเปิดเรียน
น้องนักเรียนเข้าใหม่ บางคนยังไม่เคยห่างพ่อห่างแม่ พอพ่อแม่ปล่อยให้
เขาอยู่กับครู เขาอาจจะคิดว่าพ่อแม่ทิ้งเขาหรือเปล่า เขาก็จะส่งเสียง
ร้องไห้แบบไม่ฟังเหตุผลใด ๆ ทั้งสิ้น ดิฉันไม่รู้จะทำอย่างไรอยากให้เขา
หยุดร้องไห้ จึงนำเทคโนโลยีมาช่วยสักหน่อยโดยเข้าไปพูดกับเขาว่า
“หนูครับ หยุดร้องไห้ก่อนได้ไหมครับ คุณครูขอถ่ายรูปหน่อยครับ”
เขายิ้มทั้งน้ำตาแล้วตอบว่า “ได้ครับ” พร้อมกับชูสองนิ้วขึ้นมาแล้ว

ทำท่าทางให้ครูถ่ายรูป แต่พอครูถ่ายรูปเสร็จเขาก็ร้องไห้ต่อ ดิฉันก็เลยเข้าไปปลอบและกอดเขาไว้ในอ้อมแขนและเอาใจเขา เพื่อที่เขาจะได้ไวใจเรา และคิดว่าคุณครูก็รักเขาเหมือนกับแม่รักเขา บางคนก็ชอบแกล้งเพื่อนหรือเล่นกับเพื่อน แบบรุนแรงเหมือนกับการแสดงในละคร ชอบกระโดดเตะตอยเพื่อนชอบทำตัวเหมือนว่าตนเองมีพลังมากมายมหาศาล ซึ่งอาจจะทำให้เกิดอันตรายได้ และของเล่นก็กระจายเต็มห้องไปหมด

ดิฉันจึงต้องแก้ปัญหาโดยการฝึกให้นักเรียนมีความรักความสามัคคีในการใช้ชีวิตประจำวันของเขา ไม่ว่าจะอยู่ที่บ้านหรืออยู่ที่โรงเรียน ซึ่งปัญหานี้จะเกิดขึ้นกับน้องอนุบาลหรือพี่ประถมก็ได้เหมือนกัน สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือ การเล่นกันรุนแรงหรือการแกล้งเพื่อน ครูต้องคอยบอกและเตือนเขาตลอดเวลา “ถ้าหนูเล่นรุนแรงกับเพื่อน อาจเกิดอันตรายได้ ถ้าเพื่อนหกล้มหรือไปโดนอะไรกระแทกแล้วมีบาดแผลเลือดไหลออกมาหนูจะเสียใจนะค่ะ” และนี่ก็เป็นอีกเรื่องที่ดิฉันไม่อยากละสายตาห่างจากพวกเขาเลย ต้องคอยดูแลความปลอดภัยให้กับพวกเขาตลอดเวลา เมื่อผู้ปกครองมองเห็นว่าเราดูแลลูก ๆ ของเขาด้วยความรักความห่วงใย ดูแลด้วยความเอาใจใส่ตลอดเวลา เขาก็จะหายห่วงเพราะมีเราคอยปกป้องลูก ๆ ของเขา และในตอนนี้ดิฉันคิดว่าวิธีที่จะทำให้เด็ก ๆ อยากมาโรงเรียนและไม่แกล้งเพื่อนโดยไม่ต้องใช้ไม้เรียวให้เขากลัว คือจะคอยถามเขาว่า “วันนี้ใครมาเรียนแล้วไม่ร้องไห้บ้างเอ่ย” เขาก็จะยกมือขึ้นพร้อมกันและตอบว่า “หนูค่ะ/ ผมครับ” แล้วถามต่อไปว่า “วันนี้ใครไม่แกล้งเพื่อนคะ” เขาก็ตอบอีกครั้งว่า “ผมครับ/ หนูด้วยค่ะ” แล้วดิฉันก็พูดกับพวกเขาว่า “เก่งมาก ๆ เลยค่ะ คนที่ไม่ร้องไห้และไม่แกล้งเพื่อนเป็นเด็กที่เก่งที่สุด

และน่ารักที่สุดด้วยค่ะ” แล้วเด็กที่เคยร้องไห้ก็จะเดินมาถามคุณครูว่า “คุณครูครับ ผมเก่งไหม ผมไม่ร้องแล้ว” ดิฉันดึงเขามากอดแล้วพูดว่า “เก่งมากเลยครับลูก” แล้วเขาก็ยิ้มออกมาพร้อมกับหันไปหาเพื่อน ๆ เพื่อน ๆ ก็ยิ้มให้เขา บางคนก็อยากให้ครูพูดชมเชย ยกมือขึ้นแล้วพูดว่า “คุณครูขา วันนี้หนูจะไม่แกล้งเพื่อนและจะช่วยคุณครูทำงานค่ะ” ดิฉันเลยเข้าไปกอดแล้วบอกว่า “เก่งที่สุดเลยค่ะ” เขาถามกลับอีกครั้ง “คุณครูขา ครูรักหนูไหมคะ” พอเราตอบว่า “รักค่ะ รักมาก ๆ ค่ะ” เขาก็จะยิ้มอย่างมีความสุขและเข้ามากอดเรา นี่คือการไว้อาลัยและเชื่อใจของพวกเขามาโรงเรียนแล้วก็จะมีการดูแลและรักเขาเหมือนที่พ่อกับแม่รักเขา ด้วยอ้อมกอดและความรักของเรา ทำให้เด็ก ๆ อยากมาโรงเรียนและอยากเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัวของเขา เด็ก ๆ ต้องการความรัก และความไว้อาลัย การดูแลเอาใจใส่จากครูเหมือนลูกหลาน ทำให้เขาเรียนรู้และใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข

แรงพลั้งใจ สร้างเด็กตัวน้อย

นางสาวเกษม วงษา

โรงเรียนบ้านโพนไพล สพป.นครราชสีมา เขต ๕

ตั้งแต่ดิฉันเป็นครูมาก็สอนแต่เด็กมัธยมศึกษามาตลอด จนมาถึงจุดเปลี่ยนของชีวิตที่ได้มาสอนเด็กประถมตัวเล็ก ๆ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่เด็กมาก ความคิดก็ไร้เดียงสาเหลือเกิน ความคิด ความอ่านก็บริสุทธิ์ซื่อมาก ห่วงแต่เล่น และชอบพูดคุยกัน ซึ่งแตกต่าง กับเด็กมัธยมศึกษาที่เริ่มโตเป็นวัยรุ่นหนุ่มสาว การพูดการจาก็อยู่ในโหมด เข้าใจกันได้ง่าย ส่วนการแสดงออกก็อยากเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ และคุณครูมักจะชอบโชว์ความสามารถต่าง ๆ ว่าตนเองเป็นผู้นำ ในเรื่องที่ถนัดที่ชอบ และมีอีกกลุ่มที่ทำตัวเป็นหัวโจกของกลุ่มที่ไม่อยากเรียน ไม่สนใจอะไรแต่มีความสามารถด้านกีฬามากนี่ก็ อีกกลุ่ม

การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจครั้งใหญ่ครั้งนี้ ก็ต้องยอมรับ กับสิ่งที่ต้องเผชิญว่า ต้องสอนเด็กประถมตัวเล็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ มันช่างหนักหน่วงหัวใจอะไรเช่นนี้ เพราะการสอนเด็กมัธยมนั้นจะพูด

จะสอนอะไรเขาได้ เขารู้เรื่องในแบบที่เราบอกเราสอน ในแบบที่เราต้องการให้เป็นไป ฉะนั้น ในหัวสมองจะไม่เคยมีคำว่ามาสอนเด็กประถมเพราะไม่ชอบเด็กเล็ก ๆ ที่ไม่ค่อยรู้เรื่องราวอะไรเลย โรงเรียนแห่งนี้เป็นแห่งแรกที่ได้สอนเด็กประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งยังเด็กและเล็กมาก เขียนก็ไม่ค่อยได้ อ่านก็ไม่ออก พอขึ้นใจบ้างเล็กน้อยมีไม่กี่คนที่พอเขียนได้และรู้เรื่องดี แต่นั่นก็ยังไม่คลายความกังวลลงได้เลย

เมื่อถึงจุดที่จะต้องเริ่มสอนจริง ๆ ก็ต้องคิดหนักอีกแล้วว่า จะทำอย่างไรดีกับเด็กเล็ก ๆ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพราะต้องเปลี่ยนวิธีการสอนต่าง ๆ จากเด็กมัธยมศึกษาที่เคยสอนมาสู่เด็กประถมศึกษาตัวน้อย จึงต้องปรับทำความเข้าใจและศึกษาเริ่มต้นใหม่ที่โรงเรียนนี้ นั่นถือว่าเป็นจุดเปลี่ยน เป็นก้าวแรกของชีวิตที่สอนเด็กประถมศึกษาปีที่ ๑ อย่างเต็มตัว เมื่อก้าวมาแล้ว ก็ต้องก้าวต่อไปด้วยความมุ่งมั่น มีความหวังในใจว่า เราสามารถสร้างเด็กได้ ไม่ว่าจะได้เด็กโตมัธยมศึกษาหรือเด็กน้อยประถมศึกษา เริ่มจากการใส่ใจในตัวเด็ก ๆ คอยอบรมสั่งสอนเรื่องราวต่าง ๆ ในแต่ละวันพาศึกษาเล่าเรียน อ่านเขียนเหมือนแม่ดูแลลูก พอนาน ๆ ไปเกิดความคิดเปลี่ยนว่า เรานั้นสามารถสร้างเด็กกลุ่มนี้ได้ด้วยมือเราเอง เพราะเด็กประถมศึกษาปีที่ ๑ มีความสำคัญเป็นก้าวแรกที่ต้องใส่ใจมากเป็นพิเศษ เป็นฐานความรู้ที่ต้องสร้างขึ้นมาสู่ขั้นต่อ ๆ ไป นี่แหละ! ความท้าทายเริ่มก่อตัวในใจว่าเราต้องสร้างเด็ก ๆ ให้ได้ ให้มีความรู้อ่านออกเขียนได้ให้ได้มากที่สุด ในช่วงที่เด็กอยู่กับเรา แม้บางครั้งจะเข้มงวดบ้าง มีเสียงโอดครวญหรือมีน้ำตาบ้างบางครั้งก็ตาม แต่นั่นก็มาจากความรักความผูกพันกับเด็ก ๆ เพื่อให้ได้ดั่งนั้นเอง

ความผูกพันจากการสอนเด็กน้อยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งเป็นครูประจำชั้นด้วย ได้สอนอยู่สองรุ่นถือว่าสร้างมากับมือ จากความรักที่มีให้กับเด็ก ๆ มีแรงผลักดันอยากให้เด็กได้ดี เคี้ยวเชณู ทุกเรื่อง พุ่มเททั้งกายและใจ เอาใจใส่ดูแลเหมือนลูกหลาน พาอ่าน พาเขียน พาท่อง จึงเกิดความผูกพันกลายเป็นแม่ครูกับลูกศิษย์ ตัวน้อย ๆ ก่อตัวในใจอย่างเจิบ ๆ คอยเฝ้าดูอยู่ห่าง ๆ แม่เด็ก ๆ จะไม่รับรู้แต่ครูคนนี้ยังรักและหวังดีมีเสื่อมคลายถึงแม้ว่าเด็ก ๆ จะอยู่ชั้นอื่น ๆ ที่สูงขึ้นไปถึงก็ตาม แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าภาระหน้าที่ของครูจะสิ้นสุดลง แต่ภาระหน้าที่ของครูยังต้องดำเนินต่อไป

จากที่ไม่อยากสอนเด็กประถมศึกษา ซึ่งเมื่อก่อนชอบสอน แต่เด็กมัธยมศึกษาก็เปลี่ยนความคิดไปเลยตอนนี้ เพราะเราได้สัมผัสความไร้เดียงสา ความใสซื่อบริสุทธิ์ทางด้านความคิด ความซ่งพุดของเด็ก และความเคารพครูด้วยความรัก จะบอกจะสอนอะไรเด็กน้อย รับฟังและเชื่อครูมาก สิ่งเหล่านี้เองหล่อหลอมให้เราเกิดความรักเด็ก ประถมศึกษาขึ้นมา เพื่อให้เราได้สรรสร้างเด็ก ๆ ที่เปรียบเสมือนผ้าขาว ที่ครูจะแต่งแต้มสีลงไป เพื่อเป็นอนาคตของชาติที่สดใสและดีต่อไป เพราะเด็กชั้นประถมศึกษาถือว่าเป็นรากฐานทางการศึกษาที่สำคัญ มากนั่นเอง

ความอดทนและตั้งใจ

นางสาวเกษร ครูทำสวน
โรงเรียนบ้านโพนไพล สพป.นครราชสีมา เขต ๕

ดิฉันเป็นครูที่มาปฏิบัติการสอนในตำแหน่งพนักงานราชการ
ในโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีนักเรียนประมาณ ๑๒๐ คน และมีภูมิลำเนา
อยู่ในตำบลเดียวกันกับโรงเรียนที่สอน จึงทำให้ปรับตัวเข้ากับสถานที่
และเด็ก ๆ ไม่ยาก มีความสุขในการปฏิบัติหน้าที่การสอน นักเรียน
มีความน่ารัก แม้อาจจะดื้อไปบ้างเล็กน้อย แต่ไม่เป็นปัญหาเพราะ
สามารถแก้ไขได้ ดิฉันจึงมีความสุขในการทำงาน จนกระทั่งมี
เหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น

ย้อนกลับไปประมาณ ๑๑ ปีที่แล้ว มีลูกศิษย์คนหนึ่งหน้าตา
ดูมีอายุมากกว่าเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน ร่างกายก็ดูสูงใหญ่กว่า
ทุกคนในชั้นเรียน ตอนเช้าเวลามาโรงเรียนลูกศิษย์คนนี้จะมึนน้ำใจ
คอยช่วยเหลือเพื่อน ๆ และมีความนอบน้อมต่อคุณครูทุกคน นิสนัย
น่ารัก ร่าเริง เรียนหนังสือเก่ง เป็นที่ปรึกษาที่ดีของเพื่อน ๆ จึงเป็นที่รัก
ของทุกคน ซึ่งแท้จริงแล้วลูกศิษย์คนนี้ไม่ได้มีความสุขอย่างที่ทุกคนเข้าใจ

มองภายนอกดูมีความสุขดี มีครอบครัวที่อบอุ่น อยู่มาวันหนึ่งดิฉันมีความจำเป็นต้องมาทำงานที่โรงเรียน และมีการพักค้างคืนที่โรงเรียน จึงได้วานให้ลูกศิษย์คนนี้นำนอนเป็นเพื่อนทุกวัน เป็นเวลาเกือบ ๑ เดือน ทำให้มีความใกล้ชิด เห็นพฤติกรรมที่แสดงออกมา แท้จริงแล้วลูกศิษย์ของดิฉันคนนี้ไม่ได้มีความร่าเริง สนุกสนานอย่างที่วัยเด็กควรจะเป็น เพราะบางครั้งก็แอบร้องไห้เพราะไม่ได้เงินมาโรงเรียนด้วยความใกล้ชิดดิฉันจึงเข้าไปถามว่า “มีปัญหาอะไรให้ครูช่วยไหม” เมื่อเจอคำถามของดิฉันจึงปล่อยโฮออกมาโดยไม่ตั้งใจ ดิฉันจึงปล่อยให้เธอร้องไห้ให้พอแล้วค่อยเล่าให้ครูฟัง เธอเริ่มเล่าว่าพ่อมีอาชีพรับจ้างขับรถส่งของซึ่งต้องเดินทางไปต่างจังหวัดบ่อย ๆ พอกลับมาบ้านที่ไรก์มีปากเสียง และทำร้ายร่างกายแม่เป็นประจำ ด้วยความที่เธอยังเป็นเด็กเลยไม่เข้าใจว่าพ่อกับแม่ทะเลาะกันเรื่องอะไร รู้แต่ว่าแม่ร้องไห้บ่อย ๆ จึงทำให้เธอรู้สึกสงสารแม่และเสียใจที่พ่อทำร้ายแม่ ดิฉันจึงแนะนำไปว่าเรื่องที่เกิดขึ้นทั้งหมดเป็นเรื่องของผู้ใหญ่เราเป็นเด็กควรทำหน้าที่ของเรา คือตั้งใจเรียนหนังสือ เป็นเด็กดีของพ่อแม่ เรื่องของผู้ใหญ่ให้เป็นเรื่องของท่านจัดการกันเอง การมาพักอยู่ในโรงเรียนครั้งนี้ทำให้มองเห็นแง่มุมต่าง ๆ ของลูกศิษย์คนนี้น่ามากขึ้น และยังมีความภาคภูมิใจอีกอย่างหนึ่งที่ลูกศิษย์เชื่อฟังครู ตั้งใจเรียน ประพฤติกิจกรรมต่าง ๆ สร้างชื่อเสียงมาให้โรงเรียน มีช่วงหนึ่งที่มีคณะกรรมการมาประเมินโรงเรียน ทางโรงเรียนจะมีการจัดตกแต่งสถานที่ มีการผูกผ้าบริเวณต่าง ๆ โดยรอบโรงเรียน จัดผ้าปูโต๊ะสำหรับวางเอกสารงานการประเมิน รวมถึงขนย้ายจัดวางสิ่งของต่าง ๆ ประดับประดาให้สวยงาม ลูกศิษย์คนนี้แม้จะไม่มีคุณครูอยู่บริเวณนั้นก็ตาม เธอก็ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายและช่วยเหลือเพื่อน ๆ

ทำงานจนสำเร็จ ทำให้บริเวณโรงเรียนมีความสวยงามเป็นที่ชื่นชอบของคณะกรรมการที่มาทำการประเมิน เธอสามารถเป็นผู้นำเพื่อนปฏิบัติตนในทางที่ดีและถูกต้อง เป็นที่ยอมรับของคณะกรรมการว่าเด็กรุ่นนี้มีความตั้งใจ อดทน ถึงแม้จะมีการร้องไห้ เป็นบางครั้ง แต่ก็พาเพื่อนกลับไปแก้ไขส่วนที่ได้รับคำแนะนำ ถึงแม้จะไม่มีครูอยู่ด้วยเธอก็สามารถเป็นผู้นำที่ดีได้ ดิฉันเฝ้าสังเกตพฤติกรรมลูกศิษย์คนนี้ตั้งแต่เล็กจนกระทั่งวันจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เธอสามารถทำคะแนนสอบในห้องเรียนและคะแนนสอบโอเน็ตได้ดีมาก ดิฉันติดตามเฝ้าดูลูกศิษย์คนนี้อยู่ห่าง ๆ คอยให้กำลังใจเมื่อมีปัญหา ถึงแม้เธอจะไปเรียนต่อระดับมัธยมแล้ว ดิฉันยังติดต่อและคุยกันอยู่เสมอ ทำให้ได้รับรู้ความเป็นไปของเธออยู่ตลอดเวลา เธอยังตั้งใจเรียนเหมือนเดิมและดูมีความสุขมากยิ่งขึ้น เพราะพ่อกับแม่กลับมารักกัน พูดคุยกันด้วยความเข้าใจ ทำให้ครอบครัวมีความสุขเหมือนเดิม ซึ่งเป็นสิ่งที่ดิฉันดีใจมาก เจอหน้ากันทุกครั้งดิฉันจะบอกลูกศิษย์เสมอว่าให้ตั้งใจเรียน หน้าที่ของเธอคือตั้งใจเรียน พอจบจะได้มีงานทำ มีเงินเลี้ยงดูพ่อแม่ ลูกศิษย์รับฟังและเข้าใจในสิ่งที่ดิฉันสอนเป็นอย่างดี ปฏิบัติตัวดีเสมอมา แม้สภาพแวดล้อมที่ตนเองอยู่จะมีปัญหาแต่เธอไม่เคยทำตัวมีปัญหา ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเป็นอย่างดี

ปัจจุบันดิฉันได้รับข่าวดีจากลูกศิษย์คนนี้ ว่าเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เรียบร้อยแล้ว และตอนนี้เธอสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ตามที่ตัวเองฝัน แม้ตอนเป็นเด็กเธอเคยคิดท้อแท้แล้วพูดกับดิฉันว่า “หนูไม่น่าจะได้เรียนมหาวิทยาลัย” ตอนนั้นเป็นความคิดของเด็กที่กำลังท้อแท้ แต่ตอนนี้เธอเริ่มเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ทำให้เธอมีความคิดเปลี่ยนไป เธอบอกว่าต้องมี “ความอดทน

และตั้งใจ” เธอจะทำฝันของตัวเองให้เป็นจริงโดยการตั้งใจเรียนให้จบมหาวิทยาลัย หางานทำและเลี้ยงดูพ่อแม่ ดิฉันได้บอกลูกศิษย์ว่า คิดถูกแล้ว เป้าหมายมีไว้พุ่งชนเหมือนในโฆษณา และดิฉันได้บอกกับลูกศิษย์คนนี้ว่า “ครูรอความสำเร็จของหนูอยู่นะ และจะคอยเป็นกำลังใจให้เสมอ วันรับปริญญาของหนู ครูจะไปแสดงความยินดีกับหนูด้วย” เธอฟังแล้วน้ำตาไหลซึมออกมาพร้อมกอดดิฉันไว้นาน ดิฉันจึงพูดว่า “ความสำเร็จของหนู คือ ความภูมิใจของพ่อแม่และครูทุกคนนะลูก”

หัวใจน้อย ๆ ของมังกรทอง

นางแมงลัก จริงสันเทียะ

โรงเรียนบ้านโพนไพล สพ.น.นครราชสีมา เขต ๕

ถ้าพูดถึงเด็กวัย ๖ ขวบ อาจเห็นภาพเด็กกำลังวิ่งเล่นอย่างสนุกสนานในการวิ่งไล่จับกัน รอยยิ้ม และเสียงหัวเราะเต็มทีแบบไม่ต้องเงินอวย แต่...ภาพที่คุณครูเห็นไม่เป็นเช่นนั้น เด็กชายตัวน้อยนอนขดตัวซุกอยู่ใต้ผ้าห่มสีขาวผืนใหญ่กว่าตัวหลายเท่า ซึ่งชายผ้าถูกดึงรั้งขึ้นมาถึงจมูก บนศีรษะมีผ้าขนหนูผืนเล็ก ๆ ปิดไว้เหลือเพียงดวงตาคู่น้อย ๆ คูนั่น เพราะว่าอายุของเขายังน้อย ต้องคอยดูแลเอาใจใส่ด้วยความระมัดระวังตลอดเวลา

“น้องมังกรวันนี้เป็นอย่างไรบ้างครับ ตอนนี้อยู่ร้องไห้อยู่หรือเปล่าครับ” น้องมังกรก็ตอบว่า “น้องมังกรเลิกร้องแล้วครับ” (ทั้ง ๆ ที่ตัวเองก็ยังร้องไห้อยู่) แต่ก็พูดตอบได้ พอถึงช่วงเวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน น้องมังกรก็จะพูดว่า “คุณครู กินข้าวแล้ว น้องมังกรจะได้กลับบ้านไหม” พอประตูปิดยังไม่ทันสนิท ฉันก็ได้ยินเหมือนเสียงน้องมังกรกับเพื่อน ๆ พูดคุยกัน ฉันเลยหันหลังไปดูผ่านช่องประตูเห็นน้องมังกรลุกขึ้นนั่งบนที่นอน พลันสายตาน้อง

มังกรมอมมาที่คุณครูและสงี่ยมให้ น้องมังกรหันมาดูตามและรีบกลับ
ไปนอนห่มผ้าเหมือนเดิม

วันนี้นานไม่ยุ่งมากนัก ฉันก็เลยหยิบกระดาดมาวาดรูปให้
น้องมังกรบ้างดีกว่า คิดได้ดังนั้น ฉันก็เริ่มวาดรูป หน้าตากลมมน
แววตาสดใส แมต่อนี้เส้นผมน้องจะไม่มากนักก็ตาม แล้วนำไปให้
น้องมังกรดู เมื่อเข้าไปในห้องฉันนั่งลงข้าง ๆ ยืนกระดาดที่มีรูปวาดให้
น้องมังกรยกมือไหว้ขอบคุณโดยไม่พูดอะไร มือน้อย ๆ รับกระดาดไป
และนั่งฟังพิจารณา ฉันเห็นแววตาน้องมังกรดูต่างจากตอนที่
ฉันเข้ามาในวินอื่น ๆ มาก แม้น้องจะไม่ได้บอกว่าดีใจมาก แต่ฉันก็เห็น
แววตาคู่นั้น “น้องมังกรชอบไหมครับ” น้องมังกรพยักหน้าและยิ้มน้อย ๆ
แบบไม่เห็นฟัน “ครูผากระบายสีด้วยนะน้องมังกร” น้องมังกรพยักหน้า
และยิ้มมากกว่าเดิม ไม่นานนักเมื่อครูกลับเข้ามาในห้องอีกครั้ง
พอเห็นดิฉันเดินเข้าไป น้องมังกรก็ยืนกระดาดแผ่นเดิมให้ครู น้องนั่ง
ตัวตรงและพยายามยืดคอขึ้นดูภาพวาดที่ครูกำลังถือ “น้องมังกร
ระบายคนเดียวเลยหรือครับ” น้องพยักหน้าพร้อมกับรอยยิ้ม ฉันค้นพบ
วิธีการที่จะทำให้น้องมังกรอยากมาโรงเรียนแล้ว ฉันเจอหน້าน้อง
ก็จะชวนน้องพูดคุย “เป็นไงครับ น้องมังกรหยุดโรงเรียนไปทำอะไร
มาครับ เล่าให้ครูฟังดีปะไร (เล่าให้ครูฟังบ้างสิ) ไปเที่ยวที่ไหนมา
ครูดิถึง แล้วน้องมังกรคิดถึงครูไหมครับ” น้องมังกรก็จะพูดว่า “ครู ๆ
บ้านมังกรนะ มีวิวดา แล้วกะบ้านพี่ติ่มกะมีแพะตั้งหลายตัว” (ครู ๆ
บ้านมังกรนะ มีวิวด้วย แล้วที่บ้านพี่ติ่มก็มีแพะตั้งหลายตัว) ฉันก็จะ
เอามือโอบหัวไหล่ กอดและจับแก้มเล่นไปเล่นมา น้องก็จะยิ้มแก้ม
แทบปริเลย เพราะอยู่กับเด็กเราต้องให้ความรักและความอบอุ่นกับ
เด็ก ๆ เพราะสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็ก ๆ มีพัฒนาการในการเรียนรู้
อย่างรวดเร็ว ดำเนินชีวิตในสังคมและเป็นเด็กดีของพ่อแม่ตลอดไป

เด็กหญิงผู้กินหมาก

นางสาวอัญชลี ยังสันเทียะ
โรงเรียนบ้านโพนไพล สพป.นครราชสีมา เขต ๕

ดิฉันเป็นแค่คนธรรมดาคนหนึ่ง ซึ่งมีอาชีพค้าขายอยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง อยู่มาวันหนึ่ง โรงเรียนประจำหมู่บ้านประกาศรับสมัครครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ ดิฉันก็ลองไปสมัครดู แต่ในวันที่ไปสมัคร มีผู้สมัครเพียงแค่สองคน พอถึงวันไปสอบข้อเขียน และสอบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ที่สัมภาษณ์ คือ ผอ. ท่านได้ถามดิฉันว่า “ทำไมถึงอยากมาทำงานโรงเรียน” ดิฉันจึงตอบไปว่า “อาชีพครูเป็นอาชีพที่หนูใฝ่ฝัน หนูจึงมาสมัครเป็นครูพี่เลี้ยง” ดิฉันก็งงเหมือนกันที่ท่าน ผอ.ถามแค่นี้ ดิฉันคิดว่าดิฉันคงสอบไม่ได้หรอกเพราะมีพี่อีกคนหนึ่งที่เขาเรียนจบปริญญาตรีมา และที่สำคัญจบสายวิชาชีพครูอีกด้วย แต่ผลออกมากลับไม่เป็นอย่างที่ดิฉันคิด ดิฉันกลับเป็นผู้ที่สอบได้เฉยเลย แล้วคุณครูก็มาบอกกับดิฉันว่า “พรุ่งนี้พร้อมทำงานเลยนะ” ในขณะที่ฉันยังงง ๆ อยู่ ก็ตอบตกลงในทันที วันรุ่งขึ้นดิฉันก็ไปทำงานที่โรงเรียน ซึ่งเป็นวันเปิดเทอมวันแรก ดิฉันก็ยังทำตัวไม่ค่อยถูกเท่าไร

เพราะไม่เคยมีประสบการณ์ด้านการสอนเด็กเลย และมีคุณครูท่านหนึ่งเดินเข้ามาบอกกับดิฉันว่า “หน้าที่ของเธอคือดูแลเด็กพิเศษ และช่วยเหลือครูบ้างในบางครั้ง” และพอ... สิ่งไว้วางใจจัดห้องให้เด็กพิเศษ ๑ ห้อง พร้อมกับบอกว่าห้องเรียนนั้นยังไม่มีอะไรเลย มีเพียงโต๊ะกับเก้าอี้เก่า ๆ เท่านั้น ดิฉันก็เดินเข้าไปดูห้องที่ว่า คล้าย ๆ กับห้องเก็บของยังโง่อย่างนั้น และคุณครูบอกว่าเธอเข้าไปทำความสะอาดก่อนนะ เดี๋ยวสักพักครูประจำชั้นจะส่งเด็กพิเศษแต่ละห้องมาให้กับเธอ ระหว่างที่ทำความสะอาดใกล้จะเสร็จ เด็กพิเศษทั้ง ๕ คน ก็มาถึงห้องที่ดิฉันกำลังทำความสะอาดอยู่ สภาพของเด็กพิเศษแต่ละคนนั้นสุด ๆ จริง ๆ เลยทั้งซี้หู ซี้ตา ซี้จมูกเกราะกรัง และที่สำคัญได้กลิ่นน้ำหอมเฉพาะตัวโชยมาแต่ไกลแถมเสื้อผ้ายังสกปรกมอมแมมอีกด้วย ซึ่งไม่คิดว่าจะยังมีเด็กอย่างน้อยในโลกนี้อีกเธอ และที่สำคัญยังเจอเด็กกินหมากอีกด้วย ไม่ใช่หมากฝรั่งนะคะ เป็นหมากที่ผู้ใหญ่คนเฒ่าคนแก่สมัยก่อนเขากินกัน โอ้ย! พระเจ้าช่วยกล้วยทอด! ดิฉันอยากจะบ๊ายบาย สภาพของเด็กแต่ละคนช่างเป็นอะไรที่ทำให้ฉันไปไม่เป็นเลยจริง ๆ และแต่ละคนก็มีบุคลิกที่แตกต่างกัน มีเด็กอยู่สองคน ที่เป็นเด็กพิเศษมาก ๆ คนหนึ่งมีความพิเศษด้านร่างกาย สุขภาพไม่ค่อยแข็งแรง อีกคนเป็นเด็กพิเศษที่เพิ่งย้ายมาจากศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เนื่องด้วยสาเหตุที่ผิดใจกันกับครูที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ คุณแม่จึงให้ย้ายมาเรียนที่นี่ แต่น้องมีปัญหาที่พูดสื่อสารไม่รู้เรื่อง พูดได้แค่คำสั้น ๆ ง่าย ๆ เช่น แม่ ป้า และคำว่า บ๊าย เท่านั้น ส่วนการช่วยเหลือตัวเองเรื่องกิจวัตรประจำวันนั้น ไม่ต้องพูดถึงเพราะไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ แม้แต่การเข้าห้องน้ำ อูจจาระปัสสาวะ ก็ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ จึงเป็นปัญหาอย่างรุนแรง

ซึ่งมาวันแรกเด็กคนนี้ติดแม่มาก ดิฉันจึงหาวิธีหลอกล่อ เกลี่ยกล่อม แต่ผล คือ เด็กกั้ดดิฉันเป็นรอยเต็มไปหมดเลยทั้งแขน ดิฉันไม่รู้จะทำอย่างไร ดิฉันจึงต้องอดทนต่อไป มันจึงเป็นวันเปิดเทอมวันแรกที่แสนจะโหดร้ายและเหน็ดเหนื่อยสำหรับดิฉัน พอถึงเวลาพักกินข้าวเที่ยง ดิฉันก็มานั่งคิดว่า “คิดถูกหรือคิดผิดที่มาสัครเป็นครูพี่เลี้ยง” เพราะรู้สึกรู้ว่าปัญหาทุกอย่างเข้ามาที่ดิฉันและมีปัญหาเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งทำให้ดิฉันรู้สึกท้อแท้ และไม่อยากทำงานนี้เลย แต่ดิฉันก็หันไปเห็นท่าน ผอ. ที่ท่านเลือกเราเข้ามาทำงานที่นี่ แทนที่จะเลือกพี่อีกคนหนึ่ง ทำให้ฉันรู้สึกมีกำลังใจและฮึดสู้ขึ้นมาอีกครั้ง ดิฉันคิดว่าต้องทำให้เด็กทั้งห้าคนนี้เข้ากับเพื่อน ๆ คนอื่นให้ได้ ก่อนอื่นดิฉันได้จัดการกับเด็กที่มีกลิ่นน้ำหอมติดตัวทั้งสองคน โดยการพาไปอาบน้ำ

เมื่ออาบน้ำเสร็จแล้วก็ให้ใส่เสื้อผ้าชุดเดิมแต่ดูเหมือนจะไม่เกิดผลอะไรเลย เพราะเสื้อผ้าของเด็ก มีกลิ่นเหม็นไปทั่วทั้งห้อง ฉันก็เลยคิดแก้ปัญหาโดยบอกกับเด็กว่า พรุ่งนี้ให้เด็กทุกคนเอาผ้าเช็ดตัวกับเสื้อผ้ามาลดเปลี่ยนอีก ๑ ชุด โดยดิฉันจะพาไปอาบน้ำที่โรงเรียนและหลอกล่อเด็ก ด้วยการบอกว่าจะมีสบู่หอม ๆ มาให้เด็ก ๆ อาบน้ำวันรุ่งขึ้นเด็กที่เคยกินหมากเขาก็ไม่มาโรงเรียน ฉันก็เลยต้องจัดการกับเด็กทั้ง ๔ คนนี้ก่อน เพราะกลิ่นน้ำหอมที่ติดตัวเด็กมา เด็ก ๆ สนุกสนานกับการอาบน้ำโดยการใช้สบู่เหลวที่มีกลิ่นหอมของสตอเบอรี่ มีเด็กกลุ่มหนึ่งที่เขาไม่เคยใช้สบู่เหลว เขารู้สึกตื่นเต้นมาก ดิฉันก็ให้เด็กนำเสื้อผ้าที่เขาใส่มาไปซัก โดยที่ดิฉันคอยดูแลอยู่ ดิฉันช่วยเด็ก ๆ ซักเสื้อผ้า แต่ไม่คิดเลยว่าน้ำซักเสื้อผ้าของเด็กกลุ่มหนึ่งจะดำยิ่งกว่าน้ำซักผ้าถุงอื่นอีก พอเด็ก ๆ เข้าที่เข้าทางจากเด็กที่มีพาร์มเหาเต็มหัว และเสื้อผ้าที่สกปรกมอมแมมก็ดีขึ้น อยู่มาวันหนึ่ง ก็มีคุณครู

เดินเข้ามาถามดิฉันว่า เด็กที่กินหมากไม่มาโรงเรียนอีกแล้วใช่ไหม ดิฉันก็ตอบไปว่า ใช่ค่ะ คุณครูบอกว่าเด็กคนนี้จะมาโรงเรียนแค่ วันเปิดเทอมวันแรกเท่านั้นแหละ เขามารับเงินค่าอุปกรณ์การเรียน อย่างเดียวแล้วก็ไม่มาโรงเรียนอีกเลยเป็นอย่างนี้ประจำทุกปี ดิฉัน คิดในใจว่าต้องพาเด็กคนนี้มาโรงเรียนให้ได้ วันรุ่งขึ้นดิฉันตื่นแต่เช้า เพื่อที่จะไปรับเด็กคนนี้มาโรงเรียน แต่ผลสุดท้ายเขาก็ไม่ยอมมา โรงเรียน ดิฉันจึงต้องกลับไปโรงเรียนก่อนเพราะมีเด็กอีกกลุ่มหนึ่ง ที่ต้องดูแล และวันรุ่งขึ้นดิฉันก็กลับไปรับเด็กคนนี้อีก ดิฉันได้ปิ้งพุดคุย และหาวิธีหว่านล้อมเขาเพื่อที่จะให้เขามาโรงเรียนให้ได้โดยการ เอาหมากไปล่อ โอ๊ย! ไม่คิดเลยว่าเขาจะยอมมากับดิฉันแต่โดยดี ดิฉันแอบเอาหมากไปให้เขากินทุกวันเพราะคำสัญญาที่ได้ให้กับเขาไว้ ถ้าไม่เอาหมากไปให้เขาก็จะไม่มาโรงเรียน ดิฉันก็มานั่งคิดว่าทำไมเรา ถึงเป็นครูไม่ตอย่างนี้แต่จะทำไมยังไม่ได้เพื่อให้เด็กยอมมาโรงเรียน คุณครูที่โรงเรียนก็สงสัยว่าทำไมเด็กคนนี้ถึงมาโรงเรียนทุกวัน บังเอิญ มีเด็กคนหนึ่งเดินมาเห็นเด็กนักเรียนคนนี้กินหมาก ก็ไปฟ้องคุณครู และคุณครูหลายท่านก็มาต่อว่าดิฉันว่า ทำไมถึงทำอย่างนี้ เด็กคนนี้ เห็นดิฉันถูกคุณครูต่อว่า เขาก็เลยมาพูดกับฉันว่า หนูขอโทษค่ะครู ที่ทำให้ครูโดนต่อว่า หนูก็อยากเลิกกินหมากเหมือนกัน แต่หนูเลิกไม่ได้ แต่หนูก็สงสารคุณครู ดิฉันจึงพูดกับเด็กคนนี้ว่า “ถ้าเธอสงสารครู เธอก็ต้องเลิกกินหมากให้ได้นะ” เด็กก็ตอบตกลง ดิฉันก็พูดว่า อย่างนั้น เรามาช่วยกันหาวิธีจะทำไมให้เธอเลิกกินหมากได้ ช่วงแรก ๆ ดิฉัน นำขนมขบเคี้ยวมาจากที่บ้าน และมะม่วงเปรี้ยว ๆ เพื่อนำมาให้เด็ก คนนี้ได้กินแก้หิวหมาก แต่เด็กบอกดิฉันว่า “ครู หนูเปรี้ยวปาก หนูอยากกินหมากค่ะ สักคำก็ยังดี” และเด็กก็มีอาการร่งงาวหวานนอน

ซึ่งเป็นอาการของคนหิวมาก ดิฉันเห็นก็อดสงสารเด็กไม่ได้ แต่ก็พยายามบอกกับเขาว่า เราต้องช่วยกันนะ ถ้าไม่ฉันครุอาจถูกไล่ออก ดิฉันออกอุบายกับเด็กเพื่อให้เด็กหลงเชื่อ และเด็กก็เริ่มลดหมากได้จากวันละ ๕ คำ เหลือวันละ ๓ คำ และมีเพื่อน ๆ มาบอกกับดิฉันว่า ลองไปซื้อหมากฝรั่งเล็กบุหรีมาให้เด็กเคี้ยวดูสิเผื่อจะช่วยเขาได้บ้าง ดิฉันก็เลยนำมาให้เด็กได้เคี้ยว มันก็ช่วยเด็กได้ในช่วงระยะหนึ่งแต่ก็ยังไม่ได้ผลทั้งหมด เพราะเมื่อเด็กกลับไปที่บ้านก็กินหมากเหมือนเดิม ดิฉันรู้สึกเหนื่อยและท้อใจ ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร อยู่มาวันหนึ่งมีหมอฟันมาตรวจสุขภาพฟันเด็ก ๆ พร้อมทั้งถอนฟันและอุดหินปูนให้ด้วย พอคุณหมอตระจฟันเด็กคนนี้ก็เจอกับฟันที่ไม่มีสีขาวเลยแม้แต่ซี่เดียว คุณหมอก็หัวเราะ เด็กคนนี้รู้สึกเสียใจที่คุณหมอหัวเราะเยาะเขา ดิฉันเห็นสภาพเขาตอนนั้นก็รู้สึกสงสารเขามาก คุณหมอก็ทำการอุดหินปูนให้เด็กคนนั้นโดยใช้เวลาอุดนานพอสมควร แต่ก็เชื่อว่าฟันของเธอยังขาวขึ้น คราบหมากที่เกาะฝังแน่นในฟัน มันถูกขูดออกบ้างเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดิฉันถามคุณหมอว่า เด็กมีโอกาสที่ฟันจะหายดำไหมคะ คุณหมอ คุณหมอบอกว่า “ต้องทำการอุดหลาย ๆ ครั้งค่ะคุณครู” และดิฉันก็ได้พาเด็กกลับมาที่ห้อง และได้นั่งพูดคุยกับเด็กเพียงสองคน โดยบอกกับเด็กว่า “ครูจะพาเธอไปทำฟันให้ขาว ๆ แต่เราต้องช่วยกันนะ” เด็กก็ตอบ “ได้ค่ะครูเพราะหนูก็รู้สึกอายเพื่อน ๆ ที่ล้อหนูอยู่ทุกวัน” หลังจากนั้นผ่านไปหกเดือน ดิฉันก็นำเด็กไปอุดหินปูนอีก จนทำให้ฟันของเด็กดีขึ้น จากการดูแล เอาใจใส่เด็ก ผลก็คือ เด็กสามารถเลิกกินหมากได้ในที่สุด ซึ่งทำให้ฉันภูมิใจที่อย่างน้อย ๆ เขาก็มีความพยายามที่จะเลิกกินหมากถึงแม้มันจะใช้เวลานานก็ตาม

ต่อมาเพื่อถ่วงดุลการแข่งขันเต็นท์แอโรบิกของเด็กพิเศษเรียนรวม ดิฉันจึงฝึกซ้อมเด็กส่งเข้าแข่งขันในระดับศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ขณะเลิกผ่านเข้าไปแข่งขันระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดิฉันคิดว่าระดับภาคก็เป็นอะไรที่สูงที่สุดสำหรับดิฉันแล้ว แต่เด็ก ๆ เหล่านั้นรวมถึงเด็กกินหมากคนนี้ด้วย บอกกับดิฉันว่า “เราต้องทำมันให้ได้คะครู ขนาดหมากหนูยังเล็กได้เรื่องเต็นท์แอโรบิกแค่นี้เรื่อง จีบ ๆ ค่ะครู” นี่คือการพูดของเด็ก ๆ ดิฉันไม่ได้คิดอะไรแต่ก็พูดกับเด็ก ๆ ว่า “ทำได้แค่นั้นก็แค่นั้นนะลูกเพราะครูคิดว่าหนู ๆ ทุกคนทำดีที่สุดแล้ว” แล้วดิฉันก็เก็บข้าวของเตรียมตัวกลับบ้านหลังเลิกเรียน แต่เด็ก ๆ เขาแอบไปฝึกซ้อมกันเอง เพื่อเตรียมตัวไปแข่งขันระดับประเทศต่อไปอีกสองเดือนข้างหน้า และในที่สุดผลการแข่งขันรอบสุดท้ายก็มาถึง โรงเรียนของเราได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ ระดับประเทศ ดิฉันตื่นเต้นดีใจมาก ไม่คิดว่าพวกเขาจะทำได้ ดิฉันได้นำข่าวดีนี้ไปแจ้งให้เด็ก ๆ ทราบ พวกเขาดีใจมาก และพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า “เห็นไหมล่ะคะ คุณครู ไม่เชื่อว่าพวกหนูจะทำได้ แต่พวกเราทำเพื่อคุณครูค่ะ” นี่คือการพูดใสซื่อบริสุทธิ์จากใจของเด็กพิเศษเรียนรวม หรือที่เรา ๆ ท่าน ๆ เรียกพวกเขาว่า “เด็กพิการ”

๒ ปี ที่รอคอย

นายบุญเลี้ยง ลาสูน
โรงเรียนบ้านหนองอียอ สพป.สุรินทร์ เขต ๒

เมื่อข้าพเจ้าได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ คิดเสมอว่าจะทำอย่างไร จัดกิจกรรมใด ให้เด็กได้อ่านออกเขียนได้ทุกคน เพราะเด็กแต่ละคนก็แตกต่างกัน ทางด้านสติปัญญา ความเป็นอยู่ ความพร้อมแต่ละคนไม่เหมือนกัน บางคนช้า บางคนเร็ว บางคนเขียนอะไรยังไม่ได้ชักตัว แม้แต่การลากเส้นต่าง ๆ ก็ยังไม่เป็น จับดินสอมือก็สั่น แม้แต่การลากเส้นตามรอยประก็ยังไม่ตรงอีก

จะอย่างไรดี สำหรับเด็กคนนี้เมื่อสอบถามจากผู้ปกครอง ได้ทราบว่า เด็กป่วยบ่อย เรียนรู้ช้า ได้พาเด็กพร้อมผู้ปกครอง ไปพบหมอ หมอรับรองลงความเห็นว่าเป็นเด็กพิเศษด้านสติปัญญา ครูได้เฝ้าดูแลมาตลอด ฝึกให้จับดินสอ ให้ลากเส้นต่าง ๆ ครูจับมือให้ลากเส้นเป็นประจำเพราะเด็กมือสั่น กล้ามเนื้อมือไม่แข็งแรง

ให้ปั้นดินน้ำมัน ใช้กรรไกรตัดกระดาษ ให้วาดภาพระบายสีเป็นประจำ วันแล้ววันเล่า ต่อมาได้ให้เขียนตามรอยประอีก พร้อมทั้งเขียนพยัญชนะตัวที่ง่าย ๆ ก่อน ประเมินดูแล้ว ก็ยังไม่ได้เหมือนเดิมมีอย่างสั้นอยู่

สำหรับการอ่านพยัญชนะบางตัวยังจำไม่ได้เป็นส่วนมาก ก็พาอ่านแบบตัวต่อตัวครั้งละ ๒ - ๓ ตัว สระก็พาอ่านครั้งละ ๑ - ๒ ตัว มั่นยากสำหรับเด็กในเรื่องการจำพยัญชนะ สระ ไกลจะสิ้นเทอมที่หนึ่ง เด็กยังไม่ได้อะไรเลย เพื่อนเขาไปไกลแล้ว คิดหนักอยู่เหมือนกัน อยากให้เขาได้รับเหมือนเพื่อน ๆ บ้าง ก่อนปิดภาคเรียนได้ให้ไปฝึกอ่านฝึกเขียนที่บ้าน โดยให้ผู้ปกครองช่วยอีกแรงหนึ่ง เปิดภาคเรียนที่สองได้ตรวจงานเขียน ปรากฏว่าการเขียนยังไม่ได้เท่าที่ควร เพราะเส้นตัวอักษรยังไม่เป็นตัว มีคดโค้งและหงิกงอ เกิดจากกล้ามเนื้อไม่แข็งแรงนั่นเอง ครูต้องสู้ต่อไป ให้ฝึกเขียนตามรอยประ บันดินน้ำมัน จับมือเขียนเป็นประจำ ยังดีที่เด็กไม่ขาดเรียนนอกจากเจ็บป่วย ครูบอกว่า เธอต้องสู้นะถ้าอยากอ่านเขียนได้ ต้องพยายาม ฝึกบ่อย ๆ ให้กำลังใจเด็กเสมอ ถามเขาว่าโตขึ้นอยากเป็นอะไร เด็กตอบว่าอยากเป็นครู ครูบอกว่า “เก่งมาก ถ้าอยากเป็นครูต้องตั้งใจ ฝึกฝน ฝึกอ่านฝึกเขียนเป็นประจำ แล้วเธอจะอ่านออกเขียนได้ออนาคตจะได้เป็นครูนะคะ วันนี้เราอ่านไม่ได้ วันต่อ ๆ ไป เราต้องอ่านให้ได้ เขียนให้ได้นะ” ไกลจะสิ้นเทอมแล้ว มีประเมินการอ่าน การเขียนอีกรอบ ผลการประเมินยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ในทำนองเดียวกัน วิชาคณิตศาสตร์ การบวกลบ คงยากสำหรับเด็ก ครูใช้วิธีการสอนที่หลากหลายในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ก็ยังไม่ได้ผล เด็กคนนี้ คงต้องอยู่ซ้ำชั้นอีกปี

เริ่มปีการศึกษาใหม่ ปีนี้เด็กเริ่มมีกล้ามเนื้อที่แข็งแรงขึ้น ให้เขียนตามรอยประ ฝึกลากเส้น เขียนพยัญชนะเริ่มได้พอสมควร แต่ยังไม่ถึงกับดี ฝึกให้อ่านให้เขียนเป็นคำ การบวกลบก็หนักนะสำหรับเด็ก ต้องใช้เวลานานมาก ๑+๓ , ๒+๒ , ๓+๑ บางครั้งยังตามไม่ได้ บางครั้งเด็กก็ร้องไห้ ครูบอกว่าเธอต้องสู้นะ เมื่อเด็กร้องครูก็นุ้ยๆ หักปากมอมบ้าง ครูเหมือนจะหมดแรงก่อนแต่ก็ต้องสู้ อยากให้เด็กได้รับเหมือนเพื่อน ๆ บ้างไม่มากนักเลย เข้าสู่เทอมที่สองเด็กเริ่มอ่านเขียนได้ดีขึ้นตามลำดับ พาอ่านพาเขียนก็ทำได้บ้าง ดีใจที่เด็กพออ่านออกเขียนได้ ถึงจะไม่ได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ นี่คือนาทีและความรับผิดชอบที่ต้องดูแลเด็กคนนี้ตลอดระยะเวลา ๒ ปี จนเธอได้เลื่อนชั้นไปเรียนชั้น ป.๒ ขอให้เธอโชคดีอ่านออกเขียนได้ และได้เป็นครูเหมือนที่เธอเคยตั้งความหวังไว้

มนุษย์ต้นไม้

นางลัดดา สุขแสง
โรงเรียนบ้านหนองอียอ สพป.สุรินทร์ เขต ๒

ครอบครัวหนึ่งมีฐานะยากจน มีหลานหลายคน ภาระความรับผิดชอบอยู่ที่คุณยาย เนื่องจากแม่ของเด็กนักเรียนสองคนเสียชีวิต และพ่อก็ไปแต่งงานมีครอบครัวใหม่ ทั้งภาระเลี้ยงดูให้กับคุณยาย ซึ่งแก่มาแล้ว และยังมีหลานอีก ๔ คน ซึ่งเกิดจากลูกสาวของคุณยาย ที่หย่าร้างกับสามี ไม่สามารถที่จะเลี้ยงดูลูกได้เนื่องจากวิกฤตชีวิต หลานคนหนึ่งอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ไม่มาเรียนหนังสือ และในที่สุดก็ต้องออกกลางคันไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ น้องอีกสี่คนก็ขาดเรียนบ่อย ดิฉันเป็นห่วงกลัวจะเรียนไม่จบ และต้องออกกลางคันเหมือนพี่ นักเรียนไม่ได้มาเรียนสามวันจึงสงสัยว่าไม่สบายหรือเปล่า เมื่อมีชั่วโมงว่าง (เพราะดิฉันสอนเวียน) จึงขี่รถจักรยานยนต์ไปที่บ้านนักเรียนซึ่งระยะทางประมาณ ๒.๕ กิโลเมตร ไปหาผู้ปกครอง

ผู้ปกครองถามว่า “คุณครูมาธุระอะไรคะ”

ดิฉันตอบ “มาตามนักเรียนค่ะ”

คุณยาย “เมื่อเช้านี้ทานข้าว ห่อข้าวแตงตัว ให้เงินไปโรงเรียน แล้วนะคะคุณครู”

ดิฉันตอบ “ที่โรงเรียนไม่มีนะคะคุณยาย”

ชาวบ้านหลายคนเดินมาดูว่าครูมีธุระอะไร พอทราบว่ามีมาตามนักเรียนก็พูดว่า

ชาวบ้าน “หรือว่าเขาจะไปเล่นอยู่แถวลำห้วยคะครู เคยเห็นเขาไปเล่นน้ำอยู่แถวลำห้วย”

คุณยาย “เขาแต่งตัวไปโรงเรียนทุกวันนะคะครู เมื่อวานไปโรงเรียนก็กลับบ้านตอนเย็น ฉันก็คิดว่าเขาไปถึงโรงเรียน”

ดิฉันจึงบอกว่า “เขาขาดเรียนสามวันแล้วนะคะยาย แล้วคุณครูจะไปตามเขาที่ไหนน้องจึงจะเจอ”

คุณยาย “ครูลองไปดูทางป่าเต็งไฉ่ เขาเคยเล่นอยู่แถวนั้น”

ดิฉันก็ขับรถจักรยานยนต์ออกไปตามหาอีกทางเพื่อจะเจอพวกเขา ชาวบ้านเห็นดิฉันขับผ่านก็ถามด้วยความแปลกใจว่า ธุระอะไร ดิฉันบอกมาตามลูกศิษย์ ชาวบ้านบอกว่าเห็นเล่นอยู่แถวป่าเต็งไฉ่คุณครูมาทุกวัน พอเพื่อนเลิกเรียนก็กลับบ้าน ดิฉันขับรถไปยังที่ชาวบ้านบอก พอได้ยินเสียงรถ ได้ยินเสียงครูเขาก็พากันวิ่งหลบหลังป่าเต็งไฉ่ ดิฉันถามชาวบ้านใกล้ ๆ ว่าเห็นนักเรียนดิฉันไหม เขาบอกว่าหลบอยู่หลังป่าเต็งไฉ่

ดิฉันจึงตะโกนเรียกว่า “ไหนอยู่ไหน ไม่ต้องหลบออกมา ถ้าไม่ออกมาครูจะทำโทษนะ” ดิฉันขู่ เขาก็ทยอยเดินออกมา ๔ คน เขาถอดเสื้อนักเรียนไว้ แล้วใส่เสื้อยืดเล่นกับเพื่อน ดิฉันเรียกมาถามว่า

ทำไมไม่ไปโรงเรียนทุกคนเจียมมองหน้ากันแล้วยิ้ม “นี่พวกเธอทำถูกไหมคะ” “ไม่ครับ” เขาตอบ “ไม่ถูกแล้วทำไมถึงทำ” เขายิ้ม “พวกเธอไม่รักตัวเอง ไม่รักพ่อแม่ ตายาย โกหกตายาย โกหกครู ตายายก็คิดว่าอยู่โรงเรียน ครูก็คิดว่าอยู่บ้าน นี่ถ้าครูไม่มาตาม ยายก็จะไม่รู้ว่าคุณไม่ได้ไปโรงเรียน ไปโรงเรียนเดี๋ยวนี้ จะซีดไปพร้อมครู หรือจะไปเอง” เด็ก ๆ บอกว่านำจักรยานมาเองและได้เอาจักรยานซ้อนไว้ข้าง ๆ ต้นไม้ใกล้กับประตู ทำไมไม่เห็นเสื้อผ้า กระเป๋าละอยู่ไหน ดิฉันถาม “อยู่นั่นครับ” เขาชี้ขึ้นไปบนต้นไม้ ครูมองขึ้นไปบนต้นไม้ เห็นกระเป๋ากับเสื้อแขวนอยู่บนต้นไม้ ครูอดใจไม่ได้เลยหัวเราะ และถามว่าเอาขึ้นไปได้อย่างไร และเขาบอกจะรีบขึ้นไปเอากระเป๋าลงมา ดิฉันจึงบอกไม่ต้องรีบ ค่อย ๆ ขึ้นกลัวว่าจะตกต้นไม้ เขาก็ปีนขึ้นไปเอากระเป๋า แล้วโยนลงมา给朋友 พอเขามาถึงพื้นครูก็บอกว่าให้คนที่จักรยานไปก่อน คนที่ไม่มีจักรยานมาซ้อนท้ายรถครู

เมื่อไปถึงโรงเรียนฉันบอกให้พวกเขาเข้าห้องเรียน แล้วบอกพวกเขาว่า “ถ้าพวกเธอขาดเรียน ครูจะตามถึงบ้านเธอเลย ต่อไปนี้อย่าทำแบบนี้อีกนะ” พวกเขารีบปาก ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาพวกเขาก็ไม่เคยขาดเรียน ทางโรงเรียนช่วยเหลือเขาโดยจัดหาจักรยานให้เขาขี่มาโรงเรียน ปัจจุบันเขาก็ตั้งใจเรียน ส่วนพี่ของพวกเขาก็เรียนต่อชั้นมัธยม เขาบอกคุณยายว่าเขาไม่กล้าขาดเรียนเพราะกลัวคุณครูจะเอารถไปรับเขา นักเรียนแต่ละคนก็มีปัญหาที่แตกต่างกันไป ถ้าครูคอยดูแลช่วยเหลือ เขาก็จะสามารถผ่านปัญหานั้นไปได้ แม้เขาจะเป็นอย่างไร เขาก็คือลูกศิษย์ครู ถ้าครูไม่ดูแลจะให้ใครมาดูแล

เกิดแต่ตม

นางลัดดา สุขแสง
โรงเรียนบ้านหนองอียอ สพป.สุรินทร์ เขต ๒

วันเปิดภาคเรียนปีการศึกษาใหม่จะมีนักเรียนที่สอบผ่านเลื่อนชั้นขึ้นมา ดิฉันรับผิดชอบสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งเป็นชั้นสุดท้ายที่ได้ศึกษาในสถานศึกษาแห่งนี้ นักเรียนส่วนมากจะอ่านออก อ่านคล่อง เขียนได้ถูกต้อง หลังจากทำการทดสอบแล้วมีนักเรียนสองคนที่ยังอ่านไม่ได้ เขียนคำง่าย ๆ ไม่ถูกต้อง คุณครูสังเกตว่า เวลาเรียนหนังสือเขาจะรู้สึกกังวล เพราะกลัวครูจะถามกลัวครูจะให้อ่านให้เพื่อนฟัง ดิฉันคิดว่าเขาคงเป็นทุกข์มาก ในฐานะที่เราเป็นครูจะอย่างไรดี จึงจะสามารถช่วยให้ลูกศิษย์พ้นทุกข์ได้ทำให้เขามั่นใจในตัวเอง วันหนึ่งหลังเลิกเรียน ดิฉันจึงเรียกเขาทั้งสองคนมาพบและถามเขาว่า “เธออยากจะอ่านได้คล่อง เขียนได้คล่องไหม” เขามองหน้าครูทำหน้าเศร้า ๆ แล้วตอบว่า “อยากครับ” ดิฉันจึงบอกว่า “ครูจะช่วย ถ้าอยากอ่านหนังสือได้เขียนได้ หนูต้องเสียสละเวลาส่วนตัวหลังเลิกเรียน จาก ๑๖.๐๐ น. ถึง ๑๗.๐๐ น. หรืออาจถึง ๑๘ .๐๐ น.

เพื่อตัวหนูเอง หนูจะทำได้ไหม เพราะครูมีเวลาว่างหลังเลิกเรียน” นักเรียนตอบตกลง ดิฉันจึงให้ไปบอกผู้ปกครองว่า วันพรุ่งนี้เป็นต้นไป เธอจะต้องเรียนพิเศษหลังเลิกเรียน นักเรียนก็รับปาก วันถัดมา หลังเลิกเรียนเขาก็มาขึ้นรถ ล้อ ๆ อยู่หน้าห้อง ดิฉันจึงพูดว่า “มาแล้วหรือลูก” มาเข้ามานั่ง แล้วพูดคุยกับเขาว่า “หนูรักตัวเอง หรือเปล่า” เขาตอบว่า “รักครับ” “รักตัวเองแล้วทำไมปล่อยให้ตัวเอง อ่านไม่ออก” เขาไม่ตอบ ก้มหน้า ดิฉันพูดว่า “ถ้ารักตัวเองก็ต้องอดทน ขยัน ฝึกฝน เพื่อให้ตัวเองพัฒนาขึ้น ทำได้ไหมคะ” เขามองหน้าครู “ทำได้ครับ” “ถ้าอย่างนั้นเรามาฝึกกันเลย” ดิฉันนำแบบฝึกอ่าน พยัญชนะมาทดสอบ มีหลายตัวที่เขายังไม่ถูกว่าเป็นพยัญชนะ ชื่อว่าตัวอะไร และออกเสียงอย่างไร เขาเริ่มรู้จักวิธีออกเสียง สามารถ นำมาประสมสระ และอ่านได้ ครูสังเกตใบหน้าแววตาเขาตื่นเต้น แจ่มใส เขาคงคิดในใจว่า การอ่านนี้มันก็ไม่ยากนะ ฝึกอ่านทุกตัว อักษรที่เขายังไม่ทราบ เมื่อประสมสระก็เจอปัญหาใหม่คือเขาจำสระ ได้ไม่หมด สระลดรูป สระเปลี่ยนรูป

ดิฉันให้เขาฝึกอ่านในแบบฝึก เขาเริ่มเข้าใจ เขาฝึกทุกวัน หลังเลิกเรียน ซึ่งมีแบบฝึกหลายชุด เวลาผ่านไปประมาณ ๒ เดือน เขาเริ่มอ่านได้มากขึ้น มีความมั่นใจในการอ่านมากขึ้น อารมณ์แจ่มใส ร่าเริง ไม่ตึงเครียดเหมือนก่อนหน้านี้ ครูให้แบบฝึกไปฝึกที่บ้านแล้วมาอ่าน ให้ครูฟังเวลาที่เขาว่าง เขาอ่านได้ดีขึ้นจนสามารถสอบเลื่อนชั้นได้ และเรียนต่อจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ที่โรงเรียนใกล้บ้าน ปัจจุบัน เขากำลังศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยเทคนิคระดับ ปวส. เมื่อคิดถึงนักเรียน ทั้งสองคนนี้ ดิฉันรู้สึกภูมิใจที่สามารถช่วยเหลือเขาให้อ่านออกเขียนได้ คนที่ปลื้มมากที่สุด คือ ผู้ปกครองที่ลูกของท่านสามารถอ่านออกเขียนได้

คุณแม่จะพูดอยู่เสมอเมื่อเจอหน้าคุณครู “คุณครูสอนให้ลูกของฉันท่านอ่านได้ ขอขอบคุณมากนะค่ะที่ดูแลลูกหนูอย่างดี หนูจะไม่ลืมพระคุณของคุณครูค่ะ” คุณแม่จะพูดอย่างภูมิใจที่ลูกของคุณแม่ทำได้ คุณแม่จะนำผัก ปลา ผลไม้มาฝากเสมอ สำหรับความเป็นครูสิ่งที่ภูมิใจมากที่สุด คือ การที่ศิษย์สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ จบออกไปอย่างสง่างาม และประสบความสำเร็จในชีวิต

เราทำได้ในแบบของเรา

นางรัชนี งามเลิศ

โรงเรียนบ้านหนองอียอ สพป.สุรินทร์ เขต ๒

สิบเจ็ดปีกับการรับราชการครู และ ๘ ปีกับประสบการณ์จากที่นี่ เรื่องที่จะเล่าต่อไปนี้เป็นเรื่องที่ผมพบเห็นในโรงเรียนแห่งนี้ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนในแต่ละปีประมาณ ๒๘๐ - ๓๐๐ คน ปัจจุบันมีนักเรียน ๓๐๑ คน ครูประจำการ ๑๒ คน ครูพี่เลี้ยง ๑ คน แต่ละชั้นก็มีนักเรียนตั้งแต่ ๓๐ - ๔๐ คน ครูที่นี่มีความพิเศษคือชอบสอนเป็นชีวิตจิตใจ เวลาว่างที่เจอกันเราก็คุยกันเรื่องการสอน ปัญหาของเด็กแต่ละคน (แต่ก็ไม่ทำวิจัยเป็นลายลักษณ์อักษร) คุยกันเรื่องผลสอบ NT, O-NET และผลสอบกลาง มีปัญหาอะไรในปีที่แล้ว (โดยที่ไม่มีแบบบันทึก PLC) เราทำงานกันโดยไม่ได้พะวงกับนโยบายจากต้นสังกัดมากนัก สิ่งเดียวที่เราพะวงคือความไม่รู้ของเด็ก การได้อยู่กับเด็ก จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งส่วนมากแล้วปรับกันตามประสบการณ์ที่ผ่านมา คุณครูบางท่านมาบรรจุเป็นครูที่นี่และอยู่จนเกษียณเลยก็มีหลาย ๆ ท่านมีประสบการณ์การสอนในแต่ละชั้น

หลายสิบปี ไม่ว่าหลักสูตรจะเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงกี่ครั้ง ท่านก็ยังคงมีความชำนาญในการสอน เพราะความเก่งของท่าน คือการถ่ายทอดความชำนาญผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผสมผสานสมัยเก่าและสมัยใหม่ ทำให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างถาวร ทุกท่านมีการเตรียมการก่อนเข้าสอนเป็นอย่างดีตามนโยบาย ผอ. ที่ให้ไว้ **“การสอนเด็กไม่ใช่เรื่องมั่งง่ายอย่าเข้าห้องสอนด้วยมือเปล่า”** (ต้องมีสื่อการสอนทุกครั้ง) โดยสื่อและใบงานที่ใช้สอนนั้น คุณครูท่านจะไม่เน้นทำผลงาน อาจประยุกต์มาจากแหล่งไหนก็ได้ หนังสือเล่มใดก็ได้ หรืออาจจะทำเองก็ได้ ขอแค่นำมาใช้แล้วได้ผล (ถ้าไม่ได้ผลก็หาใหม่)

ที่มาของความสำเร็จของโรงเรียนแห่งนี้อาจจะไม่ได้โดดเด่นเป็นที่หนึ่งระดับประเทศ แต่เราภูมิใจกับผลงานซึ่งเทียบกับจำนวนนักเรียนที่มากและเรียนรู้ที่โรงเรียนที่เดียว ไม่มีโอกาสได้เรียนพิเศษเหมือนเด็ก ๆ ในเมือง อาจจะขัดแย้งกับนโยบาย และความคิดของนักวิชาการ เด็ก ๆ ที่นี่ยังใช้การท่องจำในบางอย่าง ยังคงท่องสูตรคณิตศาสตร์ ท่องคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และอื่น ๆ อยู่เสมอ ทฤษฎีที่ ผอ. มักจะบอกคุณครูอยู่เสมอคือ **“อยากเก่งอะไรให้ทำลึ้นนั้นบ่อย ๆ”** นวัตกรรมที่เราใช้กันบ่อย ๆ ก็คือ **“การย่ำคิดย่ำทำ”** กิจกรรมของครูและเด็ก ๆ ที่นี่ในตอนเช้า มาถึงโรงเรียนเด็ก ๆ มาทำแบบฝึกคิดเลขเร็ว หรือโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ (๐๖.๐๐ น. เป็นต้นไป ผอ.มาก่อนเสมอ) แล้วจึงช่วยกันทำความสะอาด ทำกิจกรรมหน้าเสาธง และเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอน (๐๙.๐๐ น.) ในเวลาว่างหลังรับประทานอาหารกลางวัน เด็ก ๆ ก็มาท่องคำศัพท์กับคุณครูตามความสะดวกซึ่งกำหนดเป็นรายสัปดาห์ แล้วแต่เด็ก ๆ คนไหนจะหาเวลาว่างมาท่องหลังเลิกเรียน (๑๖.๐๐ น.) และวันหยุดเสาร์-อาทิตย์

ยังคงเป็นเวลาได้เห็นคุณครูและเด็ก ๆ อยู่ที่โรงเรียน คงเป็นความแปลกอีกอย่างหนึ่งของโรงเรียนแห่งนี้ ซึ่งเรียกว่า “โรงเรียนไม่เคยหลับ” เด็ก ๆ ใช้เวลาว่างในการฝึกซ้อมกีฬา ท่องคำศัพท์ หรือเรียนซ่อมเสริมตามแต่จะตกลงกับคุณครู (เป็นรายบุคคล) ตารางเรียนของเด็กที่นี้อาจจะไม่ได้ทำตามนโยบายบางอย่างเช่น กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ คุณครูมีความเห็นตรงกันว่า กิจกรรมเหล่านั้นได้ผสมผสานอยู่ในชั่วโมงเรียนของแต่ละกลุ่มสาระอยู่แล้ว อีกทั้งไม่สามารถทำได้ เพราะไม่ได้สอนประจำชั้น ครูแต่ละท่านสอนมากกว่า ๒๔ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จึงไม่สามารถจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ได้

การกำหนดเวลาเรียนในบางกลุ่มสาระก็ไม่ตรงตามหลักสูตรแกนกลางเท่าไรนัก แรก ๆ เราใช้วิธีการ “โกงหลักสูตร” คือจัดเกินหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ผอ. และคุณครูมีความเห็นพ้องกันว่าเป็นวิชาที่ต้องฝึกทักษะ หลักสูตรแกนกลางกำหนดชั้น ป.๑ – ป.๓ จำนวน ๑ ชั่วโมง ชั้น ป.๔ – ป.๖ จำนวน ๒ ชั่วโมง เราโกงหลักสูตรอีก ๓ - ๔ ชั่วโมง จัดให้ทุกชั้นเรียน ๕ ชั่วโมง เท่ากับภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ซึ่งก็นับว่าได้ผลดีขึ้น แต่ปัจจุบันนี้หลักสูตรเล่มล่าสุด จัดโครงสร้างเวลาเรียนตามที่สอนจริงแล้ว ไม่ต้องโกงหลักสูตรอีกต่อไป ถามว่ากิจวัตรต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เด็ก ๆ และคุณครูเครียดไหม เหนื่อยหรือไม่ เราทำเรื่องเหนื่อยให้กลายเป็นเรื่องปกติ เราจึงไม่รู้สึกรว่าเหนื่อยเป็นพิเศษ ทุกคนต้องการความสบาย การเรียนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ อาจทำให้เด็ก ๆ ลำบากบ้าง เหนื่อยบ้าง แต่ก็เป็นการฝึกความอดทน เพราะในสังคมจริง ๆ ที่เด็ก ๆ จะต้องออกไปเผชิญนั้น อาจต้องเจอกับ

ความลำบากมากกว่านี้ เมื่อเรามีความอดทน อดกลั้น ปัญหา อุปสรรค และความลำบาก จึงกลายเป็นเรื่องปกติที่เราจะสามารถผ่านพ้นไปได้ มีชีวิตอยู่โดยไม่ต้องการให้ทุกคนในสังคมเปลี่ยนมาตามใจเรา เปลี่ยนนโยบาย เปลี่ยนหลักสูตร เปลี่ยนอะไรก็เปลี่ยนได้ แต่สุดท้ายความเปลี่ยนแปลงและความสำเร็จมาจากหัวใจที่ยากเปลี่ยนของคุณครู ทุกความสำเร็จมาจากความตั้งใจของเด็ก ๆ และคุณครู

ทุกปัญหาคือ “โอกาส”

นายเทียนชัย เป้าจรรยา
โรงเรียนบ้านหัวนา สพป.ขอนแก่น เขต ๒

วันแรกที่ผมมารับตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนแห่งนี้ผมรู้สึก
อ่อนใจมาก เนื่องจากเห็นความมุ่งมั่นตั้งใจของครูแล้ว ต้องบอกว่า
“ครูจริงยังมีอยู่ในวงการศึกษไทย” ผมสังเกตที่บรรยากาศการเรียน
การสอน และการปฏิบัติตัวของครู ผมว่า “ยอดครู” อยู่ตรงนี้นี่เอง
ครูที่นี้สอนจริง สอนจั่ง สอนเอาเป็นเอาตาย เห็นความเข้มข้น
ทางวิชาการที่นี้แล้วก็นึกถึงสมัยที่ตัวเองเป็นครูสายผู้สอน ต้องยอมรับ
เลยว่าผมทำไม่ได้ครั้งหนึ่งของครูที่นี้เลย ทำให้ผมเกิดแรงบันดาลใจ
ขึ้นมาว่าเราจะแก้ตัวใหม่ จะทำหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนแห่งนี้ให้ดีที่สุด
ให้สมกับที่ครูเขาทุ่มเทและเต็มที่กับการสอน นี่แสดงว่าเรากำลัง
ชิมชั้บวัฒนธรรมความทุ่มเทจากโรงเรียนแห่งนี้ตั้งแต่วันแรก
ที่มารับตำแหน่งเลยหรือ ข้างเป็นอะไรที่ท้าทายและน่าสนุกมากกับ
การบริหารโรงเรียนแห่งนี้

และแล้วบททดสอบแรกก็มาถึง “โรงเรียนนี้ไม่มีภารโรง” ก็ไม่ใช่ปัญหา เพราะในเรื่องความสะอาดของอาคารสถานที่นั้น นักเรียนและคุณครูช่วยกันทำตั้งแต่มาถึงโรงเรียนตอนเช้าแล้ว แต่จะมีปัญหาตรงงานที่หนักกว่านี้ล่ะ เช่น งานตัดหญ้า ตัดแต่งต้นไม้ ช่อม่านประปา ช่อมไฟฟ้า ฯลฯ ผมถามตัวเองว่า งานเหล่านี้ใครจะทำ ครูก็ติดสอนหนังสือ นักเรียนก็เรียนอยู่ในห้อง และการเรียนการสอนของที่นี่จริงจังมาก ผมก็ไม่อยากไปรบกวนการเรียนการสอน ในที่สุดก็ได้คำตอบตั้งแต่ตอนนั้นเลยว่า “ผอ.ทำเอง” ตั้งแต่วันนั้นถ้าผมว่างจากงานบริหาร (ซึ่งมีมากอยู่แล้ว) ผมต้องตัดหญ้า ปลุกต้นไม้ ตัดแต่งกิ่ง ช่อม่าน ช่อมไฟ ฯลฯ ผมมานึกทบทวนว่า เมื่อตอนที่เราเป็นครูสายผู้สอน เรายังไม่ทำขนาดนี้เลย นี่เราเป็นผู้บริหารนะ เราทำได้ และทำอย่างมีความสุขด้วย ไม่บ่น ไม่ท้อ ไม่เหนื่อย และไม่ได้สนใจเลยว่าใครจะมองอย่างไร เพราะเราทำแล้วมีความสุข โรงเรียนเราสวยงามขึ้น ร่มรื่นขึ้น มีคนให้ข้อเสนอว่า ทำไมโรงเรียนไม่จ้างภารโรง ผมก็ตอบไปว่า เราเอาเงินนั้นมาจ้างครูดีกว่าไหม เพราะครูเราก็ตาด เงินเราก็น้อย เราเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สุดท้ายผมก็ทำหน้าที่ภารโรงควบคู่กับหน้าที่ผู้บริหาร ถ้าครูผู้ชายท่านใดว่างจากงานสอน เขาก็มาทำเหมือนที่ผมทำนี้แหละ โดยที่ผมไม่ได้บอก นี่คือการร่วมมือร่วมใจกันอย่างแท้จริง นี่คือนวัตกรรมที่ดีของโรงเรียนเรา

บทเรียนที่สอง “เมื่อครูของผมเสียชีวิต” ก็อย่างที่บอกว่า ผมประทับใจครูทุกคนตั้งแต่วันแรกที่ย้ายมา ผมวางใจ เชื่อใจ และเชื่อมั่น และผลการทดสอบไม่ว่าจะเป็น NT หรือ O-NET ก็ยืนยันในความเป็นครูมืออาชีพของโรงเรียนแห่งนี้ได้ดียิ่งแล้ว เพราะฉะนั้น

ผมจึงไม่หนักใจเลยในงานวิชาการ แม้ว่าครูเราจะไม่ครบชั้น แต่เราก็อยู่กันได้อย่างมีคุณภาพ แต่เหตุการณ์ที่เราไม่อยากจะให้เกิดก็เกิดขึ้น เมื่อครูวิชาหลักของผม เป็นครูสอนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ชั้นประถมปลาย เป็นครูฝีมือดีอีกคนหนึ่ง ท่านเสียชีวิตกะทันหันด้วยโรคประจำตัว คณะครูและนักเรียนทุกคนต่างก็เสียใจกับการจากไปครั้งนั้น แต่ชีวิตต้องเดินต่อไป โจทย์ใหญ่ของผมคือ “ใครจะสอนวิทย์ - คณิตชั้น ป.๖” สอบถามครูทุกคนดูแล้ว ปรากฏว่าโยกไม่ได้เลยครับ ทุกคนติดหมด ถ้าโยกตรงนี้ก็กระทบถึงตรงนั้น ครูเรามีน้อยอยู่แล้ว ปัญหามันจะเป็นลูกโซ่ถ้าเราไปขยับสิ่งที่มีมันลงตัวอยู่แล้ว ผมจึงตัดสินใจว่า “ผอ.สอนเอง” เป็นการตัดสินใจที่ท้าทายมากในความคิดของผม เพราะผมเรียนจบเอกพลศึกษา ซึ่งไม่เคยสอนวิชาประเภทคำนวณมาก่อนเลย และผลสอบ O-NET ปีก่อน วิชาวิทย์ - คณิต คุณครูท่านก็ทำไว้มาก รู้สึกกดดันพอสมควร แต่ก็ยังเชื่อมั่นในตัวเองลึก ๆ ว่า ถ้าเราตั้งใจที่จะทำอะไร เราต้องทำให้ดีที่สุด

จากวันนั้นผมก็เริ่มค้นคว้าพัฒนาตนเอง คู่มือครู หนังสือเรียนที่เล่มต่อเล่ม ผมนำมาฝึกมาคิด มาแก้โจทย์ มาหาคำตอบ และหาวิธีที่จะอธิบายให้เด็กเข้าใจ และจะทำหน้าที่ครูวิทย์ - คณิต ชั้น ป.๖ ให้ดีที่สุด ผมจึงมีหน้าที่เพิ่มขึ้นมาอีกหนึ่งหน้าที่ ในใจลึก ๆ แล้วรู้สึกภูมิใจในตัวเอง รู้สึกว่าตัวเองทำหน้าที่ครูได้ดีกว่าเมื่อก่อนที่ยังไม่ได้เป็นผู้บริหารเสียอีก เมื่อก่อนเราขยัน พุ่มเทก็จริง แต่เราไม่ค่อยนึกถึงเป้าหมาย คือ สอนแบบไม่มีเป้าหมาย สอนแบบไม่ดูตัวชี้วัด ไม่สนใจมาตรฐาน สอนไปให้จบตามหนังสือเรียนเท่านั้น แต่วันนี้ ผมเกิดความคิดว่า เราจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดูตัวชี้วัด มาตรฐาน ดูแนวข้อสอบ และสอนให้ตรงกับสิ่งที่เขาจะสอบ สิ่งที่

ผมหนักใจในตอนแรก ก็เริ่มผ่อนคลาย และไหลลื่นขึ้น เมื่อเวลาผ่านไป ประสิทธิภาพ ความเชี่ยวชาญก็เพิ่มมากขึ้น และดีใจมากเมื่อผลสอบ O-NET ในรุ่นแรกที่สอน ยังรักษาระดับ ๕๐% ขึ้นไป และอยู่ลำดับ Top ๑ ใน ๑๐ ของเขตพื้นที่การศึกษา ยิ่งไปกว่านั้นในปีต่อมายังได้ลำดับที่ ๑ ของเขตพื้นที่การศึกษาด้วย นับเป็นความภูมิใจ กับความสำเร็จที่พวกเราช่วยกันสร้างขึ้นมาด้วยมือของเราเอง แน่แน่นอนว่า มันไม่ใช่ของง่าย ปัญหามากมายเกิดขึ้นตลอดเวลา แต่เราก็ช่วยกันแก้ ช่วยกันคลาย และข้ามผ่านมาได้จนถึงเส้นชัยในวันนี้

จากบทเรียนหลาย ๆ บทเรียนที่ผมเล่ามานี้ ล้วนแต่เป็นชีวิตจริงที่อาจไม่มีในตำรา หรือทฤษฎีการบริหารการศึกษา ไม่มีวิธีแก้ปัญหาก็เบ็ดเสร็จตายตัว แต่เป็นการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ แก้ปัญหาด้วยสามัญสำนึก สุดท้ายก็อยู่ที่ใจของเราเอง ถ้าเรามองว่ามันเป็น “ปัญหา” มันก็จะเป็นอยู่อย่างนั้น แต่ถ้าเรามองว่ามันเป็น “โอกาส” ที่จะให้เราได้พิสูจน์ความสามารถ มันก็เป็นโอกาสที่ดี ที่หายากมาก นาน ๆ จะได้เจอ เพราะฉะนั้น ถ้าเจอปัญหาอุปสรรค ไม่ว่าเรื่องใด ให้นึกว่าโอกาสทองของเรามาแล้ว โอกาสที่เราจะได้แสดงความสามารถของเราให้เต็มที่ โอกาสที่เราจะได้ใช้ความคิด ใช้สมอง ใช้กำลัง ใช้แรง โอกาสที่จะได้ทดสอบความอดทน ทดสอบความเข้มแข็งของจิตใจ ท้ายสุดคือ มันจะเป็นโอกาสที่จะได้ทดสอบ “ความเป็นครู” ของเราเอง ว่าเราเป็นครูแท้ ครูจริง เป็นครูด้วยจิตวิญญาณ หรือ เป็นครูเพียงเพราะต้องการค่าจ้าง รางวัล ลาภ ยศ สรรเสริญ เท่านั้น

เด็กชาย...ผู้โชคร้าย

นายเทียนชัย เป้าจรรยา

โรงเรียนบ้านหัวนา สพป.ขอนแก่น เขต ๒

ที่โรงเรียนเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง บนแผ่นดินภาคอีสาน โรงเรียนที่มีแต่ความขาดแคลนในทุก ๆ ด้าน แต่ไม่นำความขาดแคลนมาเป็นอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน วิ่งสวนทางกับภาวะความขาดแคลนนั่น บ่งบอกถึงประสิทธิภาพหรือคุณภาพของคนที่อยู่ที่นี่ ผมกำลังเล่าถึงโรงเรียนซึ่งผมดำรงตำแหน่งผู้บริหารอยู่ในขณะนี้ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียน ๘๐ - ๙๐ คน มีครู ๔ - ๕ คน ตั้งอยู่ท่ามกลางความไม่เพียงพอ ทั้งจำนวนครู และงบประมาณ แต่ด้านคุณภาพผู้เรียนเป็นที่ประจักษ์ของผู้ปกครองและชุมชน ทำให้น้องๆ ที่มีเด็กย้ายออก มีแต่เด็กย้ายเข้าทุกปี ต้นเทอมบ้าง กลางเทอมบ้าง ทำให้เกิดเรื่องเล่า ที่ผมจะเล่าต่อไปนี้ ซึ่งเกี่ยวกับเด็กที่ย้ายเข้ามาเรียนใหม่ คนหนึ่ง สมมุติชื่อง่าย ๆ ว่า เด็กชาย อ.อ่าว

เด็กชาย อ.อ่าง ย้ายมาจากโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีรถรับ-ส่งนักเรียนเข้ามาถึงรับถึงหมู่บ้าน ขนเอาเด็กบ้านเราออกไป แต่ระยะหลังเด็กเริ่มทยอยย้ายกลับมา รายล่าสุดคือเด็กชาย อ.อ่าง คนนี้ และปัญหาที่นักเรียนจากโรงเรียนเอกชนแห่งนี้ นำกลับมาให้พวกเราจะเป็นเหมือนกันทุกคน คือ เด็กอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ ผมก็ไม่เข้าใจเหมือนกันว่าเขาจัดการเรียนการสอนกันอย่างไร บางทีอยู่ชั้น ป.๔ ชั้น ป.๕ แต่อ่านหนังสือไม่ออก ผู้ปกครองบางคนก็เห่อเหิม ส่งลูกขึ้นรถรับ-ส่งนักเรียน แล้วมีความคิดว่าตัวเองเหนือกว่า ดูดีกว่า รวยกว่า แต่สุดท้ายก็ต้องย้ายกลับมา เพราะลูกอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ เมื่อเทียบกับเด็กที่เรียนอยู่กับบ้านแล้วเทียบกันไม่ได้เลย คนแล้วคนเล่าที่ย้ายกลับมาโรงเรียนก็ต้องมาเริ่มนับ ๑ ใหม่ กว่าจะทันเพื่อนก็ต้องใช้เวลาและความพยายามอย่างมากของครูผู้สอน แต่เราก็ทำได้ทุกคน นั่นแสดงว่า ปัญหาไม่ได้อยู่ที่เด็ก เพราะเด็กสามารถพัฒนาได้ ปัญหาจึงอยู่ที่ครูและโรงเรียนว่า ทำได้ไม่พัฒนาเขาให้ได้ตามศักยภาพของเด็กชาย อ.อ่าง ก็เช่นเดียวกัน ย้ายมาเข้าเรียนในต้นปีการศึกษา ๒๕๖๐ ในเอกสารบอกว่าย้ายมาเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ แต่แปลกตรงที่ผู้ปกครองของเด็กมาขอเข้าเรียนในชั้น ป.๒ โดยให้เหตุผลว่า เด็กอ่านหนังสือยังไม่ออก สู้เด็ก ชั้น ป.๑ บ้านเรายังไม่ได้เลย จะเข้าเรียน ป.๓ ได้อย่างไร ผมได้ฟังผู้ปกครองพูด ก็มีเหตุผลดี แต่เรื่องนี้ยังไม่เคยมีแนวปฏิบัติไว้เลย กรณีที่ผู้ปกครองขอลดชั้นเรียนของเด็ก ผมจึงให้ครูชั้น ป.๑ นำเด็กคนนี้ไปคัดกรองดูซิว่า ทักษะการอ่านการเขียนเขาอยู่ประมาณไหน วันต่อมาคุณครูก็มาบอกว่า เด็กชาย อ.อ่าง ไม่ได้อะไรเลย แม้พยัญชนะ สระง่าย ๆ เด็กยังไม่รู้ แล้วจะอ่านหนังสือออกได้อย่างไร ผมจึงตัดสินใจและให้คำตอบ

ผู้ปกครองไปว่า ผมจะเอาชื่อเด็กไว้ชั้น ป.๒ แต่จะให้เด็กไปเรียนในชั้น ป.๑ ในเทอมที่ ๑ เพื่อพัฒนาทักษะเบื้องต้นในด้านการอ่านการเขียนก่อน ผู้ปกครองก็ตกลง นี่ยังดีนะที่ผู้ปกครองของเด็กคนนี้อยอมรับความจริง และต้องการพัฒนาเด็กจริง ๆ วิธีการของผมอาจไม่ถูกต้องตามระเบียบมากนัก แต่ก็ต้องทำให้เด็กมีพื้นฐานที่ดีก่อนจะไปเรียนในชั้นที่สูงขึ้น เพราะถ้าเรายังตื้อตึงที่จะให้เด็กขึ้นชั้น ป.๓ เด็กจะเรียนไม่ทันเพื่อน และจะตามมาด้วยปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย โชคดีที่ผู้ปกครองไม่มีปัญหา และเด็กก็พร้อมที่จะเริ่มต้นใหม่

ต่อไปก็ขึ้นอยู่กับฝีมือของครูเราแล้วว่า จะสามารถพัฒนาเด็กคนนี้ได้ทันเพื่อนชั้น ป.๒ ได้ไหม ส่วนตัวของผมแล้ว ผมเชื่อในฝีมือของครู ถ้าเด็กไม่เลวร้ายจริง ๆ จนถึงกับพิกลพิการ ผมเชื่อว่า คุณครูของผมทำได้ ภายในเทอมเดียวแน่นอน มันท้าทายมากกับการที่จะสอนเด็กให้อ่านออกเขียนได้ภายในเทอมเดียว ขณะที่โรงเรียนเอกชนเขาสอนมา ๔ ปีแล้วตั้งแต่อยู่ชั้นอนุบาล ถึงชั้น ป.๒ กำลังจะขึ้นชั้น ป.๓ ยังอ่านหนังสือไม่ออกเลย ผมก็ติดตามสอบถามความก้าวหน้ากับครูเป็นระยะ ทุกครั้งก็ได้รับคำตอบที่น่าพอใจ ว่าเด็กสามารถพัฒนาได้ และเขาพร้อมที่จะพัฒนาทักษะของเขาเริ่มดีขึ้นจากที่ไม่ได้อะไรเลย วันนี้เขาเริ่มได้และเริ่มเห็นแววตาที่มีความสุขกับการเรียนมากขึ้น คุณครูก็ใช้เวลาเพิ่มเติมเสริมแต่งพิเศษกว่าเด็ก ป.๑ คนอื่น เพราะมีเวลาน้อย เขาต้องขึ้นไปเรียนในชั้น ป.๒ ในเทอมต่อไป ในที่สุดสิ่งมหัศจรรย์ก็เกิดขึ้น ยังไม่หมดภาคเรียนที่ ๑ เลย คุณครูมาบอกว่าส่งเด็กชาย อ.อ่าง ขึ้นไปเรียนในชั้น ป.๒ แล้ว เพราะเห็นว่าพัฒนาการของเขาน่าจะเรียนทันเพื่อน ๆ ได้บ้างแล้ว ผมก็สอบถามไปที่ครูชั้น ป.๒ ว่า อ.อ่าง เป็นอย่างไร คุณครูก็บอกว่าดีขึ้นเยอะ

อยู่กับเพื่อน ๆ ได้ เรียนกับเพื่อน ๆ ได้ อาจไม่อยู่แนวหน้า แต่ก็ดีกว่าเดิม เยอะมาก ผมมีความสุขกับการแก้ปัญหาในครั้งนี้น่ามาก เพราะใช้แต่เพียงแค่รับเด็กย้ายมาเรียนและได้จำนวนนักเรียนเพิ่มเท่านั้น แต่เป็นการช่วยเหลือเด็กคนหนึ่ง ที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ให้เขาไม่มีปมด้อย เมื่อต้องไปนั่งเรียนกับเพื่อนคนอื่น ๆ ผมถือว่าเป็นการช่วยชีวิตคนเลยนะ เพราะทักษะการอ่านออกเขียนได้ เป็นทักษะที่ใช้เป็นเครื่องมือสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ผมว่าเด็กชาย อ.อ่า เป็นเด็กที่ “โศคดี” มีเด็กหลาย ๆ คนที่ไม่โศคดีเหมือนเด็กชาย อ.อ่า เด็กจำนวนมากถูกทอดทิ้ง ปล่อยปละละเลย โดยครูบางคนหรือบางโรงเรียนที่ส่งเด็กจนจบชั้น ป.๖ หรือชั้น ม.๓ แต่มีจำนวนไม่น้อยที่จบออกมาแล้วอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ นี่เป็นเพราะเราปล่อยให้เด็กเสียโอกาสที่จะพัฒนาตามสิ่งที่ควรจะเป็นในแต่ละช่วงวัย โดยคิดเอาเองว่าเด็กโง่ เป็น LD พัฒนาไม่ได้ ครูก็เลยไม่พัฒนา ส่งขึ้นชั้นมาเรื่อย ๆ จนสะสมเป็นดินพอกหางหมู แล้วสุดท้ายเขาก็จบ โดยที่ไม่ได้อะไรเลยกับเวลา ๘ ปี ๑๒ ปี ที่เขาอยู่ในระบบโรงเรียน แล้วการใช้ชีวิตในสังคมของเขาก็ต้องลำบากมากขึ้น เพราะทักษะที่เป็นเครื่องมือของเขาไม่พร้อม เพราะฉะนั้นผมมักจะพูดกับคุณครูเสมอว่า อาชีพครู คือ “อาชีพนักบุญ” เพราะเราได้ทำบุญทุกวัน ทำบุญกับเด็กของเราวันนี้แหละ ทำทุกวัน มีความสุขทุกวัน แต่ถ้าเรามีโอกาสทำแล้วเราไม่ทำ มันจะเป็นบาป เพราะเหมือนเราปิดโอกาสของเด็กไปตลอดชีวิต เรามักจะถามเด็กว่า “โตขึ้นอยากเป็นอะไร” แต่เราไม่ค่อยถามตัวเองเลยว่า “วันนี้เราเตรียมเด็กไว้พร้อมหรือยัง” พร้อมที่จะนำทางไปสู่อนาคตของเขา หรือยัง

วันนี้ เด็กชาย อ.อ่าง เรียนอยู่ชั้น ป.๒ กับเพื่อน ๆ ได้อย่างมีความสุข ผู้ปกครองก็มีความสุขที่เห็นลูกอ่านออกเขียนได้ เด็กชาย อ.อ่าง “โชคดี” ที่ย้ายมาถูกที่ถูกเวลา และยังไม่สายเกินไปที่จะพัฒนา “โชคดี” ที่มาเจอครูดีมีฝีมือและเป็นครูที่ทุ่มเท จริงจัง จนมาพบแสงสว่างจากปลายอุโมงค์ที่ไฝฝืนอยากจะเจอ วันนี้เจอแล้วคิดว่าเขาจะเดินต่อไปได้อย่างสะดวกและมั่นใจมากขึ้นอย่างแน่นอน

อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ใครรับผิดชอบ

นางปิยะดา ชาวชุมชน
โรงเรียนบ้านหัวนา สพป.ขอนแก่น เขต ๒

ดิฉันเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งสืบเนื่องมาจากคุณครูคนก่อนได้เกษียณอายุราชการไป จึงทำให้ดิฉันมีความรู้สึกกดดัน และวิตกกังวลเป็นอย่างมากที่ได้รับทำหน้าที่นี้ว่า “เราจะทำได้หรือเปล่านะ” จะเริ่มต้นจุดไหนก่อนดี จะสอนอย่างไร วิธีการไหนเพื่อที่จะให้ได้ของเราอ่านออกเขียนได้ เพราะดิฉันยังไม่เคยสอนเด็กช่วงชั้นที่ ๑ เลย ทำให้ตนเองหนักใจมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามในเมื่อเราเป็นครูซึ่งทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเด็กด้วยหัวใจอยู่แล้วทำไมเราจะทำหน้าที่นี้ไม่ได้ มันคืออาชีพของเรา มันคงทำได้ไม่ยากเย็นอะไร จึงทำให้ดิฉันมีพลังใจและมุ่งมั่นกับสิ่งที่ท้าทาย และรอความช่วยเหลืออยู่ข้างหน้า โดยที่เราร่วมทำหน้าที่อย่างเต็มที่ เต็มความสามารถ

ต่อมาในปีการศึกษา ๒๕๖๐ ภาคเรียนที่ ๑ มีผู้ปกครองพาเด็กชายคนหนึ่งซึ่งเป็นหลานย้ายมาจากโรงเรียนอื่น มาเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ พอเปิดเรียนได้สองสัปดาห์ คุณครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ได้มาพูดคุยเชิงปรึกษาว่ามีเด็กชายที่ย้ายเข้ามาเรียนใหม่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้เลย มีพฤติกรรม คือ เด็กมีสีหน้าแววตาวิตกกังวล ไม่สบตากับคุณครูเมื่อครูซักถาม หลบสายตา เวลาพูดก็จะพูดได้อ้อมอ้อม และที่สำคัญไม่ค่อยพูดคุยกับเพื่อน ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ที่สำคัญเขาอ่านพยัญชนะ จำสระสับสนไปหมด การอ่านสะกดคำหรือเขียนคำก็ยังไม่ต้องพูดถึง ดังนั้น ในฐานะที่เราเป็นครู เราได้เห็นได้รับรู้แล้วจะปล่อยเด็กตาดำ ๆ อยู่ในสภาพอย่างนี้ไม่ได้แน่ เพราะเพื่อน ๆ ในระดับชั้นของเขามีความพร้อมในการเรียนรู้ไปมากแล้ว ดิฉันมีความรู้สึกเป็นห่วงกับสิ่งที่เขาขาดการเรียนรู้ การดูแลเอาใจใส่ และอื่น ๆ ที่ได้ไม่เต็มที่

ดังนั้น ดิฉันได้นำเรื่องราวเข้าที่ประชุม เพื่อปรึกษาหารือกับผู้บริหาร และคณะครูทุกคนในโรงเรียนว่า เราจะร่วมกันช่วยเหลือแก้ไขอย่างไรก่อนที่จะสายเกินไป และจะเป็นปัญหาในระดับชั้นสูงขึ้นอย่างแน่นอน แล้วในที่สุด ก็ได้ข้อสรุป นั่นก็คือ ตกลงให้เด็กลงมาฝึกพื้นฐานในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยมาเริ่มต้นใหม่ เพราะเด็กควรได้รับการพัฒนาเรียนรู้้อย่างค่อยเป็นค่อยไปเสียก่อน เมื่อเวลาจะทำการทดสอบต่าง ๆ ค่อยกลับมาสอบรวมกับเพื่อนในระดับชั้นของตนเองก็ได้ พอถึงเวลาเข้าเรียนร่วมกับน้อง ๆ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ดิฉันจะคอยให้กำลังใจ สนับสนุน ช่วยเหลือและสังเกตพฤติกรรมของเขาในการเรียนรู้ จากการสังเกต พบว่าเขายังอาย และพูดจาอ้อมอ้อมไม่เต็มเสียง ดิฉันก็จะคอยชี้แนะแนวทางการเรียนรู้

เสริมแรง กระตุ้นให้เขามีความอยากรู้อยากเรียนมากยิ่งขึ้น ในเมื่อเขามีปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ จำพยัญชนะ สระสับสนไปหมด ดิฉันก็เริ่มให้เขาฝึกออกเสียงพยัญชนะ ประกอบกับชี้แนะแนวทางให้รู้จักการสังเกต แยกแยะ จดจำ พร้อมกับหาสื่อต่าง ๆ มาช่วยเสริมแรงอีก ในระยะ ๑ เดือนกว่า ๆ เขาเริ่มมีความมั่นใจมากขึ้น และพร้อมที่จะฝึกประสมคำ สะกดคำ อ่านคำง่าย ๆ ได้ถูกต้อง

เข้าสู่เดือนที่สอง เขาสามารถอ่านคำ เขียนคำ แม่ ก กา ได้ ผนวกรณยุกต์ได้ และเขายังพูดคุย หยอกล้อกับน้อง ๆ อย่างสนุกสนาน ดูเขามีความสุข แววตาสดใส ทำให้ดิฉันมีความสุขใจ อิ่มใจเป็นที่สุดกับสิ่งที่เขาได้รับจากเรา ต่อมาอย่างเข้าเดือนสุดท้ายของภาคเรียนที่ ๑ ผลการเรียนรู้ของเขาสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ดีขึ้น ไม่ว่าจะอ่านคำที่มีตัวสะกดตรงมาตรา หรือเขียนคำตามคำบอก เขาอ่านได้ เขียนได้เท่ากับเพื่อน ๆ และนำคำมาแต่งประโยคง่าย ๆ ได้ถูกต้อง จึงทำให้ดิฉันมีความมั่นใจว่า เด็กชายคนนี้จะสามารถกลับขึ้นไปเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ได้แล้ว โดยที่เราไม่ต้องกังวลและเป็นห่วงในระดับหนึ่ง เพราะคุณครูประจำชั้นของเขาและเพื่อน ๆ จะคอยให้กำลังใจ สนับสนุนช่วยเหลือต่อไปในภาคเรียนที่ ๒ โดยเฉพาะเมื่อมีการทดสอบการอ่าน การเขียน เขาก็ทำข้อสอบได้ดีขึ้น และในขณะนี้เขากำลังจะเลื่อนชั้นไปอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ได้อย่างมั่นใจ ถึงแม้เขาจะเรียนไม่ค่อยเก่งเท่ากับเพื่อน ๆ ก็ตาม สุดท้ายนี้คือ ความสำเร็จและความภูมิใจของดิฉัน ซึ่งมันเกิดจากการทุ่มเท ดูแลเอาใจใส่ของเราเอง ถึงแม้มันจะเข้าไปบ้าง แต่เราก็พยายามช่วยเหลือ จนเขาสามารถอ่านออก เขียนได้ แก้ปัญหาเป็น และที่สำคัญเขาเข้ากับเพื่อน ๆ และอยู่ได้อย่างมีความสุข

จุดยืน

นางสาวรอง แสนธนู
โรงเรียนบ้านหัวนา สพป.ขอนแก่น เขต ๒

ฉันเคยตั้งคำถามกับตัวเองหลายครั้งเกี่ยวกับเรื่องเวลาและการเปลี่ยนแปลง เพราะใคร ๆ ก็ชอบพูดว่า “ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา” เหมือนกับว่าเวลาเป็นตัวกำหนดให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกเรื่องและฉันก็มักจะเห็นแย้งอยู่บ่อยครั้งว่ามันไม่จริง แต่ฉันก็ไม่ได้ซีเรียสกับคำถามหรือคำตอบของตัวเอง เพราะฉันเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มันย่อมมีเหตุ มีที่มาเฉพาะ ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้นเอง เช่นเดียวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโรงเรียนของฉัน ซึ่งเกี่ยวข้องข้องกับการทำงานของฉัน และส่งผลโดยตรงต่อเด็ก ๆ ของฉัน

เมื่อย้อนเวลากลับไป โรงเรียนของฉันเคยมีครูสอนครบทุกชั้นเรียน เมื่อมีครูเกษียณและย้ายออก ก็ไม่เคยได้รับครูคนใหม่กลับมาแทนอีกเลย เหตุเพราะจำนวนเด็กลดลง แต่ในขณะเดียวกันชั้นเรียนกลับขยายเพิ่มมากขึ้น จะโดยหลักการหรือแนวคิดอะไรก็แล้วแต่

ที่กำหนดให้ครู ๑ คน ต่อ นักเรียน ๒๐ คน ชั้นเรียนแต่เดิมมี ๗ ชั้นเรียน
 เพิ่มขึ้นเป็น ๘ ชั้น และปัจจุบันเพิ่มเป็น ๙ ชั้นเรียน มีครูผู้สอน ๔ คน
 ผู้อำนวยการอีก ๑ คน การโรงเกษียณไปตั้งแต่ปีไหนฉันก็จำไม่ได้แล้ว
 มันนานมาก ฉันได้รับมอบหมายให้เป็นครูประจำชั้น และครูผู้สอน
 นักเรียนชั้น ป.๒ และชั้น ป.๓ สำหรับตัวฉันเองเป็นคนค่อนข้างเสียงดัง
 เข้มงวดในเรื่องระเบียบวินัย ก็ค่อนข้างมั่นใจว่าจะไม่มีปัญหา
 น่าจะเอาเด็ก ๆ อยู่ พอเอาเข้าจริง ก็เจอของจริง เพราะเด็กก็คือเด็ก
 แมวไม่อยู่หนูร่าเริงดี ๆ นี่เอง ห้องเรียนจัดไว้ติดกัน แต่ก็ยังมีสายลับ
 คอยสอดส่องดูครูลงเวลาว่าครูมาหรือยัง แค่ออกห้องไม่พ้นถึง
 ประตูอีกห้องเสียงเจิบกริบทีเดียว ดูตั้งหน้าตั้งตากันจริงจังมาก
 แต่เพื่อเถาะงานไม่มีเสร็จ ทั้งชูทั้งคาตโทษ ลงโทษ จะกี่ครั้งก็ยังไม่
 เหมือนเดิม เดินกลับมาอีกห้อง ภาพที่เพิ่งผ่านไปไม่กี่นาที กลับมาเป็น
 ภาพซ้ำ และก็เป็นเช่นนี้เรื่อย ๆ มันทั้งเหนื่อยล้า กำลังกายกำลังใจ
 เหมือนมันจะหมดเอาดื้อ ๆ แต่สิ่งที่สะท้อนกลับมา ทำให้รู้ว่าพวกเขา
 ต้องการให้เราอยู่ด้วย อยากให้เราพูดคุยกับเขา สนใจเขา คอยตอบ
 คำถาม คอยแนะนำเขาอยู่ใกล้ ๆ เพราะพอเราใช้เวลาห้องใดห้องหนึ่ง
 สักพักพวกเขาจะเริ่มมีปัญหา คอยมาถาม คอยมาตาม เรียกว่าเดินกัน
 ทั้งวัน

ปีต่อมาจึงได้ปรึกษาคณะครู และ ผอ.ว่า ขอนำเด็ก ๒ ชั้น
 รวมไว้ห้องเดียวกัน ทุกคนเป็นห่วงว่าจะสอนกันอย่างไร ก็เลยบอก
 แนวทางว่าแยกกระดานหน้าชั้นสองแผ่น ช่วงเช้าจะสอนแยกรายวิชา
 คณิตศาสตร์ กับภาษาไทย ช่วงบ่ายก็จะแยกบ้าง บูรณาการบ้าง
 ตามความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ การที่เราได้อยู่กับพวกเขา
 ได้พูดคุยแนะนำ ทำให้ดู อธิบายให้ฟัง ให้เขาได้ซักถาม คอยช่วยเหลือ

เมื่อพวกเขามีปัญหา มีหนังสือนิทานให้พวกเขาได้อ่านเพื่อรอคอยเพื่อน ให้เด็กเก่งได้รู้จักการช่วยเหลือแบ่งปันและรอคอย เด็กซ้าก็มีความพยายาม เพราะรู้ว่าเพื่อนรอคอย ถึงแม้จะลุกทุเลช้าบ้างเร็วบ้าง แต่ทุกคนก็ผ่านไปด้วยกัน ทุกอย่างมันดีขึ้น คราวนี้ไม่เหนื่อยเดิน แต่เหนื่อยพูด พูดกันทั้งวัน ยืนเกาะโต๊ะครูทั้งวัน เวลาที่มีเป็นส่วนตัวคือการมีลมหายใจเป็นของตนเอง แต่มันก็คุ้มนะ เพราะเด็กของฉันอ่านออกเขียนได้ เมื่อผลการทดสอบแห่งชาติออกมาผลมันดีขึ้นและดีขึ้นเป็นลำดับในปีต่อมา เอาเถอะถ้ามันดีขึ้นอย่างนี้ทุกปี มันก็แค่เหนื่อยพักแล้วก็หาย

ปีการศึกษาใหม่เริ่มขึ้นอีกแล้ว ผ่านมาก็ปีแล้วนะที่ฉันยังคงอยู่ที่เดิม ใช้ปฏิทินงานแบบเดิม ๆ (โบราณเหมือนเดิม) เริ่มต้นด้วยการเล่าสถานการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ ให้พวกเขาฟัง คอยฟังพวกเขาเล่าเรื่อง และตั้งคำถาม บางครั้งก็จริงจัง บางครั้งก็สัพเพเหระ แต่สิ่งที่จริงจังเสมอ คือ การแข่งวงดกวดขัน เรื่องระเบียบวินัย ความเป็นระเบียบในด้านการเขียน และลายมือ ในทุกสาระการเรียนรู้ ฉันไม่ได้ปฏิเสธสื่อ นวัตกรรม หรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพียงแต่ฉันจะใช้ตามความเหมาะสม (แต่น้อย) แม้แต่โครงการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับโรงเรียนปลายทางมาถึง ฉันก็ได้ใช้แต่มันไม่ประสบผลสำเร็จทั้งที่เป็นโครงการที่ยอดเยี่ยม ครูต้นทางจัดกิจกรรมได้ดี เราก็พยายามแล้ว แต่สุดท้ายก็ต้องย้อนกลับมาที่เดิม โดยเน้นให้เด็กระดับชั้น ป.๑ – ป.๓ อ่านออกเขียนได้ให้คล่อง คิดคำนวณพื้นฐานให้เป็น สุดท้ายก็จะนำไปสู่การเรียนรู้สาระการเรียนรู้อื่น ๆ การคิดวิเคราะห์ก็จะตามมา เมื่อเรียนจบทุกสาระการเรียนรู้ประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี และได้ฝึกคิดวิเคราะห์แบบทดสอบแห่งชาติ

ของปีที่ผ่านมาทุกปี อาจมีคนมองว่าฉันถอยหลังเข้าคลอง ฉันไม่เสียใจหรอก และไม่โกรธด้วย ถ้าตราบไฉนน้ำในคลองยังใสสะอาด ให้ผู้คนในชุมชนได้ใช้ประโยชน์ และเด็ก ๆ ของฉันก็ได้ประโยชน์ และมีความสุขตามอัตภาพ เอาเป็นว่าถ้าระบบการศึกษา ยังยึดผลการทดสอบแห่งชาติเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จด้านการศึกษา ฉันก็ควรต้องภูมิใจในตัวเด็ก ๆ ของฉัน เพราะพวกเขามีผลการทดสอบแห่งชาติ สูงกว่าระดับประเทศมาตลอด และอยู่อันดับต้น ๆ ของ สพป. ต้นสังกัดติดต่อกันมาตลอดเช่นเดียวกัน ด้วยวิธีการสอนที่ฉันเล่ามา ตั้งแต่ต้น ซึ่งไม่มีอะไรพิเศษเลย นอกจากความทุ่มเทเอาใจใส่ ถึงวันนี้ ฉันรู้สึกว่ามันผ่านไปเร็วเหลือเกิน แต่ไม่ว่ามันจะผ่านไปหรือผ่านไปอีกนานเท่าใดก็ช่างวันเวลาเถอะ ฉันก็คงยืนอยู่ตรงนี้อยู่ที่เดิม อยู่กับความคิด และหลักการเดิม ๆ ของฉัน อยู่กับเด็ก ๆ ของฉัน เพราะฉันเชื่อว่าพวกเขายังต้องการครู (ตัวเป็น ๆ) อยู่เสมอ

ครูทำได้ทุกอย่าง

นายสมัย เพ็ชร์

โรงเรียนบ้านหัวนา สพป.ขอนแก่น เขต ๒

ผมสอบบรรจุได้ตั้งแต่ ปี พ.ศ.๒๕๒๗ ผมไม่ได้จบวิทยาลัยครู (สมัยก่อนเรียกวินาลัยครู) ผมจบ ปวส. จากวิทยาลัยเกษตร ในช่วงนั้น การสอบบรรจุครู จะสมัครได้ทุกคน ไม่จำเป็นต้องจบวิทยาลัยครู ก็สามารถสมัครสอบเป็นครูได้ ช่วงนั้นผมสอบบรรจุอยู่ ๓ ครั้ง จึงสอบติด ผมดีใจมากที่จะได้เป็นครู เพราะอาชีพครูเป็นอาชีพที่ ช่วยสอนคนให้มีความรู้ อ่านออกเขียนได้ และได้อบรมแนะนำสั่งสอน ให้คนเป็นคนดี เป็นอาชีพที่ได้ทำบุญกับเด็กนักเรียน ในใจผม ตั้งปณิธานไว้ว่า จะตั้งใจสอน ทุ่มเท เสียสละเวลา นอกเหนือ เวลาราชการเพื่อให้ลูกศิษย์เป็นคนมีความรู้ ความสามารถ อยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข

ผมได้มาบรรจุที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง ด้วยความที่ผมไม่ได้จบครู มาบรรจุใหม่ ๆ ช่วงนั้นมีคุณครูท่านหนึ่งย้ายไปผมเลยได้ย้ายมาแทน ทางครูใหญ่ตอนนั้นยังไม่มีตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการ

ท่านครูใหญ่ได้มอบหมายให้ผมสอนวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ กลุ่ม กพอ. (วิชาเกษตร) และกลุ่ม สทน. (วิชาสุขศึกษา และ พลศึกษา) ด้วยความที่ผมไม่ได้จบครู เอกสารต่าง ๆ ในชั้นเรียน ยังไม่รู้เรื่องอะไรเลย และมอบหมายให้ผมเป็นครูประจำชั้น ป.๖ ผมคิดอยู่ในใจว่าทำอะไรจึงจะเข้าใจการบันทึกเอกสารต่าง ๆ ในชั้นเรียน ในที่สุดผมจึงคิดว่า ถ้าไม่รู้เราต้องถาม จึงไปถามครูคนหนึ่ง ซึ่งบรรจุมานานแล้ว ท่านได้อธิบายให้ผมฟังจนเข้าใจทุกอย่าง ผมคิดว่าการที่เราไม่รู้เราอย่าไปอาย ไม่ต้องคิดว่าเขาจะดูถูก ไม่รู้ต้องถาม ในด้านการสอนผมจบวิชาเอกเกษตร พอเข้าใจและสอน ได้คือ กลุ่ม กพอ.วิชาเกษตร ส่วนวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ สุขศึกษา พลศึกษา ผมไม่เคยมีความรู้เลย มีเพียงตอนเรียนมัธยมต้น เล็กน้อย ผมเคยได้ยินเขาพูดกันว่า “ครูประถมสอนได้ทุกวิชา” ผมใช้คำพูดนี้มาปฏิบัติ ถ้ามีการอบรมเกี่ยวกับวิชาที่สอน ผมพยายาม เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อจะได้มีความรู้ และรู้วิธีการสอนในวิชานั้น เพื่อที่จะนำมาสอนให้นักเรียนเข้าใจ และมีความรู้ในวิชานั้น ตอนเช้า บางวันหลังจากที่นักเรียนทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเสร็จแล้ว เหลือ เวลาประมาณ ๑๐-๒๐ นาที ผมก็จะเรียกนักเรียนเข้าห้องเพื่อสอน ช่อมเสริม อ่านบ้าง เขียนบ้าง เพื่อให้เด็กเก่งได้เก่งยิ่งขึ้น เด็กอ่อนให้ เก่งขึ้น และบางครั้งก็สอนช่อมเสริมในวันเสาร์-อาทิตย์ จึงทำให้ ผลสอบ O-NET ติดลำดับ ๑-๑๐ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒ ถึง ห้าปีติดกัน ปัจจุบันผมภูมิใจมาก ที่ได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรบรรยายพิเศษเล่าเรื่องการยกระดับผลสัมฤทธิ์ นักเรียนให้เพื่อนครูในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอื่น ๆ และอำเภออื่น ๆ ฟัง ผมรู้สึกดีใจ และเป็นเกียรติที่ได้ไปเล่าเพื่อเราพลังให้เพื่อนครู

มีกำลังใจ มีพลังที่จะทำให้นักเรียนในโรงเรียนของตนเองมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น ในการทำงานของผมไม่คิดที่จะทำงานเอาหน้า ไม่คิดเอาใจพอ. เป็นการทำงานด้วยจิตสำนึก ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครู ไม่ทำงานเพื่อเอาความดีความชอบ ทำงานให้สมกับเป็นครูของพระราชฯ ทำงานในหน้าที่ให้ดีที่สุด ทำงานด้วยความเสียสละ

ในช่วงประมาณ ๖ - ๗ ปี ภารโรงของโรงเรียนได้เกษียณอายุราชการ ตำแหน่งนักการภารโรงถูกตัด ผมต้องทำหน้าที่แทนภารโรง เพราะทั้งโรงเรียนมีผู้ชายสองคนคือผมกับ ผอ. เริ่มตั้งแต่ตอนเช้าประมาณ ๐๖.๓๐ น. ผมจะมาเปิดประตูโรงเรียนทุกวัน ทั้ง ๆ ที่ผอ. ก็ไม่ได้มอบหมายให้ผมทำหน้าที่เปิดประตู แต่ด้วยสามัญสำนึก ไม่มีภารโรงเปิดประตู นักเรียนไปโรงเรียนแต่เช้า ผู้ปกครองไปส่งลูกชั้นอนุบาลด้วยรถจักรยานยนต์ หรือรถยนต์ จะเข้าโรงเรียนยังไงจะให้ครูเวรแต่ละวันมาเปิด เขาเป็นครูผู้หญิงเขาไม่คล่อง หลังจากเปิดประตูโรงเรียนเสร็จแล้ว ผมก็จะไปให้อาหารหมูป่าแทนภารโรงทุกเช้า ทำไมผมไม่ให้อาหารในช่วงมาโรงเรียน เพราะบางวันฝนตก คอกหมูป่าอยู่กลางแจ้ง ไม่มีหลังคามุง รางให้อาหารก็ติดอยู่กับโคลนขี้หมู ผมจึงให้อาหารหมูก่อนแล้วกลับไปอาบน้ำ ถ้าผมแต่งตัวมาทำงานแล้วไปให้อาหารหมูมันคงสกปรกน่าดู ผมจึงให้อาหารหมูก่อนแล้วกลับไปอาบน้ำ แต่งตัว กินข้าว มาโรงเรียน เป็นรอบที่สองประมาณ ๐๗.๐๐ น. หลังจากมาถึงโรงเรียนรอบที่สอง ผมยังมีหน้าที่ให้อาหารปลาตกในบ่อซีเมนต์ และยังคงดูแลควบคุมการปลูกผักของนักเรียนคอยแนะนำการรดน้ำใส่ปุ๋ย และกำจัดวัชพืชต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผักแล้วนำไปขายให้โครงการอาหารกลางวัน ตามโครงการอนุรักษ์สืบเชื้อสาย หลังเลิกเรียนผมยังต้องทำหน้าที่ดูแลการปิดห้องเรียน และ

ห้องสำนักงานครู ถ้าห้องไหนยังไม่ปิดผมต้องไปตามให้นักเรียนที่รับผิดชอบแต่ละห้องมาปิดให้เรียบร้อย จากนั้นก็เหลือประตูโรงเรียนจะปิดพร้อมเลิกเรียนก็ยังไม่ได้อีก เพราะลูก ๆ นักเรียน และเยาวชนในหมู่บ้านเขามาซื้อผัก ผักสด ผมจำเป็นต้องกลับบ้านก่อน จนถึงเวลาประมาณหกโมงหรือหนึ่งทุ่ม ผมค่อยกลับมาปิดประตูโรงเรียน บางวันผมลืม เวลาประมาณสี่ทุ่มจะเข้านอนแล้วนึกได้ว่าลืมปิดประตูโรงเรียน ผมต้องขับรถจักรยานยนต์มาปิดประตูโรงเรียน

การเป็นครูของผมรู้สึกลำบากกว่าครูคนอื่น ๆ ในโรงเรียน บางครั้งผมก็คิดว่าโรงเรียนเป็นของผมคนเดียวหรือ ทำไมผมถึงต้องทำขนาดนี้ แต่ผมก็ไม่ได้บ่นให้ ผอ.หรือครูคนอื่น ๆ ฟัง ถ้าจะบอกผอ.ว่าครูเวรคนไหนให้มา เปิด - ปิด โรงเรียน ผมก็ไม่อยากทำอย่างนั้น ผมเลยคิดว่าทำไปเถิด ทำเพื่อส่วนรวม ทำเพื่อสังคม ทำเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข คิดเสียว่าเราทำดีเพื่อสังคม ซึ่งสุดท้ายนี้เราจะเห็นว่าครูทำได้ทุกอย่าง “การเป็นครูนั้น ทำได้ไม่ยาก แต่การเป็นครูที่ดีนั้น ทำยากยิ่งกว่า” ถ้าเรามีจุดหมาย มีความพยายาม ทุ่มเท ผมเชื่อว่าครูทุกคนทำได้แบบผมแน่นอน เพราะเราเป็นครูของพระราชฯ พร้อมทั้งจะทุ่มเท และเสียสละเพื่อลูก ๆ นักเรียนของพวกเขา

จากครูภาษาอังกฤษ มาสอนคณิตศาสตร์... สู่โอลิมปิกระดับจังหวัด

นายเร็กซ์ดี มะเลโลหิต
โรงเรียนบ้านบางม่วง สพป.พัทลุง เขต ๒

กระผมเป็นคนที่ชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษมาก ตั้งแต่สมัยเรียนประถม เมื่อก่อนเราเริ่มเรียนวิชาภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ แต่ผมก็สามารถท่องคำศัพท์ได้ดีจำคำศัพท์ได้แม่น ถ้ามัวทำอะไร ก็ชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ผมตอบได้ทันทีเลยว่า เพราะประทับใจครูผู้สอนตั้งแต่ชั้น ป.๕ มาจนจบมัธยมปลาย ผมประทับใจครูผู้สอนทุกท่าน และทำคะแนนได้ดีมาตลอด จนผมตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าจะเป็นครูภาษาอังกฤษให้ได้ จนในที่สุดความตั้งใจก็สมปรารถนา ผมสอบเข้าเรียนครูวิชาเอกภาษาอังกฤษได้สำเร็จ และผมก็ตั้งใจจะเป็นครูภาษาอังกฤษที่ดีให้ได้ แต่พอมาเป็นครูนอกจากจะสอนภาษาอังกฤษแล้ว อาจารย์ใหญ่ (สมัยนั้น) บอกว่าสอนคณิตศาสตร์ชั้น ป.๖ ด้วยเพราะว่าครูคณิตศาสตร์ได้ย้ายออกไป ผมถามอาจารย์ใหญ่ว่าคนอื่นไม่ได้หรือครับ ผมไม่ค่อยถนัด ท่านบอกว่า ครูนั้นแหละ

สอนเพราะเป็นครูประจำชั้นอยู่แล้ว แต่ผมบอกว่าสอนได้แต่ว่าผลการสอบระดับชาติ (สมัยนั้นใช้คำว่า NT แต่สมัยนี้ใช้คำว่า O-NET) อาจจะไม่ดีเท่าที่ครูคนก่อนนะครับ อาจารย์บอกว่าไม่เป็นไรแต่ก็ยังยั่วว่าทำให้ดีที่สุด ตั้งแต่นั้นมาก็สอนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษไปด้วย ภาษาอังกฤษไม่มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนเท่าไร แต่คณิตศาสตร์นี่สิต้องศึกษา ต้องเรียนรู้ บางเรื่องต้องเรียนไปพร้อมกับเด็ก ๆ บางทีเด็กบอกว่า ครูครับผิดแล้ว ผมอดข้าตัวเองไม่ได้แต่ก็ยอมรับความจริงแบบช้า ๆ กันไป แต่สิ่งที่ผมจะเล่าถึงความประทับใจในการสอนคณิตศาสตร์ในครั้งนั้นก็คือ ผมได้พัฒนาศักยภาพนักเรียนจากที่เริ่มจากศูนย์จนกระทั่งเป็นถึงจุดสูงสุด ซึ่งผมจะขอเล่าถึงนักเรียนที่ผมประทับใจมาอีกสักคน

เขาเป็นคนเรียนหนังสือค่อนข้างดีอยู่แล้ว เขาชื่อว่า “สมศักดิ์” วันหนึ่งอาจารย์ใหญ่มาบอกว่าเครือข่ายมีหนังสือแจ้งมาว่า ให้นำนักเรียน ๑ คน ไปคัดเลือกเป็นตัวแทนเครือข่ายเพื่อคัดเลือกไปประกวดคณิตศาสตร์สู่โอลิมปิก ซึ่งสมัยนั้นถือว่าสุดยอดที่สุดในการประกวดคณิตศาสตร์ ผมก็เข้าไปถามสมาชิกในห้องเรียนว่า ใครจะสมัครบ้าง ทุกคนเจิบหมดไม่มีใครสมัคร แต่มีนักเรียนคนหนึ่งยืนขึ้นบอกว่า “ผมสมัครครับ” เขาคนนั้นก็คือ เด็กชายสมศักดิ์นั่นเอง แต่สมศักดิ์บอกว่า “คุณครูต้องสอนผม ต้องติวผมด้วย” ผมรับปากกับสมศักดิ์ว่า “ตกลงครูจะติวให้ แต่ครูเพิ่งมาสอนอาจจะสู้โรงเรียนอื่นที่ครูเขาชำนาญการแล้วไม่ได้” สมศักดิ์บอกว่า “ไม่เป็นไร” ยังเหลือเวลาอีก ๕ วันก็จะนำเด็กไปแข่งแล้ว ทำไงดี วันนั้นผมมานั่งออกข้อสอบชุดหนึ่ง (สมัยนั้นต้องออกเองเพราะไม่มีอินเทอร์เน็ตให้ค้นหา) แล้วตอนเย็นวันนั้นหลังส่งข้อให้อาจารย์ใหญ่แล้ว ผมก็ให้

เขามาทำข้อสอบที่ผมออก (ตามประกาศนียบัตรไม่มีประสบการณ์) ปรากฏว่าเขาทำข้อสอบได้ไม่ถึงครึ่ง ทำได้แค่ครึ่งเดียว สมศักดิ์ว่า “ครูครับเลือกเพื่อนผู้หญิงอีกคนสิครับ” ผมว่า “ไม่ต้องเอาเธอนั่นแหละ เพราะเธอมาด้วยความสมัครใจ ผมบอกสมศักดิ์ว่ายังเหลือเวลาอีก ๔ วัน มาโรงเรียนตอนเช้าได้ไหม” (ตอนเช้าหมายถึง เวลา ๖.๓๐ น.) เขาตอบตกลง พอวันถัดมา ผมมาโรงเรียนแต่เช้าปรากฏว่า สมศักดิ์มานั่งรอผมอยู่แล้ว ผมให้เขาท่องสูตรคูณแม่ ๑ ถึง ๑๒ เขาท่องได้คล่องแคล่วดี ผมให้ท่องสูตรคูณ ๓ รอบก่อนตีทุกวัน

เมื่อเขาคลองสูตรคูณแล้วผมก็ให้เขาทำข้อสอบคิดเลขเร็ว ๓๐ ข้อ ใช้เวลา ๑๐ นาที ปรากฏว่าครั้งแรกเขาทำได้ ๒๐ ข้อ เพราะหมดเวลาเสียก่อน ผมก็ให้ทำชุดที่ ๒ และ ๓ ต่อ โดยได้บอกวิธีและเทคนิคต่าง ๆ ให้เขา ปรากฏว่า วันแรกทำ ๓ ชุด ก็หมดเวลาก่อนทุกครั้ง ผมบอกมาฝึกต่อตอนเที่ยงหลังจากกินข้าวเสร็จ เขาก็จะมารอ ผมให้ทำชุดเดิมปรากฏว่าเริ่มดีขึ้น ผมบอกว่าตอนเย็นหลังเลิกเรียนให้มาฝึกกับครูต่อเขาก็รับปาก ตอนเย็นผมให้ทำอีกแต่เป็นชุดใหม่ เขาก็ทำได้ แต่รู้สึกว่าเขาเริ่มซึม ๆ ผมถามว่าเป็นอะไรเขาบอกว่าปวดหัว ตายละ เราเข้มงวดกับเด็กมากไปไหม ผมบอกว่าพอก่อนแล้วให้เขาไปเตะฟุตบอลกับเพื่อน ๆ ๑๐ นาที เมื่อครบเวลาเขามาหาผมแล้วบอกว่า ครูครับผมเอาไปฝึกที่บ้านได้ไหม ตกลงว่าเขาเอาไปฝึกที่บ้าน เขาฝึกอย่างตั้งใจทุกวัน ตอนเช้า ตอนเที่ยง ตอนเย็นหลังเลิกเรียนผมก็คอยหาแบบฝึกให้เขาฝึกเขาทำ ผมไปซื้อแบบฝึกเล่มใหม่มาให้เขาทำ เขาทำอย่างตั้งใจ และพยายาม ข้อไหนไม่เข้าใจเขาก็ถาม บางทีผมบอกไม่ได้ก็ถามเพื่อน ๆ ที่เขาสอนคณิต ซึ่งในการฝึกครั้งนั้นไม่ใช่พัฒนาแต่คณิตคิดเร็ว แต่มีทักษะการคิดคำนวณ และโจทย์ปัญหาด้วย เขาก็

ฝึกทุกอย่างผสมผสานกันไป ผมมีความเชื่อว่าวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาทักษะต้องฝึกมาก ๆ เท่านั้นจึงจะมีความชำนาญ ถึงแม้ว่าเด็กจะเก่งแต่ถ้าไม่ฝึกฝน ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ถึงวันคัดเลือกระดับเครือข่ายทุกโรงเรียนนำนักเรียนมาครบทุกโรงเรียน ส่วนกรรมการออกข้อสอบก็คัดเลือกจากครูที่มีความชำนาญในวิชาคณิตศาสตร์ กรรมการมาออกข้อสอบกันวันนั้นเลย กว่าจะออกเสร็จ ก็ประมาณ ๑๑.๐๐ น. เวลาประมาณ ๑๑.๓๐ น. เขาก็เรียกนักเรียนเข้าห้องสอบใช้เวลาสอบแค่ ๑๐ นาที เด็กก็ออกมา ผมถามว่าทำได้ไหม เขาบอกว่าทำไม่เสร็จ ๓๐ ข้อ ๑๐ นาที สรุปว่ากรรมการให้เด็กทำข้อสอบคิดเลขเร็วแต่เอาข้อสอบทักษะการคิดคำนวณมาให้เด็กทำ ผมพาเขาไปทานข้าวที่โรงเรียนเพราะไม่อยากจะปล่อยให้ผลคงจะไม่ผ่านแน่นอน แต่ผมถามเขาว่าทำได้ไหม เขาบอกว่าเขามั่นใจว่าถึงทำไม่เสร็จแต่ข้อที่ทำไปนั้นมั่นใจว่าถูกหมดทุกข้อ ปรากฏว่าตอนบ่ายอาจารย์ใหญ่มาบอกว่าเขาได้ที่ ๑ ความรู้สึกแรกของครูคณิตศาสตร์อย่างผมดีใจมากผมรีบไปบอกเขาและเพื่อน ๆ ดีใจกันใหญ่ ผ่านไป ๑ ชั่วโมง ยังเหลือไปคัดตัวระดับอำเภอ ซึ่งมีทั้งหมด ๑๐ เครือข่าย ผมว่ามาถึงนี้แล้วก็ต้องสู้ ซึ่งมองสายตาเด็กแล้วเขาก็พร้อมที่จะสู้ไปกับผม

หลังจากนั้นเขาก็มาฝึกกับผมทุกวัน มากกว่าเดิมผมซื้อแบบฝึกเล่มใหม่ให้ทำ เขาก็ทำจนหมด ข้อไหนไม่เข้าใจก็ถาม ซึ่งผมก็เพิ่มพูนทักษะคณิตศาสตร์ไปด้วย ตอนนั้นผมเริ่มชอบคณิตศาสตร์แล้วเริ่มสนุก ถึงเวลาวันคัดเลือกนักเรียนมาครบทุกเครือข่าย คราวนี้ใช้เวลาสอบประมาณ ๑ ชั่วโมง เพราะในข้อสอบมีทุกทักษะ ปรากฏว่าเขาสอบได้ลำดับที่ ๒ (ที่จริงน่าจะได้ที่ ๑ เพราะกรรมการเอาข้อสอบไปไว้ด้านหลังซึ่งเขาไม่เห็นคิดว่าหมดแล้ว) ตกลงกรรมการบอกว่า

ลำดับที่ ๑ และ ๒ ไปแข่งต่อระดับจังหวัด จากคนที่เริ่มหมดหวังกลับมาสู้อย่างสงสารเด็กมากเพราะเขาตั้งใจ สองวันต่อมาต้องนำนักเรียนไปแข่งต่อระดับจังหวัดซึ่งมีทั้งหมด ๑๐ อำเภอ ๆ ละ ๒ คน รวมทั้งหมด ๒๐ คน เขาได้ลำดับที่ ๕ ซึ่งผมก็ตั้งใจเป็นที่สุดแล้วกับการเป็นครูคณิตศาสตร์ปีแรก ส่วนสมศักดิ์ หลังจากนั้นก็ตั้งใจเรียน เขาก็ยังมาติดกับผมทุกวัน จนวันหนึ่งอำเภอประกาศสอบโควตาโรงเรียนประจำจังหวัด โดยให้โควตาระดับอำเภอละ ๑ คน ผมลองพาเขาไปสอบดูปรากฏว่าเขาได้ลำดับที่ ๑ ในครั้งนั้น แต่น่าเสียดายที่เขาไม่เอา เพราะพ่อแม่อยากให้เรียนโรงเรียนที่มีชื่ออีกโรงเรียนหนึ่งในจังหวัดสงขลา ครั้งนั้นผมอาสาพ่อแม่เขานำเขาไปสอบเอง นักเรียนสมัครสอบเยอะมาก หนึ่งพันกว่าคน รับแค่ ๘๐ คน เขาสามารถสอบติด ๑ ใน ๘๐ คน และเขาเรียนที่นั่นจนจบชั้น ม.๖ และเข้าเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยในคณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยในกรุงเทพ จนมีงานทำประสบความสำเร็จในชีวิต

ซึ่งความประทับใจไม่ใช่มีแค่สมศักดิ์คนเดียว ยังมีอีกหลายคนที่เขาชอบเรียนคณิตศาสตร์ ไปเป็นครูคณิตศาสตร์ กลับมาสอนที่โรงเรียนใกล้ ๆ ผมรู้สึกภูมิใจและมีความสุขที่สุดที่เห็นความสำเร็จของพวกเขา จากครั้งหนึ่งที่ผมบังเอิญไปสอนวิชาคณิตศาสตร์แบบไม่ทันตั้งตัว

จุดเปลี่ยนสู่จิตวิญญาณ

นางพัชรี ฤทธิ์โต

โรงเรียนบ้านบางม่วง สพป.พัทลุง เขต ๒

ชีวิตของคนเราไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบเสมอไป เป็นสังขารแห่งชีวิต สุขบ้างทุกข์บ้าง กว่าที่จะถึงเป้าหมายที่วางไว้ เปรียบเสมือนเรือสินค้าที่กว่าจะถึงยังท่าเรือ ย่อมเจอคลื่นทะเลซัดไปอาจทำให้ไกลจุดหมาย หรือบางครั้งคลื่นทะเลก็หนุนให้เราไปสู่จุดหมายได้เร็วเกินคาดคิด

ดิฉันเป็นคนหนึ่งที่คล้ายกับเรือสินค้าลำนั้น กว่าที่จะมายืนอยู่ตรงจุดนี้ จุดที่คนทั่วไปให้เกียรติ ให้ความเชื่อถือ และพร้อมเรียกเราว่า “คุณครู” นั้น ดิฉันจะต้องผ่านอุปสรรคในชีวิตมากมาย ด้วยเหตุผลที่ว่า ต้นทุนชีวิตไม่เท่ากัน ดิฉันโชคดีที่เกิดมาในครอบครัวที่ให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษา พ่อแม่ไม่เคยหวังที่จะทำงานหนักเพื่อให้ลูกได้เรียนพิเศษเพิ่มเติมเหมือนกับลูกคนอื่น เนื่องจากดิฉันศึกษาในโรงเรียนที่มีการแข่งขันกันสูง ด้วยความรักที่มีต่อบุพการี แม้ดูเหมือนเป็นปมด้อยที่เรามีฐานะยากจน แต่มันก็กลับกลายเป็น

แรงผลักดันให้ดิฉันมีความมุ่งมั่น อุตสาหะในการเรียนหนังสือมากขึ้น ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา จนกระทั่งประสบความสำเร็จ เรียนจบปริญญาตรี วิชาเอกภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ด้วยเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง นี่คือการภูมิใจ ที่ดิฉันไม่เคยต้องการให้ผู้อื่นยินยอม แต่สิ่งสำคัญนั่นคือ การทำให้ครอบครัวภูมิใจ ยอมรับกับความสำเร็จที่ดิฉันทำสำเร็จและมอบเป็นของขวัญเพื่อท่านทั้งสอง ท่านนี้ก็อึ้งอัมพรหัวใจแล้ว อย่างที่ได้กล่าวมาข้างต้น ดิฉันสำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาเอกภาษาไทย ซึ่งในการฝึกสอน ๑ ปีเต็มที่ผ่านมาได้ฝึกสอนที่โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี ได้สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ รู้สึกเป็นประสบการณ์ที่ดี นักเรียนน่ารักและคุ้นเคยกันได้ง่าย เนื่องจากมีอายุใกล้เคียงกัน หลังจากที่เรียนจบได้มีโอกาสสมัครสอบบรรจุข้าราชการครู ซึ่งก็ไม่พ้นที่จะเลือกสนามสอบที่จังหวัดปัตตานี พระเจ้าเหมือนทดสอบชีวิตอีกครั้ง ดิฉันสอบได้และได้เข้ารับราชการครั้งแรกที่โรงเรียนบ้านยะรัง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ชาวดีก็มี แต่ชาวร้ายหรืออุปสรรคต่างก็ประดังเข้ามา ไหนจะเป็นพื้นที่สีแดง ต้องสอนเด็กประถม ซึ่งเป็นปัญหาว่าไม่เคยมีประสบการณ์ในการสอนเด็กเล็กมาก่อนเลย เป็นสิ่งที่ตัวเองกังวลมิใช่น้อย การเริ่มต้นสิ่งใหม่เป็นเรื่องที่น่ากลัวเสมอ แต่ในขณะนั้นคิดว่า จะลองดูสักตั้งเพราะเราเป็นครูที่ได้รับการบ่มเพาะปลูกฝังทั้งจิตวิทยาความเป็นครู พร้อมทั้งความเชี่ยวชาญในวิชาเอกมาเป็นอย่างดีแล้ว อะไรจะเกิดข้างหน้าก็ต้องพยายามปรับตัว และผ่านมันไปได้ เป็นเช่นนั้นจริง ๆ ดิฉันสามารถปรับตัวร่วมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และเพื่อนร่วมงาน คนในชุมชนได้เป็นอย่างดี มีความสุขในการสอน สนุกในการผลิตสื่อการสอน

เพื่อให้นักเรียนสามจังหวัดที่ไม่เคยคุ้นชินกับการใช้ภาษาไทยได้อ่านออกเขียนได้ ชีวิตความเป็นครูของดิฉันมีแต่ความท้าทายให้ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำ แต่ถ้าเรามีความตั้งมั่น ชยัน ฝ่าหาความรู้จากงานและเพื่อนร่วมงาน เราก็จะเพิ่มพูนพลังแรงใจ ในการพัฒนานักเรียนได้ต่อไปไม่ยาก

แต่จุดเปลี่ยนในชีวิตก็มาถึงอีก เหมือนเรือลำน้อยได้ถูกคลื่นซัดลอยมาสู่ท่า นั่นคือโอกาสที่มาพร้อมจุดเปลี่ยนในชีวิต ดิฉันได้มีโอกาสย้ายกลับมาสู่บ้านเกิดคือ จังหวัดพัทลุงที่รัก ดิฉันได้กลับมาสู่แผ่นดินแม่ มีความรู้สึกอบอุ่นในหัวใจอย่างบอกไม่ถูก ถือว่าเป็นชาวดีของครอบครัวเลยทีเดียว แต่ไขว่จะปราศจากความกังวลใด ๆ แต่เมื่อดิฉันได้เข้ามาทำงานที่โรงเรียนบ้านบางม่วง เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๖ ที่นี่เปลี่ยนความรู้สึกที่กังวล เป็นความเป็นพี่น้อง เหมือนครอบครัวของผิงงาน ที่มีความชยันช่วยกันขับเคลื่อนพัฒนากิจการกรมต่าง ๆ เพื่อนักเรียนจริง ๆ ทุกคนในโรงเรียนร่วมแรงร่วมใจ ให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดีในการทำงาน สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ดิฉันประทับใจมากที่สุด เพราะหากบุคลากรในโรงเรียนเป็นเช่นนี้ ผู้ที่ได้รับประโยชน์สูงสุดนั้นคือ “นักเรียน”

การเข้ามาทำงานที่โรงเรียนบ้านบางม่วงในขณะนั้น กระจบเหมาะกับดิฉันได้ตั้งครรรค์ การเริ่มทำงานในสถานที่ใหม่กับสภาพร่างกายที่ไม่เอื้ออำนวยในการทำงาน เหมือนเป็นสิ่งที่ท้าทายอุปสรรคให้เรือลำนี้อย่างต้องประคองลำเรือเพื่อให้ผ่านกระแสน้ำที่ซัดเข้ามาเป็นระลอก ๆ ให้ได้ ระลอกแรก คือ การเจอกับเทศกาลน้ำท่วมที่โรงเรียนต้องเจอกันทุกปี ปีละหลาย ๆ ครั้ง ช่วงแรกตกใจ และเครียดจัด เนื่องจากอุปกรณ์ เอกสารต้องเสียหาย จำได้ว่าลุนน้ำมาทั้ง ๆ

ที่ห้อง เพราะความเป็นห่วงห้องเรียน ระหว่างทางเมื่อได้สัมผัสกับนักเรียน และชาวบ้าน การที่น้ำท่วมกลายเป็นสีสนในจิตใจของฉันทันคือความสุขของนักเรียนที่ได้เล่นกระโดดน้ำ คิดในเชิงบวก ว่าเราได้ล้างโรงเรียนทุกปีเพื่อความสะอาดแล้วกัน ระลอกที่สอง คือ การสอบระดับชาติของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ที่เราเรียกสั้น ๆ ว่า NT และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่เราเรียกสั้น ๆ ว่า O-NET จุดเปลี่ยนในชีวิตก็บังเกิดขึ้น จากสอนนักเรียนชั้น ป.๑ ก็พัฒนามาเป็นเด็กโตขึ้นอีกระดับ ต้องปรับตัว ศึกษาทำความเข้าใจกับคำว่า NT และ O-NET พยายามหาแนวทางที่จะพัฒนานักเรียน มาปรับกับนักเรียนของเรารสชาติชีวิตก็เกิดขึ้นเพราะต้องใช้ความพยายาม และตั้งใจเพิ่มขึ้นจากเดิม และแล้วจากความกลัวบวกกับความตั้งใจในการสอน ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ระลอกที่สาม คือ การได้รับหน้าที่ให้พัฒนานักเรียนเรียนร่วม ได้มีประสบการณ์คลุกคลี และได้รู้จักนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เป็นงานใหม่ที่ท้าทายอีกครั้งที่ดิฉันต้องทำความเข้าใจนักเรียน พยายามผลิตสื่อที่มาพัฒนาไม่ว่าในด้านการอ่านและการเขียน ทำให้เราได้ฝึกการเป็นคนใจเย็นในการสอน และรู้สึกภูมิใจที่นักเรียนเหล่านี้ สามารถพัฒนาจากเดิมได้ ทำให้พวกเขามีใจและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น “จุดเปลี่ยนสู่จิตวิญญาณ” ในชีวิตทุกคนย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นสัจธรรมอีกข้อ ที่ไม่สามารถจะเลี่ยงได้ ฉะนั้นเราเป็นครูจึงควรเรียนรู้ ปรับตัว ยืนหยัดในการทำความดีเพื่อพัฒนานักเรียนต่อไป แล้วเราจะได้พบสีสนกลิ่นหอมหวานของดอกไม้ดอกน้อย ๆ ที่ชูขอสร้างความสุขและก่อเกิดพลังในการทำหน้าที่ข้าราชการที่ดีต่อไป

คำสัมภาษณ์พ่อ

นางรัศมิกา สินธุระหัส
โรงเรียนบ้านห้วยลึก สพป.สงขลา เขต ๒

ความสุขและความภูมิใจของคนเป็นครูนั้น คือ การได้เห็น
ลูกศิษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต ทั้งในด้านชีวิตส่วนตัว และความ
เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เมื่อฉันสอบบรรจุเข้ารับราชการครูได้
ในปี พ.ศ.๒๕๒๑ ซึ่งเวลานั้นโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
ศึกษาแห่งชาติ (สปช.) ฉันได้รับมอบหมายให้สอนวิชาภาษาไทย
และภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ฉันสอนอยู่ที่นั่น
ประมาณ ๗ ปี เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีครูสอนครบชั้น ก็เลย
ไม่ค่อยมีปัญหา จากนั้นฉันก็ย้ายติดตามครอบครัวมาสอนที่โรงเรียน
บ้านห้วยลึกพร้อมด้วยสามี ในระยะแรก ๆ ฉันได้รับมอบหมาย
ให้สอนวิชาภาษาไทย ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ ต่อมาก็สอน
เพิ่มวิชาศิลปะ - ดนตรีนาฏศิลป์และวิชาการงานพื้นฐานอาชีพด้วย
เนื่องจากตอนนั้นมีครูผู้หญิ๊งน้อย แต่ฉันก็ไม่ได้ย่อท้อ ทั้ง ๆ ที่ฉันไม่ได้
เรียนจบวิชาเอกภาษาไทย ฉันเรียนจบวิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา

ฉันจึงพยายามค้นคว้า ไล่หาความรู้ ไปอบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญทั้งหลาย เพื่อที่จะได้นำมาพัฒนานักเรียน

ฉันตั้งปณิธานไว้ในใจเสมอว่า เราเป็นครูซึ่งเป็นแม่แบบของนักเรียน เราจะต้องสอนให้เด็กได้ดี เป็นคนดี มีความรู้ ดังคำของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ที่ตรึงตราจดจำอยู่ในใจที่ว่า “เป็นครูใช้ใหม่ ขอฝากเด็กด้วยนะ ช่วยสอนให้เขาเป็นคนดี” พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงตรัสกับครูวิทย์ อนันตะ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๐๑ ฉันสัญญา กับพ่อหลวงตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ฉันตั้งใจทำงานสอนเต็มที่ จัดทำสื่อแบบฝึกต่าง ๆ สอนนักเรียนรุ่นแล้วรุ่นเล่า จนกระทั่งมีนักเรียนชายคนหนึ่งขอใช้ชื่อว่า “เอ็ม” เขามีรูปร่างผอมเกร็ง ตัวเล็ก หน้าตาดี ผิวค่อนข้างขาว พูดจาไพเราะ พูดมีหางเสียงทุกคำ ขณะนั้นกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เขาเป็นเด็กที่ขาดความอบอุ่น พ่อแม่หย่าร้างไปมีครอบครัวใหม่ เขาอาศัยอยู่กับชายชราที่เป็นคุณตา ขาพิการ เดินไม่ได้ ไปไหนต้องคลานไปน่าสงสารมาก มีอาชีพจักสานจำพวก ตะกร้า เพื่อเสริมรายได้ให้กับครอบครัวเล็ก ๆ น้อย ๆ พอประทังชีวิตกับหลาน ส่วนแม่ของเขาไปสร้างครอบครัวใหม่ที่กรุงเทพฯ จึงไม่มีใครที่จะคอยอบรมตักเตือนเด็กคนนี้ เอ็มมีพฤติกรรม เกเร แบบเงียบ ๆ ชอบขโมยข้าวของต่าง ๆ ของเพื่อนในห้องเรียน บางครั้งจะมาอาศัยนอนที่วัดกับพระบ้าง เขาหนีเรียนขาดเรียนครั้งละหลายวัน ฉันกับสามีก็ตามไปเยี่ยมบ้าน พบเขาก็ถามว่า ทำไมไม่ไปโรงเรียน เขาบอกว่าไม่มีใครหุงข้าวให้ตา ฉันอธิบายว่าให้มาเรียนตามปกติ ส่วนเรื่องคุณตาก็มีเพื่อนบ้านคอยช่วยเหลือให้ข้าวให้แกงอยู่บ้าง ฉันสงสารก็ให้

เงินค่าขนมส่วนหนึ่ง เอ็มกลับมาเรียนอีกครั้ง ฉันและคณะครูก็พยายาม สอนซ่อมเสริม ให้ทำการบ้าน โดยเฉพาะฉันเองคอยพูดคุยสนทนา อบรมสั่งสอน ให้ความรัก ความเมตตา และความไว้วางใจกับเขา หลาย ๆ เรื่อง

พอเริ่มเข้าสู่ปลายฤดูฝน เอ็มก็หายหน้าไปอีก ตามไป ที่บ้านก็ไม่พบ ฉันภาวนาว่าให้เขาปลอดภัย ไม่ว่าจะอยู่กับใครก็ตาม จู่ ๆ เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.ควนเนียง มาที่บ้านของฉัน บอกว่าเจ้าหน้าที่ ตำรวจจนครศรีธรรมราชส่งเด็กนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยลึกมาหนึ่งคน ซึ่งเขากวาดล้างเด็กเร่ร่อนที่หน้าสถานีรถไฟเขาชุมทอง ให้ครูไปรับด้วย แล้วเขาก็กลับมาเรียนอีกครั้ง เขาอ่านหนังสือออก แต่เขียนลายมือ ไม่ค่อยสวย แต่เขาจะเก่งเรื่องงานประดิษฐ์ การต่อวงจรทำหุ่นยนต์ ของเล่น

ใกล้เที่ยงของวันหนึ่ง ณ ห้องชั้น ป.๖ เอ็มมาขออนุญาต ไปห้องน้ำ ฉันสังเกตว่าเขาหายไปนานจึงให้เพื่อน ๆ ไปตาม ปรากฏว่า เขาป็นห้องน้ำหนีไปอีกแล้ว ทำให้ฉันรู้สึกท้อ ไม่อยากสนใจต่อไป แต่ด้วยความเป็นครูของเรา จึงทำอย่างนั้นไม่ได้ ครั้งนี้เป็นสัปดาห์ ฉันก็ไปปรึกษาคุณตาของเขาและเพื่อนบ้านแถวนั้น เขาก็ไม่รู้จะทำ อย่างไม่รู้ ก็ขอให้ครูช่วยพาเด็กกลับให้ด้วย ฉันเห็นน้ำตาไหลผ่าน ร่องแก้มย่น ๆ ของชายชรา ก็รู้สึกสงสารมาก เหมือนฟ้าบ้านดาล อยู่มาวันหนึ่ง มีคนมาบอกว่าเขาไปงานบวชแถวบ้านน้ำน้อย อำเภอ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เขาได้เจอนักเรียนของครูคนนี้ ช่วยล้าง ถ้วยชามอยู่ที่ร้านขายน้ำชา ต่อมาคุณครูสมศักดิ์และลุงเอื้อง ซึ่งเป็นกรรมการสถานศึกษา ได้ไปรับเอ็มกลับ ไปดักกรดตั้งแต่เช้าตรู่ เพื่อไม่ให้เขาหนีไปอีก เจ้าของร้านน้ำชาบอกว่า เขาสงสารจึงให้

ที่พักอาศัย เพราะเห็นว่าเป็นเด็ก ฉันก็พยายามเกลี้ยกล่อมหวานล้อมให้เขาเรียนให้จบ เขาก็พยายามเรียนจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แล้วก็ไปเรียนต่อโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนขยายโอกาสใกล้บ้าน จากนั้นเราก็ไม่ได้ติดต่อกันอีกเลย

สองปีผ่านไป ฉันได้รับจดหมายฉบับหนึ่ง เขียนเจ้าหน้าที่ของถึงฉันคือครูศรัศมิกา สินธุระหัส โรงเรียนบ้านห้วยลึก ฉันงงและแปลกใจมาก ที่จดหมายฉบับนั้นมาจากสถานพินิจคุ้มครองเด็กสงขลา ฉันรีบเปิดอ่านทันที ปรากฏว่าเป็นของเอ็ม เขียนมาขอใบสุทธิ เพื่อไปเรียนต่อศึกษาผู้ใหญ่ ฉันคิดว่าจะให้โอกาสเขาอีกสักครั้ง จึงจัดแจงส่งสำเนาเอกสารฝากไปรษณีย์ไป จากนั้นก็ไม่ได้ข่าวคราว แต่มีเพื่อนบ้านเขามายกบอกว่าเขาเรียนจบ และออกมาจากสถานพินิจแล้ว แม่มารับไปอาศัยอยู่ที่กรุงเทพฯ

ฉันก็ยังทำหน้าที่ครูต่อไป ต่อมาเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน คือฉันได้เจอเอ็มอีกครั้ง เขาพาภรรยาซึ่งกำลังตั้งครรภ์ใกล้คลอด มาราบที่ตักของฉัน และพูดด้วยน้ำเสียงสั่นเครือว่า “ถ้าไม่มีครูช่วยผมตอนนี้ ป่านนี้ผมคงจะไม่ใช่ผู้เป็นคนแล้ว ผมไม่ลืมครู ผมรักครูครับ” เขาบอกฉันว่า เขาจะสอนให้ลูกเขาเป็นคนดีในสังคม ฉันรู้สึกซาบซึ้งน้ำตาคลอ และภูมิใจที่เห็นลูกศิษย์เป็นคนดี ตอนนี้เขาทำงานบริษัทแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ และมีความสุขประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน เท่านั้นแหละความสุขของคนที่ได้ชื่อว่า “ครูคือผู้ให้”

ผลพลอยได้

นางรัศมิกา สินธุระหัส
โรงเรียนบ้านห้วยลึก สพป.สงขลา เขต ๒

ภาคเรียนแรกของปีการศึกษา ๒๕๕๕ มีนักเรียนผู้หญิงคนหนึ่ง ชื่อเปี้ย ย้ายมาเข้าเรียนที่โรงเรียน บ้านห้วยลึก ในชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๒ ผู้ปกครองของเปี้ยบอกว่า เธอเคยเรียนที่โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง ในตัวอำเภอควนเนียงมาแล้ว ๑ ปี แต่เปี้ยมีปัญหาเรื่องการอ่าน หนังสือไม่ออกเขียนไม่ได้ ทำให้พ่อแม่กังวลใจมาก กลัวว่าลูกจะเรียน ไม่ได้ และจะเป็นภาระของสังคม ทั้งนี้แม่ของเปี้ยก็เป็นลูกศิษย์ ของฉันจึงมีความสนิทสนมพอสมควร

ต่อมาฉัน คณะครู พ่อแม่ของเปี้ย และผู้อำนวยการโรงเรียน ได้ปรึกษากันหรือว่า จะทดสอบเพื่อวัดความรู้เดิมของเปี้ยอีกครั้งว่า บกพร่องหรือมีปัญหาเรื่องอะไรบ้าง จะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหานั้น จากการสืบสาวราวเรื่อง ทำให้รู้ว่าเปี้ยเรียนก่อนเกณฑ์อายุ ความพร้อม จึงไม่ค่อยมี และขาดการเอาใจใส่ดูแลเรื่องการอ่านการเขียน ในที่สุด ก็ได้ข้อสรุป นั่นคือ ให้ซ้ำชั้นอีกครั้ง เพื่อให้เธอได้เตรียมความพร้อม

การเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เรื่องที่ต้องเน้นหนักและให้ความสำคัญก็คือ สอนอ่านสอนเขียนวิชาภาษาไทยให้ได้ เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานไปเรียนวิชาสาระอื่น ๆ อีกด้วย จากนั้นฉันจึงนัดแนะกับเบ๊ว่า หลังเลิกเรียนสี่ถึงห้าโมงเย็น หนูต้องมาเรียนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทย กับครูทุกวันนะลูก บางวันฉันกลัวว่าเบ๊จะหิว ก็จะเตรียมขนมของว่างเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้รับประทาน

โชคดีของฉันเหลือเกินที่เบ๊เป็นเด็กคึกคัก ร่าเริง ตั้งใจเรียน มุมนะ อุดหนุน ทั้ง ๆ ที่คนส่วนมาก มักพูดว่าวิชาภาษาไทย เป็นวิชาที่น่าเบื่อไม่อยากเรียน แต่ฉันก็ไม่ท้อถอย ฉันเริ่มคิดค้นเทคนิควิธีสอน และกิจกรรมต่าง ๆ มีทั้งแบบฝึก ใบงาน แผ่นภาพสามมิติ เพลง นิทาน และบูรณาการกับวิชาศิลปะบ้าง ฉันสอนให้เบ๊ รู้จักสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ ฝึกหัดประสมคำ สะกดคำจากง่ายไปหายาก ตามความเหมาะสมของวัย ทำซ้ำ ๆ หลายครั้งทุกวัน ฝึกเขียนคำพื้นฐาน และนำมาแต่งประโยคง่าย ๆ ฉันไม่ลดละความพยายาม หาแบบฝึกจากสื่อสำนักพิมพ์ต่าง ๆ จากผลงานเพื่อนครูที่เขาเผยแพร่ในอินเทอร์เน็ตบ้าง ต่อมาก็เริ่มมีนักเรียนคนอื่น ๆ มาขอเรียนด้วยหลายคน ฉันดีใจที่เด็กคนอื่นก็ได้รับผลพลอยได้ ได้ความรู้ไปพร้อมกับน้องเบ๊ เด็ก ๆ อยากเรียนไม่เบื่อภาษาไทย จึงทำให้ผลสอบ O-NET ของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ได้คะแนนสูงอย่างต่อเนื่องทุกปี

ส่วนเรื่องน้องเบ๊ยังไม่จบ ฉันวัดผลประเมินผลการอ่าน การเขียนของเบ๊ทุกวัน ปรากฏว่าเบ๊อ่านออกเขียนเรื่องได้ แม้กับพ่อของเขาดิใจมาก มาขอบคุณฉัน และมักนำของมาฝากฉันเสมอ เช่น ผัก ปลา ข้าวสาร ฉันคิดว่าการเป็นผู้ให้แกคนอื่น ดีกว่าการคิดที่จะเอาของ

จากคนอื่น ฉันไม่ได้หวังอะไรเป็นของตอบแทน ฉันได้สอนนักเรียน ฉันก็เป็นสุขแล้ว ปัจจุบันนี้น้องเบ๊กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ และจากการสอบถามผู้ปกครอง ก็ไม่มีปัญหาอะไรเรื่องการเรียน ไม่มีเกรตศูนย์ เขาเรียนได้ปกติ

ทุกวันนี้แม้ว่าฉันจะเกษียณอายุราชการแล้ว ฉันก็ยังสอน ถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียน โดยนักเรียนจะมาเรียนที่บ้านในวันเสาร์ - อาทิตย์ ฉันไม่คิดค่าตอบแทน แถมมีอาหารเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้รับประทาน นี่คือความภูมิใจของครูเกษียณคนหนึ่ง ที่ฉันคิดว่า ความเป็นครูของฉันจะไม่เกษียณจากจิตใจ ของครูคนนี้ตราบชั่วชีวิต

ถ้าวันนั้น...ไม่มีครู

นางพิมพ์วิรัช ไชยรักษ์

โรงเรียนบ้านห้วยลึก สพป.สงขลา เขต ๒

“ชีวิตคนเราแม้เลือกเกิดไม่ได้... แต่สามารถจะเลือกทางเดินของชีวิตได้” เป็นคำสอนที่ฉันได้ยินมาตั้งแต่สมัยยังเป็นนักเรียน และฉันเองก็มักจะนำมาพูดให้ลูก ๆ นักเรียนของฉันได้ฟังอยู่บ่อย ๆ ดังเช่นชีวิตของนักเรียนคนหนึ่ง สมมติชื่อ่าย ๆ ว่า “เด็กชาย ต.เต่า” ที่จะเล่าต่อไปนี้

ฉันเป็นครูที่อาศัยอยู่บ้านพักครูในโรงเรียน ทุกวันยามเช้าฉันมีโอกาสได้สัมผัสบรรยากาศความสดชื่น แบบชนบท ๆ ที่มีทุ่งนาอยู่รายรอบ เมื่อเสร็จภารกิจที่บ้านพัก ก็ไปสู่ห้องเรียน เมื่อก้าวย่างเข้าไปในห้องเรียน พลันสายตามองไปเห็นสมุด หน้าปกเป็นลายการ์ตูนสีฟ้าตั้งอยู่บนโต๊ะทำงาน แต่ในใจยังคิดอยู่ว่า เมื่อวานฉันได้ตรวจการบ้านและแจกคืนให้นักเรียนหมดทุกคนแล้ว คนที่ทำผิดก็ให้ไปแก้มาใหม่ แต่ในความรู้สึกสมุดเล่มนี้ เป็นของใครไปไม่ได้้นอกจากเด็กชาย ต.เต่า ซึ่งย้ายมาจากโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในอำเภอ

มาเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เหตุที่ต้องย้าย เพราะแม่ของเด็กชาย ต.เต่า เสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ ซึ่งเป็นโรคที่สังคมรังเกียจมาก ในสมัยนั้น เด็กชาย ต.เต่า โดนเพื่อน ๆ ล้อทุกวัน ผู้ปกครองไม่ยอมให้ลูก ๆ เล่นกับเด็กชาย ต.เต่า จนในที่สุดต้องย้ายมาเรียนที่โรงเรียนใหม่ (คือโรงเรียนที่ฉันสอน) ซึ่งตอนนั้น ฉันเป็นคุณครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

สัปดาห์แรกผ่านไปด้วยความลำบาก เพราะเด็กชาย ต.เต่า ร้องให้ทุกวัน ซึ่งคุณยายที่เลี้ยงดูเด็กชาย ต.เต่า เมื่อเห็นหลานร้องไห้ คุณยายก็ร้องให้ด้วย ในความรู้สึกตอนนั้น หน้าตาฉันยิ้มเจ๊าะฉ๊ะด้วยคำพูดที่ปลอบ แต่ในใจฉันก็ร้องไห้ไปกับสองยายหลานทุกครั้ง ในความคิดของฉันขณะนั้นฉันคิดว่า “ผิดด้วยหรือ...ที่เด็กชาย ต.เต่า เกิดมาเป็นลูกของคนที่เป็นโรคเอดส์”

สัปดาห์ที่สอง เด็กชาย ต.เต่า เริ่มไว้วางใจคุณครู เพราะตอนเที่ยงฉันจะนำอาหารมาทานกับเขาทุกวัน ซึ่งคุณยายของเขาทำกับข้าวและขนมมาฝากคุณครู และเพื่อน ๆ ในห้องเสมอ ซึ่งตอนนั้นเพื่อน ๆ บางคนก็ทราบสาเหตุที่เขาย้ายโรงเรียน แต่ไม่ได้รังเกียจ เนื่องจากคุณครูช่วยกันอธิบาย ทำให้เพื่อน ๆ รู้ว่าโรคเอดส์ ไม่ได้ติดต่อกันง่าย ๆ และคุณครูก็ยังคลุกคลีกับ “เด็กชาย ต.เต่า”

ในตอนเย็นของแต่ละวัน ฉันจะเป็นคนกลับบ้านช้า (เพราะอยู่บ้านพักในโรงเรียน) เด็กชาย ต.เต่า จะคอยอยู่ทำการบ้าน แม้ว่าทำเสร็จแล้ว หากฉันยังไม่กลับ เด็กชาย ต.เต่า ก็จะไม่กลับ ฉันจึงให้เขาทำแบบฝึก โดยตั้งโจทย์ที่ยากกว่าในหนังสือเรียน เขาก็ทำได้ถูกต้อง และสามารถอธิบายที่มาของคำตอบได้ถูกต้อง ฉันเลยมองเห็น

ช่องทางที่จะทำให้เด็กชาย ต.เต๋า เป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ โดยให้เขาช่วยสอนการบ้านให้เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ซึ่งในแต่ละวัน เขาจะมาโรงเรียนแต่เช้า เพื่อจะมาเป็นผู้ช่วยครู

“เด็กชาย ต.เต๋า” ชอบเรียนคณิตศาสตร์ ซึ่งไม่ว่าโจทย์จะพลิกแพลงอย่างไร เขาสามารถอธิบายวิธีการที่จะได้มาซึ่งคำตอบได้ “เด็กชาย ต.เต๋า” ชอบทำการบ้านมาล่วงหน้าไว้ในสมุดทด เมื่อครูสั่งการบ้าน เด็กชาย ต.เต๋า จะลอกลงสมุดเพื่อส่งคุณครู และใช้เวลาว่างสอนเพื่อน ๆ จนเป็นที่ยอมรับของเพื่อนในห้อง และของน้อง ๆ ในโรงเรียน เข้าวันนี้แน่นอนสมุดที่ฉันเห็นเป็นของ “เด็กชาย ต.เต๋า” นั่นเอง

เมื่อเด็กชาย ต.เต๋า เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ต้องไปอยู่กับหน้าที่ต่างอำเภอ ซึ่งวันที่คุณน้ามารับ ฉันได้คุยกับคุณน้าเรื่องการตรวจเลือด เพื่อให้แน่ใจเพราะฉันรู้ว่า ความจริงแล้วในใจของ เด็กชาย ต.เต๋า มีความกังวลอยู่เสมอว่าจะได้รับเชื้อมาจากแม่หรือเปล่า คุณน้าขอร้องให้ฉันคุยกับเด็กชาย ต.เต๋า ฉันพยายามสรรหาคำพูดเพื่อไม่ให้เสียความรู้สึกกันทั้งสองฝ่าย ฉันจำเหตุการณ์ในวันนั้นได้ดีว่าฉันเสียน้ำตาให้กับลูกศิษย์คนนี้ ด้วยใจรักและผูกพัน หลังจากนั้นฉันก็ไม่รู้ว่าเด็กชาย ต.เต๋า ได้ตรวจเลือดหรือเปล่าเพราะหายเงียบไปเลย ฉันก็ได้แต่ถามข่าวคราวจากยาย ยายบอกว่าน้องต้องไปดิวที่โรงเรียนเพื่อไปแข่งขันทักษะทางวิชาการ

๔ ปีต่อมา เด็กชาย ต.เต๋า มาหาฉันที่โรงเรียน มาในชุดนักเรียนเทคนิค มาพร้อมกับกระเป๋าสีเสื้อผ้า และขนมช็อกโกแลตถุงใหญ่ เขายิ้มทั้งน้ำตาและบอกว่า “ครูครับ ผมไปตรวจเลือดมาแล้วครับ

ผมไม่ได้ซื้อจากแม่ครับ” เขาพูดด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มสดใส ต่างกับที่ฉันเคยเห็นเขาในอดีต ก่อนจากกันในวันนั้น เขาพูดกับฉันว่า “ครูครับ ถ้าวันนั้น...ไม่มีครู คงไม่มีผมในวันนี้”

หลังจากการจากกันในวันนั้นจนถึงวันนี้ ฉันได้ทราบข่าวว่า เขาสมัครเป็นทหารเกณฑ์ เพื่อรับใช้ชาติอย่างที่ได้เคยตั้งใจไว้ ตั้งแต่สมัยเรียนระดับประถมศึกษา และยายของเขาบอกฉันว่าทางผู้บังคับบัญชาของเขา ได้สนับสนุนให้เขาสมัครสอบเพื่อเป็นนักเรียนนายสิบ เพราะมีวุฒิทางการศึกษาสามารถเรียนต่อได้ เรือจ้างลำนี้อขอให้ เด็กชาย ต.เต่า จงก้าวเดินต่อไปข้างหน้าด้วยความขยัน มานะ อดทน และประสบความสำเร็จในชีวิตต่อไป จำไว้นะลูก “ชีวิตคนเราแม่เลือกเกิดไม่ได้...แต่สามารถจะเลือกทางเดินของชีวิตได้”

ภาษาอังกฤษ...พิชิตหัวใจเด็ก

นางพิมพ์วิรัช ไชยรักษ์

โรงเรียนบ้านห้วยลึก สพป.สงขลา เขต ๒

คำว่า “โรงเรียนขนาดเล็ก” หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนต่ำกว่า ๑๒๐ คน ซึ่งอะไร ๆ ก็จะต้องดูเล็ก ดูน้อยไปเสียทุกเรื่อง จำนวนนักเรียนที่น้อยนิด จำนวนครูที่มีไม่กี่คน ส่วนบริเวณพื้นที่และอาคารเรียน บางโรงเรียนอาจจะกว้างใหญ่เพียงพอ เพราะเคยเป็นโรงเรียนขนาดกลางหรือขนาดใหญ่มาก่อน งบประมาณที่ได้รับจากส่วนกลางก็น้อยนิดตามจำนวนนักเรียนที่มี การทำงานหรือกิจกรรมอะไรก็ต้องกระเปียดกระเสียย อดออม พอเพียงเสียจริง ๆ ค่ะ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างมันมีข้อจำกัด

ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ต้องเป็นครูที่พร้อมจะเสียสละ ทั้งพลังร่างกาย แรงใจ เวลา และพลังทรัพย์ (อันมีน้อย...นิด) เพื่อลูกศิษย์ที่รอโอกาสดี ๆ จากครู ครูต้องใช้พลังสมอง วิทยายุทธรอบด้านในการจัดการเรียนการสอน ในรูปแบบของการสอนควบชั้นเรียน การสอนจากโทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียม (บางชั่วโมง) ในสภาพที่ครูผู้สอนไม่เพียงพอ และที่สำคัญครูสอนไม่ตรงสาระวิชาที่จบมา

ทั้งที่สังคมไทย สังคมโลกพัฒนาไปถึงดาวอังคาร แต่การศึกษาไทย ยังไม่ให้ความสำคัญกับเด็กเท่าที่ควร ยิ่งล้าหลังดั้งเดิมอยู่อีกมาก แต่ฉันเชื่อว่า ภายใต้วงอาทิตย์ดวงเดี่ยวนี้อ...ไม่มีอะไรที่ครูไทยทำไม่ได้ หรืออาจจะใช้อีกคำหนึ่ง คือ ทำได้ตั้งแต่สาละเลยเพิกเฉยเรื่อยมา

- เมื่อเด็กทะเลาะ ชกต่อยกัน ครูก็ต้องเป็นนายความ อัยการ เป็นศาลตัดสินให้ความยุติธรรมแก่นักเรียน
- เด็กเจ็บป่วย เกิดอุบัติเหตุ มีบาดแผล ฟกช้ำดำเขียว ครูก็รับหน้าที่เป็นหมอ เป็นพยาบาลจำเป็น ดูแลรักษา เบื้องต้นให้เสมอ
- เด็กจะเดินพาเหรด จะแสดงละคร จะร้อง จะรำ จะเต้น ครูก็ต้องเป็นโปรดิวเซอร์ เป็นผู้กำกับ จัดการให้หมด
- เด็กจะไปทำกิจกรรมนอกโรงเรียน ไม่ว่าจะแข่งกีฬา แข่งขันทักษะทางวิชาการ ครูก็เป็นพลขับ ขับรถขนส่ง บรรทุกนักเรียน ให้เดินทางปลอดภัยตลอดทุกเส้นทาง
- ห้องเรียน ห้องน้ำ บริเวณ อาคารสถานที่ หากไม่สะอาดตา ครูก็ต้องทำหน้าที่ภารโรง เก็บกวาด เช็ดถู ให้มัน สะอาดสะอ้าน ตามที่ครูจะพอใจ
- ต้นไม้ ใบหญ้า มั่นรัก ครูก็เป็นคนสวน ตัดตกแต่ง ให้สวยงามตา
- เด็กเขียนหนังสือไม่เป็น ครูก็พาจับมือเขียนจนเป็น จนได้
- เด็กอ่านไม่ออก ครูก็พาอ่านออกเสียงกัน จนเสียงแหบ เสียงแห้ง

- เด็กจะสอบ O-NET สอบปลายภาค สอบเรียนต่อ ครูก็เป็นตัวเตอร์ เป็นเทรนเนอร์ ให้ตลอดรอดฝั่งจนประสบผลสำเร็จ

และยังมีเหตุผลอีกมากมายที่ไม่สามารถบรรยายได้หมดทุกเรื่อง สำหรับฉัน ได้รับมอบหมายหน้าที่อันยิ่งใหญ่อีกครั้ง คือสอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และต้องรับผิดชอบสอนสาระภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ และฉันเองไม่ใช่ครูเอกภาษาอังกฤษ ฉันจบเอกภาษาไทย และสอนภาษาไทย มาตลอดชีวิตมันเป็นภาระหนักอยู่ในหัวอันน้อย ๆ ของฉันเลยทีเดียว แต่อย่างไรก็ตามฉันก็ต้องสู้ สุดลมหายใจเข้าไปให้เต็มปอด เพื่อเตรียมรับมือกับการสอนสาระภาษาอังกฤษที่นักเรียนเคยทำผลสัมฤทธิ์ไว้ในระดับดีมากตลอด ๓ - ๔ ปี ที่ผ่านมา

เมื่อเปลี่ยนครู แน่แน่นอนว่าทุกอย่างก็ต้องเปลี่ยนไป ครูคนใหม่ของนักเรียน และนักเรียนคนใหม่ของครู ฉันเริ่มวางแผนการทำงานหาความรู้ธรรมชาติของวิชา ตัวชีวิต เนื้อหา ในแต่ละชั้นเรียนว่าต้องเรียนอะไรบ้าง ฉันได้นำประสบการณ์เดิมที่เคยสอนภาษาอังกฤษมาบ้าง และความชอบส่วนตัวบ้างเล็กน้อยมาต่อยอด โดยฉันได้ใช้สื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ทั้งแบบฝึก ใบงาน สื่อจากเทคโนโลยี เข้ามาประกอบในการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนอีกอย่าง คือ เนื่องจากมีครูผู้สอนไม่เพียงพอ ฉันต้องสอนควบชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๒ กับ ๓ และ ประถมศึกษาปีที่ ๔ กับ ๕ ซึ่งก็เหมือนกับเพื่อนครูคนอื่น ๆ ฉันใช้เนื้อหาเดียวกัน นักเรียนเรียนเหมือนกัน ทำกิจกรรมชุดเดียวกัน เทคนิคการสอนของฉัน ฉันใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ตลอดทุกชั่วโมง แม้ว่าสำเนียงภาษาอังกฤษของฉันจะดูเหมือนไอ้เท่ง (ตัวตลกในหนังตะลุงของภาคใต้) สำเนียงทองแดง (เสียงเพี้ยนสำเนียงแบบภาษาใต้) ตามประสาครูบ้านนอก แต่พวกเขาก็เฮฮา ประสาครูประสาเด็ก เหมือนเพลงดังของป๊อปปี้ได้ ที่ชื่อเพลงครูแก้ว ในเนื้อเพลงมีใจความตอนหนึ่งว่า “ครูแก้วสอนภาษาอังกฤษ แล้วบอกเด็ก ๆ ว่า RAT บางที แปลว่าแมว บางทีก็แปลว่าหนู อะไรทำนองนี้” เพราะครูทำให้เด็กสนุกสนาน การที่ครูพูดภาษาอังกฤษบ่อย ๆ ใช้คำง่าย ๆ นักเรียนก็จะจำคำได้ ทุกคนพักท่ายปราศรัยกับฉันทุกเช้า ฉันจะฝึกให้นักเรียนหัดพูดสนทนาหน้าเสาธง เพื่อสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นกับพวกเขา ฉันสร้างสื่อการสอน ทั้งสื่อง่าย ๆ และสื่อเทคโนโลยีไว้มากมาย ทั้งแบบฝึก วิดีโอ เกม และเพลง เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝน ฉันให้นักเรียนทำกิจกรรม English Today หน้าเสาธงทุกเช้า บางเนื้อหา ฉันก็จัดกิจกรรมการเรียนการสอน รูปแบบ Active Learning ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตัวเอง เด็ก ๆ สนุกสนาน บางครั้งครูต้องใช้โทรศัพท์เป็นตัวช่วยในการสอน ฉันต้องค้นหาความหมายคำศัพท์ที่ฉันไม่ทราบ จากแอปพลิเคชันที่มีมากมาย ฉันเรียนรู้ไปพร้อมกับเด็ก โชคดีที่ยุคนี้เป็นยุค ๔.๐ ทำให้ไม่ต้องพกดิกชันนารีเล่มโต ๆ หนา ๆ กลางคืนฉันต้องเปิดยูทูบ เปิดเว็บไซต์ โทรศัพท์ครู เว็บไซต์ DLIT เพื่อเตรียมตัวมาสอนนักเรียนในแต่ละเนื้อหา เหตุการณ์ใดที่น่าสนใจ ฉันก็จะนำมาสอนนักเรียนทันที เช่น ข่าวหมู่ป่าอะคาเดมีติดถ้ำ ฉันนำบทสนทนาภาษาอังกฤษที่เป็นแบบง่าย ๆ มาให้นักเรียนได้อ่านและแปลบทสนทนา นักเรียนก็สามารถทำได้ เพราะพวกเขาเองก็ติดตามข่าวเช่นกัน ฉันมีความรู้สึกว่าการที่ต้องทำให้ เด็ก ๆ รักภาษาอังกฤษให้มากขึ้นเหมือนที่ฉันรัก แม้ฉันจะไม่เก่ง แต่ความพยายามอาจจะทำให้ฉันเก่งได้

ในส่วนของการยกระดับผลสัมฤทธิ์ O-NET ฉันได้ทุ่มเทให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มากกว่าชั้นอื่น ๆ โดยการสอนปกติในห้องเรียน ฉันค้นคว้า ฝ่าหาสิ่งดี ๆ จากเพื่อนใน Facebook ของฉัน เตรียมแนวข้อสอบทุกปีที่ผ่านมา ให้ความรู้กับนักเรียนแบบสอนไป เรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับเด็ก ๆ แค่นักเรียนบอกว่า สู้ สู้ ครูก็มีกำลังใจเต็มเปี่ยม นักเรียนต่างให้ความร่วมมือเต็มที่เช่นกัน ทุกวันพวกเราจะเรียนกันถึงห้าโมงเย็น บางคืนนิกสนุกก็มาเรียนกันอีก เด็ก ๆ พาข้าวพาปิ่นโตมากินกันอย่างเอร็ดอร่อย และสนุกสนานในการเรียนควบคู่กันไป

เด็ก ๆ มีความสุข ครูก็ไม่เครียด เพราะครูไม่ได้ยึดเยื้อติวิชาความรู้ให้แบบบังคับ เข้มงวด แต่นักเรียนเขาพร้อมเดินไปกับครู และหลายคนมีความหวังที่จะเดินทางออกสู่โลกกว้าง ไปเรียนต่อในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงของจังหวัด เมื่อผลสอบ O-NET ออกมา ฉันและเด็ก ๆ หายเหนื่อย พวกเขาทำคะแนนกลุ่มสาระภาษาอังกฤษได้ร้อยละ ๖๐ สูงเป็นอันดับสองของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต ๒ ส่งผลให้คะแนนสอบ O-NET เฉลี่ยรวมของโรงเรียน สูงเป็นอันดับหนึ่งของเขตพื้นที่ ฉันดีใจกับโรงเรียนด้วย เพราะอย่างน้อยฉันก็เป็นฟันเฟืองตัวหนึ่ง ที่ขับเคลื่อนไปด้วยกัน พวกเราก็บอกกับตัวเองว่า พวกเราทำได้ สามารถเป็นครูภาษาอังกฤษได้ The show must go on.

สำนึก...รักบ้านเกิด

นางพิมพ์วิรัช ไชยรักษ์

โรงเรียนบ้านห้วยลึก สพป.สงขลา เขต ๒

ชีวิตข้าราชการ การได้ทำงานในภูมิลำเนาบ้านเกิด ถิ่นเกิดของตนเอง ถือเป็นสิ่งพิเศษสุด เพราะมันหมายถึง การลดต้นทุนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมากมาย สามารถทำงานหรือใช้ชีวิตในแบบที่เราต้องการ ตรงตามเป้าหมายมากที่สุด

ฉันบรรจุเข้ารับราชการเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๖ ในพื้นที่สุดปลายด้ามขวานสามจังหวัดชายแดนใต้ พื้นที่ที่แสนสุขสบายอย่างที่ฉันคิดว่า ฉันจะไม่มีโอกาสโยกย้ายไปไหนได้อีกเลย แต่ด้วยโชคชะตาหรือฟ้าลิขิตก็ไม่อาจทราบได้ ฉันต้องย้ายเปลี่ยนสถานที่ทำงานไปสู่อันดามันที่แสนจะสวยหรู ประหนึ่งสวรรค์บนพื้นดิน ไข่มุกอันดามัน ทำให้ฉันหลงใหลดินแดนแห่งนี้อยู่หลายสิบปี และแล้วโชคชะตาฟ้าก็ลิขิตอีกครั้ง ฉันได้เดินทางข้ามฝั่งมาสู่ทะเลสาบสงขลา ส่วนในอันแสนสงบสวยงาม ซึ่งชีวิตการเป็นครูจุดประกายสูงสุด

โดยได้ใช้ความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนอย่างหลากหลาย จนฉันคิดว่ามันถึงจุดอิ่มตัวที่สุดในการทำงาน แต่ตราบดีที่ยังรับใช้ชาติอยู่นั้นหมายถึง ก็ยังหยุดไม่ได้ จนในที่สุดฉันก็ได้มีโอกาสกลับมารับใช้ดินแดนบ้านเกิด แบบไม่คาดคิดเลยทีเดียว

ฉันมีความยินดีกับโรงเรียนใหม่ของฉัน แต่ฉันก็แสนอาลัยกับโรงเรียนเดิมของฉันเช่นกัน ชีวิตในโรงเรียนก็เหมือนกัน ปกติทั่วไปทำงานที่ได้รับมอบหมาย งานสอน งานเสริม งานสนับสนุนการเรียนการสอน งานชุมชน งานส่วนรวมและงานจากต้นสังกัด โรงเรียนใหม่ของฉันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงสุดในระดับเขตพื้นที่ ๓-๔ ปีซ้อน เขาทำกันได้อย่างไรนะ ฉันก็ได้เฝ้าดูและแอบชื่นชมครู ผู้บริหารในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ เต็มเวลา เต็มหลักสูตร และเต็มความสามารถ นักเรียนจบออกไปอย่างมีคุณภาพด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จนเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัด

แต่ในความสำเร็จอันสูงสุด เรายังมีความล้มเหลวในท่ามกลางความสำเร็จนั้น นักเรียนบางส่วนขาดการดูแล ขาดการส่งเสริม เพียงเพราะพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ คุณครูทุกคนใช้ความพยายามอย่างที่สุดที่จะดูแล เอาใจใส่ ชัดเภา อบรม สั่งสอน ทั้งวิชาความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนที่ฉันอยากกล่าวถึง ชื่อนายทองเด็กผู้ชายชั้น ป.๖ หน้าตาคมเข้ม รูปหล่อ ดูดี ใส่แว่น นิสัยดี (บางเวลา) เหมือนเด็กเรียนทั่ว ๆ ไป ต้องเป็นลูกชายคนโตของครอบครัว ชีวิตทุกวันอาศัยอยู่กับยาย พ่อแม่ไปทำงานอีกหมู่บ้าน ไม่ไกลมากนัก เสาร์ - อาทิตย์ พ่อแม่จะมารับไปอยู่ด้วย ครอบครัวตามใจมาก

ทุกวันนี้ฉันจะเห็นตอปปันจักรยานไปทุกที่ในหมู่บ้าน ชอบไปไหนมาไหนกับเด็กโต ๆ ที่จบชั้น ป.๖ ไปแล้วคือ เพื่อนรุ่นพี่ในหมู่บ้านนั่นเอง อาจจะดูว่ามันก็เป็นเรื่องปกติ แต่ไม่ใช่...อย่างที่ใครคิด นายตอปปันมาโรงเรียน จะพกอาวุธอย่างใดอย่างหนึ่งมาด้วยทุกวัน จะชอบแกล้งเพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทำร้ายเพื่อนที่ไม่มีทางสู้ ทำร้ายตั้งแต่น้อง ๆ อนุบาล จนถึงเพื่อนในห้องเรียน หลายครั้งที่คุณครูลงโทษ ตักเตือน แต่ก็เหมือนกับคุณครูเอาน้ำรดสากร รดหัวตอเมื่อนายตอปปันโกรธเพื่อนหรือโกรธครู ก็จะตอบโต้อย่างรุนแรง ทำลายข้าวป่าข้าวของสารพัดที่อยู่ใกล้มือ หรือเท่าที่เขาจะทำได้ และคำพูดคำด่าที่ได้ตอบคุณครูอย่างรุนแรง จนครูต้องยอมปล่อย หรือแม้แต่เชิญพ่อแม่มาคุยด้วย พ่อแม่ก็ไม่ยอมรับพฤติกรรมของลูก กล่าวโทษคุณครูอย่างที่คุณครูผิดเต็ม ๆ เสมอมา จนไม่มีครูคนไหนสนใจนายตอปปันอีก แม้แต่ฉันเองก็รู้สึกเบื่อหน่ายกับพฤติกรรมเด็กคนนี้เหลือเกิน

แต่วันหนึ่งฉันก็สังเกตนายตอปปันว่าชอบกีฬา ชอบงานประดิษฐ์ คิดค้นต่าง ๆ อยากให้ครูเห็นเขาสำคัญ เขาไม่ชอบเรียนเพราะเขาอ่านเขียนไม่คล่อง จึงเรียนกับเพื่อนไม่ได้ ต้องถูกคัดกรองเป็นเด็กพิเศษ บทพร่องด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ และด้านพฤติกรรมที่รุนแรงมาก ตั้งแต่ชั้น ป.๑ เพราะในแต่ละวัน ครูประจำชั้นต้องเฝ้าระวังนายตอปปันตลอดเวลา จนไม่เป็นอันทำอะไรกันเลย กลัวจะไปทำร้ายเพื่อนนักเรียนคนอื่น

ในช่วงกีฬาของปีนี้ (ปีการศึกษา ๒๕๖๑) นายตอปปันถูกคัดเลือกให้เป็นนักกรีฑาของโรงเรียน ด้วยความคิดของคุณครูทุกคนรวมกัน ที่อยากให้โอกาสเขาได้มีส่วนร่วม ได้แสดงออกในทางที่ถูกต้อง ทั้ง ๆ ที่คุณครูทุกคนก็แอบกังวลใจไม่น้อย ว่านายตอปปันจะสร้างปัญหาให้

หรือไม่ นายตองมีความภูมิใจมาก ตอง วิ่งเร็ว วิ่งดี ฉันทัดเด็ก ๆ ฝึกซ้อมกรีฑาทุกวัน ตอนเช้า ตอนเย็น วันเสาร์และวันอาทิตย์ ตองมาฝึกซ้อมวิ่งไม่เคยขาด มาถึงก่อนคนอื่นทุกครั้ง ไม่ยอมไปหาพ่อแม่ แต่ฉันทองก็ไม่ได้คาดหวังอะไรจากนายตองมากนัก ฉันทัวใจพฤติกรรมของเขาว่า จะเปลี่ยนแปลงไปได้หรือไม่ แม้เขาจะไม่เรียนหนังสือ ไม่เข้าห้องเรียน ฉันทักหวังว่าให้เขาสามารถอยู่กับเพื่อน ๆ ใช้ชีวิตกับเพื่อนให้ได้

ช่วงนี้ตอนค่ำ ๆ นักเรียนในหมู่บ้านละแวกใกล้บ้านของฉันทองจะพากันมาเรียนเสริมที่บ้านของฉันทอง ปรากฏว่านายตองก็ไปเรียนกับเพื่อน ๆ ด้วย แต่เขาไม่เรียนหรอก เขาไปนั่งฟังเฉย ๆ เขาอยากอยู่ด้วยทุกคืน ฉันทักตามใจเขา เมื่อบางทีความดีหรือความเอาใจใส่ของฉันทองจะล่อเมลลาก็เปลี่ยนแปลง นิสัยที่ก้าวร้าวของนายตองได้บ้าง หากเขาคิดได้ว่าครูห่วงใยเขา แต่บางวันนอกสายตาศันทอง เขาก็ยังแอบแกล้งน้อง ๆ เพื่อน ๆ อยู่บ้าง แต่ก็ไม่รุนแรงนัก ฉันทักเลยทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นเสีย แต่ก็แอบสังเกตอยู่ตลอดเวลา

วันหนึ่งที่โรงเรียนมีการฝึกสวนสนามลูกเสือ เพื่อทำกิจกรรมในวันสถาปนาลูกเสือแห่งชาติ แต่นายตองไม่ได้เข้าร่วมฝึกซ้อมครูเลยไม่อนุญาตให้ไปร่วมที่เครือข่าย ในตอนเย็นนายตองมาที่บ้านฉันทองมาขอดูพิธีสวนสนามในโทรทัศน์ที่ถ่ายทอดสดมาจากกรุงเทพมหานคร นายตองนั่งดูอย่างสนใจ ฉันทักแอบดูในท่าทางความสนใจของนายตองก็มีความรู้สึกหลากหลาย นายตองไม่ใช่ผ้าขาวอันบริสุทธิ์ แต่มีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวเกินเด็ก ไม่ยอมรับการโดนตำหนิ หรือการอบรมใด ๆ ทั้งสิ้น หักได้แต่ไม่ยอมงอ

สิ่งที่ฉันพยายามอาจจะสำเร็จหรือไม่สำเร็จ ฉันก็ไม่ได้
คาดหวังแต่อย่างใด อย่างน้อยฉันก็สามารถเริ่มรวมตัวนักเรียนของฉัน
ทำกิจกรรมดี ๆ ร่วมกันเพื่อชุมชนของเรา สร้างสานฝันกีฬา สร้าง
จิตอาสาทำความสะอาดถนนหนทาง สนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก ๆ
และมันยังไม่สายถ้าสร้างให้เด็ก ๆ ทุกคน มีความสำนึกรักบ้านเกิด
ของตนเองเหมือนที่ฉันกำลังพยายามทำอยู่ตอนนี้ สู้ สู้ สู้ ต่อไป

นักเรียน...นอกสายตา

นางพิมพ์วิรัช ไชยรักษ์

โรงเรียนบ้านห้วยลึก สพป.สงขลา เขต ๒

เมื่อต้นปี ๒๕๕๓ ฉันได้ย้ายโรงเรียนเป็นครั้งที่ ๒ ซึ่งเป็นการย้ายข้ามเขตจังหวัด เพื่อให้เดินทางใกล้บ้านเกิดมากที่สุด อาจเป็นโชคชะตาหรือฟ้าลิขิตก็ไม่อาจทราบได้ หรือด้วยผลบุญกุศลที่ได้ทุ่มเทเพื่อเด็ก ๆ มาตลอด ฉันได้ย้ายลงในโรงเรียนที่สบาย บรรยากาศร่มรื่น สถานที่สะอาด สวยงาม ท่ามกลางธรรมชาติ ที่ผู้คนซึ่งมาเยือนต่างติดใจหลงใหลกับโรงเรียนเล็ก ๆ ริมทะเลสาบสงขลาแห่งนี้ นอกจากนี้ ในส่วนของชุมชนก็มีความเข้มแข็ง นักเรียนมีระเบียบวินัย โรงเรียนมีผลงานเป็นเลิศในระดับชาติ มิได้ขาดในแต่ละปี

แต่ท่ามกลางความเพียบพร้อมเหล่านี้ อีกมุมหนึ่ง ความมีดีมนในชีวิตร ความขัดสนขาดแคลน ก็แฝงตัวอยู่ในซอกหลืบเล็ก ๆ ที่ครูไม่สามารถเข้าถึงหรือสัมผัสได้มากนัก ฉันได้รับมอบหมายหน้าที่ที่ยิ่งใหญ่ที่สุด คือ เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ สอนทุกวิชา ซึ่งในชีวิตการเป็นข้าราชการครูของฉัน ไม่เคยสัมผัสเด็กนักเรียน

ชั้น ป.๑ เลย เคยสอนแต่เด็กโตชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๓ พฤติกรรมการสอนก็ต้องตามวัยของนักเรียน เมื่อฉันสอนชั้น ป. ๑ ฉันต้องเตรียมตัวมากเป็น ๒ - ๓ เท่า อะไรที่ไม่เคยทำก็ต้องทำอะไรที่ไม่เคยสร้างก็ต้องสร้าง อะไรที่ไม่เคยแสดงก็ต้องแสดง อะไรที่ไม่เคยพูดก็ต้องพูด แบบเด็กชั้น ป.๑ ฉันเป็นครูที่หัวฟูตลอดเวลา นักเรียนในห้องฉันมี ๗ คน ในปีแรกฉันใช้ความตั้งใจ ความพยายามทุ่มเท ผึกหัดพวกเขา จนประสบความสำเร็จ อ่านออก เขียนได้ทุกคนเกินร้อยด้วยซ้ำ ผู้บริหาร เพื่อนครู รวมทั้งผู้ปกครองพอใจผลคือฉันสอบผ่านครูการเป็นครูชั้น ป.๑

จากนักเรียนทั้งหมดในบรรดา ๗ คนนี้ เมย์ เป็นเด็กผู้หญิงตัวเล็ก ๆ ผอม ๆ ดำ ๆ พุดน้อย การแต่งกายก็ม่อซ่อทุกวัน ข้าวเช้าได้กินบ้างไม่ได้กินบ้าง เมย์ต้องเดินไปกลับบ้านและโรงเรียนทุกเช้าเย็น พร้อมด้วยน้องสาวของเธออีก ๑ คน แต่บังเอิญเป็นเส้นทางเดียวกันกับที่ฉันเดินทางไปกลับบ้านและโรงเรียนเช่นกัน เธอและน้องจึงได้ติดรถฉันไปทุกวัน หรือในวันที่ครูสะดวก ทุกปีการศึกษา เมย์จะขาดโรงเรียนปีละหลาย ๆ วัน เพื่อไปช่วยแม่ขายของเร่ตามงานในอำเภอหาดใหญ่ เมย์เรียนดี สมองดี อ่านเขียนคล่อง หัวไว เพียงแต่ขาดการเอาใจใส่จากที่บ้าน และไม่มีเวลาทบทวนบทเรียนมากนัก บางครั้งทำให้ดูเหมือนเป็นเด็กขี้เกียจ ไม่สนใจเรียนเพราะความอ่อนล้าของร่างกาย ที่ต้องทำงานบ้าน ดูแลน้อง สารพัด กับวัยของเด็กอายุเท่านี้ เมย์เป็นนักเรียนชั้น ป.๑ รุ่นแรกของฉัน ฉันเฝ้ามองติดตามพวกเขาอยู่ตลอดเวลาทั้ง ๗ คน เมย์สอบผ่านชั้น ป.๑ ด้วยผลการเรียนที่ดีพอสมควร เมื่อพ้นชั้น ป.๑ ขึ้นไป เมย์ต้องไปอยู่ในความดูแลของของครูประจำชั้นคนอื่น ๆ ต่อไป จนถึงชั้นประถม

ศึกษาปีที่ ๖ ฉันไม่มีโอกาสได้สอนเมย์อีกเลย เพราะฉันสอนประจำชั้น เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เท่านั้น อย่างดีก็ได้พูดคุย เวลาที่โรงเรียนจัดกิจกรรมรวมถึงจะมีโอกาสได้ทำอะไรร่วมกันแบบใกล้ชิด เมย์เป็นเด็กที่ครูบางคน ไม่ค่อยปลื้ม ไม่ได้สนใจความเป็นอยู่ หรือ การเรียนของเด็กเท่าที่ควร

เมื่อเมย์อยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในภาคเรียนที่ ๒ นักเรียนใกล้จะจบชั้น ป.๖ แล้ว และทุกคนต่างเตรียมตัวให้พร้อม สำหรับสอบ O-NET อย่างเข้มข้น แต่เมย์ยังต้องไปช่วยแม่ทำงาน ทุกเสาร์ - อาทิตย์ ไม่ได้มาตีความรู้ เพื่อสอบเหมือนเพื่อนคนอื่น ๆ ทำให้เมย์พลาดโอกาสดี ๆ ที่จะได้รับเหมือนเพื่อน ๆ ครูประจำชั้น ก็ปล่อย และมักจะพูดเปรย ๆ เสมอว่า “ฉันไม่เอาแล้วเด็กคนนี้ ผู้ปกครองก็ไม่สนใจ ไม่เป็นธุระ” ในวันที่สอบ O-NET ฉันต้องไปรับ เมย์ที่บ้าน เพื่อให้เธอได้สอบเหมือนเพื่อนคนอื่น จนวันสุดท้ายที่เมย์ จะจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เธอยังขาดรูปถ่าย ที่จะต้องนำไปติดในใบ ปพ.๑ เอกสารหลักฐานการจบหลักสูตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ฝ่ายทะเบียนไม่สามารถออก ปพ.๑ ให้เธอได้ ฉันเองก็ไม่ใช่ครูฝ่ายทะเบียน เพราะเมย์ไม่มีรูปถ่าย ครูประจำชั้น จึงบอกว่า “ช่างเขา เขาไม่เอารูปถ่ายมา ก็ไม่จบ” วันนั้นฉันรู้สึก สงสารเมย์ เด็กนักเรียนสอบเสร็จแล้ว โรงเรียนปิดแต่ยังมีนักเรียน มาวิ่งเล่นในสวนหย่อมหลายคน สักพักฉันจึงให้เพื่อนผู้ชายตามไปดู เมย์ที่บ้านว่าอยู่หรือไม่ ก็ได้ข่าวว่ายายของเมย์ไม่มีเงินจะให้เมย์ไป ถ่ายรูป ฉันจึงให้เพื่อนคนนั้นขับมอเตอร์ไซด์กลับไปอีกรอบ เพื่อไปรับ เมย์มาโรงเรียน แล้วเอาเพื่อนนักเรียนมาด้วย ฉันตั้งใจจะพาเมย์ไป ถ่ายรูปที่ตัวอำเภอ แต่บังเอิญวันนั้นฉันกำลังเปิดคอมพิวเตอร์ทำงาน

เลยคิดว่าแก้ปัญหาไปเลยดีกว่า จึงไปเอาผ้าพื้นสีฟ้าอ่อนที่ฉันมีอยู่ในห้องเรียน เพื่อไว้สำหรับจัดนิทรรศการนอกสถานที่อยู่เสมอ ให้เพื่อน ๆ ช่วยถือที่มุม ๒ คน ให้เมย์ยืนตรงกลาง แล้วฉันก็ถ่ายรูปเมย์ด้วยกล้องโทรศัพท์ จัดตกแต่งเล็กน้อย แล้วปรับภาพสีออกมาด้วยกระดาษที่ฉันมีเหลืออยู่เพียงแผ่นเดียว แผ่นเดียวจริง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นความโชคดีของเมย์ ฉันตัดรูปให้ครูประจำชั้นไป ๒ รูป ให้เมย์เก็บไว้ ๘ รูป เพื่อเป็นการแก้ปัญหาให้ครูประจำชั้น ที่ไม่เคยสนใจเด็กนอกสายตาคนนี้เลย เมย์ร้องไห้กล่าวขอบคุณฉัน ตอนเย็น ฉันกลับไปส่งที่บ้านแล้วมอบเงินให้อีก ๒๐๐ บาท พร้อมกับกำชับว่า “เมย์จะต้องเรียนต่อนะ มีปัญหาอะไร ให้บอกครู โทรหาครู ครูจะช่วยเธอ”

ฉันกลับบ้านด้วยใจที่เป็นสุข อย่างน้อยวันนี้ฉันก็ได้ช่วยให้เด็กคนหนึ่งมีความหวัง ผ่านปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ ของครูประจำชั้นไปได้ แต่เป็นปัญหาที่ยิ่งใหญ่ของเด็กตัวน้อย เมย์...เด็กนอกสายตาของใคร ๆ แต่เป็นเด็กในสายตา...ของครูคนนี้ตลอดเวลา

กว่าจะถึงฝั่ง

นางโสภิตา สุราตะโก

โรงเรียนบ้านห้วยลึก สพป.สงขลา เขต ๒

“ครูเปรียบเสมือนเรือจ้าง” ข้อความนี้ฉันจดจำได้ไม่เคยลืม ตั้งแต่สมัยยังเป็นเด็กนักเรียน แต่ตอนนั้นยังเข้าใจความหมายได้ไม่ตื้นัก จนกระทั่งมาถึงวันนี้ วันที่ฉันได้มาเป็นครู ถึงได้รู้ว่าคำที่เขาเปรียบครูเหมือนเรือจ้างมันไม่ผิดจริง ๆ ยิ่งเป็นครูระดับประถมศึกษา ยิ่งต้องมีความระมัดระวังในการนำพาลูกศิษย์ไปส่งเรือจ้าง ลำต่อไปให้ได้

โรงเรียนที่ฉันสอนอยู่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีครูไม่ครบชั้น จึงต้องสอนควบชั้น คือ มีนักเรียน ๒ ชั้นเรียน เรียนด้วยกันในชั่วโมงเดียวกัน ครูก็ต้องสอนเนื้อหาของแต่ละชั้นในชั่วโมงเดียวกันเช่นกัน ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ เลย ยิ่งถ้าวิชาที่ครูสอนไม่ตรงกับวิชาเอก หรือวิชาที่ถนัด กว่าที่ครูแต่ละคน รวมทั้งฉันด้วย จะสามารถสอนห้องเรียนแบบนี้ได้ ต้องใช้เวลาฝึก และปรับตัวนานอยู่เหมือนกัน นี่แหละความสามารถพิเศษของครูโรงเรียนขนาดเล็ก แต่อย่างไรก็ตามไม่ว่าความยุ่งยากในการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนให้นักเรียนจะมีมากเพียงใด ก็ต้องดำเนินการต่อไปให้ได้ เพราะมีสิ่งที่สำคัญรออยู่ข้างหน้า นั่นคือ การสอบ NT ของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และการสอบ O-NET ของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แล้วครูจะอย่างไร มันเป็นคำถามที่เกิดขึ้นในใจของครูอย่างฉับ ซึ่งต้องรับผิดชอบสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ประถมศึกษาปีที่ ๖ และวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ถึงประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งเป็นวิชาหลักทั้งสองวิชา ซึ่งคุณครูท่านอื่นก็รับผิดชอบวิชาหลักไปคนละ ๒ วิชาเช่นกัน

สำหรับการเรียนการสอนในเรื่องชั้นอื่น ๆ ไม่น่าเป็นห่วงมากนัก เพราะคุณครูก็ขยันสอนกันทุกคน เป็นห่วงก็แต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่จะต้องมีการทดสอบระดับชาติ โชคดีที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับเรื่องวิชาการ และคุณครูทุกคนก็มีความมุ่งมั่น ตั้งใจสูง ช่วยกันหาแนวทางที่จะดูแลนักเรียน ๒ ชั้นนี้เป็นพิเศษ เพื่อรองรับกับการทดสอบระดับชาติ สรุปผลก็คือ ในภาคเรียนที่ ๒ ให้มีการสอนในวันเสาร์เพิ่มอีก ๑ วัน โดยจัดตารางเรียนสลับกัน นักเรียนก็เรียนด้วยความเต็มใจ แต่บรรยากาศในการเรียนก็จะแตกต่างกันไปในแต่ละวัน นักเรียนคนที่สนใจน้อยก็จะตั้งใจดี ส่วนคนที่ไม่ค่อยสนใจก็ตามประสาของเขา ฉันท่านักเรียนผู้ชายคนหนึ่งได้เป็นอย่างดี เขาเป็นเด็กเรียนดีแต่ไม่ค่อยจะตั้งใจเรียนมากนัก พอเข้าห้องเรียนคำแรกที่เขาถามครู คือ “ครูครับ วันนี้กลับดีเท่าไรครับ” (หมายความว่า “วันนี้เลิกเรียนก็โง่งมครับ”) เป็นอย่างนี้มาตลอดจนเพื่อน ๆ ในห้องหัวเราะเขาทุกครั้ง ฉันท่านก็ตลกอยู่ในใจเหมือนกัน

อีกใจหนึ่งก็นึกสงสารว่าบางที เขาอาจจะอยากไปเที่ยวเล่นตามประสาของเขา แต่ทุกวันเสาร์ก็จะผ่านไปได้ด้วยดี และผลที่ออกมาก็เป็นที่น่าภาคภูมิใจ

หลังจากที่ได้จัดสอนเพิ่มเติมในวันเสาร์ ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ต่อเนื่องกันมา ๒ ปีการศึกษา จนกระทั่งปีการศึกษา ๒๕๖๐ ครูก็ได้ปรึกษาและสอบถามนักเรียนเรื่องการสอนเพิ่มเติมอีกครั้ง เพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดให้แก่ครูและนักเรียน ผลคือนักเรียนเลือกที่จะเรียนต่อไปจนถึง ๕ โมงเย็นของทุกวัน ประกอบกับการจัดสอบ O-NET ของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จากแต่เดิมกำหนดสอบ ๘ สาระ ลดจำนวนเหลือ ๔ สาระ ก็พอได้คลายความกังวลลงบ้างทั้งครูและนักเรียน

ฉันได้มีโอกาสไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับเพื่อนครูในสังกัดเขตพื้นที่เดียวกัน ผู้นำผู้บริหารหลายท่านกล่าวว่า เขาให้ครูสอนให้จบเนื้อหาในภาคเรียนที่ ๑ ส่วนภาคเรียนที่ ๒ จะติวข้อสอบเพียงอย่างเดียว แต่ที่โรงเรียนของฉันผู้บริหารให้คุณครูสอนตามปกติ ไม่ได้เร่งรัดแต่อย่างใด คุณครูก็จะสอนกันตามปกติ และจะมาติวกันในชั่วโมงเรียนเท่านั้น รูปแบบการติวของคุณครูแต่ละคน ก็จะไม่แตกต่างกันมากนัก นั่นคือ สอนเนื้อหาให้แก่นักเรียนก่อน แล้วหาข้อสอบมาให้นักเรียนฝึกทำ จากนั้นก็นำนักเรียนวิเคราะห์ข้อสอบทีละข้อและตัวเลือกทีละตัวเลือก ซึ่งขั้นตอนนี้สำคัญมากที่จะช่วยให้ครูรู้ว่านักเรียนของเรามีความรู้หรือมีตะกอนความรู้เรื่องนั้น ๆ ดีเพียงใด ถ้านักเรียนไม่มีความรู้ความเข้าใจ ก็ต้องมาทบทวนกันใหม่ จนแน่ใจว่านักเรียนมีความรู้คงทนแล้ว

โรงเรียนปฏิบัติอย่างนี้กันมาต่อเนื่องตลอดทุกปีการศึกษา จนนักเรียนประสบความสำเร็จ และมีตะกอนความรู้เพียงพอสำหรับไปสอบ O-NET ซึ่งทำให้ผลที่ได้เป็นที่น่าภูมิใจต่อเนื่องเสมอมา และยังส่งผลให้นักเรียนสามารถสอบเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงหรือการแข่งขันสูงของจังหวัดได้ทุกปีต่อเนื่อง ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจของผู้บริหาร และคุณครูทุกคนที่ช่วยกันนำพานักเรียนส่งไปถึงฝั่ง เพื่อลงเรือจ้างลำต่อไป...

สายตาแห่งความหวัง

นางโสภิตา สุราตะโก

โรงเรียนบ้านห้วยลึก สพป.สงขลา เขต ๒

วันแรกของการเปิดเทอม มีผู้ปกครองย้ายนักเรียนมาจากโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง เป็นเด็กผู้หญิงหน้าตาน่ารัก ย้ายมาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ซึ่งฉันเป็นครูประจำชั้น ฉันได้ดูเอกสารข้อมูลของนักเรียน ก็พบว่า ในสมุดประจำตัวของนักเรียน แสดงผลการสอบได้เป็นลำดับที่ ๗ และระดับผลการเรียนรายวิชาก็มีเฉพาะ ๓ และ ๔ เท่านั้น ฉันก็คิดในใจว่าคงไม่เป็นไร นักเรียนจะต้องเป็นเด็กที่เรียนดีแน่นอน ฉันคิดว่าคงจะไม่มีปัญหาอะไรในเรื่องของการเรียน สำหรับการปรับตัวของนักเรียนก็คงไม่ยากเช่นกัน เพราะเป็นเด็กในชุมชนเดียวกันทั้งหมด และแต่ละคนก็รู้จักกันดี วันแรกของเธอในชั่วโมงภาษาไทยซึ่งฉันเป็นคนสอน ก็สอนให้นักเรียนอ่านคำพื้นฐาน ที่ฉันเขียนไว้ให้บนกระดานทีละคน นักเรียน ๓๐ กว่าคนในชั้นอ่านได้หมด ถึงคิวเธออ่านเป็นคนสุดท้าย ฉันแทบไม่เชื่อเลยว่า เธออ่านไม่ได้ซึ่งมันเป็นคำพื้นฐานง่าย ๆ และเป็นคำสะกดตรงตามมาตรา ฉันก็ได้แต่คิดพลอบใจตัวเองว่าเธออาจจะตื่นเต้นตกใจไม่คุ้นเคย ก็เลยให้เพื่อน ๆ ช่วย

วันที่ ๒ ฉันก็ให้อ่านอีก แต่เป็นคำพื้นฐานคำอื่น ซึ่งเธอก็อ่านไม่ได้อีก (อะไรกันนี้...ฉันนึกในใจเกิดอะไรขึ้นกับเด็กคนนี้) แค่ง่าย ๆ ทำไมถึงอ่านไม่ได้เลย ทั้ง ๆ ที่ผลการเรียนที่ผ่านมาก็ดีมาก เย็นวันนั้น ฉันก็เลยรพบน้าสาวซึ่งเป็นผู้ปกครองของเธอ แล้วถามสาเหตุว่าทำไมถึงย้ายหลานมาเรียนที่นี่ ทั้ง ๆ ที่ให้ไปเรียนเอกชนตั้งแต่อนุบาลนั่งรถไปโรงเรียนก็ผ่านหน้าโรงเรียนนี้ทุกวัน ซึ่งก็ได้รับคำตอบว่า หลานอ่านหนังสือไม่คล่อง และทำการบ้านด้วยตัวเองไม่ได้เลย ในขณะที่เด็กในชุมชนที่เรียนที่นี่อ่านหนังสือได้ดีกว่ามาก ก็เลยย้ายกลับมาเพื่อว่าจะดีขึ้น และก็ฝากให้ฉันดูแลหลานสาวด้วย ฉันก็เห็นแววตาในความหวังของน้าสาวที่หวังว่าหลานคงจะอ่านออกเขียนได้ และขอให้ทำการบ้านได้ด้วยตนเอง ฉันก็รับปาก ก็จะช่วยดูแลให้อย่างเต็มความสามารถ วันที่ ๓ ตอนเข้าน้าชายของเธอมาส่ง ฉันเห็นเธอร้องไห้มากและไม่ยอมลงจากรถ น้าก็ถือไม้จะตี เธอก็ตะโกนว่า จะออกจากโรงเรียนนี้แล้ว จะไม่เรียนแล้ว ฉันได้ยินแล้วรู้สึกใจไม่ตีเลย คิดไปต่าง ๆ นานาว่า ฉันทำอะไรผิดไปหรือเปล่า ทำให้เธอไม่อยากมาเรียนแล้ว น้าชายจะตีเธออย่างไรเธอก็ยังยืนกรานไม่เข้าห้องเรียน ฉันเข้าไปห้ามน้าของเธอไม่ให้ตี แล้วเข้าไปกอดเธอ ปลอบเธอให้เข้าห้องเรียน สักพักเธอก็ยอมเข้าไปเรียน ฉันสังเกตเธอมากขึ้น เธอนั่งร้องไห้ตลอดเวลา กระวนกระวายดูไม่มีความสุขเอาเสียเลย เวลาให้อ่านหรือให้ทำงาน ฉันรู้ได้ทันทีเลยว่า เธอมีปัญหาด้านการอ่าน การเขียนจริง ๆ เลยทำให้เธอไม่อยากเรียนหรืออายุเพื่อน ๆ ในชั้นด้วยกัน แต่ในชั้นเรียนก็เชื่อว่าไม่มีคนอ่านไม่ได้เลย ก็มีนักเรียนผู้ชายคนหนึ่ง ก็เป็นนักเรียน LD หรือบกพร่องทางการเขียน แต่ยังพออ่านได้บ้าง ฉันก็คิดที่จะช่วยเหลือเธอ โดยการเรียกมาคุย และให้ทดสอบการอ่านการเขียนคำที่สะกดตรงตามมาตรา เธออ่าน

และเขียนไม่ได้จริง ๆ ฉันนึกสงสัยเธอขึ้นมาจับใจ แล้วบอกกับตัวเองว่า ครูจะช่วยหนูให้ได้ ทั้ง ๆ ที่ครูเองก็ไม่ได้จบเอกภาษาไทยมาเลย ฉันคุยกับนางสาวและตัวนักเรียนว่าจะสอนพิเศษให้ตอนเย็น หลังเลิกเรียนไปจนถึง ๕ โมงเย็น เธอรับปากแบบไม่ค่อยเต็มใจนัก ฉันสอนซ่อมเสริมเธอพร้อมกับนักเรียนผู้ชายอีกคนหนึ่ง วันแรกเธอไม่มีสมาธิเลย ร้องให้ ชะเง้อหาน้ำให้มารับตลอดเวลา เธอเป็นอย่างนี้ ประมาณ ๑ สัปดาห์ หลังจากนั้นเริ่มตั้งใจเรียนมากขึ้น พัฒนาการเริ่มดีขึ้นเรื่อย ๆ เริ่มอ่านคล่องและเขียนคล่องขึ้น และเธอก็มีความสุขมากขึ้นในเวลาเรียน ฉันซ่อมเสริมอยู่ประมาณ ๑ เดือน แล้วก็สอบถามผู้ปกครองถึงความก้าวหน้าของเธอ ผู้ปกครองยิ้มตอบรับอย่างดีใจว่า เริ่มดีขึ้นเริ่มทำการบ้านได้ด้วยตนเองแล้วไม่ต้องให้น้ำอยู่ช่วยแล้ว เป็นสัญญาณที่ดีที่ทำให้ฉันมีกำลังใจมากขึ้น ว่าเด็กสามารถพัฒนาได้ ภาคเรียนที่ ๑ ผ่านไป ภาคเรียนที่ ๒ เธอพัฒนาการดีขึ้นเรื่อย ๆ จนดีกว่านักเรียนบางคนในชั้นเสียอีก เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ฉันก็ได้สอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ต่อเนื่องเพื่อเป็นการต่อยอดให้แก่เธออีกครั้ง

เมื่อขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ฉันเริ่มเห็นพัฒนาการของเธอชัดเจนมากขึ้น จากการให้ทำใบงานหรือเขียนเรื่องจากภาพ เธอจะมีแนวคิดและใช้ถ้อยคำในการเขียน ที่โดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ ในชั้นและก็เขียนได้ดีเสมอมา หลังจากนั้นเมื่อเธอเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ เธอก็เป็นนักเรียนที่เรียนดีในระดับต้น ๆ ของห้องเลยทีเดียว เธอมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ มาก และได้กลายเป็นผู้นำเพื่อน ๆ ในที่สุด จนเธอจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ วันที่เธอจบคุณตาและนางสาวผู้ปกครองของเธอ ได้นำของขวัญมาให้ฉัน

เพื่อเป็นการขอบคุณด้วยแววตาที่มีความสุข พร้อมกับคำพูดที่ว่า
หลงทางเสียเวลาไปตั้งนาน คิดว่าสิ่งที่ทำคือสิ่งที่คิดว่าดีที่สุด
สำหรับหลานจึงพาไปเรียนที่อื่น สุดท้ายก็ต้องพากลับมาให้โรงเรียน
ใกล้บ้านเสียเวลา แต่ก็สมหวังดังตั้งใจ หลานสาวกลายเป็นเด็กที่
เรียนเก่ง มีความกล้าหาญ กล้าคิด กล้าแสดงออก

หลังจากที่เธอจบการศึกษาระดับสูงสุดของโรงเรียนนี้ เธอก็
ไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ฉันก็ได้สอบถามข่าวคราวของเธออยู่เสมอ
น้ำของเธอบอกว่าเธอเรียนดี เกเรดเฉลี่ยดีมาก และเวลาเธอเจอฉันที่ไร
เธอจะกระโดดกอดและหอมแก้มครูทุกครั้ง ฉันสัมผัสได้ว่าเธอ
มีความสุข และรับรู้ในสิ่งที่ฉันทำให้เธอ ฉันภูมิใจที่สามารถช่วยเธอได้
หากว่าฉันถอดใจไม่ได้ดูแล ไม่ช่วยเหลือเธอ ก็อาจจะทำให้เธอ
มีปัญหาด้านการเรียนเป็นแน่ เธอคือแรงบันดาลใจของฉันจริง ๆ และ
เป็นกรณีตัวอย่างของฉัน เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือ
นักเรียนคนอื่น ๆ ได้ต่อไป

เสือในวันนั้น...คือแมวในวันนี้

ปันลำพู

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูล
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ในทุกปีการศึกษาครูชั้น ป.๑ อย่างฉันก็จะพบนักเรียนตัวท้อปอยู่ทุก ๆ ปี “ครู ป.๑” ไม่มีใครอยากดำรงตำแหน่งนี้เลย แต่กลับกันฉันจะเป็นคนอาสาเป็นครูชั้น ป.๑ อยู่ทุก ๆ ปี “เสือ” เป็นนักเรียนเข้าใหม่ในปีการศึกษา ๒๕๖๐ การพบกันครั้งแรกของเรา แวบแรกในความรู้สึก ด้วยวิชาแก้กล้า บารมีสะสม และประสบการณ์การเป็นครู ป.๑ มา ๑๐ ปี มันทำให้ฉันดูออกเลยว่า เสือ คือ ตัวท้อปของปีนี้ ทางโรงเรียนมีกิจกรรมเข้าค่ายปรับพื้นฐานนักเรียนใหม่ ฉันได้รับมอบหมายให้ดูแลนักเรียนกลุ่มชั้น ป.๑ เสือไม่เคยนั่งติดเก้าอี้ ไม่เข้าใจคำสั่ง ไม่รู้ว่าครูกำลังสื่อสารให้เขาทำอะไร ความแน่นอกของครูมีตลอด ๒ วันของการเข้าค่าย ฉันทำได้เพียงมดมือเขาไว้กับฉันตลอดเวลา เสือกจะมีน้ำตาไหลอาบแก้มปนขี้มูกเซลอะ ๒ แก้ม มือของเขาแคะมือของฉันอยู่เนือง ๆ

โรงเรียนเปิดแล้ว เราได้พบกันอีกครั้งเสือไม่ได้หายไปกับประสบการณ์เข้าค่ายแยะ ๆ ในครั้งนั้น (ฉันแอบคิดเอาเอง) นักเรียน

ชั้น ป.๑ ของฉันมี ๑๐ คน ทั้งหมดมีที่มาที่ไป ที่ทำเอาครูชั้น ป.๑ อย่างฉันถอนหายใจ แต่ไม่ถอดใจกันเลยทีเดียว ก็ดูสิ มีทั้งนักเรียนโง่ง นักเรียนมาจากสถานพินิจ นักเรียนที่เติบโตมาจากประเทศมาเลเซีย นักเรียนที่ไม่ผ่านการศึกษาระดับปฐมวัย นักเรียนซ้ำชั้น นี่แหละ! คือนักเรียนชั้น ป.๑ ของฉัน

เสื่อ เป็นนักเรียนของฉันที่มาเข้าเรียนตามเกณฑ์ เปิดเทอม มาสัปดาห์ที่ ๑ อย่างหวังว่าจะได้จัดการเรียนการสอนปกติเหมือน ชาวบ้านทั่วไปเขา ปรับพฤติกรรมกันลั้ว ๆ “กอดเขา ให้ไออุ่น ครูลั่นว่าเธอต้องอยู่ได้” คือสโลแกนที่ใช้ประจำในการปรับพฤติกรรม ฉันได้ค้นหาประวัติของเสื่อ ข้อมูลที่ได้มาตามใบสุติบัตร เสื่อมี เพียงแม่และไม่ปรากฏนามของพ่อ เขาเกิดที่กรุงเทพฯ เดิมทีแม่เป็นคนอำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา เขาเป็นบุตรคนที่ ๑ หลังคลอด ได้ไม่นานแม่ได้พาเขากลับได้มาอยู่กับยาย ฉันได้มีโอกาสพูดคุยกับ แม่ของเสื่อ ซึ่งเธอเองก็ให้ข้อมูลอะไรได้ไม่มากนักด้วยลักษณะ “สับโลทั้งเซ่ง” ของตัวเอง

ฉันก็พอสรุปจากเรื่องที่เธอเล่าให้ฟังว่า ตอนเล็ก ๆ เสื่อจะ ป่วยบ่อยมาก เธอต้องพาเสื่อมาหาหมอที่อำเภอหาดใหญ่ ทุกสัปดาห์ เพื่อรับยา ถ้าสัปดาห์ไหนเธอไม่มีเงินเสียค่ารถก็ไม่ได้มา เสื่อก็ต้อง หอบ ชัก และรักษากันไปตามอาการ ตามมีตามเกิด และเมื่อตอนที่ เสื่ออายุได้ประมาณ ๔ ขวบ แม่ก็ได้พบรักใหม่กับหนุ่มสตูล และ ทิ้งเสื่อไว้กับยายที่กระแสดินธุ์ ส่วนแม่มาอยู่กินกับสามีใหม่ เมื่อมีเงิน พอเสียค่ารถ ก็กลับไปรับเสื่อมาอยู่ด้วย โดยโกหกยายของเสื่อว่า จะพาเสื่อไปหาหมอที่หาดใหญ่ แม่และพ่อเลี้ยงของเสื่อมีอาชีพเก็บ ของเก่าและขยะขาย มีรถซาเล้งเก่า ๆ คันหนึ่งก็ตะลอนไปทั้งตำบล

วันทั้งวันเสียจึงไม่ได้อยู่กับแม่เลย เขาถูกทิ้งให้โตมากับออกซิเจนในอากาศเท่านั้นเองจริง ๆ

การอบรมบ่มนิสัยไม่ต้องพูดถึง “ไม่ถึงสอน” คนทั้งหมู่บ้านละแวกนั้นรู้จักเขาหมด สกปรกมอมแมม พูดจาหยาบค้าย ขโมย เกเร สรรพคุณดี ๆ แบบนี้อยู่ที่เขาหมด เพื่อนของฉันที่อยู่ละแวกบ้านของเสือเล่าให้ฟังว่าลูกของเธอเมื่อเห็นเสือกำลังเดินมาที่บ้านก็จะรีบปิดประตูบ้านไม่ให้เสือเข้าบ้าน เพราะเสือเนื้อตัวสกปรก ขี้ขโมย เพื่อนการันตีมาว่าเสือคือ ตัวท็อปของหมู่บ้านไม่มีใครไม่รู้จัก เพราะด้วยสรรพคุณที่กล่าวมา วัย ๕ ขวบของหนูมันโหดร้ายไปหมดลูก เมื่อวันนี้เสือต้องมาอยู่โรงเรียนประจำ ครูอย่างฉันก็เข้าใจพฤติกรรมของเขาในทันทีว่า ทำไมเขาจึงเป็นแบบนั้น เด็กคนหนึ่งที่เกิดโตมาโดยไม่รู้ว่าใครคือพ่อ ป่วยวัยเด็ก แม่ลิบโล้ทั้งเซ่ง ไม่ถึงสอน ชีวิตไม่เคยมีกรอบก็ไม่แปลกอะไรที่เสือจะแสดงพฤติกรรมออกมาด้วยการขบถทะเลาะกับเพื่อน ไม่เรียนหนังสือ และจะอยู่ไม่นิ่งตลอดเวลา

หลังเปิดเรียนมาสักระยะหนึ่ง จากการสังเกตฉันก็พบว่าเสือเป็นเด็ก “กินยอ” ชอบให้ครูเอาอกเอาใจ เมื่อฉันจับจุดตรงนี้ได้ฉันก็ตั้งใจแน่วแน่ว่า จะทำเสือให้เป็นแมวให้ได้ ฉันต้องใจเย็นแบบติดลบศูนย์องศา กันเลย เพื่อค่อย ๆ สอนเขาไม่ว่าจะเป็นวิชาภาษาไทยที่เขาเรียนรู้ช้ากว่าเพื่อน ๆ ในวัยเดียวกัน แต่เขาก็กลับเก่งคณิตศาสตร์ และการทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นก็ต้องคอยตะล่อมเขาให้เข้ามาใช้ชีวิต และมีนิสัยที่ต้องอยู่ร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ในภาคเรียนที่ ๑ การปรับพฤติกรรมของเสือ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเรียน

ลิบโล้ทั้งเซ่ง เป็นคำเปรียบเทียบกับลักษณะของคนที่บกพร่องทางสติปัญญา

ไม่ถึงสอน เป็นคำเปรียบเทียบกับลักษณะของคนที่ไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนในทางที่ดี

กินยอ เป็นคำเปรียบเทียบกับลักษณะของคนที่ชอบให้คนอื่นยกยอปอขึ้น

การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ฉันใช้วิธีการที่ง่ายมาก ๆ คือ “ซ้ำ ๆ” สอนซ้ำไปซ้ำมา หนึ่งแต่ก็ต้องอดทนเพราะผลที่จะตามมา ฉันว่ามันต้องสวยงาม ด้านการเรียนฉันก็ไม่คาดหวังกับเขามาก เพราะลักษณะนิสัยที่ไม่มีสมาธิในการเรียน เป็นตัวแปรสำคัญที่ฉันต้องคอย ๆ แก้ไป ในส่วนของนิสัย ฉันใช้ “หัวใจ” ของฉัน เพื่อแลก “หัวใจ” ของเขา ฉันไปไหนมาไหนมักจะพาเขาติดไปด้วยเสมอ ให้เขาได้สัมผัสความรู้สึกว่าเรารัก และเป็นห่วงเขา จะได้ไม่เกิดความรู้สึกว่าโดนทอดทิ้ง เขาไม่ได้อยู่โดดเดี่ยวในโรงเรียนประจำแห่งนี้แน่นอน ใจแลกใจว่ากัน แล้วมันก็ได้ผล

ปลายภาคเรียนที่ ๒ เลือคอ้อย ๆ เรียนดีขึ้น อ่านเขียนรู้เรื่องขึ้น ถึงแม้ว่าจะสู้เพื่อนคนอื่นเขาไม่ได้ แต่จากเด็กที่มีเบตเตอร์ในตัวเองแค่ ๒๐ เปอร์เซนต์ ในวันนั้น วันนี้ฉันได้ชาร์จเบตให้เขา ๖๐ เปอร์เซนต์เลยทีเดียว ส่วนทางด้านนิสัยนั้น จากที่ขอบทะเลาะเพื่อน ตอนนี้อยากลายเป็นหัวหน้าห้อง คอยสอนเพื่อน คอยช่วยเหลือครู มีครั้งหนึ่งที่ฉันเก็บความประทับใจไว้มาจนถึงบัดนี้ วันนั้นเสือได้รางวัลเป็นลูกอมจากวิชาหนึ่ง เขาเดินกลับมา ที่ห้องเรียนแล้วยื่นลูกอมเม็ดนั้นให้ฉัน พร้อมกับพูดว่า “ผมได้รางวัลมาแต่ผมไม่กินหรอก ผมเก็บไว้เอามาให้ครูครับ” ลั่นเสียงเสือ ฉันต้องเป็นหน้าหนี เพื่อไม่ให้เขาเห็นอะไรบางอย่าง

เสือ คือ รางวัลอันยิ่งใหญ่ของฉันในปีนั้น รางวัลที่ไม่ใช่ถ้วยโล่ รางวัลที่ไม่ใช่เกียรติบัตร แต่มันเป็น “รางวัลทางใจ” ของครูชั้น ป.๑ คนหนึ่ง ที่ทุ่มเท ในการเปลี่ยนเสือในวันนั้น...ให้เป็นแมวในวันนี้...มันไม่ง่ายเลย...สำหรับฉัน เสือน้อยเอ้อย เธอไม่ต้องเก่งที่สุด เธอไม่ต้องดีที่สุด แต่ครูเชื่อมั่นว่า เธอต้องไปให้สุด (ทาง)

น้ำตาในใจครู

ไผ่ ใบอ่อน

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูล
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ก้าวหนึ่งของชีวิต ที่เรามาทำหน้าที่เป็นพ่อคนที่สอง มันเห็นชีวิตที่หลากหลาย แต่ละชีวิตที่มาอยู่ ณ ที่นี้ บนใบหน้าที่มีทั้งความสุข ความทุกข์ ความเศร้า คละเคล้าปะปนกันไป เราเปรียบเสมือนพ่อแม่คนที่สองของพวกเขา จากที่เราได้ใช้ชีวิตการสอนในโรงเรียนสอนศาสนาที่ไปเข้าเียนกลับ วันหนึ่งเราได้ก้าวสู่อีกโรงเรียนหนึ่ง คือโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูล ที่เป็นโรงเรียนประจำ

วันแรกที่เข้ามาเป็นวันที่ผมประทับใจมากในชีวิต เพราะเป็นอีกสถานที่หนึ่งที่หวังและตั้งใจมาทำงาน เพื่อรับใช้แผ่นดินและพ่อหลวง แต่อีกความคิดหนึ่งผมก็ยังพะวงอยู่ว่าเราจะทำหน้าที่เป็นพ่อครูของเด็ก ๆ ที่นี้ได้ดีเท่าที่ควรหรือเปล่า ปรับตัวเข้ากับเด็ก ๆ ได้หรือไม่ มีความพะวงเล็กน้อยอยู่ในใจ แต่มันไม่สำคัญหรอกเพราะชีวิตของเราทุกคนก็ต้องก้าวไปข้างหน้าและทำอย่างเต็มที่ที่สุดกำลังพออยู่ที่นั่นได้สักพัก รู้สึกว่าผมอยากร้องไห้ ที่อยากร้องไห้เพราะการที่

เราเห็นว่าชีวิตหลาย ๆ ชีวิตที่อยู่ที่นี่ลำบาก บางคนไม่มีพ่อ บางคนไม่มีแม่ บางคนไม่มีทั้งพ่อและแม่ อยู่กับตาทั้งยาย ไม่เคยได้รับความอบอุ่นจากครอบครัว ซึ่งเด็กเหล่านี้บางคนต้องใช้ชีวิตที่มีความทุกข์จนความเศร้าอยู่ในใจ หรือมีปมเล็ก ๆ อยู่ในใจ ปัญหาหรือปมที่อยู่ในใจของพวกเขานั้นได้ถ่ายทอดออกมาทางแววตา คำพูด กิริยา หรือแม้กระทั่งสิ่งรอบข้าง เราในฐานะครูหรือพ่อคนที่ ๒ ก็จะต้องช่วยกันดูแลแก้ปัญหา และให้คำปรึกษา ชี้แนะ แนะนำ ที่ดีให้กับพวกเขา แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดในการแก้ปัญหา คือ การเปิดใจ การซื่อใจเด็กให้ได้ เมื่อเด็กไว้น้ำใจเชื่อใจ เขาก็จะเล่าแบบเปิดใจ เล่าทุกเรื่องที่เรอยากรู้นี้แหละครับคือการเอาชนะใจพวกเขา ผมขอยกตัวอย่างไว้เป็นเรื่อง ๆ เขาได้เปิดใจว่า เขามีครอบครัวที่อบอุ่นในวัยเด็กของเขามีพ่อแม่มีน้อง และตัวเขาเองอยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตามีความสุข เมื่อเขาอายุได้ ๕ ขวบ แม่ของเขาได้ล้มป่วยและเสียชีวิตลง อยู่มาสักกระยะหนึ่งเขาก็เลยน้องสาวไปอีกคน ถือว่าเป็นความสูญเสียที่โศกเศร้าครั้งที่ ๒ ที่เกิดขึ้นกับชีวิตของเขา และที่เศร้ามากกว่านั้นก็คือ คุณพ่อก็ล้มป่วยและจากเขาไปอีกคน เป็นเรื่องที่น่าเศร้าใจเป็นอย่างมากกับเด็กที่อายุยังน้อยแต่ต้องมาเจอกับเหตุการณ์อะไรแบบนี้ ต้องใช้ชีวิตอยู่คนเดียว มีแค่ญาติห่าง ๆ ที่คอยเป็นผู้ปกครอง ทั้ง ๆ ที่ตัวเองหรือครอบครัวมีบ้านมีรถ ทุก ๆ อย่างก็ถูกขาย เพื่อประคองชีวิตให้อยู่รอด ผมเชื่อว่าในใจของเขามีอะไรที่อัดอั้นและอยากเล่าอีกเยอะแยะมากมาย ปัจจุบันนี้ เด็กนักเรียนคนนี้ได้เข้าเรียน เขาตั้งใจเรียน เป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนดี มีมารยาทที่ดี สุขภาพเรียบร้อย มีความสามารถหลาย ๆ ด้าน เช่น ทางด้านสุนทรียภาพ ทางด้านทักษะกีฬา ถ้ามองจากภายนอกเหมือนเด็กปกติทั่วไป แต่ลึก ๆ ในจิตใจ

ของเขากียังมีความเศร้าและความคิดถึงคนที่จากเขาไปอยู่ ก่อนที่จะจบการสนทนาในวันนั้นผมก็ได้ฝากคำถามไว้ในใจเขาว่า “ถ้าลูกจบชั้น ม.๖ จากที่นี่ไปแล้ว ลูกมีความฝันอยากเป็นอะไร และพยายามเดินตามความฝันด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ ผลก็จะประสบกับตัวเราเอง”

ผมในนาม ไผ่ ใบอ่อน ขอฝากเพียงหนึ่งคำถามไว้ในใจของพวกเขาผมก็ดีใจแล้ว แต่มันก็ยากมากที่จะทำใจและเปิดใจรับฟังในเรื่องที่เศร้าสุดเกินคำไหนมาบรรยาย น้ำตามันเอ่อล้นอยู่ในใจผม แต่เพื่อความสุขของเด็ก ๆ เหล่านี้ ผมก็เต็มใจและตั้งใจ มุ่งมั่นทำอย่างเต็มที่ เพื่อให้พวกเขามีชีวิตที่เป็นปกติ อยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยไม่คิดว่าตนเองขาดตกบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่งในชีวิตไป

ກາດຜນວກ

ผู้ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์

โรงเรียนบ้านห้วยท่าง

นายเตียร อีศิริปัญญา

นางธนัญญา ทะนะวัน

นางศรีธรรม พิมพ์ทอง

นางธมลพร บัวศรี

นางอรนันท์ สิทธิชัย

นางศิริวรรณ สุปัน

โรงเรียนชุมชนศิลาเพชร

นางลำไย หานิพัฒน์

นางเทียมจิต หาญยุทธ

นางสาววิตรี กองสอน

นายประสิทธิ์ ปริงฤทธิ์

นางกัญชพร ไชยเสน

นางจงจินต์ เชื้อเมืองพาน

นางสาวสุพิชชา ชัดติจิตร

นางสาวมัตติกา ยะแสง

นางสาวละอองดาว ทิฆามวงศ์

นางอัญชา ปริงฤทธิ์

นางจารุวรรณ ริพล

นางสาวกนกวรรณ นวลด้วง

โรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันชีเหล็กห้วยผาพัฒนา

นางสุปราณี สุนทรรัตน์

นายณรงค์ พิริยะนุสรณ์

นางสาวกัญญาณัฐ ต๊ะยามัน

นางสาวสุมินตรา ต้นหลวง

นายสุพรรณ สัตย์จริง

นางปิ่นบาน ไชยลังกา

นางสาวช่อผกา ศรีขาว

นางเสาวณีย์ ไชยมงคล

นางสาวดวงพร พวงมาลัย

นายสนธยา น้อยพันธุ์

โรงเรียนบ้านป่าจั่น

นางปรานอม จรเกตุ

นางพรทิพย์ จินะสี

นายวิบูลย์ บัวชุม

นางสาวพุทธิยา สมจิตร

พระอธิการณัฐพงษ์ฐิตะพัฒนศิริ

นางสาวรัตนา บัวแย้ม

พระครูอภิวินนิกรม (บรียง ดวงสุวรรณ)

นางสุชีลา ขาวอิน

นางศรีไพร ติบุ

นายสราวุธ ยาวีราข

นางสาวรัชฎาภรณ์ สุขใจ

นางสาวปทุมณา จิตต์ถิอ

นางสาวอโรชา แก้วะศรี

นายสมยศ ขาวอิน

นางสาวนงลักษณ์ บุญระชัยสวรรค์

นางจันทร์เพ็ญ ปองทอง

นายสรวง ขาวอิน

นางภรภัทร บุญฤทธิ์

นายจิรายุส น้อยมาลัย

โรงเรียนบ้านต้นปล้องแดนเมือง

นางแก่นจันทร์ บุปผาชื่น

นางจิรายุ ภัทรภูมิ

นางญาดา สายสูง

นางพวงผกา กางแหวน

นางกรรณิการ์ จรัสอารีกุล

นางจุฑา สนธิดี

นางสาวพาณี เรืองวิสัย

นางศรีทัย พูลศิลป์

นางจันทร์ฉาย เทพวงศ์

นางสิริกาญจน์ ดวงสุข

นางสุจิรา วรรณสาร

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเทคนิคคูสิต

ร.ต.อ.ครรชิต พูนวิเชียร

จ.ส.ต.หญิงวิมลรัตน์ เจริญพิชิต

จ.ส.ต.หญิงปฎิภาณ แซ่น่าน

จ.ส.ต.หญิงจินตนา คำผัด

จ.ส.ต.หญิงอติกานต์ โสภา

ด.ต.หญิงกมลวรรณ ธิแปง

จ.ส.ต.หญิงเพ็ญสุดา ปานิน

โรงเรียนวัดเหนือ

นางสาวสุนันทา ปานณรงค์	นางดารุณี ขจัดภัย	นางอารีย์ บุญเฮี้ยะ
นางสาวนิตยา อนงค์ทอง	นางสาวธนิษฐา หลงเปลี่ยน	นางสาวกรรณิการ์ ภูระหงษ์
นางสาวกัลยา พุกภูษา		

โรงเรียนวัดใหม่พิบูลย์ผล

นายทศพร รุ่งแสง	นางสาวขวัญดาว พูลสำราญ	นายอรรรถพล พึ่งพานิช
นายสำอาน เกิดโคคา	นายสำเนา ชูประพันธ์	นางสุกฤตดา สว่างใจธรรม
นางสุรภา พักเรือนดี		

โรงเรียนบ้านโพนไผ่

นางสาวศิริพรรณ ไชยวงศ์	นายแสวง บัวหอม	นางสาวรุจิรา ภูสีน้ำ
นางสุกั บัวหอม	นางสุนิษา พันธุ์สำโรง	นางวิดา บัวหอม
นางสาวเกษมณี วงษา	นางสาวเกษร ครูทำสวน	นางแมงรัก จริงสันเทียะ
นางสมใจ จันทนาดี	นางสาวอัญชลี ยังสันเทียะ	นางสาวพรนภา ไกล่สันเทียะ

โรงเรียนบ้านหนองอียอ

นายเอกชัย แพงงาม	นายบุญเลิศ ประวะภูโต	นางพรรณิ ประวะภูโต
นางอุบล งามเนตร	นายบุญเลี้ยง ลาอุณ	นางสาวสมจิตร ดวงเนตร
นางพิกุล กะการดี	นางอภิสร่า ปรัชใจปการกิจ	นางสาวอุมพร จินใจ
นางเอกอังกฤช สืบสุนทร	นางลัดดา สุขแสง	นางรัชณี งามเลิศ

โรงเรียนบ้านหัวนา

นายเทียนชัย เป้าจรรยา	นางสำรอง แสนธนู	นางปิยะดา ชาวชุมชุม
นายสมัย เพ็ชร์	นางสาวลลิตน์ เป้าจรรยา	

โรงเรียนบ้านบางม่วง

นายอุดม สุระกำแหง	นายเรีงศักดิ์ มะเลโลहित	นางพัชรี ฤทธิไธ
นางสาวขอดีหิยะ หมดหมั่น	นางสนัญญ์ณัญ ท่องใหม่	นางนุชนาถ ศรีพุด
นางสาวหวันละเอียด สว่างนิพันธ์	นางประยงค์ นิวัตตระกูล	นางสุไหวยะ หมดบิลเฮด
นายธัชชา สามพิมพ์	นางสาวพาริคำ หมดโสะ	

โรงเรียนบ้านห้วยลึก

นางสาวนวร จูทอง	นางรัศมิกา สีนธะรัส	นางอุทัยวรรณ ภิรมย์
นางพิมพ์วิรัชชัย ไชยรักษ์	นางโสภิตา สุราตะโก	

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ สดุด

นายรังสิวุฒิ หมดยะฝา	นายสุวิศิษฐ์ กันหยันทอง	นางจริญ พรหมวิจิต
นายภูริวานัฐ ยอดศรี	นางสาวสายพิน อินสุวรรณ	นางสาวมุสดี สุวรรณมณี
นางสาวระวีพรรณ นพภาพันท์	นายอิสมาแอ้น หมดคาแก้ว	นางสาวสาพิยะห์ ทะแ

คณะผู้จัดทำเอกสารเรื่องเล่าจากโรงเรียน “จิตวิญญาณ...สรรค์สร้างคน”

ที่ปรึกษา

ดร.สุภัทร จำปาทอง	เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นายสำเนา เนื้อทอง	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษา และพัฒนาการเรียนรู้

บรรณาธิการเอกสาร

นางสาวปัทมสร อยู่ชา	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวจริยา สืบแก้ว	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

ออกแบบรูปเล่ม/ประสานการจัดพิมพ์

นางสาวจริยา สืบแก้ว	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
---------------------	---------------------------

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวอุษา คงสาย	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนานโยบาย ด้านการเรียนรู้
นางสาวณัฐตรา แทนขำ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
นายสมชาย นัยเนตร	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นายสุภสิทธิ์ ภูภักดี	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นางสาวแววดาว อุทิศ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวปัทมสร อยู่ชา	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวจริยา สืบแก้ว	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางจุฑิฑารดา แห้วเพชร	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
โทร.๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๑๖ และ ๒๕๖๐ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๑๑๒๘

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ ๒๘/๒๕๖๒

ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๐-๒๑๔-๓

